

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

Valdade ühinemise diskussiooni analüüs
Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste näitel

Bakalaureusetöö (8 AP)

Koostaja: Kati Tamm
Juhendaja: Kristina Reinsalu, MA

Tartu
2006

Sisukord

Sissejuhatus	4
I Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad.....	6
1 Kohaliku omavalitsuse mõiste	6
2 Haldusreform.....	7
2.1 Haldusreformi mõiste	7
2.2 Haldusterritoriaalne reform Eestis	8
3 Organisatsiooni muutuste teooriad.....	10
3.1 Muutus organisatsioonis.....	10
3.2 Vastuseis muutustele	12
3.3 Muutus ja informatsioon	13
4 Kohaliku omavalitsuse siht- ja sidusrühmad.....	15
5 Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimised	16
5.1 Kuusalu vald.....	16
5.2 Loksa vald	17
5.3 Kuusalu ja Loksa valla ühinemisläbirääkimised	17
5.4 Ühinenud Kuusalu vald.....	19
II Uurimustöö probleem	20
1 Uurimisküsimused.....	20
2 Hüpoteesid.....	20
III Meetod	21
1 Valim ja uuringu protseduur	22
IV Uuringute tulemused	25
1 Haldusreform päevalehtedes	25
2 Kohalike ajalehtede monitooringu tulemused.....	30
2.1 Argumendid ühinemise poolt ja vastu.....	32
2.1.1 Poolt argumentide esitajad ja nende erakondlik kuuluvus	32
2.1.2 Vastuargumentide esitajad ja nende erakondlik kuuluvus	33
2.1.3 Argumendid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise poolt.....	33
2.1.4 Vastuargumentid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisele.....	35
2.2 Ümberlukkavad põhjendused	37
2.3 Liitumine Loksa linnaga.....	38
2.4 Kokkuvõtte kohalikus trükimeedias esitatud argumentid.....	39
3 Üle-eestilise meedia monitooringu tulemused Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisest....	40
4 Süvaintervjuude analüüsi tulemused	42
4.1 Külavanemate infoallikad ühinemisprotsessi puhul.....	43
4.2 Külavanemate suhtumine ühinemisse	46
4.3 Ühinemise positiivsed aspektid	47
4.4 Ühinemise negatiivsed aspektid	50
4.5 Oma valla eraldi jäämist pooldavad argumendid	53
4.6 Loksa linnaga ühinemist puudutavad argumendid.....	54
4.7 Ühinemise arutamine ja külaelanike seisukohad	55
4.8 Pärast ühinemist toimunud muutused	56
4.9 Lootused ühinemisest.....	57
5 Kohaliku trükimeedia argumentatsiooni ja süvaintervjuude tulemuste võrdlus	59
6 Uuringu tulemuste kokkuvõtte	63
V Järeldused ja diskussioon	65
1 Järeldused	65

2 Diskussioon	67
VI Kokkuvõte.....	70
VII Summary	71
Kasutatud kirjandus.....	72

LISAD

- Lisa 1 Üle-eestiliste päevalehtede haldusreformi tekstide kodeerimiskava
- Lisa 2 Üle-eestiliste päevalehtede Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise tekstide kodeerimiskava
- Lisa 3 Külavanemate andmed
- Lisa 4 Süvaintervjuu küsimused külavanematele
- Lisa 5 Intervjuude transkriptsioonid

Sissejuhatus

Kohalike omavalitsuste ühinemine on olnud aktuaalne teema Eesti ühiskonnas juba aastaid. Alates 1990ndate aastate lõpust on arutatud väga erinevaid Eesti haldusjaotuse variante. Räägitud on väga erineva suurusega kohalike omavalitsuste tekkest – alates linnade ühinemisest neid ümbritsevate rõngasvaldadega kuni Eesti jaotumiseni 15 vallaks ja viieks suuremaks linnaks.

Mitmed omavalitsusüksused on aastate jooksul ühinenud. Kuna Vabariigi Valitsus on kehtestanud 65 ühinemispiirkonda ning toetatakse ühte piirkonda kuuluvate omavalitsuste vabatahtlikku ühinemist, on tõenäoline, et ühinemisi toimub ka tulevikus.

2005. aasta sügiseste kohalike omavalitsuste volikogude valimise käigus tekkis Eestis kaheksa ühinenud omavalitsust. Neist üks oli ka Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisel tekkinud Kuusalu vald Harjumaal.

Käesolev bakalaureusetöö keskendubki Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste diskussioonile, eelkõige nende valdade külavanemate arvamusele ühinemisest, mida võrreldakse autori seminaritöös „Valdade ühinemise meediakajastus kohalikus ajakirjanduses Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste näitel” (Tamm 2005) uuritud ühinemise poolt ja vastu esitatud argumentidega.

Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimised olid selle poolest huvitavad, et endises Loksa vallas käis ühinemisele ka aktiivne vastutöö, millega kutsuti inimesi ühtlasi toetama Loksa linna ja valla ühinemist. Keskerakonna Loksa osakonna liikmed käisid väidetavalt inimeste kodudes ning rääkisid, kuidas pärast Kuusalu vallaga ühinemist ei tohi enam inimesed Loksa linnas arsti juures käia, lapsed peavad minema Kuusalu valla koolidesse õppima jms. Nende Kuusalu vallaga ühinemise vastaste ja Loksa linnaga ühinemise pooldajate argumente kajastati ka kohalikus trükimeedias.

Kui kohalikus trükimeedias tõid ühinemise positiivseid aspekte välja peamiselt vallajuhid ja volikogude liikmed ning negatiivseid peamiselt Keskerakonna Loksa osakonna liikmed, siis käesoleva bakalaureusetöö eesmärk on uurida, kuidas suhtuvad külavanemad ühinemisega

kaasnenud muutustesse ning kuidas nad jagavad kohalikus trükimeedias ühinemise kohta esitatud argumente.

Bakalaureusetöö esimene osa annab ülevaate töös kasutatud mõistetest, haldusreformist Eestis ning Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistest ning ühinenud vallast. Selles osas on välja toodud ka need organisatsiooni muutuste teoreetilised lähenemised, mida saab kasutada kohalike elanike jaoks omavalitsusüksuste ühinemisega kaasnevate muutuste iseloomustamisel. Töö teises pooles annan ülevaate läbiviidud uuringust (uurimisküsimused ja hüpoteesid, metodika ja valim) ning selle tulemustest.

I Teoreetilised ja empiirilised lähtekohad

Teoreetiliste ja empiiriliste lähtekohtade all toon välja esmalt kohaliku omavalitsuse ja haldusreformiga seotud mõisted ning annan lühikese ülevaate haldusreformist Eestis. Seejärel toon välja käesoleva töö konteksti sobivad organisatsiooni muutuste teooriad ja annan ülevaate Kuusalu ning Loksa valdade ühinemisläbirääkimistest ja ühinenud vallast.

1 Kohaliku omavalitsuse mõiste

Kohaliku omavalitsuse definitsioon sõltub konkreetsest riigist, sest erinevate riikide omavalitsused erinevad oma võimu, kohustuste ja võimete poolest (Hartley *et al.* 2002). Siiski saab välja tuua kohaliku omavalitsuse üldisemad definitsioonid.

Schöber (2003: 47) defineerib kohaliku omavalitsuse järgmiselt: „tänapäevane kohalik omavalitsus on ühistu ja asutus ning piirkondlik subjekt ilma ülemvõimuta piirkonna üle“.

See definitsioon on väga üldsõnaline ning selle selgitamiseks tuleb kasutada neid Preußi (1964) mõtteid, mida Schöber definitsiooni koostamisel kasutas. Ühistuks peab Preuß seda, kui mingisugust inimeste hulka seob õiguslik side, mis on rohkem kui vaid eraõiguslik kohustus (Preuß 1964, viidatud Schöber 2003: 44 kaudu). Ühistulik printsiip toimib tema järgi alt üles. Asutuseks peab Preuß (1964, viidatud Schöber 2003: 45 kaudu) ühtsust, mis on mõne õigusliku ühenduse jaoks väljastpoolt loodud. See printsiip toimib Preußi järgi ülevalt alla. Kohalik omavalitsus on aga Preußi järgi subjekt, mis saab ühendada nii ühistulikke kui asutuslikke elemente. Piirkondliku ülemvõimu aspekti toob ta välja selleks, et eristada riiki, kohalikke omavalitsusi ning, kuna Saksamaal on teistsugune halduskorralduslik süsteem, ka liidumaid (Preuß 1964, viidatud Schöber 2003: 47 kaudu).

Schöberi definitsioon on siiski väga üldine ning lahti selgitamata raskesti mõistetav.

Hartley *et al.* (2002: 397) mainivad lihtsamalt mõistetavat definitsiooni, et kohalik omavalitsus on kohaliku demokraatia ja kohalike avalike teenuste süsteem.

Jaanson (1999: 14) toob oma magistritöös välja detailsema definitsiooni – kohalik omavalitsus on kindla territooriumi ja rahvastikuga mikroühiskond, kus inimesed peavad koos täitma kolme põhifunktsiooni: valitsema kohalikus omavalitsuslikus korras, olema omanik ühisvarale ehk munitsipaalvarale ning majandama ühistegelikus korras kõiki neid kohapealseid eluvaldkondi, mida inimesed ühekaupa ei peaks tegema, või mis üksikisikutele ei oleks otstarbekas.

Sarnase põhimõttega kohaliku omavalitsuse definitsioon on sätestatud Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses. Selle §2 lg 1 määrab: kohalik omavalitsus on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse – valla või linna – demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi.

Riigi nägemust kohalikust omavalitsusest annab edasi ka sama seaduse §3, kus on sätestatud kohaliku omavalitsuse põhimõtted: kohaliku elu küsimuste iseseisev ja lõplik otsustamine ja korraldamine, igapäevaste seaduslike õiguste ja vabaduste kohustuslik tagamine vallas ja linnas, seaduste järgimine oma ülesannete ja kohustuste täitmisel, valla- ja linnaelanike õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel, vastutus oma ülesannete täitmise eest, tegevuse avalikkus ning avalike teenuste osutamine soodsaimatel tingimustel.

Eelnevatest kohaliku omavalitsuse definitsioonidest võib tuletada: kohalik omavalitsus on kindla territooriumi ja rahvastikuga mikroühiskond, mille võimuorganid peavad kohaliku elu erinevaid valdkondi juhtides lähtuma kohalike elanike vajadustest ja huvidest.

2 Haldusreform

2.1 Haldusreformi mõiste

„Avaliku halduse reform on protsess, mis on suunatud haldussüsteemi toimimise ja struktuuri parandamisele” (Vabariigi Valitsuse haldusreformi programm 2001).

Siseministeriumi kodulehel on defineeritud mitu haldusreformiga seotud mõistet, mida inimesed võivad silmas pidada, kui kasutavad sõna „haldusreform”. Näiteks, kui mõne inimese jaoks tähendab haldusreform kohalike omavalitsuste ühinemist, siis teise jaoks võib see sõna seostuda hoopis ulatuslike ümberkorraldustega riigi haldussüsteemis. Ministeriumi veebilehel olevatest mõistetest on üks seotud ainult maakondliku haldussüsteemiga, ülejäänud nelja puhul saab rääkida ka kohalikest omavalitsustest:

- Haldusreform tähendab ulatuslike ümberkorralduse tegemist avalikus halduses (riigi, maakonna või kohaliku omavalitsuse tasandil), mis võib hõlmata uute juhtimismudelite rakendamist, valdkondade ja funktsioonide ümberjagamist või halduspiiride muutmist.
- Haldusterritoriaalse korralduse muutmine – ühe või mitme omavalitsusüksuse baasil moodustatakse üks või mitu uut omavalitsusüksust. Algatus võib tulla nii kohaliku omavalitsuse volikogu kui ka Vabariigi Valitsuse poolt. Haldusterritoriaalse korralduse muutudes omavalitsusüksuste arv enamasti väheneb.
- Piiride muutmine on sarnane haldusterritoriaalse korralduse muutmisele, kuid omavalitsusüksuste arv jääb samaks – üks kohalik omavalitsus annab väiksema või suurema osa territooriumist üle teisele kohalikule omavalitsusele.
- Haldusterritoriaalne reform on haldusterritoriaalse korralduse ulatuslik muutmine, mille on algatanud Vabariigi Valitsus. Reformi eesmärk on kehtestada optimaalsem haldusjaotus.

Käesolevas töös on lähtunud definitsioonist, mis käsitleb haldusreformi ulatusliku ümberkorraldusena. Haldusreformi valdkondadest keskendutakse haldusterritoriaalse korralduse muutmisele ehk kohalike omavalitsuste ühinemisele.

2.2 Haldusterritoriaalne reform Eestis

Eesti territooriumil on aegade jooksul olnud väga palju erinevaid haldusterritoriaalse korralduse muutmisi. Kõre (1997) toob eraldi välja 1939. aastal toimunud muudatuse, mille mõtte käidi välja juba 1920. aastal. Seega arutati reformi ning tehti analüüse ligi 20 aastat. Kõre hinnangul on tõenäoline – selleks, et reform lõpuks ellu viidi, oli oluline võimu tsentraliseerimine 1930. aastate teises pooles.

Pärast taasiseseisvumist viidi aastatel 1990–1993 läbi haldusreform, millega taastati Eestis omavalitsuslik süsteem. Pöör (2000) toob välja, et pärast seda muudeti kohaliku omavalitsuse süsteemi veel kaks korda: aastatel 1993–1995 oli maakondade tasandil kohalike omavalitsusüksuste esinduskogu (maakogu) ja 1995. aastast on kohalik omavalitsus ühetasandiline.

Uuesti hakati haldusreformist rääkima 1997. aastal ning Vabariigi Valitsus moodustas haldusreformi asjatundjate komisjoni, kus koostati kontseptsioon „Avaliku halduse arendamise alused“ (Pöör 2000). See nägi ette, et omavalitsused võivad vabatahtlikult ühineda kuni 2001. aastani, kuid pärast seda sekkub protsessi riik (Aitsam 1999).

Alates 1997. aastast on räägitud väga erinevatest haldusterritoriaalse korralduse muutmise variantidest. 1997. aastal käisid ministrid Jaak Leimann, Mart Opmann ja Raivo Vare välja idee ühendada 1999. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimiste käigus naaberomavalitsused ning vähendada Eesti kohalike omavalitsusüksuste arvu vähemalt 2/3 võrra (Ideon 1997). Räägiti ka plaanist jätta Eestisse ainult neli maakonda (Ideon 1999). 2001. aasta alguses arutas Vabariigi Valitsus, milline oleks Eesti jaoks sobivaim kohalike omavalitsusüksuste arv, ning otsustas, et 2002. aasta sügiseks peaks Eestisse jääma 60–80 kohalikku omavalitsust (Püüa 2001). Mõni kuu hiljem otsustati omavalitsusüksuste sunniviisilisest liitmisest loobuda ning toetada vabatahtlikku ühinemist (Kalamees 2001).

2004. aasta suvel võttis Riigikogu vastu „Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse“ ning sügisel kinnitas Vabariigi Valitsus omavalitsusüksuste ühinemiskiirkondade loetelu. See nimekiri on valitsuse nägemus Eesti haldusterritoriaalsest jaotusest. Loetelu sisaldab 65 ühinemiskiirkonda üle Eesti, kuid see ei tähenda, et ühte piirkonda kuuluvad omavalitsused peavad kohe ühinema. Vabariigi Valitsus toetab endiselt vabatahtlikku ühinemist, kuid „Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduses“ ette nähtud maksimaalsele ühinemise toetussummale oli õigus ainult nendel omavalitsusüksustel, mis ühinesid enne 1. jaanuari 2006. Need omavalitsusüksused, mis ühinevad enne 1. jaanuari 2007 saavad 75 protsenti maksimaalsest toetussummast ning hiljem ühinenud 50 protsenti.

2005. aasta sügiseste kohalike omavalitsuste volikogude valimise käigus vähenes Eesti kohalike omavalitsusüksuste arv 15 võrra (Raun 2005).

Siseministeriumi kodulehekülje andmetel on Eestis 2006. aasta alguse seisuga 227 kohaliku omavalitsuse üksust: 33 linna ja 194 valda. Lisaks omavalitsusstaatusega linnadele on Eestis olemas ka vallasisesed linnad, mis ei moodusta omaette haldusüksust.

2005. aastal tekkis lisaks ühinenud Kuusalu ja Loksa vallale veel seitse ühinenud omavalitsust: Jõhvi vald (Jõhvi linn ja vald), Tamsalu vald (Tamsalu linn ja vald), Tapa vald (Tapa linn, Lehtse ja Saksi vald), Saarde vald (Kilingi-Nõmme linn, Saarde ning Tali vald), Suure-Jaani vald (Olustvere ja Vastemõisa vald, Suure-Jaani linn ja vald), Türi vald (Kabala ja Oisu vald, Türi linn ja vald) ja Väike-Maarja vald (Avanduse ja Väike-Maarja vald).

3 Organisatsiooni muutuste teooriad

Tänapäeva ühiskonnas on muutused paratamatud, sest elutempo on muutunud järjest kiiremaks. Nagu Drucker (2003: 85) ütleb: „Murrangulistel aegadel, milles me praegu elame, saab muutus normiks.“ Seega peavad organisatsioonid väliskeskkonnaga kohandumiseks järjest sagedamini muutuma.

Organisatsiooni muutuste teooriates keskendutakse peamiselt organisatsioonisisestele muutustele ning organisatsiooni sisemistele sihtrühmadele. Käesolevas töös on vaadeldud muutusena kohaliku omavalitsuse ühinemist ning selle mõjusid organisatsiooni välisele siht- ja sidusrühmale – külavanematele. Seetõttu on antud peatükis toodud välja need organisatsiooni muutuste teoreetilised käsitlused, mida saab kasutada ka iseloomustamiseks omavalituste ühinemist kui muutust välisele sihtrühmale – kohalike elanikele.

3.1 Muutus organisatsioonis

Organisatsiooni muutus võib seisneda mitmete erinevate aspektide muutmises (nt juhtkonna vahetus, struktuuri ümberkorraldus jms). Vadi (1997: 286) toob aga välja muutuse üldisema definitsiooni – see on planeeritud või planeerimatu vastus mingile survele, mis võib tulla nii organisatsiooni seest kui väljast. Sageli on muutuste põhjuseks välised mõjud (Senior 1997:

23). Vadi (1997) toob nende mõjudena välja majanduse ja turgude, tehnoloogilised, poliitilised, seaduste ning ressursside võimaluste muutused.

Kohalike omavalitsuste ühinemise korral on tegemist planeeritud muutusega, mille välised mõjutegurid on nii poliitilised, majanduslikud kui ka seaduste muutused. Muutuste vastuvõtmist ei oodata ainult vallavalitsuste ametnikelt, vaid ka vallakodanikelt, kes võib-olla ei peagi oma tegevust niivõrd ümber korraldama, kuid siiski kardavad, et peavad (Tamm 2005).

Hutchisoni (2001, viidatud Weeks *et al.* 2004 kaudu) järgi koosneb organisatsiooni muutus protsessidest, mis lõhuvad endiseid struktuure ja loovad uusi struktuure. See toimub ka valdade ühinemise puhul, sest mõned ametikohad kaotatakse, juurde tekivad teeninduspunktid. Üheks organisatsiooni muutvaks, samuti struktuure lõhkuvaks ja uuesti loovaks tegevuseks on Vadi (1997: 292) järgi organisatsioonide liitumine või ühinemine.

Tihti kasutatakse sõnu „ühinemine“ ja „liitumine“ sünonüümidena. Vadi (1997) toob välja nende erinevuse:

- liitumise korral säilitab või saab üks osalistest domineeriva rolli ning määrab enamiku organisatsiooni tunnuseid;
- ühinemise korral on mõlemad osapooled võrdsed ning moodustatakse uus organisatsioon.

Käesolevas töös ei kasutata Kuusalu ja Loksa valla ühinemise puhul sõnu „liitumine“ ja „ühinemine“ sünonüümidena, vaid lähtutakse sellest, et tegemist oli ühinemisega – mõlema valla valitsused ja volikogud olid läbirääkimiste protsessis võrdsed osapooled ning läbirääkimiste tulemusena moodustus uus vald. Võrdsust näitab ka asjaolu, et uute ja ühiste määruste kehtestamiseni kehtisid vastava valla territooriumil senised õigusaktid. Ka vallavalitsuste erinevad sotsiaaltoetused ühtlustati nii, et mõlema valla toetused hakkasid kehtima mõlemas vallas. Kuigi ühinenud valla nimi on Kuusalu ning valla keskus ja valla asuvad samas kohas, kus endises Kuusalu vallas, ei saa siiski väita, nagu määraks endine Kuusalu vald enamiku uue valla tunnuseid. Territoorium moodustub mõlema ühinenud valla aladest ja elanikud mõlema valla elanikest ning valla sümboolika – lipp ja vapp – valitakse täiesti uus. Omavalitsuste ühinemise puhul on tegemist veidi teistsuguse

situatsiooniga, kui Vadi (1997) aluseks võtab, sest on väga keeruline leida vallale täiesti uut nime või muuta valla keskuseks asula, mis polnud kummagi ühinenud omavalitsuse keskus.

3.2 Vastuseis muutustele

Muutused tekitavad paratamatult vastuseisu neis inimestes, kelle elu need puudutavad. Kõige enam on muutustele vastu need inimesed, kel on enim kaotada (Alas 2002). Atkinson (2005) toob välja, et ükskõik, millise muutuse puhul on ebatavaline, kui see vastuseisu ei tekita, isegi juhul, kui muutus on kaua etteplaneeritud ja ilmselgelt loogiline.

Muudatusi takistavate jõududena tuuakse välja muutustele vastutöötavaid grupinorme, rahulolu jooksvate töötingimustega ja muudatuste vajalikkuse mittetunnetamist (Alas 2002). Ühe levinuma muudatustele vastuseisu põhjusena rõhutatakse (Alas 2002) inimeste isiklike huvisid. Nad võivad soovida säilitada stabiilsust ja oma väljakujunenud harjumusi mitte muuta (Alas 2002, Quirke 2000), tunda end ohustatuna (Vos & Schoemaker 1999) või karta kaotada midagi väärtuslikku (Huuskonen 2003, Alas 2002, Senior 1997) vms. Inimesed küsivadki muutustest kuuldes endalt, kuidas see muutus neid mõjutab ning tahavad saada sellele küsimusele vastust (Atkinson 2005, Alas 2002, Quirke 2000). Lisaks isiklikele põhjustele, võib muutusele vastuseisu tekitada ka usaldamatus juhtkonna suhtes (Alas 2002).

Väga oluliseks muutustele vastuseisu põhjuseks on ka teadmatus ehk siis puudulik kommunikatsioon. See tingib omakorda kuulujuttude tekke ning hirmu tuleviku ees (Alas 2002) ning kui kuulujutte ei lükata ümber või ei kinnitata nende tõlevastavust, täidetakse infotühimikud ebareaalsete nn mustade stsenaariumitega (Atkinson 2005). Selline ebakindlus põhjustab Quirke (2000: 127) järgi isegi suuremat stressi kui halvad uudised.

Muutuste tajumine ja aktsepteerimine on väga palju seotud ka inimeste varasemate kogemustega – kui varem on muutused toonud kaasa segadusi, rahulolematust ja ebakindlust, siis on väga tõenäoline, et uue muutusega ei soovita kaasa minna (Huuskonen 2003: 45).

Eelnevalt välja toodud teooriates kirjeldatakse muutusi organisatsiooni siseselt organisatsiooni töötajate jaoks. Kohalike omavalitsuste ühinemise korral kehtivad need teooriad ka valla- või linnaelanike kohta, sest kohaliku omavalitsuse nime, määruste ja valla-

või linnavalitsuse asukoha muutused mõjutavad ka elanikke. Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse järgi peavad ühineda soovivad kohalikud omavalitsusüksused selgitama välja elanike arvamuse. Seaduses pole sätestatud, et ühinemisotsuse peab tegema vastavalt selgunud arvamusele, kuid kuna elanikud valivad volikogu, peavad volikoguliikmed nende arvamusega tõenäoliselt arvestama. Seetõttu on oluline, et ka elanikud oleksid informeeritud sellest, mis toimub ning omaksid kujutluspilti sellest, milline on elu ühinenud omavalitsuses. Nendeski võib ühinemisele ehk muutusele vastuseisu põhjustada infopuudus ning kartus, et nende tavapärane elurütm muutub.

3.3 Muutus ja informatsioon

Kõigis muutustele vastuseisu ületamise mudelites peetakse väga oluliseks kommunikatsiooni. Kusjuures kommuniqueerida ei tule ainult seda, mis muutub, vaid ka seda, miks muutus toimub (Maurer 2003, Quirke 2000). Üheks põhjuseks, miks muutuste läbiviimine ebaõnnestub, ongi ebapiisav kommunikatsioon, seetõttu peavad organisatsioonid muutuste protsessi ajal jagama tavapärasest tunduvalt enam informatsiooni (Quirke 2000). McQuail (2003: 286) toob välja, et informatsioon ongi oma olemuselt ebakindluse vähendamine.

Seetõttu peab inimesi võimalikest muutustest juba varakult informeerima. Muutuste läbiviimist tulekski alustada muutuse tutvustamisega ning inimestes muutuse vastu huvi tekitamisega (LeTourneau 2004: 354). Kui muutus ei ole millegi olemasoleva täiendamine, vaid hoopis midagi täiesti uut, siis on informatsioon eriti oluline (Drucker 2003: 104). Kotteri (Kotter & Cohen 2004) järgi ongi muutuste läbiviimise protsessi esimese poole etapid esmalt muutuste vajalikkuse välja toomine, seejärel juhtgrupi loomine, visiooni paika panemine ning sellest teavitamine. Selleks, et muutuse visioon ja strateegia jõuaksid inimesteni ning nad saaksid muutusest aru, on vaja neid kommuniqueerida (Kotter & Cohen 2004). Kohalike omavalitsuste puhul tuleks seega teavitada elanikke ühinemisest, tuua välja ühinemise vajalikkus, koostada visioon ning teha see elanikele teatavaks.

Muutuste protsess nõuab seega pidevat informatsiooniga tehtavat tööd, sest mittepiisav või ebausaldusväärne informatsioon rikub kõige enam suhteid ning häirib järjekestvust (Drucker 2003).

Muutuste kommunikatsioonis on oluline roll muutuse hädavajalikkuse ehk möödapääsmatuse tekitamisel, muutuste põhjenduste kommuniqueerimisel, jätkuvuse ning stabiilsustunde maksimeerimisel, kohesel informatsioonil, juhtide usaldatavusel ning oskusel kuulajatega ühist keelt leida (Quirke 2000). Kommunikatsiooniga on võimalik ületada sellist muutustele vastuseisu, mida põhjustab teadmatus muutuste olemuse, põhjuste ja käigu kohta, (LaMarsh 2005).

Inimeste mõtteviisi ei saa aga muuta üksnes faktide väljatoomise abil, sest faktid ei oma inimeste jaoks tähendust, kui need ei sobi nende ajus olevate mõttekontseptsioonidega (Deutschman 2005). Deutschmann (2005) rõhutab, et muutuste puhul tuleb välja tuua nende positiivsed tagajärjed. Selle näiteks kirjeldab ta ühte USAs meditsiinivaldkonnas läbi viidud uurimust, mis seisnes haigete inimeste suutmatuses muuta oma elustiili, kuigi teades, et nii võivad nad peagi surra. Dieedist suutsid kinni pidada peamiselt vaid need patsiendid, keda motiveeriti positiivselt – surma hirmu rõhutamise asemel rõhutati seda, et patsiendid saavad taas nautida tegevusi, mille juures neid seni on seganud valud.

Kohalike omavalitsuste elanike vastuseisu ühinemisele saab samuti proovida ületada infovahetusega – selgitada elanikele, miks soovitakse ühineda, mida soovitakse ühinemisega saavutada, millised muutused toimuvad, samuti anda elanikele ülevaade läbirääkimiste käigust ning muutuste realiseerumise käigust. Elanikele tuleks anda ka võimalus muudatustes kaasa rääkida – võimaldada neil teha oma ettepanekuid ning nende arvamus ära kuulata (Tamm 2005).

Avaliku sektori organisatsioonide puhul on välja toodud, et nendes toimuvate muutuste juures on veel lisa-aspektid. Nimelt oodatakse neilt organisatsioonidelt seda, et nad püsivad pärast muutuste läbiviimist piisavalt võimekad ning seda, et nende tegevuses saab ka edaspidi kindel olla (Hyyryläinen & Kuoppala 1993, viidatud Sundholm 2000 kaudu). Avaliku halduse reformide puhul on oluline inimkesksus ning demokraatlikumaks ja võimekamaks muutumine (Wise 2002: 556).

Elanike informeerimisel ühinemisest tuleks järelkult silmas pidada ka seda, et inimesed ootavad kohalikult omavalitsuselt võimekamaks muutumist või vähemalt senise võimekuse säilimist. Samuti tuleks muutuste põhendamisel kasutada positiivset motiveerimist – tuua välja pigem see, mis läheb muutuse tagajärjel paremaks, kui keskenduda ainult sellele, mis

läheb muutumata halvemaks. See ei tähenda siiski, et negatiivsete aspektidega motiveerimisest tuleks täiesti hoiduda – kui hirm millegi ees põhjustab muutustele vastuseisu, siis hirm millegi muu ees võib motiveerida inimesi nende muutuste poolt olema.

Seega on muutuste läbiviimise protsessis väga oluline osa informatsioonil. Kohalike omavalitsuste ühinemise puhul saab elanikke informeerides anda neile kindlustunde erinevate ühinemise aspektide suhtes. Informatsiooni abil on võimalik vältida infotühimikke ning nendest tulenevate kuulujuttude teket. Samas ei pruugi valdade ühinemisläbirääkimiste käigus olla võimalik kõigi muutuste kohta informatsiooni anda, sest ühinemise erinevad aspektid selguvad erineval ajal. Kui ühinemine toimub kohalike omavalitsuste volikogude valimise käigus, siis pole ka kindel, et kõik ühinemiseelsed lepingud jäävad kehtima, sest uue volikogu liikmed ei pruugi nendega nõustuda.

4 Kohaliku omavalitsuse siht- ja sidusrühmad

Kohaliku omavalitsuse kõige olulisem sihtrühm on vallakodanikud. Antud töö kontekstis on nende hulgas grupp inimesi, keda saab käsitleda ühinemisprotsessis kohaliku omavalitsuse sidusrühmana – külavanemad.

Kuusalu vallavolikogu kehtestas 2005. aasta detsembris määrusega Kuusalu valla aleviku- ja külavanema statuudi, mida arutati eelnevalt nii Kuusalu kui ka Loksa valla külavanematega. Selles on määratud külavanema valimise kord ning ka külavanema õigused ja ülesanded.

Külavanema õigused on järgmised:

- 1) esindada külaelanikke omavalitsuses, riigiasutustes ja muudes institutsioonides;
- 2) kutsuda kokku külakoosolekuid ja algatada lahendamiseks külaelu küsimusi, mis ei ole vastuolus seadusandlusega ning vallavolikogu ja -valitsuse õigusaktidega;
- 3) teha ettepanekuid külaelanike huve puudutavate küsimuste arutamiseks kohalikus omavalitsuses, avaldada arvamust küla probleemide lahendamiseks;
- 4) kasutada küla rahalisi vahendeid lähtudes küla koosolekul kinnitatud otsustest ning küla arengukavast;
- 5) teha ettepanek valla osaüldplaneeringu algatamiseks;
- 6) saada omavalitsuselt oma tegevuseks vajalikku teavet;

- 7) teha külaelanikele märkusi ja juhtida tähelepanu probleemidele, mis puudutavad heakorda, avalikku käitumist jne;
- 8) saada külavanema tööks vajalikku koolitust;
- 9) astuda külavanema kohalt tagasi;
- 10) jälgida külas loodusressursside säästlikku kasutamist ning vajadusel sekkuda.

Külavanema ülesanded on järgmised:

- 1) organiseerida külas ühistegevust, ärgitada külaelanikke koostööle;
- 2) edastada külaelanike ühised soovid ja ettepanekud kohalikule omavalitsusele ja muudele institutsioonidele;
- 3) võimaldada külaelanikel omavalitsusest ja mujalt tulnud külaelanikke puudutava informatsiooni kättesaamist;
- 4) teavitada omavalitsust küla probleemidest;
- 5) korraldada koostöös vallavalitsusega küla arengukavade arutelusid;
- 6) aidata organiseerida töid õnnetusjuhtumite ja eriolukordade puhul kuni erialase abi saamiseni;
- 7) viia vähemalt üks kord aastas läbi küla koosolek ja esitada külaelanikele aruanne oma tegevuse kohta;
- 8) teha koostööd vallavalitsuse hallatavate asutustega.

Lisaks on Kuusalu vallavolikogu 2003. aasta määrusega „Kuusalu valla küladele eraldatud rahaliste vahendite jaotamise kord” otsustanud, et Kuusalu vald jagab poolaastas külale raha (elanike arvu järgi) ainult siis, kui külal on valitud külavanem.

Need määrused näitavad, et Kuusalu vallas peetakse külavanemat oluliseks ning temas nähakse lisaks ürituste korraldajale ka teabe vahendajat külaelanike ning vallavalitsuse vahel.

5 Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimised

5.1 Kuusalu vald

Kuusalu vald oli enne ühinemist pindalaga 485,6 km² Harjumaa suuruselt teine vald. Vallas elas ligikaudu 4800 elanikku. Naaberomavalitsused olid Loksa vald, Jõelähtme vald, Anija

vald, Kadrina vald, Lehtse vald ja Tapa linn. Vallas oli 38 küla ning üks alevik – valla keskus Kuusalu. Kuusalu vald sai omavalitsusliku staatuse 11. aprillil 1991 (Kuusalu valla koduleheküljel).

Kuusalu vallavalitsus koosnes viiest liikmest, lisaks vallavanemale kuulusid sinna vallavalitsuse ametite juhatajad. Kokku oli Kuusalu vallavalitsuses 25 ametikohta. Kuusalu vallavolikogus oli 17 liiget (Kuusalu valla koduleheküljel).

5.2 Loksa vald (Tamm 2005)

Loksa vald asus Harju maakonna idaosas. Valla pindala oli 222,3 km². Suurem osa valla territooriumist jäi Juminda ja Pärisea poolsaartele, mille rannad asusid Kolga, Hara ja Eru lahtede ääres. 87,2 km ehk 62% Loksa valla piirist moodustas merepiir. Vallas oli veidi alla 2000 elaniku. Naaberomavalitsused olid Loksa linn, Kuusalu vald, Vihula vald ning Kadrina vald. Loksa vald sai omavalitsusliku staatuse 10. septembril 1992 (Loksa valla arengukava aastatel 2001–2002).

Loksa vallavalitsus koosnes viiest liikmest. Vallavalitsuses oli kokku 12 ametikohta, vallavolikogus oli 15 liiget.

5.3 Kuusalu ja Loksa valla ühinemisläbirääkimised (Tamm 2005)

Kuusalu valla koduleheküljel andis ülevaate Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste käigust.

30. oktoobril 2003 tegi Loksa vallavolikogu Kuusalu vallavolikogule ettepaneku algatada läbirääkimised Kuusalu valla ja Loksa valla ühinemiseks ning Kuusalu vallavolikogu võttis selle vastu 20. novembril 2003.

Läbirääkimiste pidamiseks moodustati 10-liikmeline töörühm, kuhu kuulusid viis liiget mõlemast omavalitsusest, sh volikogu esimehed ja vallavanemad. Ühinemisläbirääkimiste edukamaks korraldamiseks palgati koordinaatoriks Koolitus- ja Konsultatsioonikeskus Geomedia OÜ. Vallavalitsuste ametnikest ja volikogude liikmetest moodustati mitu

töögrupp, mis tegelesid ühinenud Kuusalu valla kindla valdkonna visiooni koostamisega.

11.–18. oktoobrini 2004 viidi läbi kuus rahvakoosolekut, kaks Loksa vallas ning neli Kuusalu vallas. Koosolekutele eelnevalt andsid Kuusalu ja Loksa vallavalitsused välja A3 formaadis 4-leheküljelise ühinemise eriväljaande, mille said need Kuusalu ja Loksa valla elanikud, kellel oli postkast ning käis post.

Elanikkonna arvamuse väljaselgitamiseks korraldas Loksa vallavalitsus rahvaküsitluse 24. ja 27. oktoobril 2004 ning Kuusalu vald 25.–27. oktoobrini 2004. Küsitluse osavõtuprotsent oli madal: Kuusalu vallas 7,7% (273 inimest) ja Loksa vallas 15,3% (250 inimest). Mõlemas vallas olid ühinemise poolt pisut üle poolte hääletanutest. Kuusalu vallas oli ühinemise poolt 142 inimest, vastu 108 inimest ning erapooletuks jäi 21 inimest. Loksa vallas oli ühinemise poolt 126 inimest ja vastu 122 inimest.

16. detsembril 2004 võtsid vallavolikogud oma istungil vastu otsuse ühineda ning 10. märtsil 2005 kinnitati ühinemisleping, mille vallavolikogude esimehed allkirjastasid. 16. märtsil edastasid vallavanemad ja Loksa vallavolikogu esimees Harju maavanema kohusetäitjale valdade ühinemise dokumendid ning taotluse haldusterritoriaalse korralduse muutmiseks. Maavanema kt edastas need Siseministeeriumile.

16. juunil 2005 oli Kuusalu ja Loksa valdade ühinemine arutusel Vabariigi Valitsuse istungil, kus otsustati ühinemise asjaolusid täpsustada ning arutada küsimust uuesti 30. juuni istungil. (Valitsuse kommunikatsioonibüroo briifinguruum).

Vabariigi Valitsus otsustas Kuusalu ja Loksa valla ühinemise 30. juunil 2005 määrusega nr 152 „Kuusalu valla ja Loksa valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seondult Vabariigi Valitsuse määruste muutmine”.

Ajalehe Sõnumitooja andmetel ühinesid Kuusalu ja Loksa vald 2005. aasta 20. oktoobril, mil Kuusalu valla valimiskomisjon kinnitas 16. oktoobri kohalike omavalitsuste volikogude valimise tulemused. (Tamm, Ü 2005). Ühinenud valla nimeks sai Kuusalu vald.

2005. aasta lõpuni eksisteerisid Kuusalu ja Loksa vallavalitsus veel eraldi, kuid alates uue vallavanema ametisse kinnitamisest juhtis mõlemat vallavalitsust Kuusalu vallavanem. Alates

1. jaanuarist 2006 on olemas ühine Kuusalu vallavalitsus, kus töötavad ka kõik endise Loksa vallavalitsuse ametnikud. (Tamm 2006).

5.4 Ühinenud Kuusalu vald

Kuusalu vald on pindalaga 707,97 km² Harjumaa suurim vald ning asub Ida-Harjumaal. 1. jaanuari 2006 seisuga elas Kuusalu vallas 6867 elanikku. Kuusalu vallas on 64 küla ja kolm alevikku: Kuusalu, Kiiu ja Kolga. Külavanem on aprilli 2006 seisuga olemas 43 külal. (Kuusalu valla kodulehekülg). Valla naaberomavalitsused on Anija vald, Jõelähtme vald, Kadrina vald, Tapa vald ja Vihula vald ning Loksa linn.

Kuusalu vallavalitsus (ehk valla täitevorgan) koosneb viiest liikmest, lisaks vallavanemale ja kahele abivallavanemale kuulub sinna ka kaks algselt vallavolikogusse valitud liiget. Kuusalu vallavalitsuses töötab 32 ametnikku (vallavanem kaasa arvatud). Kuusalu vallavolikogus on 19 liiget (Kuusalu valla kodulehekülg).

Ühinenud Kuusalu vallal ei ole veel lippu ega vappi, sest vallavolikogu ei leidnud konkursile esitatud kavandite hulgast sobivat.

II Uurimustöö probleem

1 Uurimisküsimused

Lähtuvalt uuringu probleemist on uuringüküsimused järgnevad:

1. Kuidas kajastati Kuusalu ja Loksa valdade ühinemist üle-eestilises trükimeedias?
2. Millised aspektid on külavanemate jaoks valdade ühinemise puhul kõige olulisemad ning kas neid aspekte kajastas ka kohalik trükimeedia?
3. Kuidas jagavad endiste Kuusalu ja Loksa valla külavanemad kohalikus trükimeedias esitatud poolt- ja vastuargumente valdade ühinemisele?

2 Hüpoteesid

Kuna Kuusalu ja Loksa valdadega samal ajal toimusid ühinemisläbirääkimised ka mitmetes teistes omavalitsustes ning neist üks oli niinimetatud Suur-Tapa (ühinesid Tapa linn, Lehtse ja Saksi vald), mille puhul muutusid ka maakonna piirid, tuleneb sellest esimene hüpotees:

1. Üle-eestilises trükimeedias kajastati ainult väheseid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistega seotud teemasid, kõiki olulisimaid etappe ei kajastatud.

Lähtudes seminaritöös läbiviidud kohaliku trükimeedia monitooringust, sealsetest külavanemate toodud argumentidest ning ühinemise rahvakoosolekutel räägitust, tulenevad kaks järgmist hüpoteesi:

2. Üheks olulisimaks teemaks valdade ühinemise puhul on külavanemate jaoks võimalik ühinemine Loksa linnaga.
3. Kuusalu ja Loksa külavanemate poolt ja vastuargumendid ühinemisele on kohalikus trükimeedias esitatutega peamiselt samad.

III Meetod

Uurimustöös kasutatakse meetoditena meediatekstide kontentanalüüsi, meediatekstide argumentatsiooni analüüsi, süvaintervjuusid ning nende analüüsi.

Bernard Berelson on defineerinud kontentanalüüsi objektiivse, süstemaatilise ning kvantitatiivse kommunikatsiooni sisu uurimise meetodina (Deacon *et al.* 1999). Ka McQuail (2003) nimetab kontentanalüüsi süstemaatiliseks, kvantitatiivseks ja objektiivseks meediatekstide kirjeldamise meetodiks, mida peetakse üldistavaks, usaldusväärseks ja uurijast sõltumatuks. Seda meetodit kasutatakse tekstide klassifitseerimiseks, mõju määratlemiseks, erinevate kanalite või erinevate perioodide võrdlemiseks, samuti sisu ja tegelikkuse võrdlemiseks (McQuail 2003: 445).

Käesolevas töös on aluseks võetud autori seminaritöös tehtud kohalike ajalehtede kontentanalüüs, milles uuriti mida, kui palju ja kuidas on kohaliku trükimeedia tekstides kajastatud seoses Kuusalu ja Loksa ühinemisläbirääkimistega. Kohaliku trükimeedia tekstides analüüsiti valdade ühinemise poolt ja vastuargumente, põhjendusi, milles lükati ümber mõni väide ning Loksa linnaga ühinemist puudutavaid argumente. Argumentide analüüs viidi läbi teksti makrotasandil.

Kohaliku trükimeedia monitooringu tulemustele lisaks tuuakse välja üle-eestiliste päevalehtede Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistega seotud tekstide kontentanalüüs. Selles uuritakse, kui palju ja mida kajastasid nende valdade ühinemisest üleriigilise levikuga ajalehed ning kellele anti neis artiklites sõna. Kontentanalüüsi kava on toodud töö lisa 2.

Kohalike ajalehtede tekstide meediamonitooringu tulemusi võrreldakse üle-eestilise levikuga ajalehtede tekstide monitooringu tulemustega.

Samuti tuuakse välja üle-eestiliste päevalehtede kontentanalüüs, milles uuritakse kui palju ja mida kirjutati päevalehtedes aastate jooksul haldusreformist. Kontentanalüüsi kava on toodud töö lisa 1.

Kvalitatiivseid uuringumeetodeid kasutatakse selleks, et saada andmeid, mida kvantitatiivsete uurimismeetoditega ei õnnestu koguda (Strauss & Corbin 1990).

Kvalitatiivsetest meetoditest kasutatakse antud töös semistruktureeritud süvaintervjuude analüüsi, et saada informatsiooni külavanemate mõtetest ja hinnangutest valdade ühinemise kohta. Süvaintervjuude küsimustik on toodud lisas 4.

Viisin läbi 7 semistruktureeritud süvaintervjuud Kuusalu valla külavanematega: nelja endise Kuusalu valla ja kolme endise Loksa valla külavanemaga. Süvaintervjuudes uurisin intervjuueeritavate arvamust ühinemise kohta, seda, mis on nende jaoks ühinemises positiivset, mis negatiivset.

1 Valim ja uuringu protseduur

Käesolevas töös on aluseks võetud autori seminaritöös tehtud kohalike ajalehtede (viies omavalitsuses toimuvat kajastava Sõnumitooja, maakonnalehe Harjumaa, Loksa linnalehe Loksa Elu (hilisemaid numbreid andis välja Keskerakonna Loksa osakond) ja ühinemisläbirääkimisi pidavate valdade ühekordse infoväljaande Kuusalu–Loksa ühinemise eri) meediamonitooring perioodil 22. oktoobrist 2003 – 30. märtsini 2005.

Üleriigiliste päevalehtede (Postimees, Eesti Päevaleht, SL Õhtuleht ning Äripäev) meediamonitooringus kasutatud artiklite leidmiseks sisestasin nende ajalehtede interneti otsingumootorisse sõna „haldusreform”. Seetõttu on monitooringus sees lisaks trükkis ilmunud uudistele ka nende *online*-uudised ning Tartu Postimehe haldusreformi puudutavad uudised. Valimisse valisin tekstid nendest aastatest, mil haldusreformist rohkem kirjutati, sest haldusreformiga tegeleti nii valitsuses kui maavalitsustes rohkem. Monitooritud kalendrikuude valimisel lähtusin samuti haldusreformiga seoses toimunud muudatustest ning ka sellest, kui palju selle-teemalisi kirjutisi oli. Kui haldusreformis suuremat muutust ei olnud ning vastaval kuul ilmus igas lehes mõni kirjutis, kus haldusreformi mainiti, siis jätsin selle kuu valmist välja. Nii kuuluvad valimisse eespool nimetatud ajalehtede 1997. aasta kõik artiklid (109 teksti), 2000. aasta seitsme kuu: veebruar-aprill ja september-detsember (263 teksti), 2001. aasta seitsme kuu: jaanuar-mai ning september-oktoober (258 teksti), 2002. aasta nelja kuu: jaanuar ja juuli-september (44 teksti) ning 2004. aasta kuue kuu: jaanuar,

märts-aprill ja august-oktoober (45 teksti) artiklid. Kokku kuuluvad valimisse 719 teksti, mis sisaldasid sõna „haldusreform”. Ajalehe Äripäev puhul jätsin valimist välja need *online*-uudised, mis olid järgmisel päeval trükitis ilmuvate tekstide kokkuvõtted.

Nende samade päevalehtede puhul sisestasin interneti otsingumootoris ka sõnapaari „Kuusalu Loksa”. Ajalehe Äripäev puhul sisendasin ainult sõna „Kuusalu” ning otsisin välja tekstid, milles mainiti Kuusalu ja Loksa valdade ühinemist, sest sealne otsingumootor leidis kahe sõna korraga sisestamisel vaid need tekstid, kus need sõnad kõrvuti asetsevad. Kokku leidsin perioodist 22. oktoobrist 2003 – 1. jaanuarini 2006 21 teksti, milles kajastati Kuusalu ja Loksa valla ühinemist.

Süvaintervjuude valimisse kuulusid 7 Kuusalu valla külavanemat: neli endisest Kuusalu vallast ning kolm endisest Loksa vallast. Külavanemate valikul lähtusin sellest, et oleks esindatud üks külavanem Kuusalu ja Loksa valla erinevatest piirkondadest. Piirkondade valikul lähtusin ühinemiseelsetest valimispiirkondadest ning Kuusalu vallavalitsuses tehtud valla jaotusest mõttelisteks piirkondadeks. Endise Loksa valla külavanematest intervjuueerisin ühte Pärisea poolsaare, ühte Juminda poolsaare ning ühte niinimetatud maaküla külavanemat. Endise Kuusalu valla külavanematest intervjuueerisin ühte keskuse lähedase küla, ühte Kuusalu-Kiiu piirkonna, ühte vana Kolga piirkonna ning ühte Kodasoo-Saunja piirkonna külavanemat.

Intervjuueeritava valikul lähtusin sellest, et ta ei oleks olnud enne ühinemist ega oleks praegu Kuusalu vallavolikogu liige ega ametnik ning sellest, et ta oleks olnud külavanem juba enne valdade ühinemist. Ühe Loksa valla piirkonna puhul ei leidunud valiku kriteeriumitele vastavat külavanemat, seetõttu sattus sellest piirkonnast valimisse külavanem, kes oli enne ühinemist vallavolikogu liige.

Ühe Loksa valla külavanema intervjuueerimise juures oli ka tema abikaasa, kes samuti külavanema töös aktiivselt kaasa lööb ning seepärast ka osadele küsimustele vastas. Kuna külavanem ja tema abikaasa kohati ka täiendasid ja kinnitasid teineteise vastuseid, on analüüsis arvestatud nende mõlema arvamusi.

Intervjuud salvestasin diktofoniga ning transkribeerisin. Intervjuud kestsid külavanema isikuomadustest lähtuvalt umbes 25–85 minutit.

Transkriptsioonide analüüsimiseks töötasin välja kodeerimiskava, milles toodud iga teema alla koondasin intervjuude transkriptsioonidest vastavad tekstilõigud.

Lisas 3 toodud tabelis on intervjuueeritud külavanemate andmed ning intervjuude transkriptsioonidele antud tähised, mille panemisel lähtusin sellest, kummas vallas oli respondent enne ühinemist külavanem. Kuusalu valla külavanemad on tähistatud K1, K2, K3 ja K4 ning endise Loksa valla külavanemad tähistega L5, L6 ja L7. Seega täht K tähistab endise Kuusalu valla külavanemat ning täht L endise Loksa valla külavanemat. Number tähistab vastava valla külavanemate intervjuude järjekorda. Intervjuudele viitamisel kasutan antud tähiseid.

IV Uuringute tulemused

1 Haldusreform päevalehtedes

Haldusreformist kirjutati üle-eestilistes päevalehtedes väga palju. Antud töös on vaadeldud 719 artiklit SL Õhtulehes (1997. ja 2000. aastal ka Sõnumilehes ja Õhtulehes), Eesti Päevalehes, Postimehes, Tartu Postimehes ning Äripäevas ja nende *online*-uudistes uuringus aluseks võetud kuudel aastatel 1997 (109 teksti), 2000 (263 teksti), 2001 (258 teksti), 2002 (44 teksti) ja 2004 (45 teksti).

Väljaanne	1997	2000	2001	2002	2004	Tekstide arv
Postimees	48	105	108	26	25	312
Äripäev	46	41	36	5	8	136
Eesti Päevaleht	7	58	41	8	5	119
Äripäev Online	-	21	22	-	2	45
Tartu Postimees	-	13	26	1	3	43
Postimees Online	-	10	25	-	2	37
SL Õhtuleht	-	6	-	4	-	10
Sõnumileht ja Õhtuleht	8	9	-	-	-	17
Kokku	109	263	258	44	45	719

Tabel 1. *Tekstide arv väljaannetes erinevatel aastatel.*

Peamised tekstide žanrid olid uudislugu (210 teksti) ning arvamislugu (152 teksti), järgnesid *online*-uudised (82 teksti), kommentaarid (55 teksti), juhtkirjad (54 teksti), lugejakirjad (46 teksti), lühiuudised (35 teksti), intervjuud (33 teksti) ning repliigid (11 teksti). Ülejäänud žanre oli vähem kui kümme teksti.

Tekstide autoriteks olid enamasti ajakirjanikud (275 teksti), toimetus (peamiselt juhtkirjade puhul, 57 teksti), kodanikud (36 teksti) ning peaminister (6 teksti). 188 teksti puhul autor puudus. Ülejäänud autorid olid antud perioodil kirjutanud vähem kui viis teksti.

Tekstide teemad on toodud järgnevas tabelis alateemadeks jaotatuna. Tumedas kirjas ja trükitähtedega on teksti üldine teema, tavalises kirjas trükitähtedega on selle alla kuuluv konkreetsem teema ning kirjatähtedega selle teema alla kuuluv konkreetne alateema. Teemade puhul on välja toodud need, mille kohta oli vähemalt 7 teksti.

Teksti üldine teema	Tekstide arv
HALDUSTERRITORIAALNE REFORM	177
sh haldusterritoriaalse reformi kontseptsioon	66
sh haldusterritoriaalne reform	67
sh haldusterritoriaalse reformi läbiviimine	13
sh haldusterritoriaalse reformi idee	10
HALDUSREFORM	121
sh haldusreform	71
sh haldusreformi idee	20
sh haldusreformi läbiviimine	8
HALDUSTERRITORIAALSE REFORMIGA SEOTUD	121
sh omavalitsuste ühinemine	32
sh radikaalne haldusreform: 15+5 omavalitsust	28
sh radikaalne haldusreform	13
sh Suur-Tallinna idee	9
sh maakondade haldusjaotus	7
POLIITIKA	144
VALITSUS	72
sh valitsuse tegevus	43
sh koalitsioonilepe	8
PRESIDENT	14
sh presidendi valimine	11
MAAKOND	10
KOHALIK	17
sh kohaliku omavalitsuse tegevus	9
ERAKONDLIK	12
MUU	19
HALDUSREFORM MUJAL	31
sh haldusreform hariduses	8
KOHALIK OMAVALITSUS	13
TEISED TEEMAD	112
MAKSUD	19
sh maksureform	9
MAJANDUS	10
KONVERENTSID JMS	13
AASTA ÜLEVAATED/KOKKUVÕTTED	9
MUU	61
sh liitumine Euroopa Liiduga	10

Tabel 2. Teksti üldine teema.

Antud tabelist on näha, et haldusreformist räägiti üsna erinevatel teemadel kirjutatud tekstides. Lisaks haldusreformist ja haldusterritoriaalsest reformist kõnelevatele tekstidele, kirjutati haldusreformist ka poliitika, majanduse, maksude jt teemade puhul.

Tekstides, kus kasutati sõna „haldusreform”, kirjutati rohkem haldusterritoriaalsest reformist. Kirjutati nii haldusterritoriaalse reformi kontseptsioonist (milliste põhimõtete järgi peaks haldusjaotust muutma), haldusterritoriaalse reformi ideest ning selle läbiviimisest.

Sellele teemale järgnesid haldusreform (ehk üldisem ümberkorraldus) ning haldusterritoriaalse reformiga seotud teemad. Haldusreformi puhul kirjutati samuti ideest ning reformi läbiviimisest. Haldusterritoriaalse reformiga seotud teemadest kirjutati näiteks omavalitsuste ühinemisest, samuti radikaalsest haldusreformist (15+5 omavalitsust) ning teistest radikaalsetest haldusjaotuse variantidest.

Ka paljudes poliitikateemalistes tekstides kirjutati haldusreformist. Mitmes artiklis kirjutati haldusreformist teistes valdkondades (näiteks haridus ja politsei) ning teistes riikides ja linnades (näiteks Soomes, Indias, Liibanonis, Londonis). Haldusreformist kirjutati ka konkreetsete kohalike omavalitsuste olukorra ning probleemide puhul.

Järgnev tabel kajastab tekstides sisaldunud konkreetsemaid haldusreformiga seotud teemasid, mida oli vähemalt viis.

Haldusreformiga seotud teema	Tekstide arv
Haldusreform	243
Haldusterritoriaalne reform	123
Haldusterritoriaalse reformi arutlus	73
Haldusterritoriaalse reformi kontseptsioon	27
Omavalitsuste ühinemine	25
Haldusterritoriaalse reformi kava	22
Haldusreformi ettepanek	20
Haldusreformi arutlus	17
Reformierakond loobub kiire haldusterritoriaalse reformi toetamisest	16
Haldusterritoriaalse reformi läbiviimine	14
Haldusterritoriaalse reformi variandid	12
Suur-Tallinna idee	9
Maakondade haldusjaotus	8
Haldusreformi läbiviimine	8
Haldusreform hariduses	5

Tabel 3. *Haldusreformiga seotud teema.*

Konkreetsetest teemadest ligi kolmandik on haldusreform seetõttu, et väga paljudes tekstides kirjutati haldusreformist üldiselt ning lühidalt. Seda eriti nende tekstide puhul, mille üldine teema ei olnud seotud haldusreformi ega haldusterritoriaalse reformiga.

Kõneisiku amet	Tekstide arv
Puudub	190
Minister	151
sh peaminister	42
sh siseminister	32
sh regionaalminister	28
sh rahandusminister	17
sh majandusminister	12
Kohaliku omavalitsuse juht	149
sh Tartu linnaeapea	12
sh Tallinna linnaeapea	7
Maavanem	101
sh Pärnu maavanem	17
sh Tartu maavanem	14
sh Harju maavanem	13
sh Viljandi maavanem	12
sh Võru maavanem	11
Erakonna liige (va Riigikogu liikmena)	92
sh Reformierakond	27
sh Mõõdukad/Sotsiaaldemokraatlik erakond	16
sh Isamaaliit	14
sh Keskerakond	14
Ministeeriumi, valitsuse, riigikantselei ametnik, ministri nõunik	78
sh siseministeeriumi asekanstler	19
sh riigikantselei avaliku halduse büroo direktor	14
Riigikogu liige	71
sh Reformierakond	17
sh Rahvaliit	11
Kodanik	54
Meedia	43
sh ajakirjanik	33
Muu	41
sh president	8
Ülikooli/kooliga seotud	40
sh Tartu Ülikooliga seotud	16
Firmajuht	32
Kohaliku omavalitsuse volikogu liige, ametnik	24
Riigiasutuse töötaja	22
Maavalitsuse ametnik	21
Ühenduse esindaja	18
Kohalik tegija	9

Tabel 4. Kõneisiku amet.

Kõneisikuid oli kokku 458. Kõneisikutena on arvesse võetud neid, keda lugedes tsiteeriti ning arvamusartiklite puhul ka nende autoreid. 121 teksti puhul kõneisik puudus. Enim võtsid tekstides sõna peaminister Mart Laar (33 tekstis), Äripäeva toimetus (juhtikirjad, 33 tekstis), siseminister Tarmo Loodus (31 tekstis), regionaalminister Jaan Õunapuu (22 tekstis), siseministeeriumi asekantsler Deiw Rahumägi (19 tekstis), regionaalminister Toivo Asmer (17 tekstis) ning Pärnu maavanem Toomas Kivimägi (17 tekstis). Ülejäänud kõneisikud said sõna vähem kui 15 tekstis.

190 kõneisikul amet puudus. Ministrid said sõna 151 korda, kohaliku omavalitsuse juhid 149 korda ja maavanemad 101 korda. Ameti järgi said enim sõna kodanik (54 tekstis), peaminister (42 tekstis), ajakirjanik (33 tekstis), siseminister (32 tekstis), regionaalminister (28 tekstis), Siseministeeriumi asekantsler (19 tekstis), Pärnu maavanem (17 tekstis), rahandusminister (17 tekstis) ning reformierakondlasest Riigikogu liige (17 tekstis). Ülejäänud kõneisikud said sõna vähem kui 15 tekstis.

Meediamonitooringu tulemustest on näha, et haldusreformi on aastate jooksul ajakirjanduses palju kajastatud. Seda nii üldisemas tähenduses kui ka haldusterritoriaalse reformi aspektist lähtudes. Haldusreformist kirjutati ka valitsuse, maakondade ja kohalike omavalitsuste poliitikast rääkivates tekstides. Antud töö kontekstis on oluline see, et artikleid, mille teemaks oli konkreetsemalt kohalike omavalitsuste ühinemine, ilmus valimisse võetud perioodil 32.

2 Kohalike ajalehtede monitooringu tulemused

Järgnevalt on toodud kokkuvõtte autori seminaritöös tehtud uuringust „Valdade ühinemise meediakajastus kohalikus ajakirjanduses Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste näitel” (Tamm 2005) ning nende meediatekstide argumentatsiooni analüüsisist.

Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise kohta ilmus perioodil 22. oktoobrist 2003–30. märtsini 2005 77 artiklit. Ootuspäraselt kajastas ühinemisläbirääkimiste käiku kõige üksikasjalikumalt Ida-Harju nädalaleht Sõnumitooja, sest mõlemad ühinevad omavalitsused on selle osanikud. Kokku ilmus Sõnumitoojas ühinemise kohta 51 artiklit ehk peaaegu $\frac{2}{3}$ kõigist kohalikus trükimeedias ilmunud lugudest. Seetõttu kajastati selles ka enim erinevaid ühinemisega seotud teemasid.

Vallaelanikele tasuta jagatud ühinemise erilehes oli ühinemise kohta 11 artiklit, linnalehes Loksa Elu üheksa ning maakonnalehes Harjumaa kuus artiklit.

Kuna pooled tekstidest olid uudisartiklid, oli tekstide eesmärk peamiselt valdade ühinemisega seotud sündmustest, tegevustest ning probleemidest teavitamine. Arvamuslugusid ilmus sel perioodil 11, kuid arvamuse avaldamine oli eesmärk 22 artikli puhul. Kui ajalehtedes Harjumaa ja Sõnumitooja domineerisid informeerivad tekstid, siis linnalehes Loksa Elu oli tekstide funktsioon arvamuse avaldamine. Selles lehes avaldasid oma seisukohta Keskerakonna Loksa osakonna liikmed, kes võtsid sõna Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise vastu ning samas Loksa linna ja Loksa valla ühinemise poolt. Mitmed seal lehes arvamuslugusid kirjutanutest on seotud nii Loksa valla kui linnaga – kas on pärit Loksa vallast või elasid Loksa vallas, kuid töötasid Loksa linnavalitsuses. Neist mitu olid samal ajal ka Loksa vallavolikogu liikmed.

Kuna enamik tekste olid uudised, oli ka teksti autori või allika antud hinnang ühinemisele enamasti (73 tekstis) neutraalne või puudus üldse. Negatiivne hinnang ühinemisele anti 13 tekstis ning positiivne 5 tekstis. Pea kõik Loksa Elu artiklid hindasid ühinemist negatiivselt, positiivselt hindasid ühinemist peamiselt vallaelanikud ja külavanemad. Ühinemisega seotud inimeste (vallavanemad, volikoguliikmed, läbirääkimiste projektijuht jt) hinnangut ühinemisele arvesse ei võetud.

Kõneisikuteks olid enamasti ühinemisega seotud inimesed (39 tekstis): enim sai sõna Loksa vallavanem Madis Praks (27 artiklis), talle järgnesid Kuusalu vallavanem Herko Sunts (22 artiklis), Loksa vallavolikogu esimees Tõnu Tamm (10 artiklis), Kuusalu vallavolikogu esimees Kalmer Märtsen (6 artiklis) ja läbirääkimiste projektijuht Allan Lahi (3 artiklis).

Ühinemise vastastest Loksa vallavolikogu liikmetest said enim sõna Olav Kolmkant ja Helle Lootsmann (4 artiklis).

Ühinemisläbirääkimistega otseselt mitteseotud inimesed said sõna 15 loos, üheksal korral on tegu avaliku sektori esindajaga. Neist sai enim sõna Riigikogu liige ja Loksa linnavolikogu liige Värner Lootsmann (6 korda), talle järgnes Loksa linnavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja ja Loksa valla elanik Karin Tammemägi (5 korda). Nemad olid mõlemad Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise vastu ning Loksa linna ja valla ühinemise poolt. Teised avaliku sektori esindajad said sõna vaid ühes loos.

Kui vaadata lugude autoreid, siis võib väita, et ühinemisega seotud inimesed ja ühinemise vastased kirjutasid enam-vähem võrdselt tekste. Ühinemisega seotud vallategelased kirjutasid kuus artiklit ning liitumisläbirääkimiste projektijuht kolm lugu. Neist viis artiklit ilmusid ajalehes Sõnumitooja ning neli ühinemise eriväljaandes. Ühinemise vastastelt ilmus kaheksa kirjutist, neist seitse Loksa Elus ning üks Sõnumitoojas. See näitab, et Loksa Elu saab pidada ühinemisvastaste häälekandjaks.

Tekstide teema	Artiklite arv
Rahvaküsitlus	29
Ühinemissetpanek	25
Võimalik liitumine Loksa linnaga	21
Rahvakoosolekud	21
Läbirääkimiste töögrupi tegevus	18
Läbirääkimiste käik	16
Soiku jäänud ühinemisläbirääkimised Loksa linna ja valla vahel	15
Ühinenud valla keskus	13
Mis ühinedes muutub	12
Kuusalu ja Loksa valdade liitumise põhjused	10
Vallavolikogu istung	10
Teeninduspunktid	10

Tabel 5. Kohaliku trükimeedia tekstide teemad. (Tamm 2005)

Eelnevast tabelist on näha need Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisega seotud teemad, millest kirjutati vähemalt 10 tekstis.

Eraisikutest saab enim sõna samuti valdade ühinemise vastu olev Vahur Piikmann Loksa vallast (3 tekstis). Külavanematest saavad kõige rohkem ehk kahes loos sõna Kuusalu valla Tsitre küla külavanem Tiiu Lepnurm (ühinemise vastu) ja Loksa valla Tapurla küla külavanem Kaido Vagiström (toob välja argumente nii ühinemise poolt kui vastu). Ka Isamaaliidu Loksa osakonna esimees Andrus Villem saab sõna kahes tekstis.

See, et ühinemisega otseselt seotud inimesed saavad meediatekstides kõige rohkem sõna, on ootuspärane. Valimisse kuuluvatest artiklitest olid pooled uudised ühinemisläbirääkimiste käigu kohta, seega on mõisteta, miks ühinemisega otseselt seotud inimesed andsid palju kommentaare. Loksa vallavanem võis saada rohkem sõna kui Kuusalu vallavanem sellepärast, et Loksa vallavanem oli läbirääkimiste töögrupi juht ning kuna aktiivne vastutegevus ühinemisele toimus samuti Loksa vallas, küsiti nii temalt kui vallavolikogu esimehelt kommentaare ka selle kohta.

2.1 Argumendid ühinemise poolt ja vastu

Argumentide esitajate erakondliku kuuluvuse puhul on välja toodud need erakonnad või valimisliidud, mille nimekirjas kandideeris kõneisik 2002. aasta kohalike omavalitsuste volikogude valimistel.

2.1.1 Poolt argumentide esitajad ja nende erakondlik kuuluvus

Peamiselt esitasid ühinemise poolt argumente läbirääkimistega seotud inimesed: vallavanemad, volikogu esimehed ja liikmed. Kui Kuusalu vallast tõid poolt argumente välja 7 inimest (enim vallavanem 9 ja volikogu esimees 3 tekstis), siis Loksa vallast tõid selliseid argumente 3 inimest (enim vallavanem 10 ja volikogu esimees 4 tekstis). Mõlema valla puhul tõi ühinemise positiivseid aspekte välja ka üks külavanem ning üks vallaelanik.

Ühinemise poolt argumente esitanutest kuulus enim inimesi erakonda Isamaaliit (4), valimisliitu Tasakaal (4) või oli erakondliku kuuluvuseta (4). Poolt argumente esitas ka üks Res Publica liige, üks Keskerakonna liige ning üks valimisliidu Mõistlikult Edasi liige.

2.1.2 Vastuargumentide esitajad ja nende erakondlik kuuluvus

Vastuargumente Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisele esitasid kõige rohkem Loksa vallaga ja linnaga seotud inimesed: 3 Loksa vallavolikogu liiget (neist kaks töötas Loksa linnavalitsuses), 3 valla elanikku (neist üks töötas linnavalitsuses), 3 Loksa valla külavanemat ning üks Loksa vallast pärit Riigikogu liige (samal ajal Loksa linnavolikogu liige).

Kuusalu vallas esitasid ühinemisele vastuargumente 3 külavanemat, vallavolikogu liige ning vallaelanik.

Kõige rohkem võtsid ühinemise vastu sõna Keskerakonna Loksa osakonna liikmed. Vastuargumente tõid ka mitmed vallaelanikud. Kui Keskerakonna Loksa osakonna juhtide argumentid kõrvale jätta, saab välja tuua, et Kuusalu ja Loksa valla elanikud ja külavanemad esitasid vastuargumente enam-vähem ühepalju.

Vastuargumentide esitajatest kuulusid peaaegu pooled Keskerakonda (7), viis vastuargumentide esitajat ei kandideerinud vallavolikokku, kaks olid valimisliidust Mõistlikult Edasi ning üks valimisliidust Tasakaal.

2.1.3 Argumendid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise poolt

Argumente ühinemise poolt esitasid enim mõlema valla juhid ning volikogu liikmed.

Ühinemise poolt esitatud argumendid saab jagada viite gruppi: inimeste ja ajaloolised seosed, kasulikkus vallavalitsuse seisukohalt, elanikele suunatud argumendid, üldised põhjendused ühinemiseks ning ühinemise loogilisus.

Poolt argument	Korda- de arv
Inimeste ja ajaloolised seosed	
- Inimeste omavaheline läbikäimine on muutunud ka kultuuris, spordis ja majanduses aina tihedamaks.	7
- Ühendavad ajaloolised sidemed — Kolga mõis, Kolga mõisavald, Kuusalu kihelkond.	6
- Paljud Loksa valla lapsed käivad Kuusalu valla koolides ja lasteaedades.	5
- Kuusaluga on osadel Loksa valla inimestest olnud läbi aegade tihedam side kui Loksaga.	3
Kasulikkus vallavalitsuse seisukohalt	
- Üheskoos on eelarved piisavalt suured suuremateks investeringuteks.	10
- Ühinedes tekiks tugevam omavalitsus.	5
- Kvaliteetsem teenus.	4
- Suurema eelarvemahu tõttu on ühinenud vallal ka laenuvõtmine veidi odavam.	3
- Kasvab üldine kompetentsus.	3
- Liitmine on kulude kokkuhoid.	3
- Euroopa Liidu toetusprogrammide jagatakse raha suurematele omavalitsustele, sest neil on lihtsam täita abiprogrammide tingimusi.	2
- Ühinemisega suureneb valla juhtimise, ametnike ja ka volikogu professionaalsus.	2
- Ühinemisega kaasneb juhtimise kvaliteedi paranemine.	2
- Ühinedes tekiks haldussuutlikum vald.	2
- Valdade vahel toimib tihe koostöö.	2
Elanikele suunatud argumendid	
- Ühinemisest võidavad külad, sest ühisvallas on külade ja suuremate asulate elanike proportsioon võrdsem.	6
- Kolga piirkonna tugevnemine, see saaks valla keskele ning poleks enam ääremaa.	4
- Kuusalu valla inimeste jaoks ei muutu oluliselt midagi.	4
- Kehvemaks kindlasti ei lähe, uus vald on vähemalt sama hea, kui eelmine.	3
- Ükski pakutav teenus ei kao, keegi kahju ei kannata.	3
- Raamatukogud muutuvad infokeskusteks.	3
- Teeninduspunktid teevad vallaelanike elu lihtsamaks.	2
- Mitmete Loksa valla külade elanikel on palju lihtsam käia oma asju ajamas Kuusalus.	2
- Ühinedes saavad Loksa valla elanikud osa Kuusalu valla sotsiaalsest infrastruktuurist.	2
- Sotsiaaltoetused ning teenused, mis on ühes vallas, rakendatakse ka teises.	2
Üldised põhjused ühinemiseks	
- 2000 elanikuga omavalitsus on liiga väike.	2
- Paar aastat on veel võimalik Loksa valla külladesse investeerida, siis on ressursid läbi.	2
- Elu näitab, et suurematel omavalitsustel läheb paremini.	2
- Ühinemata areng aeglustub.	2
- Harjumaal on Loksa vald üks kõrgeima keskmise elanike vanusega omavalitsusi.	2
Ühinemise loogilisus	
- Ühinemine Kuusalu vallaga on loogiline, mõistlik samm.	6

Tabel 6. Argumendid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise poolt.

Loksa valla juhtide ühinemise poolt toodud argumentides keskendutakse peamiselt valdade ning nende elanike seotusele ning tuuakse välja ühinemise kasulikkus. Mitmeid kordi öeldakse ka seda, et kui ei ühineta, siis mõne aasta pärast on Loksa vald majanduslikult ja elanike vanuse tõttu palju kehvemas seisus kui seni.

Kuna Kuusalu valla elanikud on Loksa vallaga palju vähem seotud kui vastupidi, siis Kuusalu valla juhid räägivad enim ühinemise kasulikkusest. Mitu korda tuuakse välja see, et enamike Kuusalu valla elanike jaoks ei muuda ühinemine midagi, kuid Kolga piirkond saab tugevamaks ning Kuusalu valla külad muutuvad olulisemaks.

Kui vaadelda ühinemise poolt toodud argumente Deutschmanni (2005) välja toodud positiivsuse rõhutamise aspektist lähtudes, siis enamik vallavalitsuse seisukohalt kasulikkust välja toovad ning elanikele suunatud argumendid on just sellised. Vaid Loksa valla juhtide välja toodud ühinemata jätmise tagajärgede puhul on tegemist pigem negatiivse motiveerimisega.

Ühinemise majandusliku kasulikkuse ning elanikele pakutavate teenuste kvaliteedi paremaks muutumise rõhutamisega töid läbirääkimiste juhid välja ka selle, et pärast ühinemist on vallavalitsus võimeline paremini ja võimekamalt töötama. See on aspekt, mida Hyyryläinen ja Kuoppala (1993, viidatud Sundholm 2000 kaudu) ning Wise (2002) avaliku sektori organisatsioonide puhul oluliseks pidasid.

2.1.4 Vastuargumendid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisele

Enim esitasid argumente ühinemise vastu Loksa valla elanikud (55), Kuusalu valla elanikud esitasid ainult 10 vastuargumenti.

Järgnevas tabelis on välja toodud need ühinemise vastuargumendid, mida esitati vähemalt kaks korda.

Vastuargumendid	Kordade arv
Läbirääkijate töö puudulikkus	
- sisuline arutelu rahvaga puudus	5
- küsitlustulemused loeti kinniste uste taga	5
- rahvaküsitlus muudeti farsiks	4
- Pärисpea poolsaarel rahvakoosolekut ei korraldatud	4
- rahvas peab saama tegelikult väljendada oma arvamust ühinemiste kohta	2
Üldised põhjendused	
- vastuvõetamatu	3
- lähtub poliitilistest eesmärkidest	3
- ei soodusta tasakaalustatud regionaalset arengut	3
- vähendab demograafilist tasakaalu Loksa piirkonnas	3
- haldusregionaalselt mõistetamatu	3
- rumal	2
- hetkepoliitiliste suuniste täitmine	2
Loksa valla seotus Loksa linnaga	
- Loksa vald asub ümber Loksa linna, kas poleks otstarbekas ühineda esmalt linnaga	3
- tuleb jätkata katkenud läbirääkimisi linna ja valla vahel	3
- 19 Loksa valla küla anda Loksa linna koosseisu	2
- valla huvides on ühineda kõigepealt Loksa linnaga	2
- vastuvõetamatu, et inimesed peavad Kuusalu vallamajja minekuks sõitma läbi Loksa linna	2
Vallaelanike vastuseis	
- elanike allkirjad ühinemise vastu	3
- enamus vallarahvast ei soovi ühendamist Kuusalu vallaga vaid Loksa linnaga	3
- mitteühinemise pooldajaid Loksa vallas 60–75%, mõnes külas 90%	2
- ühinemine ei ole vallaelanike soov, seda näitas see, et ühinemise poolt julges otsustada ainult 8 vallavolikogu liiget	2
Suurus ja kaugus	
- avaliku teenuse kättesaadavus võib muutuda raskemaks	3
- vald läheb liiga suureks, vahemaad pikenevad	3
- oleme ääremaa ja jääme ääremaaks	2
- Kuusalu vald on ise piisavalt suur	2
- Praegugi pole vald oma elanikele väga lähedal. Ühinedes jääb veel kaugemaks	2
Muu	
- palve siseministrile – mitte viia ühinemissetpanekut Vabariigi Valitsuse istungile	4
- 90% finantseeringutest läheb edaspidi Kuusalule	2

Tabel 7. Vastuargumendid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisele.

Kuna Loksa valla elanike poolt tõid vastuargumente välja enim kohalikud poliitikud, kes soovisid Loksa linnaga ühinemist, siis ongi nende vastuargumentides toodud välja peamiselt puudujäägid läbirääkijate tegevuses ning vajadus ühineda Loksa linnaga. Kuna nad soovisid, et siseminister ei viiks Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise küsimust Vabariigi Valitsuse

istungile, siis oli suur osa nende tekstides ja avaldatud pöördumistes sisaldunud argumentidest suunatud ka siseministrile ning Vabariigi Valitsusele.

Ühinemise läbirääkijate töö puudulikkuse rõhutamise eesmärk võis olla ka ühinemise juhtide usaldusväarsuse vähendamine, sest nagu Alas (2002) on välja toonud – muutustele vastuseisu tekitab ka usaldamatus juhtide vastu.

Kuusalu vallaelanike vastuargumendid keskendusid aga pigem valla suurusele ning vahemaade pikkusele. Kuusalu vallaelanike vastuargumente on palju vähem seepärast, et seal ei toimunud kampaaniat ühinemise vastu. Loksa vallas kogusid Keskerakonna Loksa osakonna liikmed inimestelt allkirju ühinemise vastu ning enamik eelpool toodud vastuargumentidest ongi nendest tekstidest.

2.2 Ümberlukkavad põhjendused

Lisaks poolt ja vastuargumentidele toodi välja ka selliseid põhjendusi, millega lükati ümber mõni väide.

Ümberlukkav põhjendus	Kordade arv
Inimeste arvamust ümberlukkavad põhjendused	
- Kartusel, et ühinemisel jäävad Loksa valla külad ääremaaks, ei ole põhjust.	2
- Pärast ühinemist võib tekkida segadus – kuhu mõne probleemiga pöörduda, mis muutub jms. Meil on aega ühinemist ette valmistada ning probleeme vältida.	2
- Kardetakse, et ühisvallas suunatakse investeeringud suurematesse asulatesse – Kuusallu, Kiidu, Kolka. Algselt võib see nii olla, sest vallamaja ning teenuspunktid tuleb korda teha. Edaspidi toetatakse kindlasti rohkem külasid.	2
- Inimesed kardavad ka seda, et ühinemise korral kaob isiklik kontakt vallavanema ja ametnikega. Paljud ametnikud jäävad siiski teeninduspunktidesse tööle ning seal on ka vallavanemal vastuvõtu ajad.	2
- Küsimusi on tekitanud ka Loksa linna võimalik ühendamise tulevikus. Sellele peaks vastuse andma uue ühinenud valla volikogu.	2
- Koostöös Kuusalu valla küladega suudame kindlasti paremini seista kogu piirkonna külade arenemisvõime eest kui praegu.	1
- Arvamus, nagu peaks Pärisea või Viinistu elanik oma küsimustele vastuse saamiseks sõitma Kiidu või Kuusalusse, on liialdatud.	1
- Kuusalu inimesed kardavad, et mingi teenus võib liitunud vallas ära jääda, kuid ühtki kooli ega lasteaeda sulgema ei hakata.	1
- Ükski küla ega asula ei tohi jääda ühinemise tõttu kaotajaks.	1

- Kui arvatakse, et võim liiga tsentraliseerub, siis ma ei näe selles tonti, suures vallas on võimalik elanike teenindamine korraldada teeninduspunktide kaudu.	1
- Igasse keskusesse jääb infopunkt ja inimene.	1
Loksa valla esindajate vastused Keskerakonna Loksa osakonna süüdistustele	
- Öeldakse, et ühinemist pole piisavalt arutatud – Sõnumitoojas on ilmunud ühinemisest 17 artiklit, anti välja erileht, neljas Loksa Elu numbris kajastati samuti ühinemist.	2
- Rahvahääletuse komisjoni ei usaldata, väidetakse, et häältelugemise ajal olid ukсед lukus. Häälte lugemisele eelnevalt kontrolliti, et ukсед oleksid lahti.	2
- Rahvaküsitlust kohe korraldada ei saa, sest otsused tugineks siis emotsioonidele.	1
- Pärисpea poolsaarel koosolekut ei toimunud, kuid organiseeriti buss sealsetest küladest läbi sõitma ning inimesi Vihasoo koosolekule viima.	1

Tabel 8. Ümberlukkavad põhjendused.

Peamiselt toodi välja inimeste arvamusi või nende kartusi ümberlukkavaid argumente.

Argument, milles tuuakse välja, et Viinistu elanikud ei pea oma küsimustele vastuse saamiseks sõitma Kiidu vallamajja, on kuulujuttu ümberlukkav. Nimelt ringles Loksa vallas jutt, et edaspidi peavad kõik Loksa valla elanikud käima Kiiu vallamajas, panema oma lapsed Kuusalu valla koolidesse ning ka arsti juurde sõitma Kuusallu. Atkinson (2005) tõi välja selle, et kuulujutud tuleb kas ümber lükata või neid kinnitada, sest vastasel juhul täidetakse infotühimikud niinimetatud mustade stsenaariumitega.

2.3 Liitumine Loksa linnaga

Ühinemisega seotud tekstides räägiti palju ka võimalikust ühinemisest Loksa linnaga.

Võimalik ühinemine Loksa linnaga	Kordade arv
Põhjused, miks Loksa vald peaks ühinema Loksa linnaga	
- Loksa on rõngasvald Loksa linna ümber.	7
- Loksa linna ja valla ühinedes moodustuks tugev omavalitsus.	4
- Linna-valla piir on kunstlik.	4
- Loksa valda ja linna ühendab territoriaalne ühtekuuluvus.	4
- Loksa valda ja linna ühendavad ühised infrastruktuurid.	4
- Õigem oleks ühineda Loksa linnaga.	2
- Linn on tõmbekeskuseks vallale.	2
- Loksa linna ja valla ühinedes oleks rohkem võimalusi mitte-eestlaste integratsiooniks Eesti ühiskonda.	2

Põhjused Loksa linnaga mitte ühineda	
- Loksa ja Kuusalu valla kogukondade erinevused on palju väiksemad kui Loksa linnas.	2
- Loksa valla ja linna erinevusteks on linna ja maa probleemid.	2
- Loksa valla ja linna erinevusteks on erinevate kultuuride probleemid.	2
- Loksa valla ja linna erinevusteks on väga erinev finantsmajanduslik olukord.	2
- Hirmutav on see, et Loksal elab väga palju muukeelseid elanikke.	2
Hilisem ühinemine Loksa linnaga	
- Loksa linn võiks meiega liituda hiljem.	4
- Sellele peaks vastuse andma uue ühinenud valla volikogu.	2

Tabel 9. Liitumine Loksa linnaga.

Antud loetelu argumendid on esitanud peamiselt Keskerakonna Loksa osakonna liikmed (rõhutavad Loksa linna ja valla seotust ning seda et Loksa vald peaks ühinema Loksa linnaga) ning Kuusalu ja Loksa valla juhid (on seisukohal, et ühinenud Kuusalu vald võiks Loksa linnaga ühineda tulevikus ning toovad välja põhjendused, miks Loksa vald ei peaks Loksa linnaga liituma).

2.4 Kokkuvõtte kohalikus trükimeedias esitatud argumentidest

Kuusalu vallaelanikele suunatud tekstides vastuargumente eriti ei esinenud. Peamiselt rõhutati seda, et ühinemine on vallavalitsusele kasulik ning inimeste jaoks eriti midagi ei muutu. Küll aga toodi välja see, et ühinemisest saavad kasu Kuusalu valla külad ning Kolga piirkond.

Loksa vallaelanikele suunatud tekstides oli lisaks poolt argumentidele palju ka vastuargumente. Loksa vallajuhid selgitasid Kuusalu vallaga ühinemise kasulikkust ning Keskerakonna Loksa osakonna liikmed tõid jälle välja selle kahjulikkuse ning Loksa linnaga liitumise positiivsuse. Loksa vallajuhid selgitasid argumentides ka seda, miks ei ole linnaga ühinemine vallale kasulik.

Eelnevas seminaritöö kokkuvõttes toodud Kuusalu ja Loksa valla ühinemisega seotud argumente võrreldakse külavanemate süvaintervjuudest selgunud arvamustega käesoleva peatüki alapeatükis 5.

3 Üle-eestilise meedia monitooringu tulemused Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise kohta

Eesti Päevalehes, Postimehes, SL Õhtulehes ja Äripäevas ning nende *online*-verisoonides ilmus 22. oktoobrist 2003 – 1. jaanuarini 2006 21 teksti, milles räägiti ka Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisest.

Väljaanne	Tekstide arv
Eesti Päevaleht	6
Äripäev Online	5
Postimees	3
SL Õhtuleht	3
Eesti Päevaleht Online	2
Äripäev	1
Postimees Online	1

Tabel 10. Väljaanne.

2004. aastal kirjutati nende valdade ühinemisest 7 ja 2005. aastal 14 tekstis. Peamiselt oli tegemist uudislugude (8) ning *online*-uudistega (7). Tekstide hulgas oli ka 3 lühiuudist, üks juhtkiri, üks kommentaar ning üks pressiteade.

Nendes tekstides said sõna nii Loksa vallavanem (3 tekstis) kui Kuusalu vallavanem (2 tekstis).

Kõige rohkem mainiti tekstides uue valla nime (10 tekstis), järgnesid elanike arv (8 tekstis), ühinemise aeg ehk kohalike volikogude valimised (7 tekstis), valla suurus (5 tekstis), ühinemissetepaneku tegemine (5 tekstis), valitsuse otsus vallad ühendada (4 tekstis), valitsuse ühinemistoetus (3 tekstis) ja äsja ühinenud valla ning Lahemaa rahvusparki vastuolud (3 tekstis).

Kahes tekstis mainiti järgmisi kahe valla ühinemisega seotud asjaolusid: ühinemiste koordinaatori otsimine, ühinemisläbirääkimised, vallaelanike arvamuse väljaselgitamine, ühinemisleping, Loksa linna ja valla ühinemine, võimalik hilisem ühinemine Loksa linnaga, eelarve suurus, valla keskus ning teeninduspunktid.

Ühinemise põhjuste või positiivsete aspektidena toodi enim välja järgmised aspektid: suurem haldussuutlikkus (3 tekstis), parem teenuse kvaliteet (3 tekstis), ajalooline side – kihelkond (3 tekstis), suurem eelarvemaht (2 tekstis), majanduslik efektiivsus (2 tekstis), suurem võimekus elanikke teenindada (2 tekstis) ning elanike tihe läbikäimine (2 tekstis).

Seega saab välja tuua selle, et olulisemad ühinemisega seotud aspektid leidsid kajastamist ka üle-eestilises meedias. Ühinemise põhjendused, mis nendes päevalehtedes välja toodi, olid samad, mis kohalikus trükimeedias, kuid loomulikult üldisemalt.

4 Süvaintervjuude analüüsi tulemused

Süvaintervjuudes uurisin külavanematelt nende hinnangut ühinemisele, selle positiivseid ning negatiivseid aspekte, ühinemise kohta saadud informatsiooni ning ka seda, millisena nemad näevad külavanema rolli.

Endistes Kuusalu ja Loksa valdades peeti külavanemaid oluliseks sidusgrupiks – neile jagati vallavalitsuse tegemistega seotud informatsiooni infotundides või külavanemate koosolekutel. Samuti saadi külavanematelt informatsiooni külade probleemide kohta. Ka ühinenud Kuusalu vallas on külavanemaed oluline sidusgrupp – valla aleviku- ja külavanema statuudis toodud kaheksast külavanema ülesandest viis on seotud vallavalitsusega koostöö tegemisega. Seega peetakse külavanemaid oluliseks vahelülis vallavalitsuse ja külaelanike vahel.

Külavanemad näevad ise enda rollina samuti külaelanike ja vallavalitsuse vahelülis olemist nii informatsiooni jagamise kui ka asjaajamise mõttes. Samuti peetakse külavanema rolliks ürituste ja koosolekute organiseerimist ning külaelanike jaoks olemas olemist – seda, et külaelanikel oleks inimene, kelle poole oma muredega pöörduda. Räägiti ka külaelanike aitamisest, nendes ühtehoidmistunde ning turvatunde tekitamisest.

Oma tööd külavanemad kergeks ei pea. Seda tehakse põhitöö kõrvalt, seetõttu on raske aega leida ning ka külaelanikud pole ettevõtmistes väga aktiivsed osalema. Külavanematel on selle tööga seonduvalt ka mitmeid kulutusi, mida ei kompenseerita – telefonikõned, sõidud külavanemate koosolekutele.

Osade külavanemate arvates pole tegelikult nendes külades, kus on aktiivne tuumik, külavanemat vaja. Teise osa arvates on aga külavanem pärast ühinemist küla jaoks endiselt oluline. Ühe külavanema hinnangul on pärast ühinemist küla jaoks külavanema olemasolu isegi olulisem.

Analüüsis toon esmalt välja, kust või kellelt said külavanemad ühinemise kohta teavet ning nende hinnangu sellele informatsioonile. Teiseks annan ülevaate sellest, kuidas respondendid suhtusid ühinemisse ning millisena nad näevad oma endist valda ning seda valda, millega

ühineti. Viimasena toon välja külavanemate arvamuse ühinemise negatiivsete ja positiivsete aspektide kohta.

Tulemuste välja toomiseks kandsin need tabelisse, märkisin juurde, kui mitme ja milliste külavanemate vastustest see selgus, ning selgitasin tulemusi koos mõne tsitaadiga intervjuudest.

4.1 Külavanemate infoallikad ühinemisprotsessi puhul

Ühinemise kohta said külavanemad enamasti informatsiooni samadest kanalitest. Järgnevalt tabelist on näha, kust külavanemad kuulsid Kuusalu ja Loksa valla ühinemise plaanist ning kust nad said teavet ühinemisprotsessi kohta.

Tabel 12. Ühinemise plaanist kuulmine		
- külavanemate koosolekul	3	K1, K2, K3
- ammune jutt, mitu aastat tagasi	2	L5, L6
- ajalehest	1	K3
- vallavanemalt	1	K4
- volikogus	1	L7
Ühinemise kohta saadi infot		
- külavanemate koosolekult	7	K1, K2, K3, K4, L5, L6, L7
- kohalikust lehest	6	K1, K2, K3, K4, L6, L7
- vallavanemalt	3	K3, K4, L5
- televisioonist	2	K1, L6
- raadiost	1	K1
- inimestega vesteldes	1	K3
- ühinemise töögrupis	1	K4
- internetist	1	K4
- valimisreklaamist	1	L5
- volikogus	1	L7

Kuusalu ja Loksa valla ühinemise kohta esimest korda kuulmisel ilmneb asjaolu, et Kuusalu külavanemad said informatsiooni Kuusalu vallavanemalt, sest ka külavanemate koosolekul rääkis sellest külavanematele just tema. Loksa valla kaks külavanemat tõid välja selle, et tegemist on ammuse jutuga ning nad ei mäleta, kust seda kuulsid. Nende vastustest võis eeldada, et nad olid seda juttu kuulnud juba enne, kui Loksa vald Kuusalu vallale ühinemissetepaneku tegi. Üks endise Loksa valla külavanem oli vallavolikogu liige ning seetõttu kuulis plaanist seal.

Ühinemiseprotsessi kohta said kõik külavanemad teavet külavanemate koosolekul, peaaegu kõik ka kohalikust ajalehest. Kolm külavanemat tõid välja selle, et rääkisid ühinemisest vallavanemaga ka eraldi.

Järgnevast tabelist on näha, mida külavanemad ühinemise kohta saadud informatsioonist arvasid.

Tabel 13. Teave ühinemisest		
- ei olnud millegi kohta vähe infot	3	K1, K3, L7
- külaelanikel oli infopuudus, sest pole raha lehte osta ning koosolekutel ei käida	1	K2
- rohkem infot poleks midagi muutnud	1	L5
- piisavalt teavet sellest, miks ühinemine on kasulik	1	K2
- piisavalt teavet keskkonna teemadel (prügindus jm)	1	L6
- oli teada, mis tuleb	1	L7
- oleks võinud olla rohkem, aga mille kohta täpsemalt ei oska öelda	1	K2

Külavanemad reeglina ei tundnud, et neil oleks olnud mõne ühinemisega seotud aspekti suhtes infopuudus. Vaid üks külavanem tõi välja, et informatsiooni oleks võinud rohkem olla, kuid mille suhtes, seda ei osanud ta täpsustada. Sama külavanem tõi välja ka selle, et vanemad külaelanikud ei olnud ühinemise kohta piisavalt informeeritud, sest neil ei ole raha kohaliku lehe ostmiseks. Samas mainis ta ka seda, et kui korraldada koosolek, siis inimesed ei lähe sinna ikkagi kohale.

Kuna külavanemad käisid kord kuus vallamajas koosolekul ning vallavanemad jagasid neile informatsiooni ühinemise kohta, siis tõenäoliselt olid külavanemad seetõttu paremini informeeritud kui enamik teisi külaelanikke. Järgnevas tabelis on toodud külavanemate arvamus selle kohta.

Tabel 14. Külavanema informeeritus ühinemisest		
- külavanem sai tavakodanikust rohkem informatsiooni	4	K1, K2, K3, K4
- külavanem sai sama palju infot kui teised	2	L5, L6
- külavanem sai infot veidi varem	1	L5
- külavanemal oli rohkem võimalusi infot küsida	1	L7
- külavanemal oli rohkem infot sellest, miks ühinemine on kasulik	1	K1
- külavanemal oli rohkem infot mõlema valla andmetest	1	K4

Kõik küsitletud endise Kuusalu valla külavanemad said enda arvates ühinemise kohta rohkem informatsiooni kui tavalised külaelanikud. Kaks endise Loksa valla külavanemat tõid välja selle, et teised külaelanikud said sama palju informatsiooni, sest sama teave ilmus ka kohalikus ajalehes. Üks endise Loksa valla külavanem arvas samuti, et infot ei pruukinud rohkem olla, vaid külavanemal oli lihtsalt rohkem võimalusi seda küsida.

Erinevus külavanemate informeerituse hinnangus võib tuleneda külavanemate koosoleku või infotunni erinevustest nendes valdades. Kui Loksa vallas oli külavanemate kogu, mida juhtis üks külavanematest ning vallavanem oli sinna kutsunud informatsiooni jagama ning külavanemate arvamust kuulama, siis Kuusalu vallas kutsus külavanemad kokku vallavanem ning jagas ise külavanematele teavet. Seetõttu võidi Kuusalu valla külavanemate infotunnis ühinemisest ka rohkem rääkida kui Loksa valla külavanemate koosolekul.

Kuusalu ja Loksa vallavalitsused korraldasid külades kokku kuus rahvakoosolekut, kus inimesed said ühinemise kohta infot küsida. Järgnevas tabelis on andmed külavanemate osalemise kohta nendel rahvakoosolekutel ning ka elanike arvamuse väljaselgitamiseks korraldatud rahvahääletusel, samuti see, kuidas hääletati.

Tabel 15. Osalemine rahvakoosolekul ja rahvahääletusel		
- ei osalenud ühinemise rahvakoosolekul	5	K1, K2, L5, L6, L7
- osales ühinemise rahvakoosolekul	2	K3, K4
- osales rahvahääletusel	6	K2, K3, K4, L5, L6, L7
- ei osalenud rahvahääletusel	1	K1
- hääletas poolt	3	K4, L6, L7
- hääletas vastu	3	K2, K3, L5

Külavanemad rahvakoosolekutel enamasti ei osalenud, ainult kaks külavanemat käis nendel. Rahvahääletusest võtsid aga osa peaaegu kõik külavanemad, vaid üks külavanem unustas selle ära.

Kuna üks külavanem hääletusel ei osalenud, saab välja tuua selle, et küsitletute seas oli võrdselt neid külavanemaid, kes hääletasid ühinemise poolt ning ühinemise vastu.

Seega said külavanemad informatsiooni peamiselt ühinemisega seotud inimestelt (näiteks vallavanemalt külavanemate koosolekul) ning kohalikest lehest. Informatsiooni ühinemise kohta peeti reeglina piisavaks. Kui endise Kuusalu valla külavanemad leidsid, et nemad olid

tavalistest vallakodanikest paremini informeeritud, siis endise Loksa valla külavanemate arvates oli neil sama palju informatsiooni kui teistel vallakodanikel. Rahvakoosolekutel külavanemad enamasti ei osalenud, kuid rahvahääletusest võtsid osa.

4.2 Külavanemate suhtumine ühinemisse

Intervjuudest saab välja tuua küsitletud külavanemate üldise seisukoha ühinemise kohta. Neid ja konkreetsemaid hinnanguid kajastab järgnev tabel.

Tabel 16. Suhtumine ühinemisse		
- pigem poolt	4	K1, K4, L6, L7
- väga ei poolda, tuleb leppida	2	K2, L6
- ühinemise vastu	2	K3, L5
- enam pole midagi teha	2	L5, L6
- elu see ei häiri	2	K1, L6
- Pärисpea poolsaare inimesed olid vastu	2	L6, L7
- oli poolt, et mitte liituda teise omavalitsusega (Loksa linn või Vihula vald)	2	L6, L7
- enne ühinemist vastu, nüüd pigem poolt	1	K2
- tuli valida kahest halvast parim	1	L7
- ei ole ühinemisega midagi kaotanud	1	K1

Intervjuude põhjal oli võimalik jagada külavanemad kolmeks: neli pigem pooldasid ühinemist, kaks külavanemat olid ühinemise vastu. Üks külavanem oli enne ühinemist selle vastu, kuid pärast ühinemist on pigem pooldav.

Enamik külavanematest, kes ühinemist pigem pooldasid, tõid välja selle, et tegelikult nad siiski nii väga ühinemise poolt ei olnud. Kaks Loksa külavanemat märkisid, et olid Kuusalu vallaga ühinemise poolt seepärast, et muidu oleks võibolla pidanud liituma mõne teise omavalitsusega (üks rääkis Loksa linnast, teine Vihula vallast). Seega tunnetasid need külavanemad muutuste möödapääsmatust ning seetõttu hääletasid nad ka ühinemise poolt, sest nagu Kotter ja Cohen (2004) ning Quirke (2000) on märkinud – inimestel on muutusi kergem aktsepteerida, kui nad tunnetavad nende möödapääsmatust.

Kaks külavanemat tõid välja, et nad ühinemist väga ei poolda, kuid sellega peab leppima. Kaks endise Loksa valla külavanemat tõid välja ka selle, et kui nende külas olid inimesed

pigem ühinemise poolt, siis Loksa valla Pärಿಸpea poolsaare külad (Viinistu, Turbuneeme, Kasispea jt) olid pigem ühinemise vastu.

/---/ Mina isiklikult selle vastu küll ei olnud. Noo ma ei ole ma ei ole ka praegu selle vastu.. et me ühinesime.. aga need rannakiila rahvas ja need olid väga vastu ja need on siia maani.. ja selle sellega ühesõnaga nagu selle.. no sellega leppind. /---/

/---/ See oli ikkagi niimoodi et.. et see ei olnud nagu öeldakse inimeste poolt tehtud nihuke vabatahtlik akt, see oli ikka sundus. /---/ Et me peame.. ja mina käisin kaa hääletamas ja ja hääletasin kaa poolt sest ma mõtlesin et kui meid nüüd.. kokku ei panda, Kuusaluga me ei lähe, et siis pannakse Virumaaga või jumal teab mis tehakse, jäävad hoopis kõik. No kurat Vihulasse ma küll küll käima ei hakka noh.. see on ikka väga kaugel. See oli rohkem nagu sundus, see ei olnud vabatahtlik ja ja nisukene et me läheme lauluga et või noh, oi kui tore.. Kuusalu vald, trallallaa, äkää, ei olnud, ei olnud. Ei kogu see reform on nihukene sunduslik, aga nii ta vähemalt minule tundub /---/ (L6)

Vaid üks ühinemist pooldav külavanem ei toonud välja seda, et tal ei olnud valikut või et ta ei olnud tegelikult siiski nii väga ühinemise poolt:

Mul ei ole sellist seisukohta, et nüüd see oli vale või midagi sellist. /---/

/---/ ühesõnaga mind see otseselt ei häiri mitte millegiga. /---/

/---/ Ja kuna (naerab) kuna minul ei ole midagi kehvemaks läind, siis järelkult on positiivne. (K1)

Seega võib nende külavanemate jutust järeldada, et enamasti olid ka ühinemise poolt hääletanud ühinemise vastu ning oleksid eelistanud jätkata endistviisi. Järelikult pidid neil olema motivaatorid, mille tõttu nad hääletasid ühinemise poolt.

4.3 Ühinemise positiivsed aspektid

Tabel 17. Ühinemise positiivsed aspektid		
- valla tulubaas tõuseb, on võimalik rohkem korraga teha	2	K1, K4
- vallal on rohkem raha	2	K2, L5
- võimalus taotleda suuremat toetust (EL projektidele jm)	2	K2, K4
- külad saavad ühinemisest kasu	2	K2, K4
- teeninduspunktis saab vajaminevad asjad aetud	2	L5, L6
- lapsed käivad nüüd oma valla koolis, lasteaias	2	L6, L7
- ei pandud vägisi mõne teise omavalitsusega kokku	2	L6, L7

- vallas on rohkem võimalusi	1	K4
- võimalus võtta suuremaid laene	1	K4
- kokkuvõid töötajate koondamisest	1	L5
- vald toetab külavanemaid mingil määral	1	L7
- Loksa vald kuulub ajalooliselt Kuusalu kihelkonda ning vanasti käisid külaelanikud Kuusalus kirikus	1	L6
- Kuusallu on parem tee kui Loksale	1	L7
- Kuusalu valla inimeste jaoks pole midagi muutunud	1	K1

Tabelist on näha, et endise Kuusalu ja Loksa valla külavanemate jaoks on ühinemise kasuks rääkivad aspektid enamasti erinevad.

Kuusalu külavanemad toovad välja rohkem majanduslikku kasulikkust ning seda, et külade positsioon on vallas pärast ühinemist olulisem. Vaid üks Loksa valla külavanem toob välja majandusliku kasulikkuse, kuid ta pole endas päris kindel: võibolla saab vald nüüd rohkem raha ning kokkuvõid tekkis vallaametnike koondamisest.

Külade positsiooni paranemist tunnetavad just Kuusalu külavanemad seepärast, et Kuusalu vallas keskenduti enne ühinemist peamiselt kolmele suuremale asulale – Kuusalule, Kiiule ning Kolgale. Endise Loksa valla külavanemad ei saagi tunnetada külade positsiooni paranemist, sest Loksa vallas suuremaid asulaid ei olnud ning kõik investeeringud tehti külade jaoks.

Endise Kuusalu valla neljast küsitatud külavanemast kolm toob välja ühinemise majandusliku kasulikkuse: valla eelarve on suurem, saab suuremaid ehitisi korraga teha, suuremaid laene võtta, suuremaid toetusi Euroopa Liidust või riigilt taotleda.

Noh.. tegelikult on nii nagu noh.. see Leimann ütles, et tuleb.. noo nii ta on kaa, et ega sealt mingit.. mingit mingit kasu sellest otseliselt otseselt rahalist midagi ei tule sellist. Ainuke asi on see, et neil on kasutada... noh suuremad.. suurem summa korraga. Neil on võimalik võtta suuremaid laene korraga. Tänu sellele, et see ala on suurem ja neil see eelarve on suurem. /---/ on võimalik saada suuremaid rahasid eksju ja on võimalik saavutada mingeid suuremaid neid.. noh ütleme Euroopa Liidust kasvõi sealt mingeid suuremaid projekte neid rahastada ja.. eelarve on suurem. (K4)

Kaks Kuusalu valla külavanemat toovad välja ka selle, et Kuusalu valla külad on saanud ühinemisest kasu:

/---/ No jah seal nagu selles mõttes oligi vat.. noh et nüüd külasid.. ennem oli et ainult Kuusalu ja Kiiu ja.. ja Kolga et siis.. siis nüüd on nagu seda.. see külade jõud on nagu suurem eksju, kuna siit tuli neid külasid nii palju juurde et.. et nad peavadki rohkem.. rohkem sellega arvestama, et läheb raha nagu mujale kaa vaja et noh et. (K4)

Küsitletud kolmest endise Loksa valla külavanemast kaks toovad ühinemise positiivse aspektina välja selle, et sai ise valida, kellega ühineda, muidu oleks võibolla sunnitud valda ühinema Loksa linna või Vihula vallaga. Peamiselt toovad endise Loksa valla külavanemad aga välja neid positiivseid ühinemise aspekte, mis on seotud otsesemalt nende küla ja külaelanikega.

Kaks külavanemat näevad ühinemise kasulikkust selles, et nende küla lapsed käivad nüüd oma valla koolis:

Paremuse poolt on see, et nüüd.. ei ole enam seda, et ühesõnaga et ee.. lapsed käivad juba võõra valla koolis. Et noh toiduraha ja.jaa töövihikute või.või õppematerjalide rahad, et ikkagi vald on üks et ühesõnaga. Et seal tehti ikka väga suurt vahet, et kas sa oled oma valla laps või võõra valla laps. (L7)

Samuti toovad kaks Loksa valla külavanemat välja selle, et on saanud kõik vajaminevad asjaajamised Loksa teeninduspunktis tehtud. Mõlemad töid esmalt välja selle – inimesed kartsid, et vallamajas käimine muutub keeruliseks, kuid tegelikult saab olulisema teeninduspunktis korda:

Vat miinusteks ma arvasin kohe seda, et muutub inimestel raskeks.. see... käimine ütleme sinna vallamajja või. Siis öeldi, et palju sul siis ikka seda vaja on. Ega tegelikult ei olegi vaja, kui ei lähe, sest et enamus asju on kõik juba korda tehtud inimestel.. kinnistud ja asjad on paigas juba ja. Nüüüd.. nüüd on veel see punkt siin Loksal kaa, et inimesed saavad siin oma asju ajada et.. et see miinus nagu võibolla eriti ei olegi enam nii kaaluv miinus. /---/ Ma olen saand siin punktis Loksa punktis.. oma asjad korda tehtud ee.. siin on.. raamatupidaja ja asjad, et viivad paberid ära ja.. (L5).

Ka üks Kuusalu valla külavanem (K1) mainib, et Kuusalu on Loksa valla küladele keeruline vallakeskus, kuid kuna inimesed käivad Tallinnas, siis jääb neile Kuusalu tee peale.

Üks Loksa valla külavanem märgib ära ka selle, et nende külast on Kuusallu palju parem tee kui Loksale.

4.4 Ühinemise negatiivsed aspektid

Ühinemise negatiivseid aspekte tõid külavanemad välja rohkem kui positiivseid.

Tabel 18. Ühinemise negatiivsed aspektid		
- keeruline vallamajas käia	4	K2, K4, L5, L6
- inimesed võõrad	4	K3, L5, L6, L7
- ametnikud vähem kättesaadavad	3	K3, K4, L7
- harjumatu	3	K3, K4, L5
- keskuse kaugus	3	K1, K2, K3
- ühinemise rahvahääletus ei näidanud eriti midagi	3	K3, L5, L7
- nimi kadus	2	L5, L7
- ääremaa tunne	2	L5, L6
- mida rohkem osalisi, seda vähem üks saab	2	K3, K4
- vallamajas pole enam kodune, on võõras	2	K3, L7
- oma valla või kodukoha tunne on kadunud	2	K3, L5
- suur ja lohmakas vald	2	K3, K4
- ei tea, millise ametniku poole pöörduda	2	K2, L5
- inimestest ja nende muredest ei hoolita	2	K2, L7
- suured investeeringud lähevad ka Loksa valda	1	K1
- ühinemisest tulevad järgmised ühinemised	1	K2
- kaotajad on sügavalt solvunud	1	K3
- külade probleemid ja inimeste mõtteviis on erinev	1	K3
- ressursi raiskamine (firmade pitsatid, blanketid jne)	1	K3
- võõra jaoks ei seostu Loksa külad Kuusalu vallaga	1	K3
- ebakindel tunne	1	K3
- ühinemine oli rumalus, õnnetus	1	K3
- ühised tantsijad ja sportlased ei anna kokku põhjust, miks peavad vallad liituma	1	K3
- öeldakse, et valla eelarve on suurem, kuid kaks pluss kaks ei ole viis	1	K3
- küla raha jäi väiksemaks	1	K4
- selle asemel, et valla vara müüa, tulnuks leida võimalused tootmise ja arendamise kaudu vallale raha sisse tuua	1	L5
- ametnike suhtumine – teie olete need Loksa omad	1	L7
- külavanema sõnaõigus on väiksem	1	L7

Pea kõik erinevad ühinemise negatiivsed aspektid on toonud välja need külavanemad, kes olid enne ühinemist selle vastu. Vaid neli negatiivset aspekti on välja toonud ainult need külavanemad, kes ühinemist pooldasid.

Kuna ühinemist pooldanud külavanemad märkisid, et nad ei olnud väga ühinemise poolt, tõid ka nemad välja aspekte, mis ühinemise puhul nende jaoks negatiivsed on. Nagu Atkinson (2005) kirjutab – on väga ebatavaline, kui muutused ei tekita vastuseisu. Seega on loomulik, et need inimesed, kes tunnetavad muutuste möödapääsmatust, näevad ka nendega kaasnevaid negatiivseid aspekte.

Negatiivsete aspektidena toodi välja tundmustega seotud aspekte (võõras, harjumatu, nimi muutus), asjaajamisega seotud aspekte (ametnikud vähem kättesaadavad, keerulisem vallamajas käia, keskuse kaugus) ja majanduslikke aspekte (ressursi raiskamine, küla sai vähem raha). Lisaks toodi välja inimeste passiivne osalemine ühinemise rahvahääletusel, uue valla suurus ning see, et ühele ühinemisele järgnevad uued ühinemised.

Kõige rohkem esitati tundmustega seotud aspekte.

Seda, et nüüd on suures vallas inimesed võõrad, tõid välja kõik kolm küsitletud Loksa külavanemat ning üks Kuusalu külavanem. Põhjus võib olla selles, et Loksa vald oli enne ühinemist Kuusalu vallast väiksem ning elanikke oli ka peaaegu kaks korda vähem, samuti oli Loksa vallas aktiivne külavanemate liikumine, mille tõttu oli neil kõigil vähemalt üks tuttav inimene igas külas. Seega võib eeldada, et Loksa valla elanikud tundsid üksteist rohkem.

Samuti toovad kaks Kuusalu külavanemat ning üks Loksa külavanem selle, et on harjumatu mõelda – näiteks Loksa valla Turbuneeme küla on nüüd Kuusalu vald. Seda aspekti tõid välja ühinemise vastu olevad külavanemad ning üks ühinemist pooldav külavanem märkis, et ka tema jaoks on harjumatu, et Pärisepea poolsaare külad kuuluvad Kuusalu valda.

Kaks seni ühinemisse negatiivselt suhtuvat külavanemat märkisid seda, et nad on kaotanud kodukoha või oma valla tunde.

Kaks Loksa valla külavanemat mainisid negatiivsete aspektidena nime kadumist ning ääremaa tunnet. Kui üks Loksa külavanem tõi välja selle, et talvine teede lumest lahtilükkamine näitas, et nende küla on ääremaa, siis teine külavanem tõi välja selle, et nende külas arvati – jäädakse ääremaaks, kuid kuna teeninduspunktis saab kõik korda, siis tema seda küll ei tunne.

Keskuse kaugust endise Loksa valla elanikele mainisid ainult kolm endise Kuusalu valla külavanemat. Põhjus võib olla selles, et Loksa külavanemad ei näe Kuusalu alevikku valla keskusena.

Kui kõige rohkem toodi välja tundmuslikke aspekte, siis teiseks enim räägiti asjaajamise keerukusest.

Vallamajas käimise keerukuse tõid välja kaks Kuusalu ja kaks Loksa valla külavanemat. Üks Kuusalu külavanem rääkis seejuures pigem Loksa valla inimestest, teine sellest, et kardeti – valla keskuseks saab Loksa. Loksa valla külavanemad märkisid, et nii arvati enne ühinemist, kuid tegelikult on nemad ka teeninduspunktis saanud kõik vajalikud dokumendid ära anda.

Ametnike kättesaadavust tõid probleemina välja kaks Kuusalu ja üks Loksa külavanem. Loksa külavanematest oli selle probleemi tõstatajal ainsana kogemus asjaajamisest Kuusalu vallamajas. Kaks nii arvanud külavanematest tõid välja ka selle, et varem oli vallamaja kodune, kuid nüüd on võõras. Loksa külavanemale oli see kindlasti võõras, sest varem käis ta hoopis Loksal. Kuusalu külavanem rääkis aga sellest, et Kuusalu vallamajas on tehtud remonti, ametnike kabinetides ümber tõstetud ning mitmed tema jaoks võõrad endise Loksa valla ametnikud töötavad nüüd seal. Teine Kuusalu külavanem aga polnud võibolla viimasel ajal Kuusalu vallamajja sattunud, sest tema tõi välja, et vallamajas on kõik täpselt samamoodi, kui oli enne. Võib-olla ta oli seal käinud, kuid ei pidanud lihtsalt neid ümberkorraldusi nii oluliseks.

Aga kas oli ka mingeid selliseid negatiivseid asju veel, mida saaksite konkreetsemalt välja tuua, mida te nägite selle ühinemise puhul, et mis sellest..

No suurus. Keskuse kaugus. Meie inimesed niikuinii on võõrad üksteisele aga.. aga just see see.. laialivalguse tunne või.. vanasti ma läksin valda... ja ma olin nagu nagu omas kodus, et ma sain suhelda ja.. ja jaa meil oli millest rääkida, aga nüüd.. tundub et.. pole põhjust neid segama minna enam. Nendel on nüüd nii haare nii suur, nii palju tööd, nii palju.. ümber tehtud õõ.. kabinetid ümber paigutatud, mida iganes. Nagu see koduse ja see oma valla tunne.. kaob ära. (K3)

Kaks külavanemat tõid välja ka selle, et enam ei tea, millise ametniku poole peaks pöörduma. Kui Kuusalu valla külavanem pidas silmas seda, et vanemad külaelanikud on segaduses, kas

on üks või kaks vallavanemat, siis Loksa valla külavanem tõi välja just selle, et ta ise ei tea, kelle poole pöörduda.

Kaks külavanemat tõi välja ka selle, et inimeste muredest ei hoolita. Kui Kuusalu valla külavanem mõtles pigem inimeste kartust, siis Loksa valla külavanem ja tema abikaasa rääkisid oma kogemusest:

Külavanema abikaasa (KVA): *Et Loksal oli sihukene hea sihukene.. väike asutus, kõik tundsid nagu. Läksid nagu.. noh..*

Külavanem (KV): *Läksid omade juurde.*

KVA: *Jäi mulje nagu, et kõigi asi on see sinu mure on kõigi asi. Aga selles suures Kuusalu vallas justnimelt see nagu.. kaob ära. Et...*

KV: *Et mine ühe juurde, sealt teise juurde.*

KVA: *...ega kellegi asi ju... Jah et üks suunab nagu ühe juurde ja teine teise juurde jaa*

KV: *Keegi midagit ei tea /---/ (L7).*

Majanduslikest põhjendustest tõi kaks Kuusalu külavanemat välja selle, et mida rohkem on osalisi, seda vähem jääb ühele osalisele. Üks neist tõi näiteks, et nende küla sai eelmisel aastal rohkem raha kui sel aastal. Räägiti ka investeeringutest:

Noh võibolla et esialgu on see miinus, et eeee noh suured, suured investeeringud hakkavad minema ka sinna Loksa poole peale /---/ (K1)

Üks negatiivne aspekt, mis välja toodi oli see, et ühinemise rahvahäletusel osales nii vähe inimesi, et selle tulemus ei näidanud tegelikult midagi. Selle aspekti tõi välja mõlemad ühinemisse negatiivselt suhtuvad külavanemad ning veel üks Loksa valla külavanem.

4.5 Oma valla eraldi jäämist pooldavad argumendid

Lisaks ühinemise headele ja negatiivsetele aspektidele rääkisid külavanemad ka sellest, mis olid endise valla head küljed.

Neid aspekte tõi peamiselt välja endise Loksa valla külavanemad. Selle üks põhjus on kindlasti see, et Loksa valla elanike jaoks muutus pärast ühinemist rohkem. Kuusalu oli ka enne ühinemist suur vald ning seetõttu tundsid Loksa valla elanikud üksteist tõenäoliselt

rohkem. Samuti muutus Loksa valla elanike jaoks vallavalitsuse asukoht. Toodi välja ka oma kogemustest, et väikeses vallas said kõik probleemid kiiremini lahendatud kui praegu. Oma valla häid külgi tõi välja ka endise Kuusalu valla ühinemise vastu olev külavanem.

Tabel 19. Väikse valla head küljed		
- inimesed olid tuttavad	3	L5, L6, L7
- palju tehti külade heaks	2	L5, L7
- sai iseseisvalt hakkama	2	K3, L6
- vallamaja oli kodune, ametnikud omad	2	K3, L7
- probleemid lahendati kiiresti	1	L5
- väike vald on kompaktne ja mugav	1	L6

4.6 Loksa linnaga ühinemist puudutavad argumendid

Üks teema, millest enne ühinemist palju räägiti, oli Loksa linn ja võimalik ühinemine sellega. Ka külavanematel oli selle kohta oma seisukoht.

Tabel 20. Ühinemine Loksa linnaga		
- Loksa linna ja valla ühinemine olnuks normaalne	3	K3, L5, L6
- linna ja valla ühinemist takistasid linna võlad	2	L6, L7
- osa Loksa vallast või(nu)ks ühineda Loksa linnaga	2	K1, K4
- Loksa linn ühineb Kuusalu vallaga	2	L6, L7
- Loksa linn jääb ka tulevikus eraldi	2	K2, L5
- Loksa linn liidetakse vägisi Kuusalu vallaga	1	K3
- Loksa linn võib vajada Kuusalu vallaga ühinemist	1	K4
- ühinenud Kuusalu vallal on võrdsem ühineda Loksa linnaga, kui olnuks Kuusalu vallal ühineda juba ühinenud Loksa vallaga	1	K4
- Loksa valla ja linna ühinemine olnuks väga halb	1	L7
- raha läinuks linnale, valla külad jäänuks ilma	1	L7
- linna ja valla ühinemist takistas linna poliitiline võitlus	1	L6
- Loksa linn on Loksa valla keskus	1	K3
- kardeti, et Loksal on nii palju venelasi	1	L7

Küsitletud kolmest endise Loksa valla külavanematest kaks olid seda meelt, et ühinemine Loksa linnaga oleks olnud normaalne. Sama arvas ka üks Kuusalu valla külavanem. Kolmas Loksa valla külavanem oli aga seisukohal, et see oleks olnud väga halb.

Kahe Kuusalu külavanema arvates olnuks aga parem ühineda nii, et osa Loksa vallast oleks ühinenud Kuusaluga ning Loksa linna ümberkaudsed külad, eriti Pärisea poolsaarel, oleks ühinenud Loksa linnaga.

/---/ Mina arvan, loogilisem oleks olnud ühinemine noh et Kuusalu vald jääb nii nagu ta on võibolla sealt.. Kaberneeme ja sealt kandist natukene juurde või siit ütleme Leesi poolsaar ja see osa, et mitte tervet seda /---/ Loksa valda juurde võtta. See oleks pidand jääma tegelikult Loksa linnaga koos ühinema. See osa et oleks natuke loogilisem olnud. Praegu läks see niisukeseks suureks lohmakaks imelikuks. Loogilisem oleks olnud mingi osa sellest. /---/ Noh tegelt ta siit just see sama see Loksa mereäär ja ja ja jaa teiselt poolt Viinistu sealt poolt see kant kõik. See rannaäär ja selle kõik paneks Loksa alla. Seda osa ma nagu jah mõtlesingi et see võiks jääda Loksa linnaga kokku. (K4)

Tuleviku kohta oli samuti erinevaid arvamusi – oli nii neid, kes usuvad, et Loksa linn ühineb tulevikus ümbritseva Kuusalu vallaga, kui neid, kelle arvates jääb linna ka edaspidi eraldi omavalitsuseks.

4.7 Ühinemise arutamine ja külaelanike seisukohad

Kuna külavanemad nägid endal olulist rolli info vahetamisel külaelanike ja vallavalitsuse vahel, on järgnevas tabelis välja toodud see, kas nad arutasid ühinemist oma küla elanikega.

Tabel 21. Ühinemise arutamine külaelanikega		
- arutas külaelanikega	6	K2, K3, K4, L5, L6, L7
- ei arutanud külaelanikega, vaid pereringis ja sõpradega	1	K1
Külaelanike seisukohad		
- üldiselt poolt, kuid osa vastu	2	L6, L7
- üldiselt vastu	2	K2, K3
- nii kui nii tehakse ära	2	K3, K4
- äraootaval seisukohal	1	K1
- läheb nagu läheb	1	L5
- ühineme hoopis Vihulaga	1	L5
- keegi pole kurtanud	1	L6

Vaid üks intervjuueritud külavanematest ei olnud küla elanikega sel teemal vestelnud. Teised külavanemad tõid välja selle, et nad koosolekut selle kohta külas ei korraldanud, kuid külaelanikega kokku sattudes vestlesid ka ühinemisest.

Külaelanike seisukohad olid külavanemate jutu põhjal samuti erinevad. Kaks endise Loksa valla külavanemat tõid välja, et üldiselt oldi nende külas ühinemise poolt, kuid leidis ka

vastaseid. Kaks Kuusalu valla külavanemat märkisid aga, et külaelanikud arvasid – kui juhid ühinemist tahavad, tehakse seda nii kui nii.

4.8 Pärast ühinemist toimunud muutused

Järgnev tabel näitab, kui võrd külavanemad tajuvad pärast ühinemist toimunud muutusi.

Tabel 22. Pärast ühinemist toimunud muutused		
- muutused ei paista veel välja	4	K3, L5, L6, L7
- ametnikel palju tööd, vähem kättesaadavad	2	K3, K4
- vallamajas esialgu segadus ja kaos	2	K3, K4
- küladele raha jagamise põhimõtted muutusid	2	L5, L6
- nimi muutus	2	L5, L7
- midagi pole muutunud	1	K1
- külaelu on veidi edasi liikunud, kui praegu vallalt raha küsida, siis minimaalse saab	1	K2
- küla sai vähem raha	1	K4
- teede korrashoid halvem	1	L5
- probleemide lahendamine aeglasem	1	L5
- külavanema sõnaõigus väiksem	1	L7
- ringide ja sotsiaaltoetuste jagamine erinev	1	L7

Neli külavanemat märkisid, et muutused ei paista veel välja, sest ühinemisest on liiga vähe aega möödas.

Pärast ühinemist tajutud muutustest toovad negatiivseid muutusi välja nii need, kes ühinemist pooldasid, kui need, kes sellele vastu olid.

Kuusalu külavanemad toovad välja selle, et ametnikud on vähem kättesaadavad, vallamajas ja teeninduspunktis on segadus ja kaos, küla sai vähem raha kui eelmisel aastal ning küla on saanud rohkem raha teede korrashoiuks.

Ühe külavanema suhtumine ühinemisse muutus negatiivsest positiivseks seetõttu, et ta tundis – ühinemisega kaasnesid tema jaoks positiivsed muutused. Nimelt eraldas vallavalitsus pärast ühinemist tema küla teede hoolduseks raha.

Endise Loksa valla külavanemad toovad välja rohkem muutusi, kuid see on arusaadav, sest Loksa valla elanike jaoks kaasnes ühinemisega rohkem muutusi. Loksa valla külavanemad

märgivad, et muutus küladele raha jagamise süsteem, valla nimi, probleemide lahendamine on aeglasem, teede korrashoid kehvem, külavanemate sõnaõigus on väiksem ning sotsiaaltoetuste jagamise kord teine.

4.9 Lootused ühinemisest

Külavanemate vastustest on näha ka seda, mida nad ühinemisest ootavad.

Tabel 23. Lootused ühinemisest		
- elu läheb paremaks	2	K1, L5
- rohkem raha küladele	2	K2, L5
- ühistransport paremaks	2	K1, L5
- vallal on suuremad võimalused	2	K1, K4
- raha rohkem, tehakse rohkem	2	K1, L5
- teede olukord paraneb	1	K2
- teenused oleksid inimestele kättesaadavad	1	K4
- inimesed näeksid ühinemisest tekkinud kasu ega peaks pettuma	1	L5
- riigilt saadav ühinemise toetus külalesse, mitte vallamajaks	1	L5
- et ääremaid ei unustataks	1	L5
- et kool jääks kodu lähedale	1	L5

Peamiselt loodavad külavanemad seda, et elu läheb vallas paremaks – et tegeletakse ühistranspordi ning teede korrashoiuga, küladele antakse rohkem raha jms. Mitmetest lootustest paistavad välja ka külavanemate hirmud.

Näiteks ühe endise Loksa valla külavanema (L5) välja toodud lootustest on näha, et tal on ühinemisega seoses mitmeid hirme oma küla pärast. Ta muretsseb, et võibolla jäävad külaelanike liikumisvõimalused väiksemaks (ühistransport), võibolla suletakse mõni lähedane kool (tõenäoliselt peab ta silmas Vihasoo lasteaed-alkkooli), inimesed pettuvad ühinemises, sest ei näe selles kasu jms.

Vos ja Schoemaker (1999) tõid välja, et inimesed võivad tunda end muutuse tõttu ohustatuna. Huvitaval kombel kasutasid kaks seni ühinemist mitte pooldavat külavanemat sarnast sõnastust, mis näitab, et nad tunnevad oma küla ohustatuna:

/---/ Kuni ei tulda meie küla kallale võõratele..võõraste.. mõtetega ja reformidega ja jaa.. nendega siiss.. elu läheb selles mõttes edasi. (K3)

/---/ Kui omavalitsus pöörab igale külale tähelepanu, vaatab ja jagab sinna ikkagi mingisugust raha, et külarahvas ise vaatab oma asju ka seal, et külas päris soiku ei jää. Siis elame edasi.
(L5)

Nendest tsitaatidest on näha, et mõlemad külavanemad tunnevad oma küla tuleviku pärast veidi hirmu. Kui endise Loksa valla külavanem kardab, et omavalitsus ei pruugi külale raha anda, küla probleemidele tähelepanu pöörata ning küla jääb ääremaaks, siis endise Kuusalu valla külavanem kardab, et teisest vallast tulnud juhid võivad kavandada külas reforme, mis külaelanikele on vastuvõetamatud.

5 Kohaliku trükimeedia argumentatsiooni ja süvaintervjude tulemuste võrdlus

Kui võrrelda kohalikus trükimeedias esinenud Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisega seotud argumente ning külavanemate väljatoodud aspekte, selgub, et mitmed neist kattuvad.

Positiivne aspekt trükimeedias	Positiivne aspekt külavanema jaoks
- Üheskoos on eelarved piisavalt suured suuremateks investeeringuteks. (10 korda)	- valla tulubaas tõuseb, on võimalik rohkem korraga teha (K1, K4)
- Ühinemisest võidavad külad, sest ühisvallas on külade ja suuremate asulate elanike proportsioon võrdsem. (6 korda)	- külad saavad ühinemisest kasu (K2, K4)
- Paljud Loksa valla lapsed käivad Kuusalu valla koolides ja lasteaedades. (5 korda) - Ühinedes saavad Loksa valla elanikud osa Kuusalu valla sotsiaalsest infrastruktuurist. (2 korda)	- lapsed käivad nüüd oma valla koolis, lasteaias (L6, L7)
- Teeninduspunktid teevad vallaelanike elu lihtsamaks. (2 korda)	- teeninduspunktis saab vajaminevad asjad aetud (L5, L6)
- Ühendavad ajaloolised sidemed — Kolga mõis, Kolga mõisavald, Kuusalu kihelkond. (6 korda)	- Loksa vald kuulub ajalooliselt Kuusalu kihelkonda ning vanasti käisid külaelanikud Kuusalus kirikus (L6)
- Kuusalu valla inimeste jaoks ei muutu oluliselt midagi. (4 korda)	- Kuusalu valla inimeste jaoks pole midagi muutunud (K1)
- Suurema eelarvemahu tõttu on ühinenud vallal ka laenuvõtmine veidi odavam. (3 korda)	- võimalus võtta suuremaid laene (K4)
- Euroopa Liidu toetusprogrammidest jagatakse raha suurematele omavalitsustele, sest neil on lihtsam täita abiprogrammide tingimusi. (2 korda)	- võimalus taotleda suuremat toetust (EL projektidele jm) (K4)
- Mitmete Loksa valla külade elanikel on palju lihtsam käia oma asju ajamas Kuusalus. (2 korda)	- Kuusallu on parem tee kui Loksale (L7)

Tabel 24. Ühinemise positiivsete aspektide võrdlus.

Kuna külavanemad tõid peamiste infoallikatena välja kohaliku ajalehe, millest trükimeedias ilmunud argumendid peamiselt võetud on, ning külavanemate koosoleku, kus ühinemisest rääkisid vallavanemad, kes ka kohalikus trükimeedias peamiselt sõna võtsid, siis on loomulik, et külavanemad olid kursis vallajuhtide välja toodud ühinemise positiivsete argumentidega.

Kui vallajuhtid tõid olulise positiivse aspektina välja ka avaliku teenuse parema kvaliteedi ning ametnike suurema professionaalsuse, siis külavanemad seda aspekti ei jaganud. Pigem

tõid külavanemad välja samu ühinemise majandusliku kasulikkusega seotud argumente, mida vallajuhidki.

Kõik tabelis toodud positiivsed aspektid täielikult ei kattu. Näiteks kui teeninduspunktide puhul kirjutati trükimeedias sellest, et need teevad inimeste elu lihtsamaks, siis Loksa valla külavanemad tõid välja, et nemad said seal vajaminevad toimingud tehtud. Nende jaoks asjaajamine lihtsamaks ei läinud, vaid jäi pigem samaks, sest enne asus samas kohas vallavalitsus. Inimeste asjaajamist tõesti lihtsamaks muutev teeninduspunkt pidi tulema Kolka, kuid seda veel ei ole.

Ka see kohalikus trükimeedias olnud ühinemise positiivne aspekt, mis räägib, et mitmetel Loksa valla elanikel on lihtsam käia Kuusalus kui Loksal, ei ole külavanemate arvamusega täiesti kattuv. Nimelt tõi üks külavanem välja, et nende külast läheb Kuusallu pikem, kuid parem tee kui Loksale. Selle aspekti kattumine sõltub muidugi ka sellest, millise küla külavanemat küsitleda. Teistel kahel intervjuueritud endise Loksa külavanemal on Loksale tunduvalt lähem sõita kui Kuusallu.

Kuusalu vallajuhid rõhutasid trükimeedias ka Kolga kandi tugevnemist. Kahjuks ei ole Kolga alevikul alevikuvanemat, keda oleks saanud intervjuuerida ning seetõttu ei selgu antud töös see, kas Kolga inimesed tunnevad, et nende kant on vallas olulisemaks muutunud.

Negatiivne aspekt trükimeedias	Negatiivne aspekt külavanema jaoks
- rahvaküsitlus muudeti farsiks (4 korda)	- ühinemise rahvahääletus ei näidanud eriti midagi (K3, L5, L7)
- ühinemine on rumal (2 korda)	- ühinemine oli rumalus, õnnetus (K3)
Valla suurus ja kaugus (12 korda)	Valla suurus ja kaugus (K2, K3, K4, L5, L6, L7)
- oleme ääremaa ja jääme ääremaaks (2 korda)	- ääremaa tunne (L5, L6)
- avaliku teenuse kättesaadavus võib muutuda raskemaks (3 korda)	- keeruline vallamajas käia (K2, K4, L5, L6)
- vald läheb liiga suureks, vahemaad pikenevad (3 korda)	- keskuse kaugus (K1, K2, K3)
- Kuusalu vald on ise piisavalt suur (2 korda)	- suur ja lohmakas vald (K3, K4)
- Praegugi pole vald oma elanikele väga lähedal. Ühinedes jääb veel kaugemaks (2 korda)	- ametnikud vähem kättesaadavad (K3, K4, L7)

Tabel 25. Ühinemise negatiivsete aspektide võrdlus.

Kui trükimeedias tõid ühinemise vastased ehk Keskerakonna Loksa osakonna liikmed negatiivsete aspektidena välja peamiselt läbirääkijate töö puudulikkust, elanike soovimatust ühineda ning Loksa linna ja valla ühinemise vajalikkust, siis külavanemad neid aspekte ei jaga. Kolm külavanemat tõid küll välja selle, et ühinemise rahvahääletuse osalusprotsent oli madal, kuid ei pidanud seda otseselt läbirääkijate töö puuduseks. Küll aga märkis üks Loksa valla külavanem, et selliste tulemuste põhjal tema ühinemisotsust teinud ei oleks.

Üks Keskerakonna Loksa osakonna liikmete etteheide oli ka see, et Pärисpea poolsaarel ei korraldatud rahvakoosolekut. Kaks endise Loksa valla külavanemat nimetasid aga rahvakoosolekute toimumiskohana ka Viinistut, mis asub Pärисpea poolsaarel.

Kuna aktiivsed ühinemise vastased keskendusid pigem just eelnevalt välja toodud aspektidele, siis on neid trükimeedias ilmunud ühinemise negatiivseid aspekte, mida külavanemad jagavad, vähem kui positiivseid.

Külavanemad tõid ühinemise negatiivsete aspektidena välja pigem selle, mida ka trükimeedias tõid välja tavalised vallaelanikud – valla suuruse ja kaugusega seotud asjaolud.

Palju rohkem, kui neid trükimeedias oli, tõid külavanemad negatiivsetena välja tunnetuslikke aspekte – valla nimi kadus, inimesed on võõrad, oma valla või kodukoha tunne on kadunud, ebakindel tunne jms.

Loksa linnast ja sellega võimaliku ühinemise kohta tõid külavanemad välja samu aspekte, mida leidis ka kohalikus trükimeedias.

Aspekt trükimeedias	Aspekt külavanema jaoks
- Loksa on rõngasvald Loksa linna ümber. (7 korda) - Linn on tõmbekeskuseks vallale. (2 korda)	- Loksa linn on Loksa valla keskus. (K3)
- Õigem oleks ühineda Loksa linnaga. (2 korda)	- Loksa linna ja valla ühinemine olnuks normaalne. (K3, L5, L6)
- Loksa ja Kuusalu valla kogukondade erinevused on palju väiksemad kui Loksa linnas. (2 korda) - Loksa valla ja linna erinevusteks on erinevate kultuuride probleemid. (2 korda) - Hirmutav on see, et Loksal elab väga palju muukeelseid elanikke. (2 korda)	- Kardeti, et Loksal on nii palju venelasi. (L7)

- Loxsa valla ja linna erinevusteks on väga erinev finantsmajanduslik olukord. (2 korda)	- Linna ja valla ühinemist takistasid linna võlad. (L6, L7)
--	---

Tabel 26. *Loкса linnaga ühinemise aspektide võrdlus.*

Kuigi aspektide sõnastus on pisut erinev, on nende mõte enam-vähem sama. Sarnased olid paar aspekti Loxsa linnaga ühinemise poolt ning paar aspekti ühinemise vastu.

6 Uuringu tulemuste kokkuvõte

Haldusreformist ja haldusterritoriaalsetest reformist kirjutati aastate jooksul paljudes tekstides ning peamiselt üldisemalt – põhimõtetest, mida järgides võiks haldusjaotuse kujundada, erinevatest haldusterritoriaalse jaotuse variantidest, haldusreformi arutamisest ja variantide väljatöötamisest jms. Konkreetsemalt omavalitsuste ühinemise kohta kirjutati aga ainult 32 lugu, kus oli mainitud ka sõna haldusreform.

Kui kohalikus trükimeedias kirjutati arusaadavalt Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisest kõige rohkem ja kõige detailsemalt, siis üle-eestilistes päevalehtedes kajastati Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistega seotud teemasid üsna vähe, mis on loomulik. Samas ei olnud Kuusalu ja Loksa valdade ühinemist puudutavaid tekste päevalehtedes ja nende *online*-versioonides siiski väga vähe – 21 (13 lehes ning 8 *online*-versioonis). Enamik olulisi ühinemisläbirääkimiste etappe oli kajastatud ning välja toodud ühinemise põhjendused samad, mis kohalikus trükimeediaski.

Külavanemad said ühinemise kohta informatsiooni peamiselt külavanemate koosolekutel ja infotundides ning kohalikust ajalehest. Enamik küsitletud külavanematest ei tundnud, et oleks soovinud ühinemise kohta rohkem informatsiooni saada. Seda oleks tahtnud vaid üks külavanem, kuid temagi ei osanud öelda, mille kohta täpselt.

Intervjueeritud külavanemate seas oli nii neid, kes ühinemist pooldasid, kui neid, kes selle vastu olid. Üks külavanematest on pärast ühinemist oma seisukohta muutnud ning näeb nüüd ühinemist pigem positiivse sammuna.

Ühinemise positiivsed aspektid on küsitletud endise Kuusalu külavanemate jaoks peamiselt seotud ühinemise majandusliku kasulikkusega, kuid endise Loksa valla külavanemate jaoks pigem konkreetsemalt nende ja nende külaga seotud aspektid (näiteks, et küla lapsed käivad oma valla koolis) ning see, et sai ise valida, kellega ühineda.

Kõige olulisemad ühinemisega seotud negatiivsed aspektid olid külavanemate jaoks tunnetuslikud aspektid (näiteks, et kodukoha tunne on kadunud, inimesed on võõrad). Nendest

veidi vähem toodi välja asjaajamise keerukust ning valla suuruse ja kaugusega seotud negatiivseid aspekte.

Ühinemise vastased tõid aga välja rohkem negatiivseid aspekte kui pooldajad positiivseid aspekte. Isegi ühinemise pooldajad tõid negatiivseid aspekte välja rohkem kui positiivseid, kuid need aspektid kattusid enamasti ühinemise vastu olevate külavanemate arvamusega. Neid ühinemise negatiivseid aspekte, mida tõid välja ainult ühinemise vastu olevad külavanemad, oli 12, kusjuures neist 8 tõi välja üks külavanem.

Mitmed kohalikus trükimeedias esitatud ühinemise positiivsed aspektid kattuvad külavanemate arvamusega. Kohalikes lehtedes toodud ühinemise negatiivsetest aspektidest aga kattuvad külavanemate arvamusega ainult mõned – peamiselt need, mille tõid trükimeedias välja kohalikud elanikud.

Aktiivsed ühinemise vastased ehk peamiselt Keskerakonna Loksa osakonna liikmed rõhustid trükimeedias pigem hoopis erinevatele negatiivsetele aspektidele kui külavanemad. Vastased rõhutasid seda, et ühinemise läbirääkijad pole oma tööd õigesti ja hästi teinud, elanikud pole ühinemise poolt ning Loksa vald peaks liituma hoopis Loksa linnaga. Külavanemate jaoks olid negatiivsed aspektid aga seotud pigem valla suuruse ja kaugusega ning nende enda tunnetusega.

V Järeldused ja diskussioon

Käesoleva bakalaureuse töö eesmärk on uurida seda, millised aspektid on endise Kuusalu ja Loksa valla külavanemate jaoks valdade ühinemise puhul olulised ning kuidas jagavad külavanemad kohalikus trükimeedias ühinemise poolt ja vastu esitatud argumente.

1 Järeldused

Üldise järeldusena saab välja tuua selle, et külavanemad ei pidanud ühinemist väga positiivseks muutuseks ning oleksid kõige meelsamini eelistanud jätkata ühinemata vallana. Isegi, kui külavanem oli ühinemise poolt hääletanud ning kinnitas, et ta ei ole ühinemise vastu, ütles ta samas, et tegelikult ta siiski nii väga ühinemise poolt ei ole. Seega näitasid intervjuud sama, mida ka Atkinson (2005) märgib – isegi kaua planeeritud ja loogilise muutuse puhul on väga ebaharilik, kui see ei tekita vastuseisu.

Nendel külavanematel, kes hääletasid rahvaküsitluses ühinemise poolt, oli selleks motivaator – kas kartus, et vald liidetakse sunniviisiliselt mõne teise omavalitsusega või lootus valla majanduslike võimaluste suurenemisele. Intervjuudest jäi mulje, et ühinemise positiivseid aspekte ei olnud külavanematel väga kerge leida ning peamiselt toodi neid välja vaid mõni. Kuna ühinemist pooldanud külavanemad ei olnud nii väga ühinemise poolt, nägid nad ka ühinemisega kaasnevat negatiivset tagajärki. Seni ühinemise vastu olevad külavanemad aga ei näinud ühinemise vajalikkust ega oska välja tuua selle võimalikke positiivseid aspekte. Nemad tunnevad pigem end ja oma küla ohustatuna. Vaid üks küsitletud külavanematest on oma arvamust pärast ühinemist muutnud – tema hirmud ei leidnud kinnitust ning tal on isiklikud kogemused pärast ühinemist toimunud positiivsetest muutustest tema küla suhtes. Seega, nagu rõhutatakse organisatsiooni muutuste teooriates (Kotter & Cohen 2004, Quirke 2000), muutuste aktsepteerimiseks peab inimene olema motiveeritud ehk tunnetama muutuste möödapääsmatust.

Intervjuude põhjal saab välja tuua ka selle, et endise Loksa valla külavanemad tajusid muutust suuremana kui endise Kuusalu valla külavanemad. See on ka arusaadav. Loksa oli väiksem vald, seal elas vähem inimesi ning nende jaoks muutus rohkem – valla nimi, vallamaja

asukoht, paljud ametnikud on võõrad, asjaajamise kord on bürokraatlikum jne. Neid aspekte tõid endise Loksa valla külavanemad ka välja. Endise Kuusalu valla elanike jaoks muutus vähem, nagu ka üks endise Kuusalu valla külavanem oma valla külaelanike kohta ütles: „*neil ei ole juu.. ju mille vastu töötada. Nemad jäid ju paigale*” (K3).

Huvitaval kombel märkisid kolm endise Kuusalu valla külavanemat ühinemise negatiivse aspektina keskuse kaugust. Kuna ühinenud valla keskuseks jäi ka endise Kuusalu valla keskus, siis pidasid nad järelikult silmas keskuse kaugust endise Loksa valla elanike jaoks. Ükski küsitletud endise Loksa valla külavanematest seda aspekti välja ei toonud. Tõenäoliselt ei tunneta endise Loksa valla külavanemad Kuusalu alevikku valla keskusena.

Kuna valimisse kuulus üks külavanem valla ühest piirkonnast, siis ei saa intervjuude põhjal teha väga täpseid üldistusi selle kohta, kui palju mõjutas küla konkreetne asukoht seda, milliseid positiivseid ja negatiivseid aspekte külavanemad ühinemises nägid.

Endise Kuusalu valla külavanemate intervjuude puhul ei saa kuidagi seostada nende välja toodud aspekte küla asukohaga. Küll aga saab teha mõned üldistused endise Loksa valla külavanemate nägemuse ning küla asukoha vahel. Kaks endise Loksa valla külavanemat tõid välja selle, et Pärисpea poolsaare külade inimesed olid pigem ühinemise vastu. Ka intervjuueeritud selle poolsaare ühe küla külavanem oli ühinemise vastu ning oleks pigem pooldanud ühinemist Loksa linnaga. Pärисpea poolsaare külad ongi rohkem seotud Loksa linnaga ning Kuusalu alevik jääb nende jaoks kaugele. Teised kaks endise Loksa valla külavanemat, kes hääletasid ühinemise poolt, märkisid aga oma küla seotust ka mõne Kuusalu valla piirkonnaga.

Kui kohalikus trükimeedias rõhutasid vallajuhid ka Kolga piirkonna tugevnemist pärast ühinemist, siis kahjuks ei selgunud antud uuringust, kas sealsed inimesed tunnetavad seda muutust või mitte, sest Kolga alevikul ei ole alevikuvanemat ning seetõttu ei olnud see alevik valimis esindatud.

Lähtuvalt uuringu tulemustest on võimalik kinnitada või ümber lükata püstitatud hüpoteesid:

1. Üle-eestilises trükimeedias kajastati ainult väheseid Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistega seotud teemasid, kõiki olulisimaid etappe ei kajastatud.

Kuigi üle-eestilistes päevalehtedes ja nende *online*-versioonides kajastati Kuusalu ja Loksa valdade ühinemist mõistetavalt üsna vähe (21 tekstis), siis erinevalt püstitatud hüpoteesile olid enamik olulisi ühinemisläbirääkimiste etappe siiski kajastatud. Seega ei leidnud hüpotees kinnitust.

2. Üheks olulisimaks teemaks valdade ühinemise puhul on külavanemate jaoks võimalik ühinemine Loksa linnaga.

Kui kohaliku trükimeedia monitooringust jäi mulje, et võimalik liitumine Loksa linnaga on Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise puhul inimeste jaoks oluline, siis külavanemate intervjuudest see nii olulisena välja ei kujunenud. Vaid üks endise Loksa valla külavanem oli väga Loksa linnaga ühinemise vastu ning see oli ka põhjus, miks ta pooldas ühinemist Kuusalu vallaga. Teised küsitletud külavanemad suhtusid võimalikku ühinemisse Loksa linnaga rahulikumalt. Seega ei leidnud vähemalt antud valimi puhul hüpotees täit kinnitust.

3. Kuusalu ja Loksa külavanemate poolt- ja vastuargumendid ühinemisele on kohalikus trükimeedias esitatutega peamiselt samad.

See hüpotees leidis osaliselt kinnitust. Külavanemad tõid välja peamiselt samu positiivseid aspekte, mis olid trükimeedias, kuid pigem erinevaid negatiivseid aspekte. Külavanemad jagasid peamiselt ainult neid ühinemise negatiivseid aspekte, mida trükimeedias tõid välja tavalised elanikud – valla suuruse ja kaugusega seotud aspekte.

2 Diskussioon

Pöördudes tagasi käesoleva töö teooria osa juurde, saab välja tuua selle, et omavalitsuste ühinemine oli külavanemate jaoks oluline muutus, mis põhjustas nendes vastuseisu. Ühe levinuma muudatustele vastuseisu põhjustajana rõhutatakse just inimeste isiklikke huve: inimesed tahavad säilitada stabiilsust ega soovi seetõttu oma väljakujunenud harjumusi muuta (Alas 2002, Quirke 2000), muutused võivad tekitada neis ohustatuse tunde (Vos & Schoemaker 1999) ning kartuse, et nad kaotavad muutuse tõttu midagi väärtuslikku (Huuskonen 2003, Alas 2002, Senior 1997). Seda kõike näitasid ka intervjuud

külavanematega, sest nende jaoks osutusid kõige olulisemaks just isiklike tundmustega seotud aspektid.

Ühinemise positiivsed aspektid ei olnud külavanemate jaoks isiklikud, vaid pigem üldised. Neid aspekte oli külavanematel üsna raske leida ning nad tõidki välja rohkem üldiseid ühinemise majandusliku kasulikkusega seotud aspekte (vallavalitsusel on võimalik suuremaid ehitusi ette võtta, projektidele rohkem näiteks Euroopa Liidust toetusi taotleda ning suuremaid laene võtta) ja veidi konkreetsemaid aspekte (lapsed käivad nüüd oma valla koolis, külad muutuvad olulisemaks jms). Enamik külavanemate välja toodud positiivsetest aspektidest oli välja toodud ka kohalikus trükimeedias.

Ühinemise negatiivseid aspekte oli samas külavanemate jaoks palju rohkem ning need olid enamasti isiklikud ja seotud tundmustega. Külavanemate vastustest saab välja lugeda just seda, et nende jaoks on harjumuspärane muutunud võõraks, nad tunnevad, et on kaotanud midagi omast ja väärtuslikku ning mõned külavanemad tunnevad ohtu, et võivad veelgi rohkem kaotada. Räägiti näiteks sellest, et kadunud on kodukoha tunne, uues vallas on inimesed võõrad, asjaajamine on muutunud bürokraatlikumaks, vallamajas ei ole enam kodune jne. Kuna ühinemise negatiivsed aspektid on külavanemate jaoks niivõrd seotud nende enda tunnetustega, siis on mõistetav, miks kohalikus trükimeedias neid aspekte eriti ei leidunud.

Kui mõne külavanema jaoks olid need isiklike tundmustega seotud negatiivsed aspektid nii olulised, et nad ei näinud ühinemises peaaegu mitte midagi positiivset, siis mõned külavanemad olid parema tuleviku lootuses või mõne teise omavalitsusega sundliitmise kartuses siiski piisavalt motiveeritud hääletama ühinemise poolt.

Paari külavanema intervjuust selgus ka see, et pärast ühinemist on segaduses nii külaelanikud kui külavanemad. Vanemaid külaelanikke ajab segadusse küsimus, kes on vallavanem. Külavanema jutust jääb mulje, et inimesed arvavad – on kaks vallavanemat: Kuusalu endine vallavanem ning Loxsa vallavanem. Kui inimestel tekib küsimus selle kohta, kes on vallavanem ning kus ta töötab, siis pole vallavalitsuse ühinemise kohta jagatud informatsioon olnud piisav ning vallavalitsus peaks ka pärast ühinemist elanikke rohkem teavitama.

Teise külavanema jutust selgus aga, et ta ei tea ise, millise ametniku poole mõne probleemiga pöörduma peaks. Seegi näitab, et vallavalitsuse kommunikatsioon on olnud puudulik. Kui juba külavanemad, kellele korraldatakse iga kuu koosolek, on segaduses, siis on loomulik, et vähem informeeritud külaelanikud on veelgi rohkem segaduses.

Seetõttu võiks Kuusalu vallavalitsus tagada esmalt selle, et kõik vallaametnikud teaksid täpselt, millise ametniku poole peaks elanik konkreetse probleemiga pöörduma. Samuti tuleks informeerida külavanemaid ning võimaluse korral võiks neile koostada ka infomaterjali vallaametnike ning valla allasutuste kontaktandmetega. Seejärel tuleks mõelda sellele, millistest ühinemisega seotud aspektidest pole vallaelanikke veel eriti teavitatud ning leida vahendid, kuidas seda kõige mõttekam teha oleks. See ei pruugi väga lihtne olla, sest nagu külaelanike segaduses oleku välja toonud külavanem ka ise märkis – vanematel elanikel pole raha kohaliku lehe tellimiseks ning kui korraldatakse koosolek, siis ei minda sinna kohale.

Edasised uuringud

Antud töös on vaadeldud kahe kõrvuti asetseva valla ühinemist. Kvalitatiivset süvaintervjuude analüüsi võiks kasutada ka mõne sellise ühinenud omavalitsuse puhul, kus ühines linn ümbritseva rõngasvallaga ning uurida, kuidas suhtuvad sealsed elanikud ühinemisega toimunud muutustesse ja millised aspektid on nende jaoks ühinemisel olulised. Tõenäoliselt on need aspektid antud uuringus selgunust mõnevõrra erinevad, sest kui linn oli eelnevalt juba valla keskus, siis ei tohiks tekkida negatiivseid seoseid näiteks uue valla suuruse ja kauguse kohta.

Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise puhul võiks aga uurida ka organisatsiooni ehk vallavalitsuse sisemisi muutusi ning töötajate hinnangut neile. Kui valdade ühinemise puhul oli tegemist ühinemisega, siis vallavalitsuste puhul pigem liitumisega, sest enamik Loksa valla ametnikke asus tööle Kuusalu vallamajja ning vallavalitsuse töökorraldus jäi samaks, kui oli seni Kuusalu vallavalitsuses. Ka mõned külavanemad tõid intervjuudes välja, et pärast ühinemist tekkis vallavalitsuses segadus ja kaos, seetõttu võiks uurida, kuidas tajusid toimunud muutust vallavalitsuste töötajad.

VI Kokkuvõte

Aastate jooksul on Eesti ajakirjanduses väga palju kirjutatud haldusreformist ja haldusterritoriaalsest reformist ning mitmed kohalikud omavalitsused on nende aastate jooksul ka ühinenud. Käesolev bakalaureusetöö uurib seda, millisena tajuvad kahe valla ühinemisega kaasnenud muutust nende valdade külavanemad.

Käesoleva bakalaureusetöö peamine ülesanne on selgitada, millised aspektid on valdade ühinemise puhul külavanemate jaoks kõige olulisemad ning seda, kuidas jagavad külavanemad kohalikus trükimeedias ühinemise kohta toodud poolt ja vastuargumente.

Töö teoreetilistes ja empiirilistes lähtekohtades keskenduti haldusreformile, organisatsiooni muutuste teooriatele ning Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimistele.

Töö teises osas on välja toodud meediatekstide kontentanalüüsi ning endise Kuusalu ja Loksa valdade külavanematega läbiviidud süvaintervjuude analüüsi tulemused.

Külavanematega läbiviidud süvaintervjuudest selgus, et isegi ühinemist pooldanud külavanemad oleksid eelistanud pigem valla säilimist endisena. Nemad nägid ühinemises lisaks mõnele positiivsele aspektile ka mitmeid negatiivseid aspekte. Ühinemise positiivsed küljed olid külavanemate jaoks enamasti seotud sellest tuleneva majanduslikku kasulikkusega ning kasuga nende küla jaoks. Toodi välja ka konkreetsemaid positiivseid aspekte – lapsed käivad nüüd oma valla koolis, küladele pööratakse rohkem tähelepanu. Ühinemise negatiivsete külgedena tõid külavanemad aga välja peamiselt tundmustega seotud aspekte ning valla suuruse ja kaugusega seotud aspekte, samuti kaotustunnet. Ühinemisse seni negatiivselt suhtuvad külavanemad tunnevad end ja oma küla ka ohustatuna.

Selgus, et trükimeedias toodud positiivseid aspekte jagavad külavanemad enam kui negatiivseid aspekte. Külavanemad jagasid peamiselt vaid neid trükimeedias ilmunud negatiivseid aspekte, mida tõid välja tavalised vallaelanikud.

VII Summary

Throughout years, Estonian newspapers have written a lot about administrative and territorial reform in Estonia and in these years many local governments have united. This Bachelor's thesis „The analysis of the discussion of uniting parishes based on the case of Kuusalu and Loksa parishes' uniting negotiation” studies, how change which concurs uniting of two parishes is perceived by the village chiefs of those parishes.

This Bachelor's thesis' main objective is to explain, which aspects are most important to the village chiefs in case of uniting parishes and how they share the arguments for and against uniting that have been published in local written media.

The theoretical and empirical basis of this thesis focuses on administrative reform, theories of organisational change and uniting negotiation of Kuusalu and Loksa parishes'.

The second part of this thesis brings forth the results of content analysis of newspaper texts and the results of the analysis of in-depth interviews with the village chiefs of former Kuusalu and Loksa parishes.

It became evident from the in-depth interviews with the village chiefs that even these village chiefs who were in favour of the uniting would have preferred to keep their parish as it was. Besides a few positive aspects of the uniting they also saw many negative aspects of it. The positive aspects were conjoined mostly with the economical profits of uniting and with the profits for their villages. They also brought out more concrete positive aspects – children now go to their own parish's school, villages get more attention from the local authorities etc. As for the negative aspects the village chiefs brought out mostly cognitive aspects and the size and distance of the parish, also the feeling of losing something. The village chiefs, who still have negative attitudes about the uniting, also feel that they and their village are endangered.

It became evident that the village chiefs agree more with the arguments published in local written media that are for uniting than the arguments against it. Mostly, the village chiefs shared only those arguments against the uniting published in local written media that were brought out by common parishioners.

Kasutatud kirjandus

- Alas, R. (2002). *Muudatuste juhtimine ja õppiv organisatsioon*. Tallinn: Külim
- Atkinson, P. (2005). Managing resistance to change. *Management Services*, Spring2005, Vol. 49, Issue 1, pp 14–19.
- Deacon, D. & M. Pickering & P. Golding & G. Murdock. (1999). *Researching Communications. A Practical Guide To Methods In Media And Cultural Analysis*. London: Arnold.
- Drucker, P. F. (2003). *Juhtimise väljakutsed 21. sajandiks*. Tallinn: Pegasus
- Hutchison S. (2001). Communicating in Times of Change. *Strategic Communications Management*, 5, 2 (February-March), pp. 28-32. Viidatud läbi Weeks, W. A. & J. Roberts & L. B. Chonko & E. Jones. (2004). Organizational Readiness for Change, Individual Fear of Change, and Sales Manager Performance: an Empirical Investigation. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, Vol. 24 Issue 1, pp 7–17.
- Huuskonen, V. (2003). Muutoksessa eläminen ja muutosjohtaminen on haaste. (toim Nurmi, R.) *Johtaminen ja organisointi – Management and Organizing*. Turun Kauppakorkeakoulun julkaisuja, Sarja B-2, pp.33–48
- Hyyrylainen, E. & K. Kuoppala. (1993). Organisatorisen muutoksen logiikka julkisella sektorilla. *Sociologia* 30 (1), 16–25. Viidatud läbi Sundholm, L. (2000). Itseohjautuvuus organisaatiomuutoksessa. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 172. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopisto.
- Jaanson, K. (1999). Kohalik omavalitsus ja haldussüsteemi diferentseeritud detsentraliseerimine. Dissertatsioon *Magistrum Artiumi* teadusliku kraadi taotlemiseks majanduses. Tartu Ülikool, Tartu.
- Kotter, J. & D. Cohen. (2004). *Muudatuste keskmes. Tõsielulood organisatsioonide muutmisest*. Tallinn: Pegasus.
- Kuusalu vallavolikogu 28. mai 2003. a määrus nr 16 „Kuusalu valla küladele eraldatud rahaliste vahendite jaotamise kord”.
- Maurer, R. (2003). Making a Strong Case for Change. *Journal for Quality & Participation*, Fall2003, Vol. 26, Issue 3, pp 41–42.
- McQuail, D. (2003). *McQuaili massikommunikatsiooni teooria*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- LaMarsh, J. (2005). Approaching transformation. *Industrial Engineer: IE*. Feb2005, Vol. 37 Issue 2, pp 36–40.

- LeTourneau, B. (2004). Communicate for Change. *Journal of Healthcare Management*. Nov/Dec2004, Vol. 49 Issue 6, pp 354–357
- Preuß, H. (1964). *Gemeinde, Staat, Reich als Gebietskörperschaften*. Aalen. Viidatud läbi
- Schöber, P. (2003). Kohalik omavalitsus. Tänapäevase kohaliku omavalitsuse idee. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Quirke, B. (2000). *Making the Connections*. Aldershot: Gower.
- Schöber, P. (2003). Kohalik omavalitsus. Tänapäevase kohaliku omavalitsuse idee. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Senior, B. (1997). *Organisational Change*. Harlow: Pearson Education.
- Stokes, J. (2003). *How to do media & cultural studies*. London, Thousand Oaks, New Delhi: SAGE Publications..
- Strauss, A. & J. Corbin. (1990). *Basics of qualitative research: grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, london, New Delhi: Sage Publications.
- Sundholm, L. (2000). Itseohjautuvuus organisaatiomuutoksessa. *Jyväskylä studies in education, psychology and social research* 172. Jyväskylä: Jyväskylän Yliopisto.
- Tamm, K. (2005). Valdade ühinemise meediakajastus kohalikus ajakirjanduses Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisläbirääkimiste näitel. *Seminaritöö*. Juh. K. Reinsalu. Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond, Tartu.
- Tamm, Ü. (2006). Kuusalu volikogu kinnitas vallavalitsuse uue struktuuri. *Sõnumitooja*, 4. jaanuar.
- Tamm, Ü. (2005). Millal muutub Loksa vald Kuusalu vallaks. *Sõnumitooja*, 19. oktoober.
- Vadi, M. (1997). *Organisatsioonikäitumine*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vos, M. & H. Schoemaker. (1999). *Integrated communication. Concern, internal and marketing communication*. Utrecht: Lemma.
- Wise, L. R. (2002). Public Management Reform: Competing Drivers of Change. *Public Administration Review*, Sep/Oct2002, Vol. 62 Issue 5, pp 555–567

Kasutatud interneti materjalid

- Aitsam, V. (1999). Valdu ja maakondi jääb vähemaks. *Maaleht*, 23. september.
<http://www.maaleht.ee/LEHT/1999/09/23/paevateema.html#neljas>, mai, 2006.
- Eesti territooriumi haldusjaotuse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=1011706>, mai, 2006.
- Ideon, A. (1999). Jõuline reform jätkaks Eestisse neli maakonda. *Postimees*, 18. detsember.

<http://arhiiv2.postimees.ee:8080/leht/99/12/18/esi.htm>, mai, 2006.

Ideon, A. (1997). Kolm ministrit otsivad teed odavamasse Eesti riiki. *Postimees*, 18. jaanuar. <http://arhiiv2.postimees.ee:8080/leht/97/01/18/voim.htm>, mai, 2006.

Kalamees, K. (2001). Valdade jõuga liitmise plaan kukkus läbi. *Eesti Päevaleht*, 5. aprill. <http://www.epl.ee/artikkel.php?ID=81207>, mai, 2006.

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus. <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=908876>, mai, 2006.

Kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seadus. <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=778809>, mai, 2006.

Kuusalu valla kodulehekül <http://www.kuusalu.ee>, aprill, 2005.

Kuusalu valla kodulehekül <http://www.kuusalu.ee>, aprill, 2006.

Kuusalu vallavolikogu 7. detsembri 2005. a määrus nr 3 „Kuusalu valla küla- ja alevikuvanema statuut” http://www.kuusalu.ee/galahad/ra/galahad/file_storage/2318/202751, aprill, 2006.

Loksa Vallavalitsus. Loksa valla arengukava aastatel 2001–2002. <http://www.loksa.ee>, märts, 2005.

Pöör, J. (2002). Haldusreform eeldab kontseptuaalset selgust. *Riigikogu Toimetised*, 2. <http://www.riigikogu.ee/rva/toimetised/rito2/artiklid/08poor.htm>, mai, 2006.

Püüa, M. (2001). Eesti kaardile jääb kuni 80 valda ja linna. *Postimees*, 10. jaanuar. <http://vana.www.postimees.ee/index.html?op=lugu&rubriik=49&id=7983>, mai, 2006.

Raun, A. (2005). Sügisene suurliitumine kaotab 15 omavalitsust. *Postimees*, 26. august. <http://www.postimees.ee/270805/esileht/siseudised/175167.php>, mai, 2006.

Riigikantselei Avaliku halduse büroo. (2001). Vabariigi Valitsuse haldusreformi programm. <http://www.riik.ee/riigikantselei/ahb/materjal/vvhrp240401.htm>, mai 2006.

Siseministeriumi kodulehekül <http://www.sisemin.gov.ee>, aprill, 2006.

Tallinn. <http://www.riigikantselei.ee/?id=831>, aprill, 2006.

Valitsuse kommunikatsioonibüroo briifinguruum. Otse valitsuse istungilt. <http://www.valitsus.ee/brf/?id=7706&external=&search=&aasta=2005-06>, mai, 2006.

Vabariigi Valitsuse 30. juuni 2005. a määrus nr 152 „Kuusalu valla ja Loksa valla haldusterritoriaalse korralduse ja sellega seonduvalt Vabariigi Valitsuse määruste muutmine” <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=918956>, mai, 2006.

Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004. a määrus nr 313 Kohaliku omavalitsuse üksuste loetelu ühinemiskiirkondade kaupa. <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=811993>, mai, 2006.

Lisad

Lisa 1: Üle-eestiliste päevalehtede haldusreformi tekstide kodeerimiskava

1. Aasta

1.1. 1997

1.2. 2000

1.3. 2001

1.4. 2002

1.5. 2004

2. Ilmumise aeg (kuupäev)

3. Väljaanne

3.1. Postimees

3.2. Postimees Online

3.3. Tartu Postimees

3.4. Eesti Päevaleht

3.5. Äripäev

3.6. Äripäev Online

3.7. SL Õhtuleht

3.8. Sõnumileht

3.9. Õhtuleht

3.10. Sõnumileht või Õhtuleht

4. Loo Pealkiri

5. Autor (nimi)

5.1. autor puudub

6. Autori kuuluvus

6.1. Meedia

6.1.1. Ajakirjanik

6.1.2. Toimetus

6.1.3. Muu (konkreetne)

6.2. Autori kuuluvus puudub

- 6.3. Kodanik
- 6.4. Riigikogu liige (konkreetne erakond)
- 6.5. Minister (konkreetne)
- 6.6. Ministeeriumi ametnik, ministri nõunik (konkreetne amet)
- 6.7. Maavanem (konkreetne)
- 6.8. Maavalitsuse ametnik (konkreetne)
- 6.9. Kohaliku omavalitsuse juht (konkreetne)
- 6.10. Kohaliku omavalitsuse volikogu liige, ametnik (konkreetne)
- 6.11. Erakonna liige (konkreetne erakond ja/või amet)
- 6.12. Ülikooli või kooliga seotud (konkreetne amet)
- 6.13. Riigiasutuse töötaja (konkreetne amet)
- 6.14. Firmajuht (konkreetne amet)
- 6.15. Ühenduse juht (konkreetne amet)
- 6.16. Muu (konkreetne kuuluvus)

7. Teksti žanr

- 7.1. Uudislugu
- 7.2. Arvamuslugu
- 7.3. *Online*-uudis
- 7.4. Kommentaar
- 7.5. Juhtkiri
- 7.6. Lugejakiri
- 7.7. Lühiuudis
- 7.8. Intervjuu
- 7.9. Repliik
- 7.10. Küsitlus
- 7.11. Reportaaž
- 7.12. Olemuslugu
- 7.13. Kõne
- 7.14. Muu (konkreetne)

8. Teksti teema

- 8.1. Haldusreform
 - 8.1.1. Haldusreform
 - 8.1.2. Haldusreformi mõiste
 - 8.1.3. Haldusreformi idee

- 8.1.4. Haldusreformi kontseptsioon
- 8.1.5. Haldusreformi läbiviimine
- 8.1.6. Riigieelarve ja haldusreform
- 8.1.7. Ministeeriumide ühendamine
- 8.1.8. Muu (konkreetne teema)
- 8.2. Haldusterritoriaalne reform
 - 8.2.1. Haldusterritoriaalne reform
 - 8.2.2. Haldusterritoriaalse reformi idee
 - 8.2.3. Haldusterritoriaalse reformi kontseptsioon
 - 8.2.4. Haldusterritoriaalse reformi läbiviimine
 - 8.2.5. haldusterritoriaalse reformi kasulikkus
 - 8.2.6. Haldusterritoriaalse reformi edasilükkamine aastani 2005
 - 8.2.7. Haldusterritoriaalse reformi kava
 - 8.2.8. Kohalike omavalitsuste ühinemiskava
 - 8.2.9. Muu (konkreetne teema)
- 8.3. Haldusterritoriaalse reformiga seotud
 - 8.3.1. Omavalitsuste ühinemine
 - 8.3.2. Radikaalne haldusreform – 15+5
 - 8.3.3. Radikaalne haldusreform
 - 8.3.4. Suur-Tallinna idee
 - 8.3.5. Maakondade haldusjaotus
 - 8.3.6. Ametnike vähendamine
 - 8.3.7. Muu (konkreetne teema)
- 8.4. Poliitika
 - 8.4.1. Valitsus
 - 8.4.1.1. Valitsuse tegevus
 - 8.4.1.2. Peaministri tegevus
 - 8.4.1.3. Ministri tegevus
 - 8.4.1.4. Ministeeriumi tegevus
 - 8.4.1.5. Koalitsioonilepe
 - 8.4.2. President
 - 8.4.2.1. Presidendi valimised
 - 8.4.2.2. Muu (konkreetne)
 - 8.4.3. Maakond

- 8.4.3.1. Maavanema tegevus
- 8.4.3.2. Muu (konkreetne)
- 8.4.4. Kohalik
 - 8.4.4.1. Kohaliku omavalitsuse tegevus
 - 8.4.4.2. Muu (konkreetne)
- 8.4.5. Erakondlik
 - 8.4.5.1. Erakonna tegevus
 - 8.4.5.2. Muu (konkreetne)
- 8.4.6. Muu (konkreetne)
- 8.5. Haldusreform mujal
 - 8.5.1. Haldusreform teises riigis (konkreetne riik)
 - 8.5.2. Haldusreform teises valdkonnas (konkreetne valdkond)
- 8.6. Kohalik omavalitsus (konkreetne teema)
- 8.7. Muu
 - 8.7.1. Maksud
 - 8.7.1.1. Maksureform
 - 8.7.1.2. Maksupoliitika
 - 8.7.1.3. Muu
 - 8.7.2. Majandus
 - 8.7.3. Konverentsid, kongressid jms
 - 8.7.4. Aasta ülevaated ja kokkuvõtted
 - 8.7.5. Muu
 - 8.7.5.1. Liitumine Euroopa Liiduga
 - 8.7.5.2. Muu
- 9. Haldusreformiga seotud teema
 - 9.1. Haldusreform
 - 9.2. Haldusreformi ettepanek
 - 9.3. Haldusreformi arutlus
 - 9.4. Haldusreformi läbiviimine
 - 9.5. Haldusterritoriaalne reform
 - 9.6. Haldusterritoriaalse reformi arutlus
 - 9.7. Haldusterritoriaalse reformi kontseptsioon
 - 9.8. Haldusterritoriaalse reformi kava
 - 9.9. Haldusterritoriaalse reformi läbiviimine

- 9.10. Haldusterritoriaalse reformi variandid
- 9.11. Reformierakond loobub kiire haldusterritoriaalse reformi toetamisest
- 9.12. Omavalitsuste ühinemine
- 9.13. Suur-Tallinna idee
- 9.14. Maakondade haldusjaotus
- 9.15. Haldusreform hariduses
- 9.16. Muu
- 10. Kõneisik (nimi)
- 11. Kõneisiku amet
 - 11.1. Amet puudub
 - 11.2. Meedia
 - 11.2.1. Ajakirjanik
 - 11.2.2. Muu (konkreetne)
 - 11.3. Kodanik
 - 11.4. Riigikogu liige (konkreetne erakond)
 - 11.5. Minister/endine minister (konkreetne)
 - 11.6. Ministeeriumi/valitsuse/Riigikantselei ametnik, ministri nõunik (konkreetne amet)
 - 11.7. Maavanem/endine maavanem/kt (konkreetne maakond)
 - 11.8. Maavalitsuse ametnik (konkreetne maakond ja amet)
 - 11.9. Kohaliku omavalitsuse juht (vallavanem/linnaepea/abilinnaepea, volikogu esimees; konkreetne omavalitsus ja amet)
 - 11.10. Kohaliku omavalitsuse ametnik, volikogu liige (konkreetne omavalitsus ja amet)
 - 11.11. Erakond (konkreetne erakond ja amet)
 - 11.12. Ülikooli/kooliga seotud (konkreetne õppeasutus, amet)
 - 11.13. Riigiasutuse töötaja (konkreetne amet)
 - 11.14. Firmajuht (konkreetne amet)
 - 11.15. Ühenduse esindaja (konkreetne amet)
 - 11.16. Kohalikus omavalitsuses asutuse juht (konkreetne amet)
 - 11.17. Muu (konkreetne nimetus)
- 12. Hinnang haldusreformile/haldusterritoriaalsele reformile
 - 12.1. Neutraalne või puudub
 - 12.2. Positiivne
 - 12.3. Mõõndustega positiivne
 - 12.4. Negatiivne

- 12.5. Mõõndustega negatiivne
- 12.6. Tasakaalustatud
- 13. Teksti funktsioon
 - 13.1. Sündmustest, tegevustest, probleemidest jms teavitamine
 - 13.2. Veenmine ja arvamuse avaldamine
 - 13.3. Meelelahutus
- 14. Tekstis kajastatud sündmuse tasand
 - 14.1. Kohalik
 - 14.2. Piirkondlik
 - 14.3. Vabariiklik
 - 14.4. Euroopa Liit
 - 14.5. Ülemaailmne
- 15. Haldusreform/haldusterritoriaalne reform on tekstis ainult mainitud

Lisa 2: Üle-eestiliste päevalehtede Kuusalu ja Loksa valdade ühinemise tekstide kodeerimiskava

1. Aasta

1.1. 2003

1.2. 2004

1.3. 2005

2. Ilmumise aeg (kuupäev)

3. Väljaanne

3.1. Postimees

3.2. Postimees Online

3.3. Eesti Päevaleht

3.4. Eesti Päevaleht Online

3.5. Äripäev

3.6. Äripäev Online

3.7. SL Õhtuleht

4. Loo Pealkiri

5. Autor (nimi)

5.1. autor puudub

6. Autori kuuluvus

6.1. Meedia

6.1.1. Ajakirjanik

6.2. Autori kuuluvus puudub

6.3. Muu (konkreetne kuuluvus)

7. Teksti žanr

7.1. Uudislugu

7.2. *Online*-uudis

7.3. Lühiuudis

7.4. Kommentaar

7.5. Juhtkiri

7.6. Pressiteade

8. Teksti üldine teema

8.1. Kuusalu ja Loksa valdade ühinemine

- 8.2. Kohalike omavalitsuste ühinemine
 - 8.3. Ühinemiskiirkonnad
 - 8.4. Külade, valdade ühinemise seaduseelnõu
 - 8.5. Valitsuse otsus valdu ühendada
 - 8.6. Valitsuse otsus valdade ühinemist hiljem arutada
 - 8.7. Kuusalu valla vastuolud Lahemaa Rahvuspargiga
 - 8.8. Külavanemad volikogus
9. Kuusalu ja Loksa valdade ühinemisega seotud teema
- 9.1. Uue valla nimi
 - 9.2. Valla elanike arv
 - 9.3. Valla suurus
 - 9.4. Valla eelarve suurus
 - 9.5. Valla keskus
 - 9.6. Volikogu liikmete arv
 - 9.7. Külade ja alevike arv
 - 9.8. Ühinemise aeg (Kohalike volikogude valimised)
 - 9.9. Ühinemissettepaneku tegemine
 - 9.10. Ühinemisläbirääkimiste alustamine
 - 9.11. Ühinemiste koordinaatori otsimine
 - 9.12. Ühinemisläbirääkimised
 - 9.13. Ühinemisleping
 - 9.14. Vallaelanike arvamuse väljaselgitamine
 - 9.15. Ühinemisotsus
 - 9.16. Teeninduspunktid
 - 9.17. Äsja ühinenud valla vastuolud Lahemaa rahvuspargiga
 - 9.18. Loksa linna ja valla ühinemine
 - 9.19. Võimalik hilisem ühinemine Loksa linnaga
 - 9.20. Külavanemate valimisliit
 - 9.21. Omavalitsuste liitumist soodustav seadus
 - 9.22. Ühinemistoetus
 - 9.23. Ühinemiskiirkondade loetelu
 - 9.24. Kuusalu ja Loksa vald ning Loksa linn üks ühinemiskiirkond
 - 9.25. Valitsuse otsus Kuusalu ja Loksa ühinemist hiljem arutada
 - 9.26. Valitsuse otsus vallad ühendada

10. Ühinemise põhjused/positiivsed aspektid

- 10.1. Suurem haldussuutlikkus
- 10.2. Parem teenuse kvaliteet
- 10.3. Ajalooline side – kihelkond
- 10.4. Suurem eelarvemaht
- 10.5. Eelarveliste vahendite tõhusam kasutamine
- 10.6. Majanduslik efektiivsus
- 10.7. Suurem võimekus elanikke teenindada
- 10.8. Elanike tihe läbikäimine
- 10.9. Ühine kultuuriline identiteet
- 10.10. Ametnike pädevus suureneb
- 10.11. Ametnikud rohkem spetsialiseerunud
- 10.11. Konkurentsivõime tõus
- 10.12. Paremad investeerimisvõimalused
- 10.13. Haridussüsteemi arendamine
- 10.14. Juhtimisstrateegia tõhustamine
- 10.15. Vallavalitsuste koostöö ja ühistegevus
- 10.16. Ühine majandusruum ja seotud infrastruktuurid
- 10.17. Loksa linnaga ühinemist takistas linna majanduslik olukord

11. Kõneisik (nimi)

12. Kõneisiku amet

- 12.1. Amet puudub
- 12.2. Vallavanem (konkreetne)
- 12.3. Minister
- 12.4. Ministeeriumi ametnik
- 12.5. Maavanem (kt)
- 12.6. Külavanem

13. Hinnang haldusreformile/haldusterritoriaalsele reformile

- 13.1. Neutraalne või puudub
- 13.2. Positiivne
- 13.3. Mõõndustega positiivne
- 13.4. Negatiivne
- 13.5. Mõõndustega negatiivne
- 13.6. Tasakaalustatud

14. Teksti funktsioon

14.1. Sündmustest, tegevustest, probleemidest jms teavitamine

14.2. Veenmine ja arvamuse avaldamine

Lisa 3: Külavanemate andmed

Alljärgnevas tabelis on toodud intervjuueeritud külavanemate andmed ning intervjuude transkriptsioonidele antud tähised, mille panemisel lähtusin sellest, kummas vallas oli respondent enne ühinemist külavanem. Seega täht K tähistab endise Kuusalu valla külavanemat ning täht L endise Loksa valla külavanemat. Number tähistab vastava valla külavanemate intervjuude järjekorda.

Tähis	Vald enne ühinemist	Sugu	Vanus	Külavanem olnud	Küla põliselanik	Haridus
K1	Kuusalu vald	Mees	36-45	Umbes 4-5 aastat	Jah	Lõpetamata kõrgem
K2	Kuusalu vald	Mees	36-45	Umbes 5 aastat	Pärit naaberkülast	Kesk-eri
K3	Kuusalu vald	Naine	56-65	Umbes 9 aastat	Jah	Kesk-eri
K4	Kuusalu vald	Mees	36-45	Üle 10 aasta	Ei	Kõrgem
L5	Loksa vald	Mees	36-45	Umbes 15 aastat	Pärit naaberkülast	Kesk
L6	Loksa vald	Naine	56-65	Paar aastat	Jah	Kesk-eri
L7	Loksa vald	Mees	36-45	Umbes 8-9 aastat	Pärit naaberkülast	Kesk-eri

Lisa 4: Süvaintervjuu küsimused külavanematele

Haldusreform ja haldusterritoriaalse reformi variandid

- Haldusreformist on aastate jooksul palju räägitud. Kuivõrd olete selle teema vastu huvi tundnud?
- Mis tuleb Teile esimesena pähe seoses sõnaga „haldusreform“?
- Milliseid erinevaid Kuusalu/Loksa valla ühinemise variante Teile meenub?
- Vahepeal oli plaanis ka Loksa valla ja linna ühinemine? Mida sellest arvasite?

Informatsioon ühinemise kohta

- Kui öelda Kuusalu vald, mis Teile sellega seoses esimesena meenub? Sama Loksa valla kohta.
- Meenutage palun, kuidas saite teada Kuusalu ja Loksa valla ühinemise plaanide kohta?
- Kust või kellelt saite informatsiooni Kuusalu ja Loksa valla ühinemise kohta?
- Kas arutasite ühinemist ka oma küla elanikega? Mida arvati?
- Kas Teie arvates oli Teil külavanemana ühinemise kohta rohkem informatsiooni kui tavalistel vallakodanikel? Millist informatsiooni?
- Mille kohta tunnete, et saite enne ühinemist piisavalt informatsiooni? Mille kohta oleksite soovinud saada rohkem informatsiooni?
- Kas osalesite ka ühinemise rahvahääletusel?

Suhtumine ühinemisse

- Kas olite ühinemise poolt või vastu? Miks?
- Millised olid Teie arvates võimaliku ühinemise plussid, millised miinused?
- Mis on muutunud pärast ühinemist paremaks, mis halvemaks? Kas ühinemine on toonud kaasa selliseid muutusi, nagu arvasite?
- Millised probleemid on tekkinud? Millised probleemid võivad Teie arvates lähiajal kerkida?
- Mis saab edaspidi Teie arvates Loksa linnast? Kas see ühineb kunagi Kuusalu vallaga või mitte?

Külavanema roll

- Mis on Teie arvates külavanema ülesanded? Miks on külale oluline, et oleks külavanem?
- Kas pärast ühinemist on Teie arvates külavanema roll, ülesanded muutunud?

Üldandmed

- Kui kaua olete ... külas elanud? Kas sealt pärit?
- Millal saite külavanemaks?
- Kui vana Te olete?
- Haridus?

Lisa 5: Intervjuude transkriptsioonid

K1

Aastate jooksul on haldusreformist räägitud päris palju. Kuivõrd Te olete üldse selle.. selle teema vastu huvi tundnud?

Ega ma nüüd eriti ei ole tundnud seoses selle Kuusalu ja Loksa valla ühinemisega seoses sellega on.. on nagu rohkem.. noh selle asjaga t..uuritud ja tegeldud aga üldiselt ega eriti.. eritih (naeratab) ei ole.

Aga neid varasemaid igasuguseid variante, mis välja käidi? Seal..

Mida te silmas peate?

Seal juba seal..kas juba üheksakümmend seitse hakati rääkima haldusreformist...

Aaaa..

...kahetuhandendal aastal tuli neid igasuguseid variante..

Ja ja ja ja ja jah....

...riburada pidi

Jah. Ega ma ei tundnud huvi noh mingi mõtte..mõtlemine oliii.... see oli siis kui need just et noh väiksed vallad, kellel on põhiline tööandja on kool ja vallamaja noh siis.. siis nagu mingid mõtted käisid läbi

Kas siis sellele... siis mõtlesite.. üldisemalt sellele mis Kuusalu valla puhul oleks võimalik?

Jah, ega seda sai mõeldud.

Aga kuidas Teile siis tundus?

No siis oli muidugi ikkagi.... vat..vat see on see et noh tõmbekeskuste järgi peaks olema tegelikult vahed. Õige oleks ju olnud, kui oleks Loksa vald oleks nagu Loksaga ühinenud, aga noh (muigab) kuna see Loksa linn ei saa ise oma asjadega õieti hakkama no siis tõesti oli see ainuõige.

Aga kui öeldakse sõna haldusreform, mis Teile selle sõnaga esimesena pähe tuleb?

Järjekordne reform. (kõhatab). Noh siin tundub, et mõningaid asju reformitakse reformi pärast. (pikk paus) Noh need pidevad reformid, ma ei tea noh.. võtame siin hariduses ja politseis ja noh lihtsalt juba tek.. tundub.. tuleb selline mõte, et noh inimesed lihtsalt püüavad ennast tõestada ja siis kuna midagi.. sisulist ei taheta teha siis tehakse reformi.

Ja haldusreform tundus Teile ka selline?

Ei noo.. ega need sellised väiksed vallad ega eee neil on tõesti probleeme jaa... ega igal asjal on.. tuleb läbi kaaluda tuleb konkreetset läheneda. Ja nii mõneski kohas ma usun see on täiesti õige asi. /---/

Aga käidi välja ju ka igasuguseid väga.. ekstreemseid haldusreformi variante?

Jah Mõis..Mõis kutsus ju kõiki Tallinnasse.

Jah ja ka räägiti üldse viieteistkümnest vallast Eestis?

Ei seda on vähe... Seda on igal juhul on vähe... Sest et ütleme inimestel tuleb ikkagi vallakeskustes asja ajada ja nooo see on absurd.

Aga kui öelda Kuusalu vald, mis Teile esimesena sellega seoses meenub?

Kodu.

Aga kui öelda Loksa vald?

Noh minu jaoks on Loksa vald on eeee.. suhteliselt kauge asi kuigi mu sõbrad elavad seal nii mõnedki. Aga noh Leesi ja ja Jumindad ja.. ikka.

Kui nüüd meenutada seda Kuusalu ja Loksa valla ühinemist, kust ja kuidas Te üldse kuulsite sellest ideest? On Teil meeles?

(Pikk paus) Ma'i mäleta kas külavanemate koosolekul kunagi käidi see välja vä.. või noh seda arutati siin juba ammu aga... ma'i mäleta tõesti.

Aga mida Te siis arvasite sellest.. nende valdade ühinemise plaanist?

No minu mõte oli see, et... et jah.. et aga... et miks mitte siis. Sest et Loksa jaa, see Loksa vald ja see on ka selline arenenud kant ega siis ee.. esimene ehitusring saab ümber ümber Tallinna saab otsa siis hakkab rahvas ikka siia poole ronima. Ja jaa noh.. ega valla tulubaas sellest tõuseb ainult ja noh, on võimalik suuremaid asju ette võtta... Muidugi jah ma ütlen et need Loksa tagused.. külad mis seal on... No nendel on Kuusalu muidugi piisavalt raske..raske vallakeskus et... Aga noh.. suund käib ikkagi tegelikult Tallinna poole jaaa Kuusalu jääb Loksa inimestele ka tee peale ette nii või teisiti. (pikk paus) Ja noh praeguse seisuga mulle tundub et noh.. see on minu arvamus (muigab) muidugi et tegelt Loksa valla inimesed nad võitsid sellest rohkem aga ma usun et võibolla tulevikus tuleb meile see jälle ringiga tagasi nii et noh. Mul ei ole sellist seisukohta, et nüüd see oli vale või midagi sellist.

Et Te olite siis pigem ühinemise poolt?

Jah.

Siin nüüd osasid on räägitud, mis need plusspunktid olid, aga miinuspunktid Teie jaoks?

Noh võibolla et esialgu on see miinus, et eeee noh suured, suured investeeringud hakkavad minema ka sinna Loksa poole peale aga noh kui valla rahakott välja kannatab siis.. ühesõnaga mind see otseselt ei häiri mitte millegiga.

Positiivsed on tulubaasi suurenemine ja.. on veel äkki?

No see on. jah see on lootus on et jah ei noh nii või teisiti tulubaas suureneb ju noh.

Aga veel mõningaid.. asju, mis Teie arvates selle ühinemise kasuks rääkisid?

Kui aus olla ma ei ole mõelnud selle peale nii tõsiselt.

Aga kust Te muidu saite ühinemise kohta informatsiooni, selle Kuusalu ja Loksa ühinemise kohta?

No lehest.. lehes on piisavalt kirjutatud ja jaa siiss heh siis siiss isegi raadios ja televisioonis ja igal pool on räägitud sellest.

Kas Te muidu osalesite ka nendes.. ee ühinemise rahvakoosolekutel mida korraldati või?

Ei old ei ei saand sinna minna.

Ja külavanemate koosolekul?

Eee.. las ma mõtlen esimesel koosolekul ma vist ei saanud isegi ma olin tööl see päev. Siis nüüd paaril ma olen käinud, kus on nüüd need külavanemate koosolekud olnud. Kus on koos olnud.

Aga ei mäleta, kas seal räägiti nendel teemadel?

No ikka räägiti aga noh seal oli.. seal oli näha et Loksa kandi küladel on nagu rohkem probleeme kui meie kandi küladel.

Mis. sorti probleeme?

Teed.. teed oli üks õudsalt suur ja siis. Siis muidugi need vist olid need uusmaa omanikega on probleeme. Või noh nende sisserändajatega ja. Muidugi teed ja transport.. bussid. Ühistransport on muidugi probleem sealkandis.

Kas Te seda ühinemist ka oma küla elanikega arutasite?

Ei.

Ei. Aga oma tuttavatega?

Noh jah mingil määral oma pereringis ja siin oma sõpradega on arutatud aga.. noh siis olid ka kõik veel sellisel äraootaval seisukohal.

Aga kas Te arvate kas teil külavanemana oli ühinemise kohta rohkem informatsiooni kui tavalistel vallakodanikel näiteks?

Ma arvan küll jah sest et ee.. seal külavanemate koosolekul on ikkagi räägitud seal.

Millist informatsiooni teil siis võis olla rohkem? Mille kohta võis olla rohkem informatsiooni?

(pikk paus). Noh ma.. põhjendusi miks..miks ta kasulik onn. Ma arvan et selle..selle noh selle.. selle põhjal mingit informatsiooni. No jälle minu jaoks ei olnud see nii tähtis et ma oleks selle salvestanud. Ta midagi nii erilist ei olnud.

Aga kas teil on on ka mingi temaatika mille kohta te tunnete selle ühinemise puhul et te oleksite soovinud saada eelnevalt rohkem informatsiooni?

Ei minu arvates ei olnud. Minu..minu jaoks oli asi selge. Seisukoht kujunes välja ja.. vsjo.

Mille kohta võiks siis öelda, et te saite piisavalt informatsiooni et... seda temaatikat te teadsite hästi?

No ei ega seal olid ju plussid ja miinused ja noh. (naerab) Ma ei oskagi öelda. Noh ega see inf..info on, info tuleb, info läheb. Siis on täpselt niimoodi kas.. kui on midagi huvitavat siis salvestad, kui ei siis käib kõrvade vahelt läbi ja ongi niimoodi.

Kas Te ka sellel ühinemise rahvahääletusel osalesite?

Pean häbiga tunnistama et ei osalenud. Mul läks täiesti meelest ära. Järgmine päev kui juttu tuli kellgiga siis mõtlesin et pagan see oli kaa veel.

Nüüd on siis peaaegu pool aastat möödast sellest ühinemisest et kas teie arvates on midagi ka muutunud paremuse poole või paremaks kui oli enne?

Ma ei tea..minu jaoks ei ole küll mitte midagi muutunud.. tegelikult. Ma loodan et Loksa poole peal on paremaks läinud. Sest no ma ütlen nendel tulevad kuna nad on ikkagi keskusest kaugemal siis nendel on probleeme rohkem. Ja kuna (naerab) kuna minul ei ole midagi kehvemaks läind, siis järelikult on positiivne.

Küla jaoks ka ei ole midagi?

Minu arvates küll ei ole.

Aga kas on midagi mis oleks justkui halvemaks muutunud?

Ei.

Ei ole seda ka?

Minule küll tundub, et ei ole.

Et siis võib öelda, et te ei tunne üldse mingit sellist..

Emotsiooni. Jah.

..vahet?

Ei tunne jah. Nii et noh siit tulebki see välja et ee.. mina saan.. mina isiklikult ja noh siin tuttavad, nad ei ole kaotand mitte midagi sellest.

Ja külavanema tegevus, kas see on kuidagi muutunud või, või ka see ei ole muutunud?

Ei ole. Külavanema tegevus on selline oma töö kõrvalt ja noh.. See on nüüd talvine aeg kui mahti on et siis saab teha. Küla vaja kusagil järje peal hoida.

Milliseid neid tagajärgi Te ootasite sellelt ühinemiselt? Kas need on tulnud või ei ole tulnud?

Ega ma ei oodand mingeid tagajärgi enda jaoks et. Minu rahakott sellest paksemaks ei lähe. Ma ei tea. Ega mul ei old tõesti mingeid erilisi ootusi... Ei.. noh.. ütleme seda seda oli küll lootused et kui valla rahakott läheb paksemaks siis et saab võibolla ujula kiiremini ja spordikeskuse. Ja võibolla et ühistransport läheb paremaks ja noh. Ujula asjad liiguvad, no miks mitte.

Aga millised.. või kas on üldse tekkinud mingisuguseid probleeme üles nüüd seoses ühinemisega?

Ei ma ei tunne küll. Ja ei ole kuskilt vastu tulnud.

Agaa.. mingeid selliseid probleeme, mis võivad lähiajal tekkida? Mida te arvate, et võivad lähiajal nüüd ühinemisega seoses kerkida? On selliseid?

Phuhh...ma nagu ei näe ühtegi sellist. Sisetunde järgi küll ei ole.

Aga.. mis teie arvates saab tulevikus Loksa linnast?

Mh mhmh. Ma loodan et seal (köhatab) seal see olukord paraneb et ta muutub normaalseks. Et see parteide jagelemised ja noh.. see..see lõpeb ükskord ära ja inimesed hakkavad.. või noh et seal terve õhkkond muutub tervemaks jaa.. ta areneb ja noh.. las ta olla seal siis. Eks siis tulevik näitab, mis saama hakkab.

Kas te arvete seda, et see Loksa linn kunagi ühineb selle.. ümbritseva vallaga või või usute pigem, et see jääb eraldi?

Ee.. ütleme see tagumine pool.. võibolla et see on tõesti on mõistlikum kui see kuidagi ümber mängitakse.

Et Loksa valla see üks osa?

Jah..jah mingi osa... Ma ütlen just see.. mis.mis külad need seal taga on... ma ei tea.

Pärispea ja..

Pärispea jah..jah.. need.

Aga natuke külavanema tegevusest kaa. Mis need külavanema ülesanded teie arvates on?

Jaah. Mis külavanem see oli kes ütles et ee.. see on nii kui talupidaja, et tal peab olema viis kõrgharidust.. et raamatupidamine, advokaat või noh ütleme.. jah juuraharidus ja kõiksugused asjad. Aga noh... külavanem peab oma küla eest seisma.. võimaluse piires üritusi organiseerima. (paus) Noh kui keegi tuleks probleemidega jah siis tuleb ka nendega tegeleda.

Neid probleeme Teie külas väga...

Eee... paar..paar inimest on pöördunud aga need olid kaa sellised.. nooh naabrite ja pere probleemid. Nii et ega külavanemal ei olnud seal eriti midagi selle kohta öelda. (naerab) Ei..ei ole ju niimoodi et minna naabreid lepitama. No ma ei näe millega see lõppeks.

Aga noh me oleme siin külaüritusi teinud ja.. kõnnitee saime niivõrd kuivõrd saime tehtud ja.. Ja noh kevadel saab valgustuse et ee.. siia tänavate peale. Midagi on ikkagi ära tehtud ja arengukava sai valmis tehtud ja.

Kuusalu vallas on ka palju selliseid külasid, millel ei ole külavanemat.. päris mitmed, et.. et miks teie arvates on oluline see, et külal oleks külavanem? Mida see annab külale?

Kusjuures tegelikult on niimoodi et see... noh kuidas ma ütlen.. inimesed on hõivatud, inimestel pole aega.. et noh mõnes.mõnes mõttes ega külavanema võimalused on piiratud ja ega siis see küla inimeste aktiivsus ka nüüd niiväga suur ei ole. Noh seda on just need üritused mis me oleme siin teind, korraldanud. Ega osavõtt ei ole nüüd niiväga aktiivne. Ja noh inimesed on tööga hõivatud. (paus) Siin on on selliseid keda.. kedaa.. annab appi kutsuda alati ja. Me oleme mõelnud juba mitu aastat et peaks kevadel talgud tegema ja et siit.sii see näitaks kui palju on siis huvilisi. Noh või nagu osavõtjaid et siis on näha palju neid inimesi on kes aktiivselt osa võtaks.

See kevad ei tee?

Ei tea. Ma olen.. sellest talvest nüüd ma läksin linna tööle nii et noh minu enda aeg on nüüd ka tunduvat piiratum ja.. just siin kohapeal. Eks siis tuleb võimaluste piires teha. No vastlapäeva tegime ära. See läks päris ilusti. Lastel oli nalja kui palju. Aga.. noh suvel.. see suvi vist ei plaani üldse mingit suuremat üritust. Et iga suvi ei tee. (paus) Aga vastlapäeva.. et talvel on rohkem aega, et siis mõelda et iga.iga.iga talv ikka üritust teha.

Aga, kui mõelda nendele küladele, kus siis Kuusalu vallas ei ole külavanemat, et.. kas teile tundub.. kas seal siis on.. on see külaelu.. kuidas öelda vähem aktiivne või...

No aga kui niimoodi võtta ega siin.. Vot siin on need sellised mm... mõnes külas on külavanemad.. ega siis paljudes külades kus ei ole külavanemaid seal ei.ei toimu ikkagi.. või.. ütleme kus on külavanem ega seal ikkagi midagi erilist ei toimu. Nii et noh sisulist vahet ei ole. Ütleme kõik sõltub inimestest endist. Kui on selline aktiivne tuumik kes..kes midagi välja mõtleb ja ette võtab siis seal on elu käib.

Aga see vallal vist on.. raha jagamine käib kaa küladele..?

Jaa. Jaa. Tänu sellele ongi need üritused. Näiteks.. mee oleme noh.. oleme raha kokku hoidnud ja me olemegi praktiliselt ütleme siin vastlapäeval kuklid ja teed ja no kõik on tasuta olnud. Me oleme küla rahaga ilusti välja tulnud ja ütleme need üritused kaa mis möödund.. suvel olid. No siis noh.. see sai kõik selle rahaga ja. Seepärast on see et kui üle aasta siis suuremaid pidada siis saab raha korjata ja siis saad organiseerida korraliku ürituse.

Aga pärast seda ühinemist te ei tunne et külavanema rollid või ülesanded oleks kuidagi.. kuidagi muutunud? Kas külavanem on kuidagi.. tema roll on kuidagi tähtsam?

(naerab) Mina.. mina küll ei tunne. Ma ei tahagi ennast tähtsustada ses suhtes et. Ma teen lihtsalt nii palju kui ma teen ja. (paus). Nii palju on et jah ma olen et mingisugune sisemine kohustus on nagu tegelt et midagi peaks ikkagi tegema ja siis mõtled välja ja teedki midagi. Muidu võibolla ei hakkakski tegelema selliste asjadega.

Kui kaua te siin külas muidu elanud olete?

Eluaeg.

Et olete siitkandist pärit?

Jah. See on minu esiisade talu.

Ja külavanem olete te olnud.. mis ajast siis?

Mmm. Issand ma ei mäletagi. See on kakstuhat üks või kakstuhat kaks. Eee.. Eelmine suvi oli üritus.. üle-eelmine ei olnud.. üle-üle-eelmine oli.. Siis enne seda ei old.. Jah mingi neli või viis aastat.

/---/

Aga et siis põhimõtteliselt kokkuvõtteks võib öelda et ühinemine.. teie arvates midagi praegu muutnud ei ole?

Ma ei tunne küll jah.

Aga loodate et...?

Ma loodan küll et vallal võimalused suurenevad ja elu läheb paremaks.

Teil on siin muidugi üsna vallamaja läheduses olev küla.

Jaa.

Et..et.. kas.. kas kaa sellepärast Te võibolla ei tunne seda, et midagi muutund oleks?

Kindlasti.. kindlasti seda noh.. panna ennast nüüd mingi Uuri või Sigula või sellise kauge küla olukorda noh.. ma ei kujuta seda ette. (paus) Ja ma usun et neil on tõesti raskem see asi tunduvalt. Seal on juba rahvas on teistsugune ja aga võibolla seal rahvas hoiab jälle rohkem kokku. /---/

K 2

Kõigepealt ma küsiksin selle haldusreformi kohta üldse. Selle kohta on nüüd.. aastate jooksul hästi palju räägitud. Et kui... kuivõrd teie olete selle teema vastu huvi tundnud?

Ää..mina olen ikka huvi tundud. Kas küla inimesed sellest midagi teavad seda.. see on juba raskem küsimus. Sest ega noh meil on kaa külas vanemad inimesed enamus jaa.. paljudel see leht käib siis või... või siis noh.. ega.ega nemad..nemad suurt tea sest midagi.

Aga teie siis aastate jooksul olete...

Noo ühtteist ikka kuulnud.

Mida see haldusreform teie.. teie arvates siis.. tähendab. Kui te kuulete sõna haldusreform, mis teil tuleb pähe?

Mis mul tuleb. Et hakatakse haldama midagi.

Mismoodi?

Noh ma ei oska öelda. Tehakse nigu.. vallad suuremaks või kuidas öelda. Või on see vale ütlus või. (naerab).

Aga kui nüüd aastate jooksul on räägitud on välja käidud ka igasuguseid erinevaid ühinemise variante. Kas tee.. neist ka mõni meelde tuleb, et Kuusalu vallaga seoses milliseid.. milliseid variante on aastate jooksul räägitud?

Ühinemist või?

Jah.

Teiste valdadega. Ei noo on räägitud ikka jah päris.päris paljudega. Ma olen kuuld isegi et taheti juu Maardu ja.. Maardu ja.jaa kõik Loksad ja kõik kokku panna. Nagu ma aru saan siis pandi see Loksa.. pannakse Loksa või pandigi Loksa vald Kuusaluga siin.

Mida Teie sest... sest väga suurest variandist arvasite?

Noh mina ei.. mina ei ütle esialgu paha küll midagi selle kohta aga.. aga eks inimesed noh ütleme nigu külainimesed ja nendele on see raske selgeks teha et noh.. noh nemad mõtlevad ikka nüüd on.. nüüd läheb vald läheb Loksale jaa siis on raske seal.. kohapeal käia jaa.. ja nendest ei hooli enam keegi jaa asjad jäävad.. või noh aina suuremaks jaa väikeste küladega nagu ei tegele keegi.

On teil meeles millal te kuulsite esimest korda sellest Kuusalu ja Loksa...

Ühinemisest.

...ühinemisest.

Ma pakun välja üks poolteist aastat tagasi.

Mäletate kaa kuskohas te seda kuulsite?

Külakoosolekul või noh külavanemate koosolekul. Ega meil rohkem nigu selliseid... info..infotunde pole siin meiesugustele.. külavanematele. Külavanemate koosolek.

Aga kas te.. mäletate, mida te sellest.. sellest siis arvasite.. sellest plaanist, kui te sellest kuulsite?

Ei algul olime kõvasti vastu aga. Aga noh eks teine asi on see et eks siis peas tulema suuremad rahad kaa taha ja.. siin peaks hakkama nüüd rohkem rahasid juurde võibolla et siis..siis..siis nigu.. noh kuidas öelda.. nigu suurem linn ja.ja.ja noh väiksed külad igal pool siis hakatakse ikka rõhku panema rohkem ka nendele külade.. külade elule. Ja noh praegu on see külade elu ikka natuke edasi liikund. Teede lükkamiste ja asjade peale on nigu.. on nigu raha raha nigu liikund.

Kas siis nüüd enne ühinemist juba või siis.. pärast ühinemist?

Ei pärast ühinemist. Nagu paremuse poole. Aga no ma usun et selle taga on ka vallavalitsus.. kes ikkagi noh.. neid asju.. ajab. Mina olen küll viimasel ajal saand.. saand seda mida ma olen.. noh selle miinimumi olen ikka alati kätte saand.

Aga, kui öelda Kuusalu vald, mis teile sellega seoses esimesena.. meelde tuleb?

(paus). Kui vald öelda siis tuleb meelde vallamaja kohe.

Veel midagi?

Selles mõttes et niigu nigu noh kirikud ja koolid ja selles mõttes või?

Ei üleüldiselt, et kui öeldakse Kuusalu vald, mis teile tuleb sellega..

Põhimõtteliselt ikka Kuusalu alev... Kuusalu alevik.

Aga kui öelda Loksa vald, mis siis meelde tuleb?

Loksa linn.

Kui palju teil üldse on olnud Loksa kandiga selliseid kokkupuuteid?

Väga vähe.

Olete seal käinud, ei ole?

Olen käinud küll aga kaa vist võibolla neli-viis korda elu jooksul. Ja noh Loksa jätab küll väga viletsa mulje. Nagu linna..linna väljanägemise koha pealt. Palju on venelasi ja palju on räpa.. räpakust ja lohakust on ka.

Aga kas te nendel.. ühinemise kohta peetud rahvakoosolekutel ka osalesite?

Eii.. ühe korra olen käind. Esimesel vist siis kui see kõige suurem vaidlus oli.

Kus see siis..

Koolimajas ma mäletan.

Kes seal siis kohal olid?

Minul on meeles kes oli kohal oli.. aga ma ei teagi mis.mis... mis.mis ametis ta sellal oli üldse.. üks minister oli... sotsiaalminister oli. Mis see mees on see...?

Praegu on sotsiaalminister Aab.

Ei aga kes ennem oli.

Pomerants.

Pomerants. Marko Pomerants oli sellal.. minu teada ta oli kas ta oli Viru.. vot ei tea.

Ja kes siis Kuusalu kandist olid?

Sellal oli ikka nimodi Sunts ja noh meie vallavalitsus

Vallavalitsus. Ja külavanemad siis kaa?

Külavanemad kaa.

Ja millal see umbes oli siis?

Raske öelda.. poolteist aastat võibolla või aasta tagasi. Natuke üle aasta. Ei võibolla. Võibolla isegi rohkem jah. Võibolla kaks. Ma ei tea kaa tegelt. Mai mäleta.

Millest seal siis räägiti? Millest seal need vaidlused siis tekkisid?

No sel ajal oli üldse noh.. minu arust need... No ikka põhimõtteliselt siis oldi vastu. Minu teada Loksas linn nagu ei olnud sest asjast huvitatud. Mulle on mulje üldse jäänud nagu et Kuusalu on ise peale surund seda..seda ühinemist.

Mis need võimalikud plussid ja miinused teie arvates siis ühinemise puhul siis olid? Kui te enne ühinemist mõtlesite kas olla vastu või poolt et...

No üks siis oli sama mõte nagu rahvalgi praegu on.. või noh nagu sellist kes ei ole üldse asjaga kursis. Et arvavad et jäetakse kõik.. noh külad.. noh väiksemad asutused.. asulad jäetakse nagu.. noh mängust välja.

See oli selline negatiivne.. mõte..

No jah.

..aga kas mingi..

Ja noh tol ajal olid need teede olukorrad ja kõik asjad olid nii viletsad.

Aga oli veel mingeid selliseid.. negatiivseid... seoseid seoses selle ühinemisega?

Eks siis sai samamoodi mõeldud et kui see vald Loksale kolib ja nii edasi. Noh kauge käia ja.

Aga kas selliseid mingeid.. positiivseid mõtteid kaa sellega seoses oli, et mis sellest ühinemisest...

Ega tol ajal ei old. Ega nüüd.. nagu praegu ka ausalt öelda nii väga nüüd siis selle poolt kaa ei ole aga ikkagi noh nagu... peab leppima.

Aga kas te sellel rahvahääletusel.. kaa käisite... mis oli siis, et kas ühineda või mitte ühineda?

Ma usun et ikka käisin jah. Ikka käisin.

Kas olete ka nõus ütlema kuidas te siis hääletasite.. poolt või vastu?

Minu teada ma hääletasin isegi vastu vist ikka.

/---/

Aga küsiks nüüd seda kaa et kust te saite üldse selle ühinemise kohta informatsiooni?

Ikka vallamajas külavanemate koosolekul. Külavanemate koosolekul.

Oli veel, kust saite?

Ei.. noh lehest sai kah lugeda ju. Ja noh üks inimestel on see infopuudus. Noh paljud pensionärid ei jõua ju seda kohalikku lehtegi osta jaa. Siin mõned loeks seda aga mitte keegi või noh.. ei ole võimalust lihtsalt tellida.

Kas te oma külaelanikega siis seda ühinemise asja arutasite kaa?

No ma olen inimeste käest küsind küll jah. Aga üldiselt..üldiselt oldi ikka vastu. No eks paljude mõte on see kaa et.et.. et kui juba lähivad Loksaga kokku et hiljem juba.. juba Maarduga ja lõpuks oled Tallinnas väljas. See on põhiline. Eks asjad lähivad keerulisemaks kaa ikkagi. Kui..võtavad.. on mingit allkirja või midagi vaja et siis ei tea enam inimene kelle käest kuskilt midagi küsida... kas ta nüüd peab siia Kuusalu valda tulema võtma vallavanema käest allkirja või siis võtma Loksa linnapealt. Ei tea kelle poole pöörduda.

Aga kas teie arvates oli külavanemal selle ühinemise kohta rohkem informatsiooni kui tavalisel vallakodanikul.

Oli.

Millist informatsiooni siis?

No seda arutelu ja.jaa koosviibimisi ja neid oli ikka rohkem. Sest ega see lihtnimene sealt külast välja ei tule ka seda.. Isegi kui see koosolek ka tehtaks ega ta ei tule ikka sinna kohale. Siis pead bussiga ette sõitma ja paluma teda ja lubama poes käia ja siis.

Aga kas mingi temaatika selle ühinemisega seoses on selline, et tunnete, et saite enne ühinemist selle kohta piisavalt informatsiooni?

Ei saanud aru.

Mingi temaatika selle ühinemisega seoses, et selle asja kohta teil oli enne ühinemist piisavalt informatsiooni, et te teadsite täpselt et see on nüüd nii.

Põhimõtteliselt oli küll jah.

Mis asja kohta siis, mis teema kohta?

Noo.. siin tehti selgeks et ikkagi noh rahasi ja.jaa ja et noh nigu finantsi on nigu võimalik rohkem riigilt välja pressida kui.. kui väiksel vallal. Noh see oli nagu see põhieesmärk nagu ma aru saan.

Aga kas oli ka mingi.. selle ühinemisega seoses midagi, mille kohta te tundsite et.et.et oli liiga vähe informatsiooni teie jaoks? Et oleksite tahtnud rohkem ja põhjalikumalt teada saada.

No eks ikka oleks võinud olla aga.aga noh raske.. raske.raske nimoodi noh.. Kõikidest asjadest ei saa ju aru kaa mis siin mis siin.. on või mis ei ole või. Ei tea kaa ju neid majandusasju nii täpselt. Kui vallavanem niimoodi otsustas ja.jaa nägi et see õige on ja.. kui me oleme teda ..oleme valinud siia siis tema peaski selle otsuse nagu tegema. (paus). Või siis vallavolikogu.

Te natuke rääkisite et see teede olukord on muutunud pärast ühinemist paremaks, et kas on veel midagi muutunud paremaks?

Ei oska küla seisukohalt küll midagi.. no tegelikult jah. Teeääri puhastati ja mingil määral.. kui ma olen küsinud vallast siis ikka lubatakse ja tehakse kaa.

Aga enne siis ei..

Mitte midagi suurt aga ikkagi see miinimum tehakse ära.

Aga enne ei olnud siis nii?

Ennem ei old jah niimoodi ma arvan. Eks see võis ka muidugi olla seotud noh teise vallavalitsusega.

Aga kas on ka midagi mis on muutunud halvemaks pärast ühinemist?

Halvemaks ei oska küll öelda.

Aga kas see ühinemine on toonud kaasa selliseid muutusi, mida te eelnevalt arvasite mis võivad tulla?

(paus)

Ma ei tea, mõtlesite, et mis see ühinemine võib muuta.. näiteks teie küla jaoks... enne kui see ühinemine toimus?

Eks seda saigi mõeldud et äkki.äkki hakatakse... teeolukordi ja külaelanikke ja noh.. rohkem... noh päevavalgele tooma.

Aga kas on ka mingeid selliseid probleeme mis selle ühinemisega seoses nüüd on üles.. üles kerkinud?

Momendil pole küll.

Aga.. aga kas on mingeid probleeme mis lähiajal võiksid teie arvates nüüd tekkida?

Ei tea.. Kuigi.. noh.. on teadmatus on see kuhu siis lõpuks vald tuleb ja.. ja.ja. Ja noo üks inimestel on ka teadmata see et kes siis... kes siis vallavanem on või kes siis.. kui on Loksa vald et kas siis on Loksa vallavanem või on Kuusalu vallavanem.

Mis mõttes?

Noh ei saa aru et kui ühinenud Kuusalu Loksa vald kas siis.. et kas.. kas vallavanemad on ühed või on erinevad. Ma olen nigu noh inimeste jutust niimoodi aru saanud. Vanadele inimestele ei jõua see asi kohale.

Aga mis teie arvates edaspidi Loksa linnast saab?

Ei tea. Raske küsimus.

Kas te.. või mis te arvate kas ta.. ühineb kunagi Kuusalu.. selle ümbritseva vallaga või.. või jääbki eraldi?

Ma arvan et mitte. Jääb eraldi. Suur mets on vahel.

Natuke küsiks ka külavanema tegevuse kohta et mis need teie arvates on need peamised ülesanded mis külavanemal on?

See on üks õudne töö.

Miks õudne?

Tänamatu töö ühesõnaga selles mõttes et ega meil on hästi suur küla ee.. tähendab pindalalt. Ja.jaa ühest.. ühest küla otsast teise võib sõita mingi kaheksa kilomeetrit. See et sõita see tähendab seda et oma bensiin jaa ja nii edasi. Et ega keegi vald seda ei kompenseeri. Keegi aitäh ei ütle. See noh... Muidugi tuleb organiseerida neid.. külakoosolekuid jaa.. mina olen neid väga vähe teind aga üldiselt noh.. ma tegelen muud moodi muu asjaga. Käin rohkem vallas asja ajamas et hooldataks teid ja.ja.jaa noh hooldataks tee ääri ja nii edasi. Ja noh naabrivalvesüsteemi tegin oma külas. Aga noh selline asjaajamine võtab ju.. võtab aega ja raha. Et kui vald maksaks külavanematele mingit palka siis oleks ma arvan et asi.. asi igal pool parem.. aga noh praegu isegi.. isegi me oleme nende.. noh sellise.. heasüdamlikkusega oleme kõik nigu teinud seda ilma rahata. Ja päris palju on organiseeritud. Või vähemalt Kuusalus ja Kodasoo ja. See on päris paras.. parajalt raske amet.

Teie ka seal mingeid selliseid.. ettevõtmisi ühiseid külale?

Noo spordiväljaku tegime.

Aga on teil kaa sellised.. küla kokkutulekud või mingid sellised suuremad...

Küla kokkutulekut mina ei ole teinud. Aga teised külad on küll teinud.

Aga kas teie arvates..

Noo meil on niimoodi et on enamus on talunikud kaa noh nendel ei ole aega seda.. üritustega kaasa lüüa ja.ja organiseerida et.. Ja jaa noh.. noored on.. nii suvel kui talvel ju ära et üks nad jooksevad ringi mujal et. Suurt nagu sellist üritust pole nagu organiseerinud. Kuigi plaanis on ikka. Ma ise tegelen kaa põllumajandusega sellepärast ei olegi aega. Põllumehel suvel on see kõige kiirem aeg.

Aga kas pärast seda ühinemist teie arvates on see.. küla jaoks kuidagi olulisem, et neil on külavanem olemas või.. või ei ole?

Ma usun et see on ikka tähtis... et külal oleks külavanem.

Mis see annab külale?

Noh igal juhul see... mina arvan.. minule näiteks väga palju kõik.. kõik. helistavad ükskõik kas kuskil midagi juhtub või on või.. siis kas saad sõimata või siis.. või siis tänatakse või.. ja nii edasi noh nii nagu ikka. Kõik juhused või juhtub midagi helistatakse siis mulle kohe. Kui neil külavanemat ei ole siis pole kellelegi kaevata.. ja kellegi poole pöörduda.

Aga nüüd noo näiteks milliste.. asjadega teie poole pöördutakse?

Keegi mõni auto kinni jäänd või on lumi lükkamata ja.jaa vargad kuskil käinud või nähtakse kuskil kedagi. Siis on leiba-saia tahavad vana.vanainimesed saada. Meil autopoodi ei käi seal. Siis vead leiba-saia neile ja.

Üsna palju sellist..

No ikka jaa.

/---/

Ja kui kaua te külavanem olete olnud?

Hea küsimus. (paus). Ma pakun viis aastat. Palju teised on öelnud?

See on erinevalt..

Ma arvan et enam-vähem ühel ajal.

Või kui me koos hakkasime käima. Enam.. või no jah koos hakkasime käima. Koosolekuid hakati korraldama.

Viis aastat tagasi siis jah. Aga teie olite külavanem juba enne seda?

Ei. Viis aastat tagasi valiti.

/---/

Kas on veel midagi, mida selle.. ühinemise kohta.. tunnete, et jäi välja ütlemata?

Ei ole et oleks.

Aga kas te.. nüüd siis pigem pooldate seda kui te enne olite vastu ühinemisele või kuidas.. kuidas teie praegune seisukoht on?

Mina olen rahul ühinemisega. Ei ütle ühtegi paha sõna selle kohta... esialgu.

Aga mis...

See kõik on muidugi toores alles.

Aga mis võiks teie seda seisukohta siis.. muuta.. kas siis... pooldavaks või pigem negatiivseks.

Ei ei ikka pooldavaks.

Aga mis.. mis mis võiks olla see, mis paneks teid vastupidi mõtlema ühinemise suhtes?

Sellisel juhul kui juba hakatakse järgmisi.. järgmisi valdasi kokku liitma. Siis peab juba mõtlema. Et väga suureks ei saa see.. asi minna.

Nii, aga kui te... praegu inimesed.. teie külas siis mitmed arvavad et.. on ikkagi segaduses sellest etet kas siis Loksa ja Kuusalu on...

Ühinenud

...mida see mida see ühinenud vald tähendab?

Jah ega nad eriti ei.. teadmatust on ikka suur.

Aga kas nad teilt siis kaa uurivad et.. mida see...?

Väga vähe. Nii palju kui ma ise kohapeal käin ja.. jutuks tuleb aga nagu üldiselt ei ole suurt huvi tundnud. Vanainimeste jaoks on täitsa ükskõik. Nooremad juba teavad rohkem.

K 3

Kõigepealt ma küsiks üldse haldusreformi kohta. Sellest on nüüd aastate jooksul.. päris palju räägitud et kuivõrd teie olete üldse selle teema vastu huvi tundnud?

Ma ei oska kohe kommenteerida. Huvi tundnud. Huvi selles mõttes et kui see õnnetus meile nüüd kaela sadas mhmh ee.. nad reformivad asju mis ei peaks üldse.. esmatähtsad olema. Reform reformi pärast. Ja jaa inimestel on niigi kindluse tunne kadunud.. ja iga reform õõnestab veel seda vähestki kindlusenatukest.

Mis teile üldse seostub kõigepealt sõnaga haldusreform?

Valdade liitmine.

Ka igasuguseid neid erinevaid valdade liitmise variante käidi välja.. on aastate jooksul välja käidud et kas teile Kuusalu vallaga seoses kaa mõni meenub? Selline.. variant et kuidas ja kellega võiks ühineda.

Noh need olid nii.. nii uitmõtted et siin pakuti Jõelähtmega kokku või.. või ära anda osa polügonist kelle Lehtsele või Anijale.. noh ja siis ütleme Kaberneeme küla tagasi saada ja võibolla Kuusalu vallale või.

Et need teile siis ei tundunud kuigi reaalsed?

Noh Jõelähtme üldse ei tundu reaalne. Ja ausalt öeldes ega see Loksa on kaa.. noh.... ma ei oskagi öelda mõtetu.. mitte mõtetu aga ee.. kuidagi vägisi või või või liiga või noh.. ma ei näinud põhjust selleks. Mõlemad on suured vallad, mõlemad said suurepäraselt ise endaga hakkama. See et kaks pluss kaks tahetakse.. näidata et see on viis, see on ju vale. Kaks pluss kaks on ikka neli. Ja seda ma arvasin algusest peale ja ma arvan praegu kaa ja kui ju.. mõelda kuidas praegu vaenlane töötab selle vastu.. siis.. kellel seda vaja oli.

Mida te peate silmas vaenlaste all ja kes vastu töötab?

Need kes jäid kaotaja pooleks kes on nüüd sügavalt solvunud. Peavad koosolekuid.. ja otsivad põhjusi ja konkse kuidas praegusele vallavanemale sõna otseses mõttes.. ära teha, teda kangutada postilt või või leida talle mingi niisukene noh.. nagu öeldakse.. ee.. öeldi et.. murust madalamaks.. tambime.. praeguse vallavanema murust madalamaks. Ja need on just need kes.. siin Loksa pool ma ei tea võimul olid või... või mis iganes... Selle asemel et koostööd teha, selle asemel hakatakse nüüd siis... kes see oli kes palus. Loksa vald läks Kuusalu valda paluma ma saan niimoodi aru. Mitte vastupidi. On mul õigus?

Ma ei teagi täpselt...

Nüüd nüüd on siis.. loodetud võim jäi saamata ja ja.. selle asemel et olukorraga leppida siis.. tehakse rumalusi.

Aga no vahepeal räägiti kaa.. Loksa linna ja valla ühinemisest.

See oleks olnud normaalne. Loksa vald ja linn selge see sellepärast et kuhu see linnakene nüüd jäi siis oma kahe tuhande elanikuga. Rõngasse. Ülehomme pannakse meile vägisi see Loksa linn kaela. Ja ongi kogu armastus.

Aga kui teile.. öelda.. Kuusalu vald.. mis teile sellega.. seoses esimesena meenub?

(paus). Ei oska öelda. Kuusalu vald.. tänane Kuusalu vald või eilne Kuusalu vald?

Ei no üldse kui teile öeldakse Kuusalu vald mis teile tuleb kohe meelde?

Minu koduvald.

Aga kui öeldakse Loksa vald? Mis teile sellega meenub?

Naabervald.

Kas te.. või noh on mingi konkreetsem asi kaa mis meenub sellega.. Loksa vallaga seoses?

Suvilaid täis ehitatud rannakülad. Sobimatud majad... tänane.. tänase päeva seisuga.

Kui palju teil on üldse olnud selle Loksa.. Loksa kandiga kokkupuuteid?

Ma olen Loksal koolis käinud, keskkooli lõpetanud. Mul on Loksa vallas kooliõdesid-vendi. Sellel ajal oli Loksa mõnus.. minu kooliajal. Meil.. tähendab meie klassile tervikuna on Loksa aeg.. jäänud hästi.. hästi.. no meelde ja.. ja me ikka arutasime et kui veel saaks üheksandast klassist samal tasemel samamoodi samas koolis samamoodi alustada siis õpiks veel kolm aastat. Aga just nendel samadel tingimustel. Siis oli Loksal kultuurimaja, me käisime kinos. Jõekäärus näidati vabaõhukino suure panoraami.. ekraani peal.

Aga nüüd viimasel ajal teil kaa veel mingeid selliseid..

No jah mul on.. töökohustused.

Te olete siis.. Loksa kandis olete liikunud siin nendes külates kaa üsna.. üsna palju ringi või?

Jaa ma olen need külad kõik läbisõitnud. Kord on midagi toimunud, ma olen nendel üritustel käinud ja lihtsalt huvi pärast. Või mõne kooliõe juures.

Aga kui nüüd rääkida natuke ka sellest.. Kuusalu ja Loksa valla ühinemisest on teil meelest kuidas te üldse esimest korda seda plaani kuuliste? Või kus kohas.

Ma arvan et ajaleht. Ja hiljem siis külavanemate koosolekul.

Ja juba siis te.. või mis mõtted teil siis kohe tekkisid?

Ma ütlesin kohe ei.. see on rumalus. Ja oli teisi neid kes ütlesid samamoodi.. ja on absoluutselt erinevad.. elustiilid.. isegi võib niimoodi öelda.

Kes siis kaa olid..

Sest Loksa valla.. Loksa valla probleemid ja külad olid teistmoodi, teise mõttelaadiga ja ja Kuusalu võibolla ilmselt tänu sellele et ta oli suurem ja keskus oli suurem ja eestikeelne. Just see keskus ma mõtlen, et Loksa vald ju pidi käima Loksal ja nende elu keerles ümber venekeelse Loksa linna.. enamasti venekeelse.

Aga mille.. mille suhtes on siis need Loksa külad erinevad? Et oskate midagi välja tuua mis, mis see erinevus on Kuusalul ja Loksa vallal.. teie arvates?

Võibolla siin on paikseid inimesi vähe. Ma ei tea täpselt, aga ilmselt ee.. vähemalt mis puudutab Juminda neeme pealseid siis seal on juu.. suvitajad. Ja ega siin tagapoolgi Viinistu, Pärisea... Turbuneeme.. ma ei teagi kus need inimesed tööl käivad.. Loksal? Tallinna on nagu kauge. Ma ei ole niimoodi küsinud ega uurinud.. kus või kes..kes kus elab.. kas elab. Kas.. on ainult ööbimiskoht või on.. üldse nädalalvahetusel et.. tundub.

Aga kas on ka midagi milles need kaks valda sarnased on?

(raputab pead). (paus). Ei tea. Lahemaa rahvusparkis on mõlemad. Metsa on mõlemil. Järv on kaa kummalgi.

Nii, aga kas te seda kaa mõtlesite mida.. mis võiksid olla need positiivsed asjad mis sellest ühinemisest tulla võiksid? Kas te nägite.. või noh milliseid selliseid positiivseid asju te nägite?

Mm minu meelest oli mõlemal vallal piisavalt hea olla, elada. (paus). Et kokkuvõttes.. ma kahtlen kas kas.. kas ja kes sellest üldse võitis. Siiralt kahtlen.

Aga kas oli ka mingeid selliseid negatiivseid asju veel, mida saaksite konkreetsemalt välja tuua, mida te nägite selle ühinemise puhul, et mis sellest..

No suurus. Keskuse kaugus. Meie inimesed niikuinii on võõrad üksteisele aga.. aga just see see.. laialivalgavuse tunne või.. vanasti ma läksin valda... ja ma olin nagu nagu omas kodus, et ma sain suhelda ja.. ja jaa meil oli millest rääkida aga nüüd.. tundub et.. pole põhjust neid segama minna enam. Nendel on nüüd nii haare nii suur, nii palju tööd, nii palju.. ümber tehtud õõ.. kabinetid ümber paigutatud, mida iganes. Nagu see kodususe ja see oma valla tunne.. kaob ära.

Aga.. kas te oskate ka öelda, kust te saite üldse selle ühinemise kohta informatsiooni?

See küsimus oli juba. Ajaleht ja jaa.. suust suhu ja vallavanem ja.. ikka ajalehest oli hakkas pihta et.. hakkab ühinemine, hakkab ühinemine.. Ei ja jaa referendum kus olii.. arvestades valla suurust tohutult vähe osavõtjaid. Jaa ausalt öeldes mina ei oleks sellise tulemusega valdasid liitnud.. sest see oli ilmne kui neljast tuhandest inimesest käib hääletamas kakssada siis on see negatiivne märk ja kui sellest kaheajast nelikümmend üheksa protsenti.. on vastu ja viiskend üks poolt siis see ei ole automaatselt jaa, me tahame. See oli ääretult vale samm see on.. see on negatiivne see on tähendab suhtumine, tähendab inimesed ei usu – ah niikuinii tehakse ära, ah mis me läheme, ah niikuinii tehakse ära. Ma ütlesin et lähme, ütleme oma sõna. Ah mis siis, niikuinii tehakse ära. See oli ilmne ohu märk... Ei kuulatud.

Teie käisite hääletamas?

Loomulikult, loomulikult. Ma olen nii tubli, ma olen kõik kõik.. alates nõukogude ajast kõik.. valimised korralikult käinud.

Aga kas te nendel rahvakoosolekutel kaa osalesite või mõnel neist mis korraldati, käidi?

Ei minu meelest ma ühel käisin jah aga... Jah see oli vist isegi.. Kuusalu rahvamajas see.. noh aga jälle tohutult vähe rahvast ja.. ja need.. kriitilised märkused mis sealgi tehti

Nii.. aga kas.. kas oli enne ühinemist ka mingi temaatika, mille kohta te tundsite, et te ei saanud piisavalt informatsiooni? Et oleksite tahtnud rohkem teada?

Eii.. ma arvan et... ma tunnen ma kohaliku inimesena kogu eluolu.. eks ma ju teadsin.. kui lehest lugeda seda kuidas üks pool väitis et meil on ühised sportlased, meil on ühised.. tantsijad, meil on ühised.. need ja see annabki kokku võim.. põhjuse miks me peaksime liituma. No see on sama absurdne põhjus kui.. kui me.. peame euro kasutusele võtma sellepärast et siis saab reisida.. mugavamini. Teine ütleb et majanduslikel põhjustel aga kui euro on stabiilselt eesti krooniga seotud siis majanduslikke põhjuseid seal ju ei ole. Samamoodi on see.. see sportlaste ja tantsijate jagamine. Ja siis öeldakse aga elurave on ju suurem. On küll suurem aga ikkagi ma kordan kaks pluss kaks ei ole viis.

Aga.. kas te seda ühinemise asja oma külaelanikega kaa arutasite?

Ei.

Ei. Aga..

No üks noh.. kuidas me ütleme poetrepi tasemel.. sain naabrinaisega kokku, kuule mis sina arvad, mina ei.. ei mina ei taha, ei sel pole mõtet noh.. a niimodi ega ma ei korraldanud neile mingit koosolekut

Ei seda ma ei pidanudki päris silmas, lihtsalt mõtlesin et suhtlesite sellel teemal

Ei jaa no sõidad läbi.. et kuule tead mis tehakse.

Et aga siis peamiselt oldi.. oldi..

Minuga nõus.

Et pigem mitte?

Pigem.. pigem ei.

Kas te seda kaa tundsite et teil külavanemana.. et te saite rohkem informatsiooni ühinemise kohta kui tavaline vallakodanik sai?

Seda kindlasti. Seda kindlasti. Seda.. kuna me käime kord kuus regulaarselt.. vallamajas ja siis ju räägiti seda.. seal kaa.

Aga kas siis on midagi kaa muutunud pärast seda ühinemist? Kas midagi on muutunud paremaks või midagi on muutunud.. halvemaks?

Ei tea, liiga vähe aega on möödas.. et see välja paistma hakkaks. Nad alles siplevad oma.. sünnitusvaludes. Ja ja ei oska isegi kuhu joosta.. ja mida paika panna et.. ma kujutan ette et nendele kuk..kukub kaela sihukesti ülesandeid ja ootamatusi.. võtame või need paljukiidetud Loksa valla veetrassid külades mis pärast selgub et kaev on eraoma.. ja sealt lekib ja kolmandast lekib ja neljas ei hakanudki tööle ja..

Aga kas on ka mingeid selliseid probleeme, mis te näete et on tekkinud nüüd selle ühinemisega seoses?

Veelkord ütlen, liiga vähe aega on olnud.

No on äkki selliseid probleeme, mis te näete et võivad lähiajal üles kerkida?

(paus). Detailplaneeringud võibolla.

Mis suhtes siis?

Noh see sama surve mereäärde ehitamiseks. Ma ei kujuta ette. Nende lubade andmine nendes valdades oli kardinaalselt erinev.

Aga aga on..

Ma mõtlen aga ma ei tea võibolla see on.. hirmul on suured silmad lihtsalt. Ma tahaks loota vähemalt. Aga noh.. kui kui just mõelda neid rannakülasid siis Loksa vallas said need detailplaneeringud.. lihtsalt. Jälle.. jälle detailplaneering, jälle jagati krunt ja jälle tehti seal... siis.. siis vähemalt Kuusalu valla Lahemaa rahvuspargi osas püsis see piirides. Enam-vähem piirides ee.. välja arvatud siis need väljalõiked ma ei tea jälle mis kombel mis mis.. meetodit kasutades ee.. rikuti see Lahemaa rahvuspargi piir.. piir tegelikult nihutati.. siia sopike ja sinna sopike et saaks jälle.. midagi peale ehitada. Aga see on.. see on ilmselt mina olen ainuke või olen ma.. viimane valvekoer seal külas, teised on kõik hädas Lahemaaga, mina ainult kiidan ja jaa.. palun vaikselt taevast et.. et need eeskirjad tõesti hakkaksid tööle need kaitsemeetmed ja jaa kõik eks see.. häda ja halin ära lõppeb noh et Lahemaa ei luba puud metsast ära võtta ja Lahemaa ei luba ehitada jaa Lahemaa ei luba seda, teist, kolmandat. Vastupidi peaks rõhuma rohkem sellele looduse kaitsmisele ja ilusale puhtale.. puhtale loodusele sest varsti tuleb terve Euroopa meid vaatama tänu sellele et.. me ei ole.. oma metsi parkideks.. kaunistanud. (paus). Võibolla see jääb ka.. ikkagi kuidagi vallaametnik jääb juba võõraks.

Aga noh mis moodi nad võõraks jäävad et?

No ikka selles selles et tööd on nii palju, muresid on nii palju, tal ei ole aega sinuga enam.. enam küsida, nõobist kinni võtta – kuule, kuidas sul läheb. Ja mina ise ei julge minna enam tülitama. Kuigi vahest läheks küsiks.. ütle, kuidas on. Kas on? Mis uut? Ei tihka minna.

Aga küsiks natuke ka selle külavanema.. tegevuse kohta et mis teie arvates on need.. külavanema sellised olulised ülesanded?

Küla.külavanem ideaalis ee.. tunneb kõiki oma küla inimesi. Ee.. noh hoiab seda.. seda nagu kooslust et ee.. kas ühisüritusi või..... või või jah sellist sellist ühtehoidmistunnet nagu.. oma küla inimestes kasvatada ja just et.. et seoses sellega on ju ka turvalisus suurem kui me tunneme üksteist ja teame kes on kes jaa ja võõrad jäävad nagu.. kergemini vahele. (muigab). Ja noh tänu sellele et külavanem praegu vald eraldab külale mingid summad iga küla saab.. enda heaoluks ära kasutada ükskõik siis.. ühisüritusteks või parandab seal teed või paneb mõned märgid või sildid või.. teadetetahvlid või mis iganes. Kellel rohkem raha see.. teeb lastele spordiplatsi ja muidugi kus on rohkem.. inimesi.. lapsi.. järeltulijaid, kasvu.. nendel on.. on see täiesti täiesti.. asja ette. Näidatakse et maaelu.. et võib maal elada küll. Et tulge.. tulge sõbrad ja tooge oma lapsed ja tulge tagasi et külades oleks kõik suitsud kolmsada kuuskend viis päeva.. aastas.

Aga kas.. pärast ühinemist on kuidagi olulisem küla jaoks et tal oleks külavanem olemas või.. või ei muuda see.. teie arvates?

Noo ilmselt on informatsiooni mõttes vist.. praegu.. olulisem et külavanem on olemas sest kui me käime kord kuus.. koos ja räägitakse siis.. jagatakse informatsiooni ja teoreetiliselt me peaksime selle siis oma külaelanikele selle edasi andma või vähemalt kui meie käest tullakse küsima.. siis ma oskan vastata. Ta ei pea ju iga tühise asja pärast valda minema. Nüüd on see.. traadita internet et kõigile.. kõigile internet sisse ka hajaküladesse.. ükskõik kui paksus laanes ta siis ka ei ole.. noo selle vastu tunneb nii mõnigi huvi.

Teie külas kaa jah?

Meie külas kaa, mul on isiklikult naabrinaine.. hädas seal. Mina.. saan veel üle telefoni mul on internet, muidugi see maksab mulle.. aga agaa on neid kellel ei ole.. üldse mingit levi aga tahaks.

Kas külaelanikud pöörduvad külavanema poole tihti?

Ee.. minu poole isiklikult ee... ma ei ütleks et tihti.

Aga?

Aga aga siiski jah.. las ma mõtlen.. muredega ja probleemidega.. jaa jälle seotud detailplaneeringutega eelkõige kõige raskem. Agaa.. ei ole ütleme selliseid.. küsimusi. Ja eks needki saa siis külavanemal kokkusaadud, jutu tasemel ära räägitud.

No lisaks detailplaneeringutele, mis mis põhjustel inimesed pöörduvad külavanema poole teie külas et.. mis sorti?

Teed parandada... (paus). Ega muud ei olegi. Minu minu väikse küla.. tähendab ma olen selles mõttes õnnelik et mul on nii tilluke külakene.. ma ei kujutaks ette kui.. kui oleks sada inimest ega siis ma ei oleks külavanem kaa ilmselt. Aga aga.. aga praegustes tingimustes jah, kõigil on omad toimetused ja tegemised ja jaa.. Sellist kooslust niikuinii enam ei ole kui minu lapsepõlves oli kus me käisime kõik kõigi varrudel, pulmades, leeril... mis iganes.

/---/

Te olete ise sealt külast siis pärit?

Viies põlv oma kodutalus.

Ja mis ajast te külavanem olete?

Üheksakümne seitsmendast aastast.

/---/

Aga et ühinemise kohta veel et on midagi mis te tundsite et jäi nüüd ütlemata? Või ma ei osanud küsida äkki.

Ma arvan et selle ei vastusega on kõik öeldud. Nüüd me siis sõidame külavanematega.. täna oleme Kolgakülas, homme oleme Leasil, ülehommene oleme Kuusalus ja jaa.. tulla Turbunemest Kuusalusse, Kiidu.. ainult autoga.

Ütlesite et need.. vastutöö käib sellele, et siis te olete suhelnud noh.. sellel ühinemise teemal kaa oma.. sellise tutvusringkonnaga või.või.või.. või kustpidi?

Noo ikka jälle küla tase.. külajutu tasemel. Ma olen.. võtan nõobist kinni et kuule vaata mis siin toimub.. aa siin toimub... Kes on kus kuulnud, omavahel keegi räägib.. apteegis kõva häälega.. me veel näitame. Selliseid. Ei tule ju kah sulle ütleva et.. ähvardama. Aga võibolla võibolla... on neid.. nende osaliste hulgas kes lihtsalt lähevad ja jaa.. reklaamivadki ennast välja lihtsalt et... me veel teeme, me veel näitame. Ma siis mõtlen et palun.. seadus on selline võtke omakülad ja tehke oma Loksas vallakene tagasi, võtke linn kaa keskele ja.. jaa elage. Aga keegi pole vägisi ju ju teid kinni hoidnud. Seadus.. teie jaoks tehtigi. Minu meelest oli siin üks daam kes kes.. ma ei.. ma ei ole kindel selles võibolla ta praegugi töötab selle nimel.. kui uskuda.. ühte tuttavat kes ütles et taa.. algusest peale käib juba vastutöö ühinemisele. Ja see töö käib.. nii kaua kui.. vilja kannab. Sellepärast olekski võibolla valutum praegu ja kohe... kui seosed ei ole liiga.. harunenud liiga juurdunud.. kogu seda territooriumi pidi laiali nagu vähkkasvaja.

Et siis..

Praegu istuda maha ja rääkida suu puhtaks ja öelda et nii sõbrad.. proovisime aga tuli välja nagu alati... ja lähme elame oma elu.

Kas praeguseks.. on midagi, mis te näete, et lähiajal võib see muutuda? Ma ei tea. Praegu on küll nii nii.. nii toores aga... Mis need muutused võivad teie arvates olla mis see.. ühinemine nüüd veel toob lisaks sellele, et need ametnikud on.. on kaugeks jäänud?

Noo ma'i tea mis... Eks see ühel päeval see lobi ju võib lahjemaks minna. (paus). Ma kaldun arvama.

Aga külavanema.. tegevus ei ole.. muutunud selle.. ühinemisega seoses? Või on?

Ei noh.. selles mõttes et et meie elame oma tavalist elu edasi et.. iseasi mis need külavanemad nüüd teevad kes siis vastu töötavad. Nendel on töökoormus suurem, sest nad peavad oma inimesi veenma ja iseennast veenma eelkõige.. oma tegevuse kasulikkuses.

Ja kas te olete siis kuulnud kas Kuusalu vallas on ka siis selliseid.. külavanemaid kes ühinemi..

Ei Kuusalu vallas.. Kuusalu ee.. Kuusalu valla.. külaelanikud on.. ma arvan.. selles mõttes.. vakka et neil ei ole juu.. ju mille vastu töötada. Nemad jäid ju paigale. Et et vaevalt see.. see nendele kasu toob aga.. aga ei ole miski võimatu muidugi kui ikka mm.. töötangi selle nimel et.. et ässitan teisi takka et võtke võtke võtke mingi mingi mingi tehke tehke... Võibolla selles mõttes, aga ma ei usu. Kuni ei

tulda meie küla kallale võõratele..võõraste.. mõtetega ja reformidega ja jaa.. nendega siiss.. elu läheb selles mõttes edasi.

No aga kas see külavanemate ühistegevuses kaa on muutusi olnud, ei ole?

Ma'i tea.

Käite.. käite samamoodi kord kuus koos ja midagi...

Käime samamoodi kord kuus koos, noo küsimusi esitatakse erinevaid, auditoorium on suurem, nägusid on rohkem.... Ja muidugi noh küsimusi on erinevaid.

Kas neid küla..vanemaid on.. kas te neid Loksa kandi külavanemaid kaa tunnete juba?

Tunnen ikka.

Tundiste juba enne ühinemist või?

Ma tundsin kaa ennem ühinemist.. mõndagi sest me käisime külavanemate koolitusel.. Kuusalu.. vallamajas jaa oli ka Anija, Raasiku ja jaa Loksa ja meil need külavanemaid. Ja see oli see esimene kui hakkas see arengukavade.. koolitus ja kõik sihuke. Ja noh ikka tegemist siin ja seal ja... Siis mõni on koolivend, kes on kooliõde.. või nüüd juba nende lapsed mõned.. kes nime järgi.. Aga noh on ka neid keda veel ei tunne, kes on võõramad, kes on alles valitud.

Neid Kuusalu vallas vist on päris mitmeid külasid kus ei ole.. külavanemat?

On, mõlemal on jätkub neid.. külavanemata külasid.

Kas teie arvates need külad on siis kuidagi.. halvemas seisus?

Aga miks nad peaksid? Sõltub nendest inimestest kes seal külades elavad, kas nad on sisse sõitnud... jälle kui palju on tühje maju.. kes ainult suvitavad.. või kes elavad oma elu jaa ja paljukene see maainimene siis ikka nii sõnavõtlik on.. elab, teeb ja toimetab ja.. Jaa ja kuni talle.. lausa õue peale tankiga ei sõideta siis.. on ta.. võibolla ei peagi väga tähtsaks seda külavanemat.. Või ei leita sellist inimest kes tahaks seda tööd teha. Mõni tahab.. aga tahab kes.. tahab.. suvila.. piirkondade.. sissesõitnud värske nooruk külavanemaks saada sellepärast et.. tal ei lasta teha midagi.. ta ei saa.. Toome Tapurla näite. Salmistu... Meil peaks kaa sõnaõigust olema, meil peaks kaa sõnaõigust olema mis siis et me oleme.. linna sissekirjutatud aga vat minu suvila on siin, ma tahan kaa sõna sekka öelda. Ma tahan kaa osa võtta külaelust aga palun. Tule, võta nõobist kinni sõber tead mul on idee, teeme ära. Teeme peo. Paneme kõikidele sildid üles – Kaasiku, ütleme Sireli, Jõe. Ja selleks ei pea olema külavanem, selleks ei pea olema sul hääleõigus. Ja küsin veelkord kas sina.. eile.. kolinu.. tuled õpetama mind.. põliselanikku kuidas oma kodus elada. Või ütled et tead.. sa oled nüüd siitkaudu sõitnud küll a mulle ei meeldi et sa mu väravast mööda sõidad.. nüüd tee endale uus tee. Aga ma tahan siit alla randa minna.. mis siis et see on võõras tee. Mind ei huvita et see sinu tee on, mina tahan siit minna. Ma pean siit saama sest siit on otsem. Miks ma ei või. Sellise tasemega teemad.

Aga enamik.. Te olete vist päris kaua külavanem olnud.. et Kuusalu kandis enamik külavanemaid, kas nad on kõik sealt kohalikud või on ka sissesõitnuid selliseid, kes on?

Mmmm.. eh.. Nad on.. nad on kohalikud. Nad elavad seal.. selles talus, selles külas kolmsada kuuskend viis päeva aastas. Ei ole külalisesinejad. Ja jaa kes.. kes on või mõni kes on nüüd.. kui tinglikult lugeda sissesõitnuks siis siis oletades et ta on juba kümme või kaksteist või viisteist aastat seal elanud.. kuigi ta ei ole põlis.

Peamiselt on ikkagi selliseid...

Peamiselt põlised ja mina paneksingi külavanema statuuti... külavanemaks saab see kes on selles külas elanud vähemalt viis aastat ööpäevaringselt. Siis alles võib öelda et ta tunneb olusi, inimesi.. ta teab ka seda mis tähendab pimedal porisel tormisel ööl.. seal metsade vahel kuskil olla. Ja jaa nimodi kui inimesed tunnevad üksteist siis.. noh üks üks külavanem ütles et et mis mul nendest suvitajatest kasu on.. kui talvel on mul üks ainukene naabrimees ja kui jään autoga lumehange kinni siis kes mind aitab? Kas see suvitaja sealt linnast tuleb mind aitama? Et noh hääleõigus vat.. me tahame suvel teha ilusa peo.. tahame hääleõigust.

Aga.. ei tea kas Kuusalu vallas enne enne ühinemist oli ka mingeid probleeme selliseid, mis nüüd on endiselt probleemid või või mis võib minna.. Mis oli enne ühinemist näiteks Kuusalu vallas.. probleemid?

Ma ei tea.

Teie teie küla suhtes

Noo meie küla suhtes on vallal suur probleem ikka need detailplaneeringud.. külavanem ei luba. Tähendab vallal ei ole sellest mite.. vallal ei ole selle vastu midagi. Nad toetavad mind ja mina toetan valda, me koostöös saame seda lahendada et ei ei tulda meile. /---/

Need vist on sellised.. sellised probleemid mis mis jäävad.

Eks nad muidugi jäävad ja selleks selleks muidugi peakski olema ee.. vald väiksem, siis on tal neid probleeme esiteks vähem.. teiseks inimesed olekski siis koondunud rohkem ühe mütsi alla ühe.ühesuguste probleemidega ja.. Toeks tuleks. Muide ma käisin Lahemaa rahvuspargis selle rannani.. rannamaastikud ja nende kaitse sellel loengul ja siis rääkiski.. Turbuneeme rahvas et mures ikkagi kinnisvara arendaja teeb sinna sadama ja... Ütlesin et ei ole midagi. Külaelanikud on vastu.. allkirjad, koosolekud.. vastu ja.. ei saa teha siis ei saa. Oi meil.. vaat siis hakkaski.. oh Loksa vallas.. Loksa vald ei kaitse, Loksa vald ei.. (ohkab) ei päästa nii ja naa. Noh nüüd olete Kuusalu vald jaa.. kutsuge mind kaa koosolekule. Aitan kui vaja. Loodetavasti ei lähe, et kinnisvara arendaja saab kaa aru et ei saa ju tulla võõrasse.. kloostriisse oma seadustega.

Ei oskagi.. rohkem küsida, et kui te.. kui.. kui on veel midagi mis..

(paus). Mure mure mure mure. Mis siis saama hakkab positsiooni, töö pärast. Millega see lõppeda võib? (paus). Ja milleks? Siis oleks pidand seda nägema, siis oleks pidand sellele mõtlema.

See millega see lõppeda võiks.. mida mida te peate..?

Noo kui nüüd kangutavad vallavanema kohalt ära. Kuigi ma ei näe üldse põhjust. Ta ei ta ei ole teinud.. selle aja jooksul mis ta neli aastat vallavanem on olnud.. ühtegi apsu, ühtegi.. no tal ei ole sellist.. nõrka kohta minu.. arvates. Millele millele toetuda et milleks nii õelaks minna et tambime ta murust madalamaks.

Rohkem selline poliitiline.. võitlus?

Aga ikka loomulikult. Ma jäin võimust ilma, ma nüüd näitan. Sa ei.. võtnud minu ettepanekut vastu..

Et see on siis selline, mis ka edaspidi..

Vaatame kust see mädapaise lõhki läheb. Ma ei kujuta ette.

Aga no praegu te siis põhimõtteliselt väga ei tunne sellest ühinemisest.. mi.midagi... et ta väga muutund oleks?

No harjumatu on.. kui sa mõtled Kasispea küla Kuusalu vald. Ma ma pean küsima maksuameti käest kas nüüd kõik need ettevõtted kes olid Loksa vallas registreeritud peavad B-kaardi ringi tegema et... noh ei ole ju enam Loksa valda. Aga võibolla mina kui raamatupidaja ei tohi.. võtta dokumenti endal raamatupidamisse arvele kus on kirjutatud.. Loksa vald. See ei ole korrektne.. ma pean käibemaksu tagasi andma. Ma pean seda küsima.. ma olen.. olen tihtipeale mõelnud et.. nad peavad ju kõik oma pitsatid ringi tegema ja jaa arveblanketid ja mis iganes. Tohtu ressursi raiskamine. Visiitkaardid.. kassaaparaadid tuleb ümber seadistada. (paus). Mis on Viinistul.. tegemist.. Kuusaluga.. Võõras inimene ei saa aru. Kuusalu on ju vaat kus kohas.. ja kus on Viinistu. Valgejõe, Parksi, Murksi.. noh Valgejõe.. (paus). Et et kuidagi väga ebakindel ja väga nii. (pikk paus). Ma ei oska öelda. Seisev vesi.

Minul küsida rohkem ei ole. Kui te veel tunnete et tahate öelda veel midagi selle.. selle asja kohta.

Ma ei.. ma oleks tahtnud küsida, et uurige ennem järgi et teised vallad kes on ühinenud.. mitte keegi ei ole õnnelikud saanud. Mitte kuskil ei ole inimesed rahul olnud. Tavaline lihtne inimene seal kuskil metsas. See kes võibolla istub keskuses või seal.. vallavalitsuse laua ümber võibolla sellel on.. niiöelda positsiooni tunne et ohh näedsa.. vot nüüd on mu eelarve neliteist miljonit, enne oli ainult kaksteist... Aga aga nüüd on asi jah... Ja minu teada ei ole ka riik võitnud sellest, ei ole ükski vald võitnud,

inimesed.. Kuigi Väike-Maarja sealt.. tagant see Avanduse vald ja need ütlesid et me sureme muidu nälga. Kuidas see võimalik on.. kui kui väikevaldadel on konkreetne riigi abi ja toetus. Nüüd te liidate selle Avanduse ja väikevalla nüüd ära ja leiate et te peate ise hakkama saama. Kuusalu vald oli ise haldussuutlik. Kuusalu vald ei saanud juba ammu riigi toetust. Tuli oma vahenditega välja. Või samuti siis Loksa vald.. või või sai Loksa vald, ma ei ole kursis. Aga.. ma ei ole nüüd küsind kuidas need Avanduse valla.. inimesed ennast nüüd tunnevad. Kas kas on nendel reaalselt kasu või ei ole. Aga eks ma kuulen. Küsin, kas nüüd saate küla kiigeplatsi. Teete samamoodi projekte ja ja.. küsite.. kohaliku omaalgatuse programmist raha. Meil on projektipõhine Eesti Vabariik. (paus). Selle asemel et õppida teiste kogemustest selle asemel komistatakse ise sama reha otsa. (paus). Kõik.

K 4

Kõigepealt ma küsiksin haldusreformi kohta üldiselt, et kuivõrd te selle.. selle teema vastu üldse olete huvi tundnud? Seda on ju räägitud päris.. aastaid juba.

Jah. Ma olin seal töögrupis alguses. Tähendab kui neid andmeid kokku koguti siis ma olin seal..

Mis andmeid?

Ee.. kogu.. noh andmete kohta nad tegid seda... andmeid pandi kokku et kas asi kõik tasub ära jaa ja nii edasi. See meil siis on jah et tehti kokkuvõtted.

See oli.. see oli siis üldiselt mingi...

Jah jah.

...mingi selline.. mitte mitte konkreetset

Jah noh... Kuusalu valla poolt siis.

Kas seda siis kuskilt riigi poolt.. küsiti või..

Ei see on valla enda... enda. enda initsiatiiv ja.. Sunts ja kes seal siis kohal olid kõik. Ma ei mäletagi kuidas seda töörühma nagu nimetati täpselt. Põhimõte oli siis selles.

Aga selle haldusreformi teema vastu olete siis.. rohkem või või noh kui sellest kirjutati ja räägiti et.et.. kuivõrd te tundsite selle vastu huvi?

Noh.. niivõrd et eks ma tahtsin teada mis toimub eks. Ja ja püüdsin asjaga kursis olla et nii palju ma olen ikka uurind kui on avalikustatud.. ja liikund seda infot.

Aga kui öelda sõna haldusreform mis teile.. sellega seostub? Mida see.. teie arvates tähendab?

No reform on.. niisukene tõsine muutus mis on käsile võetud ja jaa noh.. koeralt saba maha raiumine ühesõnaga.. järsku. Selle asemel et lasta asjad ise vaikselt kujuneda siis võetakse.. võetakse ja üritatakse seda asja vägisi kiiresti ise teha.

See.. kui räägiti haldusreformist.. aastate jooksul on ka igasuguseid ühinemise variante räägitud et kas teil nendest kaa mõni meelde tuleb?

No kõige radikaalsem oli Jõelähtme vallaga.. et saaks et Kuusalu vald hakkab kohe peale.. peale Tallinna piiri pihta jaa.

Mis te sellest plaanist arvasite?

Noh tegelikult.. ma ei ole kummastki väga hästi arvanud. Ega sellest nagu kasu ei ole.

Kui siin nüüd vahepeal räägiti Loksa linna ja valla ühinemisest, kas te...

No mina arvan seda.. et ee.. võibolla.. et kui nad oleksid kohe ühinenud siis Kuusal.. või noh Loksa linn ja Loksa vald.. siis oleks nagu linna ülevõim jäänud siia ja jaa jaa Kuusalu vallal siis selle.. selle suuremaga.. ühineda oleks juba raskem olnud. Aga praegusel juhul kui ta.. kui siis Kuusalu vald ühines selle nõrgemaga neelati lihtsalt alla ära ja.. praegu see.. Loksa vald. Kui nüüd nüüd ühineda.. selle.. Loksa linnaga siis on juba nagu.. nagu võrdsemaga või noh nagu.. käib jõud üle ühesõnaga. Ja

on ju omad inimesed juba siia ette ka sokutatud juba Roos ja kes siin ennem olid Kuusalu (naerab) vallas tööl. Nüüd on juba omad inimesed siin nüüd on jõe hea teha eks.

Teie arvates see...

Kas Praks nüüd läheb kaasa ta juba ühe korra sai kõrvetada. Seda ma ei tea. Aga mine tea.

Et teie arvates ühinetakse veel Loksa linnaga kaa?

Noh tähendab.. Loksa linn on hädas. Loksa linnal ma arvan et on seda vaja võibolla. Aga agaa aga noh eks see eks see näitab kui nüüd sel vallal hakkab nagu ikkagi tõesti paremini minema ja siis nad üritavad ja ja teevad seda asja läbi aga.. aga ega nüüd linnal siin üksinda siin sees ei ole kaa nagu mõtet tegelikult.

Kui öelda Kuusalu vald, mis teile sellega seoses esimesena meenub?

(pikk paus). Ikkagi see sama Kuusalu ja see ümbrus. Ikka täpselt jääb selle vana vana valla piiridesse mitte kaugemale mitte kuidagi. Et ee.. ma'i ma'i suuda seda Loksa ümbrust üldse sellega.. sellega seostada. Mina arvan, loogilisem oleks olnud ühinemine noh et Kuusalu vald jääb nii nagu ta on võibolla sealt.. Kaberneeme ja sealt kandist natukene juurde või siit ütleme Leesi poolsaar ja see osa, et mitte tervet seda phhh Kuusalu valda.. või seda Loksa valda juurde võtta. See oleks pidand jääma tegelikult Loksa linnaga koos ühinema. See osa et oleks natuke loogilisem olnud. Praegu läks see niisukeseks suureks lohmakaks imelikuks. Loogilisem oleks olnud mingi osa sellest.

Nii.. aga kui öelda Loksa vald mis teile sellega seoses esimesena.. meenub?

Noh tegelt ta siit just see sama see Loksa mereäär ja ja ja jaa teiselt poolt Viinistu sealt poolt see kant kõik. See rannaäär ja selle kõik paneks Loksa alla. Seda osa ma nagu jah mõtlesingi et see võiks jääda Loksa linnaga kokku.

Kui palju teil muidu selle Loksa valla kandiga kokkupuuteid olnud on?

No nii kaua kui ma siin olen nüüd tööl olnud Loksa linnas. Viis aastat. Nii palju olen puutunud kokku.

Aga varasemalt teil ei olnud selle valla kandiga siin...

Ei üldse midagi. Ega mul ei olnud ennem Kuusalu kandiga kaa kuni sinna.. üheksakümnendal... üheksakümnendal aastal või oli üheksakend kaks tulime elama... siis sinna ma.. ja ennem ma ei teadnud palju midagi siit.

A nüüd see Kuusalu ja Loksa ühinemine et.. kust te selle kohta esimest korda kuulsite? On teil meeles?

Suntsi käest ma arvan. Noh tähendab ma olen külavanemate et ja siis Suntsiga ma käin ja tähendab kogu aeg olen külavanem ja jaa Suntsiga me oleme käind vähe rohkem läbi.. rääkind siis. Sealt seda infot on tulnud sealt kaudu.

Aga kui te sellest plaanist kuulsite, mis te siis arvasite sellest plaanist?

Mida rohkem sööjaid poti ääres seda lahjem.. lahjem lurr jääb. Noh.. tegelikult on nii nagu noh.. see Leimann ütles, et tuleb.. noo nii ta on kaa, et ega sealt mingit.. mingit mingit kasu sellest otseliselt otseselt rahalist midagi ei tule sellist. Ainuke asi on see, et neil on kasutada... noh suuremad.. suurem summa korraga. Neil on võimalik võtta suuremaid laene korraga. Tänu sellele, et see ala on suurem ja neil see eelarve on suurem. Aga aga elanike arvu peale ikkagi kui ennem oli see.. Loksa vald oli hädas et rahadega otsotsaga kokku saada, Kuusalu vald oli hädas et otsotsaga kokku saada, kui need kokku pannakse ega siis raha ju rohkem ei tule, inimesi vähemaks jää. See on ju sama kõik. Mitte midagi ei muutu. Üks .. üks vallavanema koht jäi vähemaks võibolla. Selle asemel tuli ametnike mitu tükki juurde. Külade rahad mis veel eelmine aasta saime on nüüd selle aastaga võrreldes üks tuhande jagu vähemaks jäänud.

Aga need olid nüüd negatiivsemad pooled selle ühinemise juures aga et.. kas oli mingeid selliseid ka positiivsemaid asju, mis te nägite mis selles ühinemisest võiks kasu tulla?

Ei no ma ütlen see ainult et on võimalik võtta mingeid suuremaid laene.. aga seal on.. no mina mina ei näe küll praegu midagi seal. No minuni ei ole küll midagi jõudnud praegu midagi kasulikku sealt.

Ütlesite et Suntsilt saite informatsiooni ühinemise kohta, aga kust kust te veel saite?

(paus). Ega mujalt ei olegi noh sealt on nagu see esmane tulnud ja ega siis.. siis siis siis on ta edasi läinud eksju kas on seal Sõnumitoojas juba või on olnud.. internetis üleval seal. Ega ega ega mujalt ei kuule noh noh jah just sealt samalt koosolekult mis külavanematele on tehtud ja sealt on tulnud.. aga jälle ka Suntsilt sest tema ikka rääkis seal.

Aga kas te nendel rahvakoosolekutel kaa osalesite?

Jah.

Et kas te seda.. ühinemist oma külaelanikega kaa arutasite?

Jah. Noh niivõrd kui võrd me.. me nisukest suurt koosolekut ei tee iga kord. Meil on nii vähe inimesi et.. noh tänava peal näeme siis räägime ja saame kõik oma jutud räägitud. Seitse talu on meid seal et.

Aga.. mida siis arvati selle ühinemise kohta?

Noh et las teevad siis. (naerab). Eks nad ise teavad, ega me saa kätt ette panna. Kui hädasti vaja on siis.

Kas teil külavanemana võis olla ühinemise kohta rohkem informatsiooni kui tavalisel vallakodanikul?

Ja kindlasti.

Mille kohta siis?

Kogu noh nende andmete kohta mis seal on ja.. palju elanikke on ja palju.. palju rahv.. rahvuslik koosseis palju oli (naerab) ja kui palju on mingeid võlgasid ja varasid ja ja jaa noh.. meil seal töörühmas võeti kõik need asjad ette nii et noh. Kõik need andmed olid.. käisid läbi.

Kas te sellel rahvahääletusel kaa osalesite?

Jah.

Kas tohib küsida kumba pidi te hääletasite?

(paus). Oota ma mõtlen. Ma tuletan meelde. (naerab). Ei mäletagi ausalt öeldes. Poolt vist ikkagi.

Miks siis poolt?

(paus). No eks selle pärast et.. et et et ma näen noh.. kuidas ma seda ütlen.. noh mingit mingit võimalust ta annab natukene juurde. Kui palju nad seda ära kasutavad aga eks siis seda..noh ütlemine on võimalik saada suuremaid rahasid eksju ja on võimalik saavutada mingeid suuremaid neid.. noh ütlemine Euroopa Liidust kasvõi sealt mingeid suuremaid projekte neid rahastada ja.. eelarve on suurem. Et noh see natukene nagu annaks juurde aga aga no.. siinamaani ei ole veel noh.. pole midagi nagu näha olnud. Et tulemus.. noh võimalusi on eksju tuleb juurde et.

Aga kas te näete kaa, et midagi on nüüd pärast seda ühinemist muutunud kaa?

On.

Mis on muutunud?

No võim on läinud kaugemaks. (paus). Ülemused on läinud tähtsamaks ja jäänud kaugemale jaa.. ei ole võimalik enam nii kätte saada kergelt ja noh lihtsalt.. suurem ülemus ja... Võibolla ka rohkem tööd ja.

Aga kas on veel midagi muutunud?

Noh vallaga seoses ma küll ei tea et selles mõttes et teed ehitati aga see ei ole sellega seoses üldse. Et kõrvalteesis kaeti musta selle kattega aga see on kõik nagu.. teine rida hoopis.. mitte vallast. Praegu on nagu selles mõttes.. vaikselt hakka..hakkab siin see asi nagu siis nagu korda saama et siinamaani.. vahepeal oli ju täiesti kaos. Keegi ei teadnud kus midagi.. kes mida peaks tegema ja.. ja jaa.. mis ametnikke peaks siin.. Loksal olema eksju ja.. kohapeal. Just nagu selle osa peal siin on segadus.

Kuusalus.. on ikka need inimesed seal alles veel kes seal olid ja. Lähed sinna vallamajja ja seal on ikka täpselt sama koha peal need asjad ja aga siin on.. siin on natuke teistmoodi. Ma ei tea. Osa asju tuleb minna Kuusallu ajama ja.. Eriti just seal siis selle kandi inimestel läks kaugemaks see.. asjaajamine keerulisemaks.

Agaa.. kas te.. kas te arvasite ette kaa, et see asi niimodi läheb, et mõtlesite te üldse, et mis see ühinemine..

Ei seda oli oodata küll jah.. et sihuke segadus tekib. Eks see paistab tegelikult mingi paari aasta pärast võibolla välja et mis mis.. mis siis nagu.. palju sest asjast kasu on olnud ja.. Et eks ta sihukene.. praegu on nagu kaos.

Aga kas on ka mingisugused sellised probleemid, mis lähiajal teie arvates seoses selle ühinemisega võiksid.. üles kerkida?

(paus). Ei oska praegu ütleda. Ma mõtlen natuke. (paus). No ma ei oska praegu midagi rohkem.. arvata mis probleeme võiks tekkida et. (paus). Eks see asjaajamine on kauge ja.. ega seda seda maa-ala väiksemaks kuidagi ei saa. Lihtsalt oleneb kuidas nad neid asju lahendavad eks. Et inimestel oleks asi kättesaadav.

Te oma küla suhtes kaa tunnete lisaks sellele, et raha saite vähem, et midagi nüüd muutunud oleks?

Ei mitte midagi. Meil on.. selles mõttes on küll täpselt sama. Noh maamaks jälle tõusis ja.. aga noh see oli mitte mitte sellest ühinemisest.(paus). Ja eks need lähevad ka seal edasi ikka vaidlemise vaidlemise asjad ja küsimused mis siin.. sellega seoses.

Tahtsin natuke küsida ka selle külavanema tegevuse kohta. Mis teie arvates on need külavanema ülesanded?

Info vahetamine külaelanike ja valla vahel. Kui probleemid tekivad siis mina käin seal vallas küsimas, rääkimas.

Tekib neid siis...

No ikka tuleb vaikselt.

Kui mõni probleem tekib et siis pöörduakse.. teie poole?

Jah minu poole. Noh et käi ja räägi.

Külaelanikud siis sageli pöörduvad või?

Noo ikka on aga.. no jah mitte.. no ütleme seal kuus.. korra või paari kuu tagant ega siis.. kuidas juhtub.

Milliste probleemidega siis pöörduakse teie poole?

No praegu on nagu nüüd nihuke suurem probleem on tegelikult nüüd see joogivesi seal meie külas. Ei ole seal.. noh puurkaeve ja kuna küla all on see territoorium on hästi suur.. siis.. ja talud on laiali siis.. vedamine läheb kalliks. Ja noh vallalt nagu ei ole praegu veel sihukest.. lootust saada vett. Kuigi nad seal kõrval nüüd juba hakkasid nagu lahendama et teisel teisel pool jõge.. küla läheb nagu pooleks. Kus see suur Kuusalu tuleb siis nüüd.

Aga kas teie arvates pärast ühinemist on küla jaoks kuidagi olulisem, et on külavanem olemas?

Jah on küll. See on läind tähtsamaks.

Miks siis?

Ee.. sest et.. et et vald on läinud nii suureks et et.. iga inimene seal kui nüüd on juba peaaegu seitse tuhat elanikku nad ei.. saa seal ühekaupa käia et siis peab järjekorras seal seisma... et jutule pääseda et. Kes noh.. eks siis küla..külavanem siis käib ja ajab neid asju.

Kui kaua te seal külavanem olnud olete?

Kurat seda teab. Kaua. Kümme aastat kindlasti juba. (paus). Ma ei.. ei oska aastaarvu ütelda. Algusest peale kui nad hakkasid tegema seal, noh tegema et külavanemad... Ma ei mäleta aastaarvu. (paus). Eelmisel sajandil kusagil.

/---/

Ega rohkem polegi, et kui te midagi veel tahate.. tunnete, et jäi veel välja ütlemata selle.. ühinemise kohta?

Ei noh põhimõtteliselt on nii nagu.. nii nagu Leimann ütles et ega siin rahaliselt midagi tolku ei tule. Et ainult ainult on võimalik taotleda suuremaid rahasid. Ja nii on ta läinud kaa.

Aga kas.. teie arvates Kuusalu ja Loksa et kas nad on.. või tähendab mis neis on sarnast ja mis on erinevat et...?

Väga erinevad sest Loksa.. Loksa valla vald ikkagi on rohkem selline ranna.. rannäääre..nagu jätkaks sihukese mulje et nagu nagu rannakülad jaa. Kuusalu vallas ei old ühtegi rannaküla nihukest kus kaluriküla oleksid. Ainult see.. Salmistu ja... Sest meil pold paadisildagi seal nisukest korralikku. Vald oli teistsugune, ei saandki teha.

Aga midagi sellist sarnast?

(paus). Jah noh Loksa vallas olid juu veel.. need nagu... noh põhiliselt olidki külad eksju kõik. Seal ei old ühtegi sihukest suuremat.. suuremat asulat nagu olid Kiiu ja Kolga ja Kuusalu et. Kuusalu vallas olid need olid harjund alguses.. alguses käis nagu.. või me suutsime just nagu välja har.harjutada selle et.. et muidu oli jälle kõik oli aint et oli Kuusalu, raha läks kõik Kuusallu. Nüüd nad ikkagi.. noh enne ühinemist just oli nagu märgata et.. et nad on.. leidnud et meil on ikkagi külad kaa veel. Need tahavad, see tahab raha, et sellel on kaa järsku raha vaja kusagile ja. Seal kaa inimesi ja sinna on ka vaja midagi teha ja.. mitte ainult sinna.. linna ei lähe. Ennem läks jah kõik sinna. Kui taheti teha see.. kes see seal oli see kes oli telekas see oli see.. Kirtsu. Tahtis teha.. tema.temal oli eesmärk teha Kuusalust Tallinna magala. See oli tema lause. Et.. inimesed käivad linnas tööl ja.. Aga nüüd on jah natuke eesmärk on vähe teine. Noh on tööstust tulnud ja.. vallal nagu nagu.. hakanud nagu.. noh tööpuudust enam vist ei ole siin Kuusalu kandis üldse kui sa oled siin ikka.. tahtja siis.. tegija midagi siis sa leiad siit kindlasti juba.. kah palju palka saad on iseasi aga.. noh Spoon ja see mis ta ongi nüüd.. tsinkimistehas ja.. Need ikka annavad siin päris palju kivitehas jaa päris palju tööd siin.. nüüd on ju juurde tulnud ja eks see on kaa kõvasti kõvasti juurde andnud sellele kandile. Aga siin ei ole.. Loksa kandis ei ole jõudnud see asi nii.. ta jääb natukene kaugemale kaa eks linnast nii et vaatavad ikka ennem sinna lähemale ära ja.. siis hakkab alles siia poole tulema. Tööjõudu veetakse küll siitpoolt ära sinna aga.. aga eks nad hakka ehitama siia poole kaa. (pikk paus). No jah seal nagu selles mõttes oligi vat.. noh et nüüd külasid.. ennem oli et ainult Kuusalu ja Kiiu ja.. ja Kolga et siis.. siis nüüd on nagu seda.. see külade jõud on nagu suurem eksju kuna siit tuli neid külasid nii palju juurde et.. et nad peavadki rohkem.. rohkem sellega arvestama, et läheb raha nagu mujale kaa vaja et noh et.

On teil veel midagi..

Ma ei tea. Küsi küsi midagi veel.

Ega ei olegi... küsida.

Noh eks ma olen igatpidi rääkind kaa, et ühtepidi ja teistpidi sama asja, et jah ma arvan, et mõtted on juba nii enam vähem kirjas. Praegu vist rohkem ei tule.

L5

Haldusreformi kohta, et selle kohta on nüüd.. aastate jooksul päris palju räägitud.. et kuivõrd teie olete tundnud selle vastu huvi?

Noh eksee.. ega tähendab eriti.. nagu... kui ta ei puuduta isiklikult ennast siis.. ei ole niih. suuresti ennast kurssi küll viinud.

Agaa Loksa valla suhtes?

Noh eee.. eks seda siis sai nagu vaadatud ja kuulatud siin agaa... aga (hhh) ütlemine on tehtud häid ja võibolla ka mitte häid otsuseid et.. Need on isiklikud ee.. mõtted et noh et... Ja et ega see siis.. Kui peremehelikult on käitunud eee.. ühes või teises otsuses.. see.. see jääb teatud inimeste südametunnistusele kui neil on kellelgi aga.. Aga eks see siis ole ühtteist ära kaa tehtud et.. ei saa ütelda ja kogu aeg kritiseerida tähendab et.. et ega see ei ole kerge töö muidugi.. aga.. aga ta peab olema inimene peab ikkagi olema kui ta sellise töökoha vasta võtab ta peab ikkagi.. olema pühendunud ja jaa ja ka vastava hariduse saanud ja teadma mida ta teeb ja.. ja vastutama mingi aja oma tehtud töö eest. Iga töö puhul.

Mis.. mis inimestest te räägite?

Ei noh üldse no ma mõtlen valla.. ütlemine vall..vallajuhid tähendab niimoodi eksle ja ja jaa... ta peab olema kompetentne vähemalt omal alal või saanud mingisuguse eelneva kogemuse või hariduse või.. ee.. tänapäeval nõndanimetatud need täiendkursused ja kursused mis inimesed läbivad elu..eluaegne õppimine noh see... ma'i tea. Neid kursuseid on ju nähtud ja mõned isegi läbikäidud aga ega seal.. ma leian et need on rohkem selle jaoks et..et see läbiviija saaks raha endale sealt...Suurt.. väga suures osas sealt midagi tarka.. võibolla vahest saab et aga... mida on nagu läbikuuldud. (paus)

Noh nüüd on liitunud eee eksle noh.. vastakaid arvamusi ja eks inimestel on õigust ka oma arvamusi öelda et ee... et ee ...isiklikult ma nagu olin ee.. vastu selle liitumisega et nagu ... võibolla siis selline kodukoht ja ja.et väiksem asi suudaks nagu paremini võibolla.. Kõik tunnevad.. ja perspektiivikad. Ja jaa hakkaks pihta et suur asi on ikka suur asi seal.. kuskil otsas võib ikka midagi logiseda. Et või niimoodi et noh.. ma ei oska ütelda et no Loksa vallal oli ju.. küll ee.. inimeste puhul ega.. ühed või teised üle tehtud valgustused veevärgid ee.. ee prügi.. prügi just kõige enam ma ei saagi aru nüüd sellest prügiastandusest.. okei inimesed peavad tegema oma ja igäüks peab ise oma asja eest maksma eksle et..ee nüüd ma lehest loen et ee.. igale külale on antud see.. rahaeraldus eksle... et.et.et ta antakse külale oleks ma seda teand varem siis.. oleks teind mingisuguse ühingu ja oleks makst selle prügi konteineri tellind suure ja küla oleks jälle toond sinna ühte kohta.. ei lõhuta küla inimeste õuede teesid eksle.. Jälle mure et inimene ei maksa ainult oma prügi..kasti eest vaid ta maksab ka nüüd selle katkise..mineva tee korrashoiu eest.. See on kohustus ja hooldus inimesel palju suurem.. Inimesed on päris ee..ee.. no mitte paanikas aga.. aga kevadkuudel on ikka päris jama.. maapind on pehme suured autod... ja seda mainiti seal.. vallavanem.. Sunts rääkis seda ee... seal Kolgakülas esimesel prügi koosolekul ka tähendab et eks ta probleemiks saab. Noh nii ta on kaa ma arvan... Et..et oleks selle siis et vald maksab kohe selle raha sinna prügi..firmale eksle mis sa siis külale sest annad. Loksa vallas ma maksan maamaksu.. ma saan selle eest ee.. tehakse mul viiakse prügi ära.. Ma saan selle eest... Euroopas tehakse igasuguseid spordirajatisi noh.. kõnniteid.. valgustatud teed.. mingid jalgrattateed.. kõnniteed eksle. A mis ma saan oma makstud.. töö.. võetakse maksud maha.. maamaksud maksan.. kõik makse ma maksan eksle.. ma tahaks kunagi midagi tagasi ka saada.. et riik või omavalitsus pöörab inimestele.. oma valla elanikele tähelepanu. Siis ma valin. siis ma näen et jälle tehakse midagi.. Kui kogu aeg käib sõda ma eii.. keda ma valin eksle? Mulle ei meeldi.. prügiämbrist tähendab.. valatakse ühele ja teisele üle. Ssee on selline labane mäng. (paus) Nos.. mina saan palju tähendab inimesed.. jorisend mõnes mõttes ee.. et nüüd ma olen kevade puhul siis siin et ee.. ollakse pahased selle liitumise suhtes et ee.. et mis me sest saime ja.. ja jaa näiteks teed noh.. vanasti oli nagu.. Vaata ta oli väikene üksus.. ma.. helistasin valda.. oli probleem oli kohe lahendatud.. Jaaa kohe teed tehtud.. Pole probleem.. Ma helistan ja kohe saab asi tehtud.. Nüüd ma ei tea isegi esiteks et kellele ma helistama peaks.. nii otseselt ee.. ma pean uurima küsima kellegi kaudu et.. kes selle t.. asjaga tegeleb.. Jah. Aga ajalehes ühe korra küll oli eksle.. niimoodi see.. inimeste niiöelda telefonid ja andmed seal aga.. agaa.. Jah.. Eks siis kuuleb noh.. läheb aega edasi võibolla asi hakkab tööle tõesti et. praegu on üleminekuaeg et.. et kaua see kestaks. mida vähem ta kestaks seda parem. Et inimesed hakkaks nägema siis sellest.. tolku midagi jaa. Et.. et midagi hakkab tulema.. teed.. hõõveldamised... teede lahtilükkamised.. no need on väga valulikud asjad olid.. Ma pidin paraku helistama jälle vallamajja sel..kevad.. lõpus sest teede lahtilükkamisega oli probleeme eksle... No miks ma seda pean tegema oma rahakotiga eksle. Mulle ju ei maksta seda.. okei see on kroon või kaks eksle täna aga niimoodi ma olen juba.. mituteist aastat helistand ja mis sest.. milleks ma pean seda tegema.. Ma ei pea seda tegema... Ma pean oma.. labidaga kaevan ise siis ennast seal kodus välja tähendab.. Mul kuskil garaaži küljes on. Kuigi kõik virisevad...Kõigil on paha aga keegi ei võta midagi ette eksle. Tullakse ikka et

kuule kas sa tead, kas sa oled sellega kursis. No olen küll aga miks.. helista ise palun siis... Mure on ju üldine.. Agaa.. bussipaviljonid näiteks Loksa.. vald tegi ilusad ühesugused.. Minu meelest väga kiht oli ja..jaa ja sellel teemal on aastaid nagu siin.. hakati plaanima et millised teha.. Siin ju omal ajal oli ju Kunnar Vahtras kaa hakkas et tema ee.. teeb projektid jaa hakkab ühesuguseid tootma siin kui tal veel puidufirma oli. Noh see läks kõik mööda nii eksole... No nüüd Praks... ma ei tea kes seal neid otsuseid vastu võttis kõik eksole no.. Ta on ju kena ee.. sõidad. Praegut inimesed on väga palju.. malli võtt seda et oii ma teen endale koju kaa sellise katusealuse.. et väga.. tore lahendus eksole jaa.. ja ta sobib loodusega ja sellise.. Vaata kui sa mööda Lõuna-Eestit sõidad...kõik on viidastatud.. vaatamisväärsused on kuhu sa..saab minna.. Bussipaviljonid on korras. Ikka selline.. väga kiht et.. Et meil põhjas ee.. põhja pool on nagu vähekene no see on see hakkas üheksakümne neljandast aastast see Lõuna regiooni see.. turismindus pihta kaa. Meil hakkas alles nüüd.. paar aastat hiljem.. p. tagasi eksole see alles see et propageerime põhja regiooni moodustamist. Aga jah... et küsi ma ei oska rääkida.

Tagasi selle haldusreformi asjade juurde.. See hakkas.. ikka väga ammu hakati rääkima.. üheksakümne seitsmendast aastast eks.. igasuguseid eri variante toodi välja ...Nendele kaa tähelepanu pöörasite?

Phuhh

Ka Loksa..

Liituti jah noh siin ju.. igal pool.. ja siis räägiti on häid ja halbu variante eet eee.. et vaata antakse neid mingisuguseid ee.. makstakse.. no ütleme rahalised toetused pea eest ja mille eest eksole. Eet ee.. ja siis on nagu seda nurinat selles suhtes et noh et kui nüüd saadakse sellest Loksa valla elanikele see.. toetus peade riigi kohta antav toetus eksole ja siis selle eest ehitatakse või alustatakse ehitamist seda vallamaja eksju noh et.. et noh et seal nagu.. sinule töökoha moodustamine seal eksole aga vallaelanik ei saa sellest ju suurt.. noh ta saab nüüd ruumid kus ta saab minna.. vastuvõtule aga.. aga see ei ole nagu ta isiklikult tahaks nagu saada midagi.. külasisest nagu noh.. ma ei tea.. Ega see.seda.. seda vaadati nii ja naa.. et vaata inimesed just.. räägivad et.. ja minule on kaa et noh et ikkagi oleks võind ju jääda oma kodu..koduvald. Kuidas ma lähen olen Lõuna-Eestis ja ütlen kust tee pärit olete.. ma olen Kuusalust. Kuusalu vallast. Ma elan ju nelikend kilomeetrit eemal eksole. Ma elan ikkagi Loksal.. Loksa piirkonnas. Loksa vald. Ma ei tea kodukoht. Mul nagu kodukohta nüüd nagu õiget ei ole. Vanasti oli. Ma ei tea.. Võibolla see on kõik me oleme üks Euroopa. Väga ettevaatlik peab nende liitumistega olema. Võibolla ta toob midagi ma ei tea majanduslikult nagu rohkem raha jaa.. jaa.. asja..

No aga neid.. erinevaid variante Harjumaal, kuidas vallad võiksid ühineda. Neid käidi kaa päris.. palju välja. Kas te nendele kaa tähelepanu pöörasite? Seal räägiti küll kolmest vallast Harjumaal küll räägiti.. kümnest vallast Harjumaal?

Jah no ega need nii suured nüüd ikka.. suured vallad noh.. kudas sa neid haldad jaa..jaa..jaa mingi asi jääb siis ikka.. vähem saamisele jaa see asi on ju... kui me räägime mm.. ikkagi majandus ja värk.. See on suures osas on korrumppeerumises kinni jaa osa asju juu saab siis suuremad summad. See on paratamatu. Et..et seal on nagu edendatumad ütleme ettevõtlust ja ee.. ja ma ei tea. Meil on üldse selline ettevõtlus on.. ma käisin just seal Peipsi pool käisin nüüd alles.. mmõned nädalad tagasi jaa. Väiksed kohad seal Roelad ja Padised.. kõik on nii marudad.. need tootmised on väiksed keevitus..ettevõtted on sisse pandud. Rahval on töö.. ma ei tea kelle ettevõtmine see on.. Kas see peab olema siis ärimees või peab see siis olema kohalik omavalitsus kes toob külladesse.. variandid töökohtade saamisel või.. ega siis.. Loksa valdkü ega siia töökohti ei tekkind ee.. ja..jaa kõik läksid ju kõrvale välja eksole et me peame suvitajatele pähe rääkima auke et et tuleme.. toome raha sisse et kirjutagu siia valla..valda sisse ennast.. No aga miks ta peab ennast.. no mis ta saab siit tagasi. Mina ei saa sest aru tähendab. Ee.. tal on muud hüve..hüvingud antakse sealt linnast kus ta töö on ja.. miks ta peab siia ennast sisse kirjutama et ta maksab niigi makse siin.. ma maksud ja asjad. Ei mina ei tea.

Aga vahepeal oli ka väga.. üsna reaalne plaan ka Loksa linna ja valla ühinemine.. mõned aastad tagasi.

Ja jaaa.

Mis Te sellest arvasite?

Noo. see nüüd on noh.. oli muidugi ee.. ma võibolla isegi oleksin seda rohkem pooldanud noh. Eelnevalt on ju arusaadav et. kodukoht ja.ja. jaa see kõik eksole siis oleks võibolla nimi jäänd ja see kõik et. Ee.. muide väga paljud inimesed isegi meie kül.. mitte paljud.. no.. nii ei saa ütelda.. mõningad et kas nad on nüüd naljaga ütlenud.. on isegi.. üteld et.. kurat.. Kuusalu vald.. me läheme parem sinna Vihula valda üle tead et.et.et.. et.et mida värki siin.. et see on ka lähemal et.. see selleks aga.. aga Loksa linnaga noh.. eks ta nüüd üks imelik värk on et ta siin vahepeal nüüd üksik saareke on et.. et võibolla oleks ikkagi ee.. heade läbirääkijate ja koostöö viljana suudetud üks..üks suur.. selline kant teha tähendab ja.. et.. et võibolla ta oleks ikkagi ee..majanduslikult veel võimsam old siis. Inimesi rohkem ee.. ja..ja..jaa siin on ka tööstus ja võibolla oleks saand.. miks mitte siis need töökohadki siin kohalikud värvata eksole.. miks peab siis Narvast ja igaltpoolt Tapalt sisse tooma. Et ee.. aga no vat ei ole seda.. ühtekuuluvustunnet noh. Ühe asja eest tegemist ei ole nagu.. et tuleks moodustada.. Siin on ju võimalusi majanduslikud sadamad, värgid kõik.. turism. Turism on meil ju täiesti null siin.. siinkandis.. no see on ju raha.. jaa..ja tingimused ja Lahemaaga nagu koostöö kaa nagu minu meelest oleks kuidagi paremaks vaja ajada.. Lahemaa ise ei pööra küll suurt midagi tähelepanu et. Veavad oma turiste üksikuid siia. Ja ja no nõuded on nii karmid igas asjas mis nendest Natuura aladest siis tolku on kui.. teeni on pillirood seal meie juures et. Toetusi midagi ei anta. (paus).

Kui nüüd öelda.. Kuusalu vald.. mis sellega.. esimesena pähe tuleb?

Kuusalu vald.. mis taga tuleb.. no töökaaslasi on esiteks praegu mul väga palju Kuusalu vallast.. või Kuusalust käivad siin tööl. Et ee.. noh see on siis nagu segunemine toimub ee.. jõudsalt. Agaa seal on väga palju no muidugi ettevõtlust ee.. firmasid ja.jaa töökohti.. kohapeal. Kuigi ka seal ee.. kohalikud.. ma olen Kiius.. nagu see galvaanika või tsinkimistsehh mis seal on.. et see..seal ka kohalikud ei tahtnud ikkagi minna et lähevad tulevad ikkagi võõraid kutsutakse ja otsitakse et.. et see on ikkagi selline halb töö.. tervist kahjustav töö ja.jaa. Aga noh seal on ju neid ettevõtteid muidki et väga palju seal Vana-Narva maantee ääres kogu aeg et. Igasugused palkmajad, kivitootmised mis seal on raidumised et.. noh. Et see nagu on väga... Meil ei ole ju siin..on üksikud puutöökojad aint veel.. eksole kolm tükki noh.. noh Manitski see..see on nüüd uus asi..eksole seenekasvatus seal aga.. Tegelikult ei ole meil ju siin..siinkandis midagi. Paadid on kõik tühjad.. tootmishooneid oleks.. kõik on erakätes et kas on ärimeestest puudu või on ideedest puudus või või millest. Selles suhtes on Kuusalu küll.. spoonitehased ja seal.. eeh.. noh ära kasutatud ikka see asi mis seal võimalus on. Tallinna lähedus ka võibolla mingil määral mängib rolli kuigi siin ütlevad juba et see seitsekend kilomeetrit ei ole tänapäeval transpordikulu.. midagi suurt et.. ma ei tea. Ega Tallinna firmad jah ei taha nagu.. kaugemale välja tulla siia oma ettevõtetega. Vendki mul käib Kuusalus tööl eksole. Miks ta ei võiks siis Loksal siin.. Miks me peame nii kaugel käima tööl. Omal ajal ei käind ju eksole.. oli kilomeetreid oli siin piirdus viieteist või kahekümne kilomeetriga. Nüüd peab käima sõitma eksole et. Kes seda võiks nagu sättida et muutuks kaa..ma ei tea.

Aga kui öelda Loksa vald, mis siis esimesena pähe tuleb?

Jah.. (naerab) mis mulle tuleb pähe. Loodus tuleb meelde noh.. Loodus on siin ilus aga.. aga kuidas seda ära kasutada.. kohalike elanike juures rohkemat seda ma ei teagi ja.... issand ma ei tea loomulikult oma kodu ja oma tuttavad eksole.. ja muud mul ei tule küll meelde. Siin on toredaid inimesi..siin oleks väga andekaid ja.jaa perspektiivikaid inimesi on siinkandis.. agaa nad on kõik.. kuidagi.. no osad on kes tahavad et.. niiöelda ütleme pumba juurde kogu aeg ronida ja.jaa ee.. midagi teha eksole, aga teised on ee.. kõnnivad kõrval kaks sammu kõrval ja vaatavad siis seda kas seda saamatust või siis nende kordaminekuid eksole aga sealsamas nagu ise nagu ei taha sinna etteotsa sattuda et siis seda vajadust ja arengut kodukohal paremini ellu. Ja siis targutatakse kuskil. Agaa.. neid on neid nupukaid inimesi kaa siin olemas aga.. need võib kõik ühe mütsi alla panna.

Kui palju Teil üldse on Kuusalu vallaga kokkupuuteid olnud? Lisaks selle, et töökaaslased on, aga et.. kas see kant on üldse..

Tead ma ei ole isegi seal väga palju seal Salmistud ja.ja.jaa mis seal veel need mereäärsed kohad on praegut korda tehtud ja jaa hotellindused ja mis seal kõik on et Valkla tagused osad ja.. Ei ole.. ei ole isegi sõitnud ee.. palju ringi seal. Seal korraldatakse huvitavaid üritusi noh.. isiklikult kogu aeg nüüd ma olen osavõtnud juba nendest ee.. jooksuvõistlustest ja talve suusavõistlustest ka seal ee.. et need on

ilusad kohad super need männikud ee.. seal kus talvel suusavõistlused toimuvad ja..ja poligoni peal seal on ju super need matka..matkamise võimalused. Ma olen ise seal poligoni pealt.. jõgedes siin mööda paadiga alla tulnud kahel.. kaks jõge kus voolavad ja..jaja Loobud ja Valgejõed kõik et..Need on super ee.. super asjad et nendes noh.. potentsiaali oleks igasugust tähendab ma mõtlen vaba aja veetmise variantidena ja. Ja jaa kui vaid aktiivseid inimesi oleks kes ees töötaksid ja..jaa rahvast kaasaksid sest et inimesed on nii kiire eluviisiga. Nad peaksid vaba aega rohkem leidma et oma seda keskkonda seda ümbrust nautida. Neid matkaradu ja jaa asju jaa. Siin korraldas Loksa vald kunagi neid valla aastapäevi ekssole ja viis buss viis.. siia Harga suure kivi juurde või Majakivi juurde ekssole. Need olid viis kuus inimest. No kas see on inimeste kaasa tulemine ekssole. Et millised asjad kõik kulutused tehakse et.. kulutus kulutuseks. See oli kõik ju rahva jaoks tehtud ekssole. Tähendab inimesed ei tule kaasa. Ta istub seal teleka ees ta istub nüüd selles arvutis ja..jaa sinna ta jääbki oma Mariasid vaatama.. et. Et see on niigu kurb et.. et ee.. siis virisetakse.. näe aga sellel üritusel oli nii vähe inimesi. Ise tule kaa võta osa millestki. Võta sellest aktiivselt osa. Kui sult palutakse abi või midagi.. ma ei tea ei.. ei tulda välja. See on kurb. Rahvas on nii tööga hõivatud ainult ja raha raha on see põhi tõde. Et sellepärast lähevad ka noored kodukan..kandist minema sest et nad ei oska hinnata seda kodukanti noh.. minaa ei tea. Kõik noored lähevad..jumal siin keskkooli õpilased räägivad praegut kui ma ainult saaksin kodunt minema ma ei tuleks sii..siia kanti üldse enam tagasi. No ütle, kas see on mingi jutt. See..esiteks ei ole kodu kasvatust..see esiteks ei ole see kooli kasvatust.. ee.. on puudulikud seal ma arvan.. sest et kodu kant ootab ju. Loomulikult toome siis Narvast töötajaid tagasi siia ekssole. Kõik vaatavad Euroopasse. Okei. Mine käi kolm aastat. Tee raha. Tule tagasi siis ja tee oma mingi ettevõtlus ja hakka inimestele tööd pakkuma. Kõrgharidust aetakse kõik taga.. Siis peaks olema ju tarku mehi jaa tüdrukuid küll meil siin. Jah. Kurb on see asi.

No aga Kuusalu on jah ega seal oleks.. Et selge see ega enam pole midagi teha. Ega mul ei ole inimeste vastu midagi tähendab et .. Et ee.. peaasi et ei unustataks meid ära siin. Ääremaad on kaa ära. Talvel oli küll lumelükkamisega siin selline tunne et.. et nüüd oleme küll ääremaa.

Millised peavad siis.. et ette arvasite, et millised siis need ühinemise plussid võiksid olla, et mis sellest kasu võiks tulla või mis need.. negatiivsed asjad olid. Et kas te mõtlesite enne ühinemist sellele kaa?

Mingi aeg see sai võibolla kindlasti mõeldud tähendab et ee.. noh plussid..plussid ... ma ei teagi. Vat miinusteks ma arvasin kohe seda, et muutub inimestel raskeks.. see... käimine ütleme sinna vallamajja või. Siis öeldi, et palju sul siis ikka seda vaja on. Ega tegelikult ei olegi vaja, kui ei lähe, sest et enamuse asju on kõik juba korda tehtud inimestel.. kinnistud ja asjad on paigas juba ja. Nüüüd.. nüüd on veel see punkt siin Loksal kaa, et inimesed saavad siin oma asju ajada et.. et see miinus nagu võibolla eriti ei olegi enam nii kaaluv miinus.

Aga plussid noh... Vaata majandusest ma ei tea eriti midagi. Võibolla tõesti.. ma loodan et rahasi tuli rohkem et võibolla siis .. hakatakse.. ka rohkem midagi.. ja paremini majandama et see raha siis langeb igale poole. Et teesid on korrastatud ja.. ja mis sel inimesel ikka siis et riigilt endale saada ongi otseselt.

Mõningad asjad on nagu mis mind vaevavad aga..aga.. kelle töö see on seda ma ei teagi. Noh ma ei tea.. see Kuusalu kaa suur staadion ja..jaa et..et siis.. nagu.. see.. Aga plusse..ma..ma..ma ei tea mis plusse sealt siis nii tulemas on. Bussiliiklus..peasi, et bussiliiklus inimestele küladevahelt ikkagi jääb et nad saaksid liigelda.. vahest keskuses käia. Et see on nagu inimlik seisukoht et ee.. doteerima peab siis vald kindlasti seda asja ekssole kui nüüd väike piletiraha on kaa bussidel..inimesed maksavad et. Aga otseselt muud ei... Kui omavalitsus pöörab igale külale tähelepanu, vaatab ja jagab sinna ikkagi mingisugust raha, et külarahvas ise vaatab oma asju ka seal, et külas päris soiku ei jää. Siis elame edasi.

Ma ei tea kus veel on see.

Aga milliseid veel lisaks nendele, mis välja toodud?

Ega see maa.. suhtlesin nüüd sellel talvel ühe mehega seal. Tema oli igatahes kursis ja ta teadis..see on nüüd Kuusalu inimene et ta teadis, oli ennast kurssi viind et. No kindlasti oli nagu see.. et teada piirkondi aga..aga nad on nüüd läbind ja käind siin tutvumas selle piirkonnaga kaa ma lehest lugesin et.. et viivad ennast kurssi kus miski küla on et.. paljud ee.. valla töötajad ei olnud ju kaa samuti nagu mina ei ole Kuusalus käind.. nemad ei ole ju ka siin Loksa piirkonnades käind. Aga kõik on käind

Hispaanias ja Prantsusmaal eksole et.. Nojah ma tahan enne Eesti läbi käia ja siis rohkem pöörduda Lääne poole. Eestis on väga huvitavaid kohti. Et ee.. võiksid nagu juhi..juhid võiksid käia nagu jah Lõuna-Eestis ja vaadata.. ja uurida koostööd mismoodi seal külaeludega ja mis nad seal on teind ja ja kuidas.. et nagu üksinda rapsida nagu et.. ee vat see on nüüd ainult meie valla seadus ja meil niimoodi et ee.. võiks nagu naabervaldadest küsida enne.. kuidas seal on tehtud või.. või mis lahendus on tehtud et ee.. võibolla mõni viga võib tekkida ainult selles vallas ja teistel on õieti tehtud. Võta..võta malli nagu et. Omal ajal võeti hirmsasti Soomest malli eksole..et miks me ei või siis naabervaldadega arutada et kuidas nende hinnad on ja kuidas nendel on paika pandud ja.. ja stabiliseerida nagu seda ühtset ee.. ühtset Eestit et.. see koostöö nagu oleks parem võibolla kõigile et siis.. Ja seda avalikustada kaa rohkem et mis kõrval on võibolla. Salatsemine ja tekib selline et inimesed ju.. vaatavad internetist ja saavad teada ee.. kõike seda ju mis teistes valdades kaa toimub. Et loevad ju. On inimesi kes on väga uudishimulikud ja.. Siis tulevad ja räägivad jälle et aga näed seal oli et miks jälle selles vallas niimoodi on. Noh miks.. siis pöördugi vallavalitsuse poole arupärimisega. Mina ei oska sellele vastata. (paus). Vot sellised et.. Ringsõite las teevad.

Meenutage.. on teil meeles, millal te esmalt.. esimesena.. või noh esimest korda kuulsite selle.. Loksa ja Kuusalu valla ühinemise plaanist?

Oi. Kelle valitsemise ajal see siis hakkas. Ma ei tea nüüd, kus seda räägiti. Eks seda räägiti siin ikka enne Tiksi ajal vist oli juba... Midagi siis. Aga siis oli ju jutt ikkagi, et no et Loksa linnaga ühineda eksole et ee.. et minnakse kokku. Ja ja kui nimoodi hakkad kuulama.. ega siis.s siis nagu sellele eriti suurt.. vastuväidet kaa ei old. Ja ja kui nii hakata võtma siis selle liitumise valimised nagu need olid.. Need olid ju ääretult passiivsed. Need olid ju nii madala.. hääletusega et.et. Et noh nagu miljonimängus on ee.. Võrno ütleb et.et neid.neid arve ei saa.. uskuda et. Noh et..et see oli ju.. noh see protsent ei kajastand seda mida tegelikult ju taheti.. nii üks pool kui teine pool teada. Oli ju nii. Et ee.. mingi kaksteist protsenti.. käis seal. No see oli ju mõtetu. Et eks see seal tegelikult tahet nagu välja ei saand ikkagi. Aga nii ta läks ja ja juu ta siis oli kasulik et noh kokkuvõid. Ahsoo sa ütlesid, et plussid noh et.. kokkuvõid oli siis selles suhtes et võideti ee.. kokkuvõid, palkades et koondati töötajaid ja ja seda eksole. Kõik.. võibolla siis on see.. aga kus see siis tagasi rahva poole kajastub see kokkuvõid et. Siin on veel paljud veetrasid lõpetamata ja..ja küllaltki puudulikud kaa osad.

Aga kust te saite informatsiooni Kuusalu ja Loksa valla ühinemise kohta?

No eks siis kui need valimis ee.. bülletääne ja reklaame postkastidesse pandi jaa ja ja eks.eks nendest siis tulivad esmaselt ja.jaa. ajalehest vist kajastab kaa kuigi mul endal polnud. Ja mujalt ei saandki. Siis olid mõned kokku.kokkusaamised vist kaa ee.. rahvaga ee.. külavanematele nagu kajastati seal kaa jaa.. ja ega mujalt seda infi ei saandki. Ega nüüd.. mmmassiliselt ei läind küll ka külasse ja et tavai teeme nüüd kohvilaua ja arutame seda.. kas nüüd lähme või ei lähe et. Et igal ühel on oma toimingud ja ja ja võetakse seda asja et.. läheb nii nagu läheb et see kelk on nüüd mäest alla lükatud ja.. ja kuhugi ta välja jõuab et kas ta jõuab Kuusalusse või jõuab ta Loksa linna. Agaa... Pidama teda enam ei saand et noh üle-eestiliselt nagu.. nähti et.. et mida vähem valdasid seda.. parem aga.. aga see sama riigi raha eraldus on ju jääb veel ikkagi rahvaarvult ikkagi eralduseks eksole. Et.. seda ju ei võetud kokku vähe..vähem sellest ei saa ju vähemaks teha kui.. kui inimesi on selles vallas ikkagi samapalju kui need kahes vallas enne eraldi.

Te nendel rahvakoosolekutel, mida korraldati ühinemise kohta, nendel osalesite?

Tead, Vihasoos tehti kaa ja see oli see rohkem see..Leesil ja Viinistul ja igal pool.. Ei.. ei osalend sest et.. sest et vist ikkagi oli nii et need.. Ei osalend jah..olin. lihtsalt käisin tööl ja ja tegin. Sest et ma ütlen et seda postkasti kaupa tuli juba niipalju ja ja sellesse pidid oma.. mis see koosolekul aitas mul osaleda. Ma olen nendel koosolekutel old nii palju et.. et ee.. sa võidki ütelda seal oma arvamuse, see protokollitakse sul ära ja siis ee.. päev järgmine koosolek hakatakse jahuma täpselt seda sama asja jaa.. kui ma ütlen et aga eelmine kord sai protokollitud see.. mõte sinna juba välja käidud.. minu poolt.. aga seda protokollis.. ei old, sest et vale inimene oli selle idee väljakäind et.. ja siis protokolliti ja pandi see idee hoopis selle inimese poolt, kelle poolt oli vaja.. ja mõte oli kandvam. Et see nagu.. siis sellest ajast peale nagu see.. asi on passiivsemaks läind, sest pole mõtet..rapsida siin.

Millises.. millisel koosolekul?

No see oli külavanemate kogu.. koosolek siis oli kaks korda vist oli see kui Pärn tuli siia omal ajal ja ja siis..et ta nagu suvitab siin ja ta on siis.. riiklik lepitaja omal ajal. Ja ja siis kui ma siis ütlesin et aga me oleme juba seda asja arutand ja Pärn ütles et oi see on ju väga tore et noh muidugi et kui te olete seda juba.. siis tuli välja et seda asja, mis ma olin juba seal varemalt välja käind.. seda.. see ei jõudnud sinna olgugi et samamoodi sehkendati paberi peale, mis oleks pidand järgmine päev protokollis minema ja allkirjastatama ja... Ja seda ei jõud sinna ja siis.. muidugi siis kui Pärn ütles seda asja, siis..siis oli ta ju muidugi super variant ja.jaa selline tähtis isik ütleb ja.

Aga külavanemate koosolekutel räägiti kaa siis.. ühinemise kohta?

Räägiti ikka aga loomulikult see seal linnavalitsuse saalis seal.. oli sellest vallavanem ja Praks veel rääkis sellest ja. et oli oli sellest juttu ja valgustati.. sellest oli ikka eelnevalt jutt.. mitmel pool, igal pool. Selle seda nüüd ei old et inimestele sellest informatsiooni ei antud.. aga kui.. kui noh õiged ja asjad need.. ja kes siis oskas lugeda seda kõike noh välja et.. numbraid oli ju tohutult. Et need missugused need eelarved siis lõpuks tulevad.. ja palju võit on.

Kas.. millise informatsiooni kohta te tunnetate et saite seda enne ühinemist piisavalt?

No.. punkte ei oska ju ütelda et.. et eks seda oli ju et.. kõik on läheb ju aint positiivseks ja kõik on väga õige ja.. ja ja nii peabki minema et muidu ei vea seda asja välja sest rahaliselt.. ega mul isiklikult oli ka selle vallavanemaga ee.. jutt nagu nelja silma all küsisin no et.. et kas siis on vaja seda ühinemist. Ta ikkagi tegi selgeks et majanduslikult muud moodi see asi.. edasi toimida enam ei saa et, et ee.. ainult niimoodi see saakski edasi minna et väga raske on edasi.. minna selle väikse vallaga.. et. Ta väitis seda no et müüa enam midagi ei ole ee.. eksole, et raha juurde eelarvele ei tule. Okei, noh aga.. kas siis.. vaata kui sa kodus, sa ju ei müü oma pere juurest ka koguaeg midagi ära. Sa teenid ju, vat just vastupidi peab tekitama tootmist, kust hakkab raha sisse tulema. Kaua me müüme siis? Ei saa ju, ükskord saab ju ikkagi otsa see liivakast saad aru, liivast tühi. Kuidagi teistmoodi peab seda asja, mitte aint müügist. Müük on nigu kuradi Kadaka turu täika, nagu ärikas oled siis ju. Omavalitsuse eesmärk oleks justkui vastupidi.. kuidagi teistmoodi see.. elu siin ee.. kohapeal käima panna. Ikka tootmise ja arenduse ja ma ei tea. Käime küll suuresti igal pool oma sõpruslinnades Soomes ja igasugustest muudest asjadest.. kurat räägitakse. Need tulevad siia räägivad kuidas neil seal arendatakse ja tehakse ja tootmine ja asi kõik käib. Ma ei tea, kas omavalitsus ei tohi siis midagi arendada või või luua siia või.. ettevõtlust või. Või peab siin olema ärimehed initsiatiiv või. Nii et jah. Nii et ma ütlen, noh eks ta võtab aega tähendab et ega see.. ee.. nagu see vili ei hakkagi kohe ka paistma silma, kas sest oli nüüd kasu või tolku et ee.. eks ta võtab nüüd oma paar aastat aega et.. võibolla siis hakkab see asi tööle ja inimesed kõik juba ja.. ja saab see meeskond.. asja käima et.. võibolla siis hakkab näha olema. Et et kas see.. areng siis edasi toimub, kas läheb midagi paremuse poole ja.. kas inimesed on rahul. Siinkandis enam midagi müüa ei ole, võibolla mõned maatükid on veel. No Praks ütles et et siis kui müüsimis maatüki sai sai see küla sai need.. veetrassid tead. See vesi on praegu on külades väga valus teema et.. siin Loksa külas on samamoodi, inimesed räägivad et kaevud on tühjad.. ja jaa linnast ei taheta anda veetrassi – et pumbad on kehvad, pumbajaamad on kehvad eksole. Noh.. aga inimesel ju vett vaja on eksole, mis ta siis teeb et.. eks nad hakkavad ise omale puurkaevu siis tegema. Ja no valla rahadega ja.

(paus). See Loksa vald käib.. tegelt ee.. palju ära ütleme teekateteks lõpus tulivad see, kuigi seda sai juba Allmäe ajast räägitud. Ma tegin.. neljad-viied ja.. eelarved ee.. iga aasta sai neid tee peale noh lõppude lõpuks tuli.. tänu sellele Peterburi ee.. suurele remondile eksole et siin.. kui me sõidame veelikord eksole.. sõida, siis võta see kaart kätte ja sõida siit hakka minema Kunda poole. Kõik väiksed Altjad teed, kõik on musta katte all, palju siis on. Lõuna-Eestis on musta katte all on külavaheteed. Niimoodi et.. viis maja.. kahel pool tee äärt.. kakssada meetrit, kolmsada meetrit ja see on kõik musta katte all eksole vat. Küladeed ei tolma enam eksole. Ma saime selle nüüd kakstuhat kuus eksole. No ma sõitsin kahetuhandendal läbi.. Saaremaal. Võta Saaremaa, Hiiumaa, sõida eksole. Seal on kõik niimoodi tehtud, külavahed on korras, ma ei tea no.. See on töösse suhtumine, asja ajamine ma'i ma'i ma'i tea noh. Igast väiksest asjast kasvab ju selline emotsioon, rahvas tahab.. kaasa minna sellega ja pooldada ja.. ja see olekski nagu rusikas millega siis saab, omavalitsus tunneb, et tal.. on jõud taga, et me saame nõuda ja tahta seda raha juurde.. ja rahvas tahab ja rahvas on meiega rahul tehtud tööd eest. Ma ei tea. Väiksed asjad pole vaja sõdida.

Aga kas te arvate, kas te.. ühinemise kohta saite külavanemana rohkem informatsiooni kui tavaline vallakodanik?

Ei saa nimoodi ütleda. No ta ee.. külavanem on samasugune.. külaelanik kui iga teinegi et ee.. Nojah tähendab et võibolla ma sain varem.. teda kätte teda ee.. mõned päevad enne kui ee.. koosoleku järgselt ajalehes seda kajastati ekssole. Ja sai võibolla mõnele inimesele seda juba rääkida et.. et see asi on niimoodi ee.. sellised lahendused on liikumas ja ja.. toimumas midagi. Et eks ta mõningaid asju ikka annab ee.. ennem teada kui tavainimesele külas aga.. kui palju ja kuivõrd ekssole. On väga nutikaid inimesi kes.. noh.. tunnevad väga huvi selle vastu ekssole et mis toimub ja mis sünnib, et nemad hangivad seda teavet ee.. ka igalt poolt ee.. välja et. Kuigi.. nojah.. vat nüüd siin see Kuusalu valla.. koduleht on täitsa okei, töötab kaa vist ee.. enamvähem aga Loksa valla.. lehe pealt ikka internetist ma nüüd.. eriti küll siin nüüd.. nende kohalike asjade, need aegusid ja vanasid ja seal midagi uuendust ei toimund. Näiteks Vihula vallas.. võtame siin täna arvuti lahti, seal on ma vean kihla eilse täiendusega on kõik internetilehed täidetud ekssole. Vot siin ma saan kõike.. seda teavet ka paremini omandada. Kogu aeg on seal.. tuln töölt, samal päeval oli täiendatud leht ekssole et et see, selleks ongi inimene tööl ta töötab sellega ja kõik see asi läheb sisse. Ma saan võtta igalt poolt ee.. Saaremaa vallast mõnest asjast uurida välja et ma tahaks sinna minna, ma saan kõike seda teavet, materjali, et mis toimub meie vallas, ekssole. Ma ei pea alati ajalehte minema poodi ostma ju tänapäeval tehnikaajastul. See on nihuke selline asi et.. et eks inimesed saavad ikka seda kui nad tahavad teavet aga. Ajaleht on kaa olemas ja.. et et sealt saab lugeda.

Kas te sellel rahvahääletusel kaa osalesite?

Ee.. liitumise peale?

Liitumise.

Ikka osalesin. Ikka osalesin jah.

Agaaa.. üks pool aastat on sellest liitumisest möödas, mis mis selle ajaga muutunud on? Mis mis on muutunud näiteks paremaks kui oli enne?

Ma ei tea. Eks ee.. Inimesed kes teevad taotlusi ja eks need kas rahuldatakse või ei rahuldata ja.. ja ja no ma ütlen et see nüüd on mingi uus asi.. ee.. mis eraldatakse iga külale nüüd rahasummat ee.. mida ma ei teand et me nagu.. Loksa vallas seda ei old, tuli alati eelarve taotlus teha mingi ürituse jaoks. Selle rahaga ma saan aru tohib nüüd teha kas kokkusaamist või aastapäeva tähistada või mida või remontida midagi ära või.. et ee.. noh.. eks raha teeb kõik rõõmsaks ekssole et. Ma just ootangi et millal külarahvas nüüd hakkab hõiskama, et mis me selle rahaga teeme tähendab et ee.. Aga aga muud isiklikult ee.. kirjad tulevad samamoodi et... ütleme koosolekutele.. posti teel ja jaa. No ei olegi.. midagi. Ei puutu kokkugi et nüüd oleks.. noh ma ütlen need mured tulid jälle inimestele peale selle prügindusega et.. et see tuli.. kui.. kui seal Tallinna ümbruses.. ütles aasta lõpus et kaheksakend protsenti inimestest ei ole sõlminud jäätmekäitlusega veel lepinguid, siis Kuusalus nüüd tuli.. kui me hakkame võtma siis neljandal kuul pidi olema juba oli sada protsenti kõigil olid lepingud tehtud. Noh. Kas sa tegid seda või ei teind sul tuleb koju ikkagi see ee.. maksukviitung et.. et see tuli küllaltki kiiresti ja.. ootamatult kiiresti et kuidas Tallinna ümbrus ja Tallinna. siseselt ei ole veel lepinguidki sõlminud.. et noh näiteks ju see siis on niimoodi üle-eestiliselt paika pandud, ma ei tea. Aga.. muud ei .. puutu küll otseselt kokku midagi. Ma olen saand siin punktis Loksa punktis.. oma asjad korda tehtud ee.. siin on.. raamatupidaja ja asjad, et viivad paberid ära ja..

Kas midagi on halvemaks kaa muutunud selle ajaga?

(paus). Noo phhh. Ma ei teagi. Ee.. vat ee.. halvemaks nojah.. ses mõttes et taas oleme.. oli.. selle prügi juures et metsadesse on taas ühesõnaga need prügid läind et. Ega siin see järelvalve hakkaks kontrollima. Ise nägin oma silmaga.. pärast käisin metsas otsimas seda autot veel ee.. tuli Loksalt ee.. ee.. külmkapp oli taga pagaasnikus ja pani jälle meie metsade poole. Ee.. kaks meest oli ja tagasi tuli.. ma kirjutasin selle autonumbri ülesse kaa veel, aga ma ei leidnud seda kohta, kuhu nad selle maha viskasid. Ma käisin Kalleparda juures igal pool metsades samal päeval kohe tuln suusatamast tagasi, läksin tuiasin läbi, aga ma ei leid seda külmkappi, mul ei old selle numbriga politsei poole kaa pöörduda noh et.. et kuhu nad selle viskasid maha.. et ei ole see kohalik küla elanik see, kes reostab oma kodukanti. Need on suvitajad kes tulevad.. nüüd siia suveks ja nendel on täiesti kama koristavad ja viivad kuhu iganes ja jaa siis on see Loksa linn. Siin nad valvavad oma prügikaste küll aga, nad ei

vaata et nemadki tahavad odavamalt läbi saada.. metsa alused.. et see jäätmekäitlus ei pane piiri sellele metsareostusele. Ja teede korrashoid noh et, et nagu peaks nagu olema see inspektor kes siis on selleks paika pandud, kas ta peaks läbi sõitma või või või ma ei tea noh. Ma ei pea mööda küla käima talvel mõõdta mõõdulindiga ee.. lume paksust sentimeetrites. Õeldi kümme sentimeetrit.. Ma käisin mõõtsingi nüüd Vahtra Tõnni matuse päeval mõõtsin. Oli viis senti ja kuus meetrit eemal oli kolmteist senti. Kas ma pean nüüd helistama saamehele või ma ei pea helistama saamehele. No mis ma üldse pean mina helistama. Ma ma ei tea.

Kas oli mingi asi, mille kohta te tundsite ühinemise puhul, et saite liiga vähe.. informatsiooni, et oleks tahtnud rohkem?

Tead ma ei osand tahtagi, sest et ma ei oska sellest.. mis ma oleks saanud sellest kui ma oleks rohkem midagi.. kaks punkti rohkem kuulnud sellest positiivsusest või.. või kolm punkti rohkem negatiivsusest. Et ee.. see ei ole minu.. või oleks vastupidi olnud viis punkti positiivsust ja kaks punkti negatiivsust juures. See ei oleks minu arvamust ee.. muutnud. Isegi plussid ei oleks muutnud seda. Kuule mulle on tähtis see, ma arvasin et noh et.. väike asi ajab kaa asja ära, kui seda korrapäraselt majandada ja.. nii et miks peab see suur.. Me oleme suurtes kolhoosides olnd, majandites old.. ja osakondades.. no ei ole nad veskid hästi jahvatand, minu meelest ei ole. Kui ikka tahad oma saja eest siin ajada asja, saab iga asja ajada... väga kõrgele Eesti tasemele viia ja kõik teavad et vot sa oled sellest Loksa vallast.. või sa oled Kuusalu vallast noh. Ma arvan küll. Need plussid ja miinused ei näita midagi. Kui me vaatame noh ma ütlen et.. las ta läheb aega edasi ja.. ma ma ei oska isegi praegu plusse öelda, et mis on muutund, sest et ma ei puutu sellega kokku otseselt. Üsna.. bussiliiklus käib nii nagu ennegi. Miinus.. minus oli see et maamaks tõusis noh. Ma ei tea, miks ta pidi tõusma. Mis ma tagasi saan sellest maamaksust. Mitte midagi ma ei saa tagasi. See on kõige kurioossem kuhu siis see jääb see raha.. laekund raha, mis selle eest siis tehakse, uus vallamaja? Ma ei tea. Vallamaja vallamajaks, kui neil on vaja teha seda, eks siis tee ümber, aga.. ma ei ma ei saa aru.. paljud kindlasti ei saa aru, võibolla saavad aru, seda peab teiste inimeste käest küsima.

Aga kas see.. kas see aeg.. või noh.. kas te arvasite mõtlesite ette kaa, et mis asjad võib see ühinemine kaasa tuua, et mis muutub. Et kas need arvamused on on tõeks saanud või ei ole?

No nüüd hakkab jälle keerutama nagu poliitikud (naerab). Et ee..aega on vähe olnud minu arvates. No kindlasti ma ei tea, mis need eelarved on. Enne olin ma kultuurikomisjonis ja.. ja jaa olin seal need MTÜdele jagati raha.. rahvamajadele ja.. ja jaa mul on valus vaadata näiteks neid rahvamajasid. Nad on jälle samas väikesed asjad külade sees ee.. mi..s mis peaksid ju rahvamaja peaks just.. kutsuma rahvast kokku ee.. igasugusteks üritusteks, pidudeks ee.. koosviibimisõhtuteks. Neid ei toimu ju. Mis on Vihasoo rahvamajas toimunud? Mina rääkisin seda juba ammu aga see.. ee.. Kuusalu vallamajas või.. kultuurimajas on palgaline kulturnik eksole, rahvamaja juhataja ja seal mis.. mis me võtame ajalehe lahti ja mis me.. kus on üritused? Kolgaküla omas on mälumäng aastaringelt ja Kuusalus on toimub see näidend, tuleb külalisesineja, toimub see asi. Vat Vihasoos ei ole mitte midagi. Mis on Viinistul rahvamajas? Mis on Kolgaküla rahvamajas? MTÜd on, aga sõidame praegu nende ümbrused läbi ja vaatame välimusi. Mis on MTÜ? Raha antakse iga aasta, ma saan aru, kulutused on igasugused, vaja on seal puhastada ja WCd tühjaks tõmmata ja raha läheb sinna ja teist. Noh aga ta peab töötama, selleks peab olema inimene palgal, kes korraldab.. üritusi. Ei saa olla MTÜd. Sinul on tegemist, minul on tegemist, meil on isiklikud asjad. Sina käid tööl, mina käin tööl. Millal me õhta jõuame veel sinna, mul on ju muu hobi, ma tegelen muu hobiga, ma ei jõua sinu MTÜ... Hakka liikmeks! Ma võin liikmeks hakata aga ma ei hakka liikmeks kui mul aega ei ole. Mul ei ole vaja nime igale poole kirja panna. (paus). Sellised väikesed asjad eksole, meil on igasuguseid muid MTÜsid on eksole, ja nad kas nad töötavad täie koormuse, täie mahuga tähendab. Rahasid antakse ja.. kontrollimatu asi ühesõnaga voolab siia, sinna. Las ta voolab siis. Ju siis seda on vaja.

Probleemist, mis tekkinud on.. oli see prügi asi, mis on tekkinud, aga kas kas on veel veel selliseid probleeme mis teie arvates võivad lähiajal tekkida selle.. ühinemise tagajärjel?

Ma loodan et ei oleks. Ma loodan ikka et ei ei ei tekiks mingeid probleeme, et ei tekiks pettumust. Et et see oleks nagu valus et.. et me.. niigi see elu ja see on heitlik on hüppeline, kogu aeg tõusevad igasugused maksud ja asjad. Milleks inimestele sellist ee.. ee.. peavalu või noh.. jama vaja on tähendab et.. et noh.. oleks tore kui ei kaoks.. seegi võimalus see inimestel liigelda. See on vajalik. Tal on vaja

et liiklus.. ja et oleks stabiilne majandus..seis. Ega muud seda inimest ei huvita ju, ülejäänud on juba valla.. võit kui ta maksab makse ja jaa.. muu probleem ei olegi ju.. jah. Muud ei ole. Loodame ikka et paremuse pole läheks, kõik loodame. Mis siin siis eriti muutma ikka peaks, ei ole midagi muutunud kaa eriti. Noh eks see koolide asi ole siin tulemas et koole kaotada või koondada et.. ma ei oskagi öelda et.. inimesed tahavad ikkagi. Lapsel ka.. stressivabam kui ta saaks lähemal ju koolis käia ja.. ta eipeaks, niigi on see koolikoormus tänapäeval niivõrd tohutult suur, igasugused õppe..programmid on nii metsikuks suureks aetud et.. ma ei tea noh. Ta lõpetab ee.. selle keskkooli osa ära siis on see juba niikui pool ülikooli läbi. Las tal jääb seda vaba aega rohkem ikka et tal kool oleks kodu pool.

Aga mis teie arvates edaspidi Loksa linnast saab?

Tast võiks saada ilusam linn. Noh kui puhtamaks on saand tunduvalt ja see on kaa ainuke mis temast on saanud nende aastate jooksul et.. koja.kojamehed ja ja need tänavakoristajad on teind väga head tööd ja see.. sellega piirduski kogu see kiitus sest et.. ülejäänud on ju kõik ee.. ühesugune hall mass edasi. Ei ole majaühistud ee.. oma välisfassaade teind korda, ei soojustand ei muutnud. Kõik on.. kõik on üks kämm et, mis siin muutnud on. Ja perspektiivikas – rand, supelrand ee.. milline loodus – männimetsad. Ainukene asi, mis siin töötab on see ravikeskus eksole, mis.. nüüd kõik kõnnivad et müts maha et ajavad asja ja see asi töötab eksole. Kuigi ma ei saa aru miks meil ei ole Loksa linnas haiglat. Kui inimene jääb ikkagi öösel mingi probleemiga ja kiirabi veab Tallinnasse siis.. abi sul võtta kuskilt ei ole. See on ju katastroof, see on mõttetu asi. Aga noh see on linna probleem.. ja kui linn ei ole silmi lahti teind siis.. aga Loksa linn no siin on võimalusi on tohutuid, aga ma ei tea miks siin.. ei kasutata seda, ei teha eksootiliseks. Kui palju käib praegu turiste siit läbi, rattaturiste. Söögikohtasid ei ole eksole. Ta läheb Arabellasse sisse, ta tuleb jalg tagurpidi tagasi et sealt välja pääseda. Lõpuks läheb sööb seal ABCs oma selle kuradi.. friikartuli ära, sest tal on kõht tühi, võtta pole kuskil midagi. Majutust ei ole raisk, ei saa kuskil midagi. See on väheke, teeninduse osa on väheke nõrk. Linn ei muuda jah midagi. Kõik on ainult juttudeks jäävad noh. Projektid ja kõik seisavad.

Aga kas tulevikus võiks Loksa linn kaa ühineda selle ümbritseva Kuusalu vallaga või või.. mis te arvate?

(paus).

Kas ta jääb ka.. tulevikus eraldi?

Vaata siin olid mul kolleegid, on nüüd ära läind laevaremonti tööle tähendab ja ja siis meil oli sellest juttu siin töö juures noh et võiks.. Loksa vald ja Loksa linn kokku ühineda, mul tuli meelde ja.. ja siis nad ütlesid – aga me ei taha. No mis meil teha teie kalkasaanidega, teie kolhoosnikudega, inimesi.. et meil on töökohad meil on, miks me peame teile maksma teie bussiringid kinni eksole ja mida iganes et me ei pea ju neid maksma tähendab et . teie ei tee mitte midagi eksole et aga sa.. ütlesid et.. Ta võiks muidugi olla noh, miks miks ta ei võiks üks suur vald jääda aga noh sellega on üks hirmus sõda. Küllap ta siia üksinda omaette jääb. Kui nüüd valla jaoks ühinema peavad kõik, kuigi ma.. ma ei tea kas ta majanduslikult saab hakkama, kuigi praegu pidi seal eelarves kaa väga rasked.. ots-otsaga ee.. kokku et. Ma ei tea. Kuigi ma ütlen et no siin ju peaks ju ometigi.. linn noh.. ta peaks ju töötama ja.. ma ei teagi.. paremini elama. Ja siis on kuskil oma vead tehtud et need võlad nii suured on. Vist peaks kuskil paar aastat püksirihma kokku tõmmata ja ja siis saaks võlad ära makstud et. Ei tea. Selleks on majandusinimesed.

Kui nüüd mõelda Loksa valla ja Kuusalu valla peale et.. milles need vallad teie arvates on sarnased? Kas neil on sellist... ühisosa?

Ühisosa, mis võiks ühisosa olla.

No erinevus tuli välja. Ettevõtetus seal on ja siin ei ole. Kas on ka midagi mis oleks..

No põllumajandus oleks ee.. Kuusalus isegi aetakse seda põllumajanduse asja rohkem et.. Kahala.. osakonnad ja Leedikõrved ja.. ja ja Leedikõrve on ju.. endised Loksa valla Kõnnu põldude peal palju kasvatab, erasektorit on, rendib.. välja sest et sest see põllumajandus ee.., põllud ju vedelevad niisama et et kummaline ta ongi, kui me sõidame taas jälle Kadrina poole või Lõuna-Eestis sõidame või kuhu iganes, ee.. ka Kuusalu.. juures seal maantee peal sõidame, me näeme haritud põlde ju, aga siin endise Loksa valla ee.. siin on suured.. kuivatid, laoruumid, igasugused asjad. Siin ei toimu mitte midagi põllu..põllu peal tähendab et et see on nii.. noh nüüd on juba kõik võsas ja ja kõik on nagu mööda

läind et.. Et miks see omal ajal siis kõik soiku jäi, jälle samas moodustati igasugused MTÜd ja ee.. erasektorid ja värgid eksole, aga nendel ei lasund ka mingisugust kohustust.. ee.. lehmad nälgisid lautades, anti seal ee.. sellistele inimestele laudad ja farmid kätte kes ee.. lausa näljutasid loomad, ja jõivad loomad maha laudatäite viisi et.. et noh kas see siis oli mingi käitumine ja inimesed kes ei vastutanud eksole. Et et see on nagu jah.. imelik et kuidas teistel nagu, meil räägitakse et maa.. maa on kehva aga.. ma ei usu et ta.. see maa nii kehva oleks et siin midagi kasvatada ei saaks ja toota. Kodus küll praegu kasvatan vilja ja saan.. ma tulen omadega ikkagi nulli või pigem.. sutsu plussi et.. ma ei teeks seda kui ma jääks täitsa miinusesse. Aga ma teen tänu sellele et ma hoian maad korras sest et muidu oleks ta kaa niimoodi et kohe.. kohe tuleb sinna mõni tikuga mees ja paneb põlema. Kellel seda jama vaja on. Eks ta rohkem postipõllumajandus ole.

Natuke külavanema tegevusest kaa. Mis.. mis need külavanema ülesanded on?

Oiii neid oli omal ajal siin ju päris pull kui siin ikka hakkas see üheksakümnenda alguses, siis oli umbes niimoodi et sa pidid.. käima ja uurima, kas vanuritel on.. need probleemid et lahendatud: teed lahti lükatud, puud muretsetud lahendatud, kellele on vaja vallamajast tellida pensionäri puukoorem, kas see on juba tehtud ja umbes selline asi oli siis sel ajal. Aga nüüd.. tihtipeale helistatakse et noh et.. et kesse ja kusse on ja kas see asub seal ja kes ta naaber on ja siin aina ostetakse neid kinnistuid ja müüakse kinnistuid ja siis, et mis alajaam seal on ja kust ma selle elektri saan ja siis sa pead andma palju telefoninumbreid, kas sellel omadel umbes poolte külaelanike numbrid on.. ee.. keegi tahab jälle et kas sul.. ma tahaks temaga ühendust saada ja ja kas sa tead kas tema teeb ja no.. kui mingi.. umbes et läheks.. pool kilti eemale, küsiks selle mehe käest ära, et kas sa saad mulle tööle tulla, siis helistatakse mulle et kas sa tead kas tal on töö või et kas ta saab seda asja ära lahendada või.. noh et et see ongi selline vahest nagu mõttetu asju.. küsitakse ja helistatakse. Et mine ja uuri, räägi ise selle mehega küla sees ära. Aga.. noh nagu eelarveid mõningatele asjadele eks neid koos.. mõteldud ole välja et midagi sealt.. saada nagu see, ega meil muud nagu me ei küsind ee.. ma ütlen et iga aasta sai tehtud aint seda teed ja see tee oli külarahvale ikkagi selline.. taevamanna mis nüüd ikkagi tuli ja.. aga seal samas nad on nagu vähe pettund selles tees jälle et, vaata inimene ei saa ju kunagi.. ma ütlesin et mida te vingute.. et nüüd te saite selle musta katte nüüd nad vinguvad juba laguneb et augud, loomulikult eks ta muidugi on vähe paha aga sõida siis august mööda, änam ju tee ei tolma tead et. Et noh et üks probleem jääb ära, teine tuleb kohe sisse jälle külasse et.. et see nagu ongi, jääbki niimoodi jah. Ja jaa.. ei üldiselt toimub tähendab selline.. koristus ja noh ee.. mai alguses oleme iga aasta noh.. sel aastal ongi nüüd selline mõte et.. kuhu me siis nüüd selle prahi paneme, kelle prügikasti me selle.. prahi paneme siis kui me nüüd korjame teeäred puhtaks ee.. küla ulatuses me oleme neid teind. Naaberküla on kaa teind siin mai alguses alati me oleme koos teind. Et et nüüd on jah see küsimus.. Keegi ei taha ju, milleks ma pean nüüd selle teiste võõra saasta eest maksma jälle ja umbes selline asi. Aga muud probleemid.. eks neid jooksvaid küsimusi tuleb vahest et kui sa lähed kohe sinna et ee.. küsi siis seda asja kaa vallast ja räägi seda muret aga ee.. eks ma nüüd olen ausalt öeldes nagu.. ma ütlen passiivseks muutund sest et.. et võibolla on nagu noori või targemaid inimesi sest see asi läheb nii palju kaasaegsemaks ja ja ja jaa võibolla oleks sellist inimest kes oskab nagu paremini nagu.. küla arendada võibolla või midagi, aga seal samas nagu.. meie küla on nagu üteld ka välja omal ajal siin mõni aasta tagasi et.. me ei tahagi tähendab et mida me peame.. tegema.. saame parem paar aastat.. paar korda aastast kokku et saaks mingi.. peo või koos olla tähendab, et see seob nagu küla kõige rohkem. Mis me peame kogu aeg midagi nagu.. maadlema et siin on nagu külasid lõhki läind ju küll tänu nendele küla igakuistele koosolekutele, et ee.. et noh. Õnneks meie külal ei ole ka raha et mille üle nagu riidu minna. Kui sul oleks MTÜ ja igasugused asjad siis kogunevad igasugused asjad.. kaela ja siis anna aru et mis sul on ja kus sa oled pand et ee.. see nagu.. õnneks ei ole me asja nii suureks ajanud. No inimesed tahavad muidugi. Isegi küsiti et miks jõulupidu jälle ei old ja.. aga noh jõulupakid on vanematele inimestele. Selle rahaga nagu ei saa midagi eriti teha ja.. ja ja ja ausalt öeldes mul on jõulude ajal on endal nii.. nii kiire et ma olen alati üteld - palun tehke, et kui ma jõuan, siis ma tulen alati võtan osa et et. Mina ei ole selle vastu et.. ma saan selle raha sealt vallast kätte, et ma annan selle raha ja tehke ära. Mul isiklikult ei ole.. jõulud on ikka väga kiire ja mul on jõuludel saan ise.. oma söögilauda alles õhta.. seitsme kaheksa ajal et.. et see jõululaupäev on nagu ikka perepüha et.. tahan kodus olla.

Aga miks on üldse oluline et külal oleks külavanem olemas?

Ma ei tea kas peab olema. Kuigi nüüd väidetakse et peab olema. Sest ega ta.. võtame siin nüüd suur Vihasoo küla ee.. kus ei ole ju tegelikult põhimõtteliselt ee.. jälle nüüd aasta aega peaaegu külavanemat ekssole noh et.. et ja enne ei old ka ee.. ta korraks nüüd tuli Argo nüüd ee.. ja ei old tal seal enne kaa mingit külavanemat ekssole. Küla töötaks ju.. niisama kaa kui.. öeldakse lihtsalt et hakkame teeme täna selle asja ära, teeme koristuse, teeme jaanitule, teeme min.mingi kokkutuleku ja.. ja see küla töötab ekssole. Milleks peab olema kogu aeg keegi küla vanem. See on umbes niimoodi et.. aga sa ju oled külavanem, kuidas sa ei tea ja siis sa pead.. ja siis sa pead nagu kogu aeg mõtlema ja muretsema ja asjaga kursis olema. Ma ei käi mööda küla ee.. kuulamas ja kellamas et ee.. et kuidas nüüd on, kuidas sul naabriga läbisaamine on ja.. ja ja ma olen old käind neid.. Eesti algeajal oli seal.. siis olid nagu kõige halvem inimene sest et.. aja asja et et A tahab teha B kõrvale sellise asja, aga B ei taha lasta.. ja siis lõpuks sa oled, A ja B on minu peale vihased mõlemad ekssole noh.. aga miks miks mina pean selle saasta ohver olema kõik et et ee.. selles jah, palju asju et ee.. lõppkokkuvõttes mina olen ju see paha inimene. Kuule selle koer oli seal umbes.. tegi seda asja, tegi seda asja. Ma ütlesin et no aga siis lase.. lase maha ta nii nagu ma pidin oma.. koera maha laskma ja lõpus, aasta pärast tuli välja et poldki minu koer süüdi. Et ee.. et noh see.. see esimesed emotsioonid on nagu sea..l külas ka nagu ütlem.. vaja õigel ajal nagu suu kinni hoida ja ja ja oodata ja asi nagu settib ise ära tähendab. Aga ma ei tea. Ma arvan et külad töötaks küll et pole see.. võibolla jah nüüd on et siis saame nagu informatsiooni ja kutsutakse kokku et, aga tead.. Kui ma.. inimesed on.. käivad Tallinnas töö ja sul on vaja ee.. viie ajal lõppeb töö ja kell kuus on, okei Tallinnast tuled, oled Kuusalus, aga kui ma olen Käsmus olen töö ekssole ee.. viie ajal lõpetan töö, kell kuus on vaja saada Leesi rahvamajas kokku ekssole. No mul on koju ee.. kakskend kilti, kakskend kaks kilti, siis kammin veel kuusteist või kakskend, nelikend kilti ekssole. Kuule see peab olema päris entusiast et.. kõik doteerida kinni ekssole ja ja kui ma läh..sõidan sinna kohale, siis ma küsin Maidi käest, et mis seal siis arutati. Noh mis seal arutati, ah midagi eriti tähendab.. seda sama jälle, mis eelmine kord. Siis ma ütlen et.. et tule taevast appi, ma sõidan ja mitte midagi otsest ei toimu ja.. No et et see nagu on.. nagu imelik et ma ei pea nagu seal kogu aeg koos olema. Siin vahepeal hakati juba niimoodi vaatama, et kui saa.. koos ei old..käind ütlem.. ekssole... ahah see külavanem ei käi, seda tuleb hakata maha võtma. Tuleb hakata maha võtma, sest ta ei käi koosolekul kohal, ta ei tee.. tegele külaga midagi. Neid vastuväiteid on nii palju.. ma räägin ee.. naaberkülaga läks lõhki nende koos käimiste pärast ekssole, no on seda siis jama vaja ekssole. Parem siis vältida selliseid asju ja kui külarahvas.. Ma olen kaks korda tahtnud ütelda et ei, et ma ei taha enam külavanem olla, et vaadake keegi teine. Ikka ei, ole edasi. Me ei tahagi mitte midagi, teed meile ikka ühe peo suvel ja siis on kõik mööda.. (naerab) niimoodi see on siis korruptsioon noh.. ühe peoga ostan küla ära. Aga.. ja muidugi noh.. mis on.. seal ee.. näiteks külavanemate koosolekul ee.. mind see nagu ei puuduta, aga kui külavanemate koosolekul oleks inimestel oma arvamus.. külavanemal, et nad ei oleks mõjutatavad nii kergesti.. et siis ma peaks sellest inimestest palju rohkem lugu aga.. aga kui seal ee.. kaks-kolm figuuri, kes määravad selle kogu.. siis on nagu teada juba et kui kui need inimesed hakkavad rääkima et selline asi oleks nagu.. hea sinna näiteks statuuti või.. või mingisse projekti sisse panna, siis on teada et see asi läheb läbi sest et ülejäänud ee.. kuulavad neid nii kui iidoleid tähendab et see on.. õige, see on jumal.. et ee.. aga seal samas eelnevalt räägid ukse taga siis ta on vastupidi ee.. teise vaatega, et ta ei ee.. Selliseid inimesi on hästi palju tähendab külavanemate seas et.. tekib selline imelik tunne et... ei taha olla seal. No see on minu arvamus.

Aga kas.. te tunnete et pärast ühinemist on külavanema.. külavanem kuidagi olulisemaks muutunud küla jaoks?

Keegi nüüd ütlem.. küll ei ole tulnud et.. et et.. et see on midagi.. suurt ja õilist et.. ee et et.. ma ei tea, üks ta ole ikka tavaline. Sama sama elu läheb ju edasi. Ma ei usu et see niimoodi on. Miks ta peaks olema. Nüüd ma.. enne tundsin ee.. oma valla külavanemaid nägupidi ära siis nüüd ma oma külavanemaid nägupidi ära ei tunne. Neid on ju nii tohutult palju ja.. vaevast et mindki teatakse. Et et Kuusalu vallas.. See on loomulik ja.. phhhhhh

Selleks kas.. külavanema olemasolu küla jaoks on selle ühinemisega kuidagi ee.. olulisemaks muutunud? Noh. Kas külavanema roll on kuidagi.. olulisemaks muutunud? Või on ikka sama.. sama nagu oli.. Loksa vallas?

Täpselt sama roll. Sest et ee.. paar korda on küsitud mult ee.. nüüd ka Kuusalu valla nüüd.. kuule kes seal selle asjaga ajab seda asja, et kas sa numbrit tead noh. Noh et ja ja need on täpselt need samad asjad et.. ma ütlen et meil on kuidagi, minul on vedand küll selle külaga, võibolla ei ole vedand jälle et et mul on küla liiga rahulik old vä. Et ei tunne millegi üle.. aga seal samas ma ei ole kaa.. kätt südamele pannes ee.. tean täpselt – ma ei ole neid küll milleski petnud selles suhtes et.. ma pole seal šlikkind näiteks rahasid omale ega ei ole ega midagi kuskile.. pistnud ja teind et.. selles suhtes nagu ma võin ee.. julge südamega ja neile kõigile otsa vaadata et.. noh ikka nagu.. mõnus et ee.. Ee see on mulle nagu kõige tähtsam old et ee.. kui on old siis ma olen käind rääkind nendega, olen küsind kõike sealt et eks igas külas on nagu selline, nii nagu ka koolitustel öeldakse – tuleb teha tööd sellega, kes on aktivist (naerab), selle tuumikuga teha.. et küll teised tulevad siis juba ise järgi et. Nii ta ongi tähendab et.. et ega kes ikka.. kellele ma ei meeldi ega see ei tule sinna.. et mis sa teed et ee.. nii ta on old aga.. aga ei, ei ole muutunud midagi. Sama. Mis seal muutuda saabki? Paljud inimesed ikkagi ajavad oma asju ise ja siis ega.. ma ei lähegi teise inimese muret ega asju seal ajama valda tead. See oli alguses seal vanadel inimestel ma käisin ja tõesti, ma pean.. saama vanale inimesele, vald ütles et sa pead vaatama, muretsema talle puulõhkujate noh.. puu saagija ja puulõhkujate. Ma ütlesin et kas ma pean siis puulõhkujale palga kaa ise maksma või. Ei, et selle maksame meie, vald eks ole aga noh.. et kõik need asjad lahenesid muidugi ise ära aga need olid nigu kentsakad sellised asjad et umbes et.. otsi seemendaja et selle lehma.. sellele.. seal.. aga. no jah.

Kaua te nüüd olete olnud külavanem?

Ma ei tea. Ma pakun välja et üheksakümne esimesest aastast siis kui.. esimene Loksa valla.. volikogu moodustati siis ee.. siis meid valiti igast külast eks ole volikogu liige. Ja siis pärast edasi.. kandus see asi juu sellesse.. mm et ee.. ta mm saadi nagu.. edasi külavanemaks. Pandi paika niimoodi. Neid on siis siin Loksa vallas ju väga vähe ma pakun välja. Kui just Süda.. Süda on veel vä või ei ole vä? Haras Süda, Lambot, mina, ma ei tea. Neid on mõni üksik, kolm või neli tükki on, kes on sellest ajast. Ülejäänud on kõik muutund et.. Ma ütlen noh et nagu siin on et ee.. aktiivseid külavanemaid on ju väga palju, kes nad ajavad ja teavad ja nad kohe tegelevadki sellega. Nad nad oskavad seda asja ajada ja et.. No eks seal samas noh võtame.. aeti asju need sildid ja värgid mis tulid siin nagu seal.. või seal Haras pandi ja siis pandi seal.. Kotkal eks ole. Ma saan aru küll et, kõik see oli emotsioon ja kõik kogu üle Eesti tehti neid silte ee.. sülte eks ole aga.. aga neid lõhuti ju kõik ära ja.. ja milleks, mis õigusega mul on.. siis seda raha hävitada kogu aeg. Ma mõtlesin et me ootame, vaatan vähe mis toimub. Ma ei läind selle kampaaniaga kohe kaasa eks ole. Ja mis mis toimub eks ole. Kotkal on see vai püsti eks ole, sildid lõhuti kohe ära. Ei ole meie kultuur veel selleks valmis. Meil puudub selleks.. meil on.. see ümbritsev keskkond on väga halb veel tähendab et.. et kui ma.. või kodud ega koolid ei tee seda et.. Loksa linn noh. Pandi uued tänavasildid eks ole need olid.. kaks päeva hiljem ma tuln tööle, vaatasin onju näed oli siin kuradi Posti tänav, tänaval on paljas post. Noh Posti tänav oli ka, oli ainult post. Posti tänav. Et seda .. see nagu et kõik ikka ei saa minna, kõik külad ei peagi ühesugused ka olema. Eks seda oleme otsind kaa külas neid palju ja neid külaplatsi asju aga.. aga ja miks me ikka kiike ei tee ja.. ee.. aga ma ütlesin ka seda et ee.. kui palju probleeme on nende kiikedega. Küll on nendega on viga saadud ja kes siis tuleb ja ütleb ja, kes vastutab kui midagi juhtub ja.. ja ja.. noh nad on saand sellest aru ja külaplatsi see on ainult kulu. Mõtlesin kui palju hooldamist see eeldab tähendab, palju raha kogu aeg vaja.. igasugusteks asjadeks et.. me saame ka ilma küla.. selle.. ma ei tea. Platsidega noh ee.. oli meil hea plats aga noh siis tuli era..omandi see värk ja.. ja ja nigu oleks old kahju seda üks aasta või ükskord aastas jaanituld pidada no. Sest kõik kohad ei sobi ju.. jaanituleks sest et et külarahvas tahab olla omaette aga kui sul on tee ääres, siis tuleb.. ma olen ju eland küla või tee ääres noh. Ma teen oma tuttavate, sugulastega või tulevad seal.. sõbrad või mulle jaanitulele. Võõrad peavad jaanitul..ööl kinni ja tulevad sinna.. purjus inimesed, igasugused võõrad eks ole. Oo teil on pidu, teil on praasnik või.. mida iganes eks ole. Et see on nagu probleem aga ma ei taha sellist.. ja küla kaa ei taha et.. kui on siis on oma punt ja oma selline olemine noh. See on nagu.. raskem protsess nagu. Seal on pakutud meil kaa et et külamaja nagu üks pakkus oma rehealust aga.. see on jälle riskantsed.. operatsioonid et.. et siis tuleb ikka leping teha ja ja ja ja rahvas tahaks küll kaa aga.. sealsamas.. vanad inimesed käivad omavahel pereti läbi, ee.. võtavad oma koogi kaasa ja see on nii.. nii vahva ja siis käivad siis seal inimesed jalutamas et selliseid väikseid liikumisi nagu on et küla pole nagu välja surnud ja jaa. Ja see et nüüd see.. naabri..valve või siltki seal on juba ja see liikumises kaa nagu ta on, kuigi see on.. see see on kaa nagu jälle soiku jäänd et.. et.. noh peaks seal nagu, aga see peletab nagu neid vargaid ja inimesi

kaa et inimesed nagu ikka jälgivad oma naabri elamist. See on nagu põhiline ja.. mina leian et küla.. elab ja töötab selle nimel.. et et see on nii kihvt kui lähed – kuule ssseal käis see auto et.. huvitav et kes see võis olla või, vaata autod ju vahetuvad ja siis nad ei tea ekssole aga.. aga see see on hea näide et.. ahah ei see oli mul see tuttav käis – ahah, siis ma tean, selle värviga ekssole. Et see see on nagu mõnus tunne tähendab et ee.. sa ei ole nagu ükski tähendab seal külas. Ei seal on toredaid inimesi ja toredad.. meie külas küll ei ole mingisugust praegu miskit. Võibolla keegi räägib taga kaa ega ma ei tea. Minu meelest on küll mõnus. Noh külapoed surevad välja muidugi sest et suurkonkurendid Loksal ekssole.. inimesed käivad ja peavad käima selle pärast ma ütlen et transport peab jääma ikkagi et inimesed saavad liigelda ja poes käia et.. odavalt kaubad ikkagi.. külapoodides on ikkagi.. poolteist korda kallimad asjad et ega see ei ole, materiaalselt ikkagi raske inimesele. Ja eks need külapoed surevad välja kahjuks.

Te olete sealt külas pärit?

Ma võtsin naise sealt.

/---/

Kaua te siis olete elanud seal?

Kaheksakümne.. kurameerimise ajast kaheksakend viis, aga abiellusime kaheksakümne kuuendast. Eks ole sellest vot. Aga noh tegelt ma olen ju Vihasoost aga noh.. ütleme. Vihasoost on mul.. kaa noh, no ei ei saa ju ütelda ega ma ei tee ju ise kaa midagi aga.. aga ütleme et need teeäred ee.. vaata kui sa teed mõnegi asja ära noh, sa ei jõuagi kurat mööda küla kellata neid asju, probleeme. Iga inimene peab nagu ise oma aia taguse ise puhtaks tegema ekssole. Ja kui ma sõidan Vihasoo külast läbi ekssole ja.. ja ja ja suur küla ekssole ja ja niinimetatud keskus ekssole. Nüüd kui seal on kõik koristamata ja seal ei teha midagi et.. siis mul on, veelkord toonitan, sest MTÜst ikka täiesti ükskama. Et et minu jaoks ei ole vaja, meie külas ei ole seda MTÜd aga naised koristavad ja mehed tuleme välja ja.. ostame poe juures seda õlu ja joome ära ja.. on küla teeäred puhtad ekssole. Kui kaua, see sõltub muidugi mööda sõitvatest autodest ekssole aga.. aga noh see.. Et selles suhtes nagu mul on mõnes mõttes Vihasoost kahju ja.. ja et ta on niimoodi noh. Seal on kaa ülemine küla ja alumine küla. Aga alumine küla on ikkagi põlisküla elanikud suures jaos eks, ülemine on ikkagi need kes on ee.. sissetulnud suures jaos. Aga need ül.. sissetulnud tahavad hirmsasti hirmsasti kõike hallata ja vallata tähendab.. see.. Aga tal ei ole seda minu meelest vat ei ole seda kodukandi tunnetust. Ta ei ole see no.. ta ta.. ta võib ütelda et ja ma olen jah siin ekssole.. aga tal ei ole sellest ikkagi päris seda.. oma sooja ja külma. Et vat see on et.. Jumala eest ma ütlen mida iganes no teha siiski kurat, ma olen ju teind isetegevust ja ja asja et.. Vanasti sai korraldatud.. korraldas see Vihasoo rahvaring.. jüriöö jookse teha, olid kasvuhooned, kolhoosid kõik osalejad panime jooksma seal, ise võtsin osa. Super noh ekssole. Nüüd ei tule Loksa linnas on see jüriöö jooks ekssole. Noh.. koolid ekssole, arusaadav ekssole et klassid tulevad.. aga meiegi organisatsioon siin mehed kaskend viis tükki ekssole, me ei saa punkti kokku. no ei saa no. Kõik on poolsandid aga siinsamas kuu aja pärast tuleb meil füüsilised katsed ekssole et.. Selline apaatne kõik, keegi ei kedagi midagi ei huvita või ei ole need nii atraktiivsed või.. või ma ei tea mida inimesed ootavad. Ma'i ma'i ma'i tea noh. Alati on ju koolides suured jüriöö üritused. Aga võta Vihula vallavalitsuse jälle ekssole.. jüriöö jooksud, vastlapäevi kõik, võta pildid lahti internetis kõik on pildid olemas da-da-daa. Kurat tekitab huvi minul, tahan kaa minna sinna. Ma lähen jüriöö.. asja sinna võibolla jooksma, ma ei tulegi siia saad aru. A miks see nii on? Mis asi tõmbab selle asja sinna? See peab midagi muud olema noh. Ma ei tea. (ohkab) Et jah sellised asjad nagu et. Mul ei ole inimeste vastu isiklikult, aga see asi peab olema huvitavaks tehtud. Asju kui teha, siis teha hästi.. aga mitte teha kunagi mingisuguse kuradi linnukese pärast. Ma ei lähe kuhugi üritusele kus on.. tean, et ta teeb linnukese pärast seinale või kellegile kuradi kabinetti või kuskile kurat, ma tegin ära näe. Mõttetus raisk.

/---/

Kas teil.. soovite veel midagi öelda.. selle teema kohta või üldse?

Ei no tähendab phhhhh no tähtis ongi see et ee.. et see.. omavalitsus kui ta nüüd teeb tööd, siis ta teeb ka kõigiga piirkonniti kõigiga, et ta ei unustaks kedagi ära noh ja jaa. Ja ja tehku.. nii nagu Loksa vald omal ajal tegi et, meie prioriteet sel aastal oleks.. ütleme teed, järgmine aasta veed, kolmas aasta ütleme et turismindus või.. et pööraks rõhku.. neid oleks mingi viis-kuus punkti, et see siis hakkaks

nagu ringlema jälle ja järgmine.. tsükel uuesti peale. Selle viie aastaga hakkab jälle kuskilt mingi ära vajuma eksole. Ja vaadata, korda teha. Ja nii nagu ütles omal ajal.. see rahastamise suhtes ka.. Loksa valla kultuurikomisjoni esimees et.. tuleks jälgida seda, et kui on üritus ja me rahastame seda a la kümne tonniga. Ja kui ma lähen sellele üritusele ise ja ma.. võtan sest osa ja näen et.. seal ei ole selle kümne tonni eest mitte midagi pakutud.. pluss tehakse piletid võetakse veel piletid eksole.. see teeb veel sada hinge tuleb eksole, panen piletraha kokku, see tuleb veel kaks-kolm tonni juurde.. aga midagi seal ei toimu eksole. Mingit meelelahutust ega mitte midagi. Siis järgmine aasta seda üritust ei saa, ta taotleb järgmine aasta juba kaksteist tonni eksole. Siis ei saa seda niimoodi toetada tähendab ja ta.. ta ise juba nägi juba.. käis nendel üritustel siin. Mina pooldan ka seda tähendab. Osad üritused muudkui hea projekti kirjutab, oi see on hea asi, see on rahvusvaheline. Lisatakse sõna rahvusvaheline.. ja see asi töötab eksole. Ma teen ka nüüd jooksupäeva siin kurat teen rahvusvahelise eksole suvel. Võibolla tuleb mõni lätlane siis eksole, ongi rahvusvaheline jooksja ju mul sees. Siis ma peaksin teenima ju selle ürituse eest.. nüüd ma saan võibolla ainult kolme tonniga teen selle ürituse, võibolla siis mul oleks vaja kolmkend tuhat. Noh. Aga mis mul kvaliteedis muutub? Auhinnad on samad, medalid on samad, diplom on sama, jooksutrass on sama hea. Mitte midagi ei muutu. No et ee.. ja kui seda niimoodi jälgitakse siis me ju hoiamegi materiaalselt kokkuhoidu teeme eksole ja.. ja kõik inimesed hakkavad ka püüdlema paremuse poole. A niimoodi me lasemegi et oh saab ikka jah, kuidagi ikka teeme ära. On old üritusi kus.. tegijat ennast polegi kohal eksole. Noh. Ja pidu käib eksole, aga tegijat polegi, õhtu jooksul ei näe et.. see üritus.. et tema teeb seda. Sellised asjad on nagu valus vaadata et.. noh ee.. seda peaks nagu kontrollima või vaatama et. Selleks ju inimesed ja ametnikud paigas ongi.

L 6

Kõigepealt ma küsiks haldusreformi kohta. Et selle kohta on nüüd väga palju räägitud juba aastaid, et kas teie olete kaa.. kuivõrd teie olete tundnud huvi selle teema vastu üldse?

No tähendab meie oleme otseselt ju praegu seotud selle haldusreformiga kuna Loksa ja need.. Kuusalu ühi.ühinesid.. aga... põhimõtteliselt on see suur jama. Sellepärast et.. ütleme.. praegu me Kuusaluga, näiteks mis puudutab konkreetset Loksa valda, siis Loksa vald oli küllaltki võimekas ja teovõimeline vald ee.. tähendab ee.. meil oli ütleme.. raha.. noh me saime ikkagi niimoodi.. a et meil nüüd jalaga segada seda muidugi aga aga meil olid ikkagi.. noh.. ütleme me tegime külas ee.. üritusepõhiseid ee.. ühesõnaga üritusi tähendab tegime siis jälle vastavalt sellele taotlesime raha.. siis vallalt. Ja me saime ikkagi ee.. ühesõnaga noh ma ei oska öelda.. päris hästi hakkama. Praegust me saime muidugi vastavalt elanike arvule.. saime raha. Meie külas on sada kaheksakend kaks elanikku praegu tänase päeva seisuga niisuke arv, suvel arv suureneb.. kuskil kahesajani.. ja siis.s siis vastavalt sellele me siis.. ühesõnaga saime raha.. seitsetuhat.. ma ei mäleta.. seitsetuhat viissada või seitsetuhat kuussada nagu krooni. Ta on poole aasta peale. Et siis teise..teine poolaasta saame.. umbes sama palju kui see kui nüüd.. no arvatavasti see volikogu ei muuda seda otsust.. selle pearaha kohta. No mis see on juba Eesti Vabariigi seadustega paika pandud kui on see pearaha. Aga Kuusalu vallas peetakse sellest.. nagu öeldakse rohkem kinni. Nii et see väike vald on ikkagi mugavam, tähendab ta on kompaktsem, inimesed on omavahel.. noh.. tuttavad, me oleme kõik koolivennad ja kooliõed sest Loksal on üksainuke kool.. külavanemate liikumine meil.. väga arendatud oli ju jaa ee.. meil olid koosolekud, asjad, värgid, külavanemate peod, jõulupeod igasuguseid värke me tähistasime ja.. ja ja no praegu on kaa muidugi aga... noh.. aga ikkagi rohkem on rahvast ja et.. aga agaa ühest kohast jälle muidugi jah aga siis.. mis puudutab konkreetset meie küla siis.. meie rahvas käib juu Kolgas, lapsed käivad Kolgas koolis, lasteaias.. siit.. siis noored käivad siin.. ma ei tea mingis võimlemisringis Kolgas jaa.. et ühesõnaga et.. ja minule isiklikult Kuusalu.. Kuusalus meeldib käia rohkem kui Loksal. Sest Loksa on ikkagi niisukene.. töölis..asula linn.. Loksa on linn.. aga Kuusalu on.. minu esivanemad ja käisid või üldse meie küla rahvas käis Kuusalus.. kirikus.. nii et ta on.. nagu selles mõttes on ta.. nagu.. noh meile nagu lähedam või.. Aga üldse see haldusreform vot niimoodi, no pärast ütled vot.. siis käisid suured need kõik tegime.. läbi need küsitlused ja inimesed kõik peab ja peab ja peab meid sunnitakse. Pärast kui me ühinesime Kuusaluga ära siis öeldi et.. Ansip ütleb siis seal sama see saade et need vallad on väga mõnusad.. need väiksed vallad ja kõike niimoodi ja naamoodi.. ja et see on ikka sunduslik et seda

ei pea tegema. Noh et näed.. ma ei oskagi öelda.. Aga muidugi no väike vald on ikka väike vald.. ja raha.. tähendab mis.. vot meil on võibolla kõik vallad ei ole nii rikkad muidugi mai mai mei old rikkad Kuusalu vald Loksa vald põld rikas aga ta oli ikkagi kompaktne ja.. ja sihukene ma ei oska öelda.

Aga.. eri aastate jooksul räägiti ka igasuguseid eri neid variante üldse, millised ühinemised võiksid kõne alla tulla. Kas te neile kaa tähelepanu pöörasite? On teil näiteks mõni meeles mida.. Üldse Eesti Vabariigist vä?

Ei just selle kandi puhul.

Aga meil ei olnud üldse teist varianti. Sest kaardi pealt vaadates meil.. kellega me ühineme? Virumaale. Kui.. noh Vihula vald on meil siin teinepool Virumaal, a see ei tuld üldse kõne allagi.. sest ajalooliselt on ikkagi see kant olnud Kuusalu kihelkonnas. Ja Virumaa jääb meist ikka väga kaugele. No ta on Vihasoost muidugi.. kui siit Vihasoosse minna siis.. no lähed sealt mäest üles ja hakkabki juba.. Virumaa, Lääne-Virumaa.. agaa.. ma ei.. ma ma ei ole kuulnud et sellest oleks üldse juttu olnud või arutusel.. võibolla see oli võibolla nüüd jututeemaks aga see.. tõsiselt ei old tõsiselt võetav üldse. Virulased vist ei tahtnud kaa et. Noo siis siis oleks pidand maakonda.. tähendab maakonna piirid oleks pidand muutuma. See on ju väga keeruline. Ja kallis. Tuleb kõik jumal ringi teha sildid, värgid, blanketid, asjad, kõik oi.. oi.. oi. Jah. Jah. A tead see ee.. see.. see mina olen Lehtses elanud, Lehtse vald läks Tapa alla noh.. see on nüüd ee.. noh ta läks siis Lääne.. kas on Lääne-Viru või on Ida-Viru.. no ükskõik selle koosseisu aga see.. tuli ikkagi välja väga kallis. Seepärast et see see ee.. ja meie oleme Harjumaa koosseisus olnud ju aastakümneid ju siin.. et see.

Vist nii palju oli erinevaid variante et et kui.. kui suurelt ühineda.

Aa selles mõttes.

Et et räägiti vist.. väga erinevaid variante kaa.

Noo see ja ma lehest olen lugenud nii palju variante oli aga.. aga noo.. puht praktiliselt see liiga suur.. ikka mis liiga suureks läheb see on.. ei ole juu otstarbekas. Tähendab see.. see infrastruktuur ja see hajub.. niimoodi laiali.. ja ühesõnaga võtame küla tasandil kui sa tahad midagi saada, siis.. siis sa pead seda asja ajama.. ma ei oska öelda.. väga.. või noh nihukene hajusalt.. ja tekkivad ikkagi.. oma nihukesed koolkonnad või need jäävad.. aga muidu juhtimine läheb ikka väga hajusaks. Ja ütleme seal.. nagu meil praegu need Loksa.. siin vallas olid need.. küla vanemate kooslused.. nisukesi kooslusi ei tekigi ma arvan.. võibolla.. hästi suures vallas. Et need just hajuvad ära. Meie olime kaa kui läksime arvasime et meie külavanemate kooslus et see.. läheb laiali.. aga noh siis ikkagi.. meil on see Maila Velström eksole tema.. sai vallavolikogusse ja siis nüüd tema.. on.. selle külaliikumise eesotsas. Ta oli meil Loksal.. kaa ja kuna tema jäi siis tänu temale see.. see külavanemate liikumine läks edasi. Nii et.. aga põhimõtteliselt mina.. mina ei oskagi öelda, see liiga liiga suured vallad ja need.. on ütleme.. tava..tavaelaniku kohta.. kohta jaa on ikkagi ja jaa noh.. ütleme ikkagi juhtimisest kaa ta on ikka hajuv nisukene ja.. ja ta ei ole sihukene kompaktne, ei ole kindel või noh ma ei oskagi öelda.. mina isiklikult küll ei poolda hästi suuri valdasid.

Vahepeal räägiti ka sellest ee.. või noh üsna reaalne plaan oli Loksa linna ja valla.. ühinemine. Mida te sellest arvasite?

Ei no see oleks ju olnud olnud reaalne.. ühineda. Aga kuna.. linna või noh see see poliitiline võitlus on Loksa linnas niivõrd suur et.. et no see oleks.. oleks olnud täitsa reaalne. See oleks tekkinud nihukene väike vald linn juures. Linnaga vald. Väga ilus. Kui.. kui kui Loksa.. oleks olnud nüüd ikkagi... see, aga nüüd ta ilmselt kunagi tulevikus ta ühineb selle Kuusalu vallaga.. ma arvan. Sest ta on praegu enklaav ju. Täiesti üksik. Noh.. ja tal on juu niipalju võlgu ja jaa ükski inimene ei old nõus.. see.selle..neid Loksa võlgu katm.. võtta ühesõnaga enda kanda. Valla.valla ühesõnaga.. Loksa valla volikogu keeldus kategooriliselt sest et.. võlad olid niivõrd suured. Sest ei tulnud midagi. Ja poliitiline võitlus Loksal muidugi mis.. oli suureks takistuseks. Aga sellest oleks saanud väga.. väga mõnus asi ma arvan. Kui Loksa linn oleks olnud ikkagi.. ta oleks tekkind nihukene.. vald. Linnaga vald, kus on üks linn. Sellest oleks võinud tulla.. väga väga asjalik asi aga.. aga kuna selles.. ja muidugi laevaremonditehas see on see on nagu öeldakse üks..üks ee.. üksus selles Loksa linnas noh mille peale see linn üldse põhineb ja eluaeg ta on olnud seal.. et kui kui kui sellega oleks ikka häid suhteid..

loodud ja.. ja ja ta oleks olnud nagu.. noh nihuke oleks olnud normaal..normaalses suhtlustasandil.. et inimesed oleksid saanud omavahel hästi läbi.. kõik need võlad ja värgid oleks siis kas.. ära kustutatud või.või keegi oleks need kinni maksnud või ei oleks võlga võetud või no ma ei tea.. aga selleks oleks vaja olnud kokkulepet. Aga muidu see oleks olnud väga vahva. Jah.. jah. Ja jaa meie meie olime muidugi kõik selle poolt ütleme külavanemad ja meil olid koosolekud ja kõik. Ja siis me arutasime seal seda asja ja me olime kõik selle poolt.. et et ikkagi linnaga aga noh... aga aga agaa.. no ei tuld midagi välja. (paus). Oleksid võinud võinud see oli muidugi valla juhtkonna.. täiesti Loksa valla juhtkonna.. ühesõnaga mõte selle Kuusalu vallaga ühineda.. ja nemad seda asja ajasid ja nemad seda asja tegid, oleks võinud oodata nii kaua kui.. kui võibolla Loksal oleks see poliitiline olukord.. ühesõnaga läinud normaalseks.. ja oleks tekkinud sihukene normaalne linn.. ja jaa millega oleks saanud läbirääkimisi pidada ja need võla.võlad.võlade.. võlgade katteks oleks mõttekas.. võind pangalt laenu võtta.. ja siis.. või näiteks oleks laevaremondiga saand.. ütleme kokkuleppele et oleks selle.. kinni maksnud ja linn oleks siis selle asemel andnud mingit kas elamispenda näiteks seal hästi..odava.. ma ei tea. No see oleks old /arusaamatu sõna/ aga selleni ei jõutud.. poliitikut ei jõudnud kokkuleppele.

Kui öelda teile Loksa vald.. mis teile sellega seoses esimesena meelde tuleb?

(paus). No mis te mõtlete mingit no mingit konkreetset

Ei no lihtsalt mis teile seostub Loksa vallaga? Kui öeldakse Loksa vald.. et mis see esimene asi on mis pähe tuleb?

Ilus loodus. (paus). No meil oli ju külavanematega.. see on ikka põhjarannik ja seal on ikkagi praegu.. me oleme Lahemaa rahvusparkis sisuliselt. Kõik terve Loksa vald on ju Lahemaa rahvusparkis.. ja jaa.. seo.seostub ja jaa.. Muidugi.. oleks.. kui see Loksa vald nüüd oleks jäänud.. siis vot sellest ilusast looduses johtuvalt.. no seal oleks tulnud vähe kompromisse Lahemaa rahvusparkiga muidugi mis on väga raske ja ja.. jaa.. ma ei kujuta ette kui.. noh aga võibolla kui seda asja ikka oleks ajanud ja.. ja nüüd muidugi see Lahemaa rahvusparki tehti hoopis sinna keskkonna investeerimistööst osakond ja Lahemaa rahvusparkist ..siin viidi nüüd inimesi ära ma ei tea palju siia üldse jäigi ja.. ja ühesõnaga aga.. kompromissid olid olid niivõrd rasked sest et praktiliselt ütleme.. ehitustegevus.. ütleme.. siis.. igasugune asi, osa külasid näiteks on välja ehitatud. Ütleme minu vanaisa on pärit siit külast, ma tulen.. meie küla ei ole konkreetset seal ma toon lihtsalt näite, näiteks Kotka küla. Ta on välja ehitatud. Ütleme kui keegi tahab.. sinna elama minna mõni noormees, ta ei saa majaehitusluba. No ta ei saa ehitusmaad. Noh? Ongi kõik. No see.. kes siia elama tuleb, perspektiiv igasugune puudub ju. No mis sa tuled siia siis noh? Ehkki Kotka küla näiteks.. väga.. looduslikult kaunis. Seal saaks teha turismitalu särki-värki eksle, kõike arendada. Seal on ju.. forelli kasvatus seal samas ligidal. Kõike saaks teha aga kõik kõik taandub sellele Lahemaa rahvusparkile, millega on väga raske asju.asju ajada ja ja jaa niimoodi ja vat. Ja nüüd see tulevik oleks olnud, Loksa valla tulevik ikkagi.. ikkagi arendada seda turismindust... ütleme kui oleks Loksa linnaga koos olnud, siis oleks näiteks saanud.. Loksale ütleme majutuskohti, ütleme tulnud hotelle, sööklaid, värke. Praegu on ju niimoodi et kui inimesed sõidavad siin.. mu on.. teie kõrval istus see on giid. Ee.. süüa ei ole mitte kuskil. Turiste terve.. bussitäis on turiste.. aga siis neil on muidugi ära jaotatud, nad sõidavad siis kas Käsmu võivõi või siis ühesõnaga niimoodi et.. teevad seda marsruuti aga.. miks ei võiks Loksal olla. Vanasti oli Loksal.. kui oli see söökla seal üleval.. ja jaa kõik ja.. seal oleks näiteks võiks võiks.. seal on need.. no ütleme.. seal need vanad majad seal uues.. ma ei tea kas.. ma ma täpselt ei tea a no näiteks ütleme oleks võind võtta, miks mitte ka ehitada.. noh näiteks mõni.. mõni uusrikas, Loksal need venelased on ju seal uusrikkaid kaa, kes oleks näiteks ehitanud hotelli või.. mõnest vanast ee.. seal.. ma ei tea mis seal on seal a seal on nüüd lammutatud.. No näiteks eks ole.. et ühesõnaga keskus, hotellid, motellid, värgid.. ütleme seal söökla.. no toitlustamine, majutamine see oleks kõik Loksa linnas olnud.. ja siis ümbrus ring.. ümber ringi on Lahemaa rahvuspark, looduslikud alad ja seda turismindust ja seda värki oleks saanud siia arendada nii et.. sellest ol.. oleks perspektiivis tulnud.. väga hea asi.. ja jaa, aga me meil nüüd need külad ja kõik kõik kõik me oleme pandud selle Lahemaa rahvusparki raamidesse. Me ei tohi midagi teha, me ei tohi midagi vaadata, ehitada, värki.. no ühesõnaga.. no ma ei oskagi öelda. Nii et rannakülades.. näiteks seal kus.. on ühesõnaga.. seal kui on põllumaa ja tahad sinna peale midagi ehitada, pead luba taotlema Lahemaa rahvusparkilt.. ehitusluba, ehitusmaaks selle.. See on nihuke kadalipp et inimene lihtsalt.. ei tegele sellega. Ta ostab Lõuna-Eestisse kuskile maad, läheb siit minema kui tal juuri siin ei ole. Kui tal juured siin on siis ta muidugi nikerdab siin tead. Aga siis

põhimõtteliselt oleks kogu see kogu see Loksa vald ja just just meie.. kui meil koosolekud näiteks olid ja nende.. külavanematega ja.. on.. märksõna oli ikkagi loodus.. Loksa vallas. Ilus loodus ütleme.. seal selle.. Valgejõe, Nõmmeveski, siis ütleme seal siis need on ju väga ilusad kohad Kotka eksole seal ja siis mereäärsed külad Kasispea, Pärಿಸpea ja siis siis ja siis mis see veel Viinistu ja.. ja siis mis see Turbuneeme.. noh.. Seal oleks saanud.. seal kõik.kõiki ühesõnaga turis.turismindust välja arendada.. seal oleks küladesse saanud teha majutuskohti, saab saab saab praegu kaa.. teha.. agaa.. aga kui oleks jäänud see Loksa vald ja oleks seda Lahemaa.. mina isiklikult, kui keegi minu käest küsiks, siis ma.. oleksin ühesõnaga seda.. Lahemaa rahvusparki piiri nihutanud Virumaa poole... võii.. ee.. nad karmistavad. Nüüd on jälle uus.. uus tuli välja Lahemaa rahvusp.. nad karmistavad nõudeid. No mina näiteks teeks siis lõdvemaks need nõuded, et inimesed saaksid normaalselt elada ja ja majandustegevust arendada. Ei saa ju. Vehivad kõik.. ee Tammispea külast ja sealt mõtle mihukene seal võiks oi issand jumal.. kui palju ehitada ja teha ja ja turismindust arendada, aga kõik ju vehivad Tallinnas tööl käia seepärast et.. et sa ei saa midagi teha. Just just just see.. ja meil on see.. selle selle.. Hara külas seal ju.. lõdvam ikkagi no ikkagi loodus loodus.. ja iga kord kui oli siis.. tuli sellest.. suvel tulevad need turistid ja siis.. (muigab) oehh lemmik teema Loksa külavanematel on.. prügi, aga see on igal, ma arvan see on kõigil külavanematel ja ja ja kõik need ilusad kohad kuidas neid.. serveerida ja kuidas neid rahvale välja pakkuda ja.. no ütleme Nõmmeveskil ja seal Lahemaa rahvuspark ei luba midagi teha. Ta ei luba pinki kaa panna.. või niita või.. Ta ei tohi jõe ei tohi läheneda seal on see on kaitsevöönd mingi viis meetrit no kurat see on see on nii.. see on õudne noh. Ja sellepärast külad jäävad ee.. nihukeseks et ee ei saagi midagi.. teha, aga muidu põhimõtteliselt on mina kujutan ette just seda Loksa valda et oleks olnud.. nihuke looduslikult kaunis just nagu ta praegu on eksole.. see põhjarannik just ütleme kõik need.. eee.. ja siis ee.. siis ee.. siis need Murksi ja.. ja Parksi ja siis need on juba ütleme Põhja-Kõrvemaa alla lähevad seal need lagedad väljad ja.. ja ja no ühesõnaga ilus loodus ja siis see Loksa linn oleks olnud siis see keskus kus oleks olnud majutus, toitlustus, värki.. ja kõike nimodi ja ma ütlen ma kujutan ette.

Nii. Aga kui öelda Kuusalu vald, mis teile sellega esimesena pähe tuleb?

Kirik. Hee he hee.. muud mina ei oska midagi mm.. noh me.. me käime.. mina seepärast minul käisid kirikus käisid ja.. ja siis oli Kuusalu kihelkond oli ja siis Kuusalu kihelkonna kogu see.. ee.. noh ühesõnaga see teenistused ja ja see.. asi käis kõik Kuusalu kirikus. Minul endal ee.. endal ristiema elas seal kiriku kõrval ja tema õde laulab praegu kirikukooris ja noh minu.. esivanemad ja isa olid usklikud ju kõik ja nemad käisid Kuusalus.. Ja Kuusalu muidugi on see Põhja-Kõrvemaa ja see oli nihukene ta on suur.. ja ja, ma ei ole ausalt öeldes selle Kuusalu.. valla.. ühesõnaga sellesse eelnevasse elusse süvenenud, ma ei ole seda lugenud.. Kuusalu valla kohta. Sest et kui ma tuln siia, ma elasin ju Tallinnas, nüüd ma olen kolm aastat siin elanud ja ma ee.. siis ee.. mul siis ee.. aga siis oli Loksa vald Loksa vallas.. ühesõnaga nagu tegutsesime ja.. ja selle Kuusaluga nagu.. ei oskagi öelda. No nendel on ka see.. on need ee.. Salmistud ja mis seal on need kohad kus laiad suured liivaväljad on, mere.mererand on seal ja.. Ja kus ka nagu turismindustega nagu tegeleda saaks.. Põhja-Kõrvemaa seal.. väga ilusad kohad, puutumatu loodus seal ja.. Aga meile muidugi jah ikkagi sest kuna kogu see siin Põhja-Eesti kuulus siin ikkagi Kuusalu.. Kuusalu kihelkonda, siis see kiriku tegevus ja siis need lauritsapäevad ja.. ja laulupeod ja.. no ikka oli ka Kuusalu et natuke nagu vaimne keskus.. Kuusalu.. sest et inimesed olid sügav.. või no mitte sügavusklikud vaid ikkagi pidasid nendest kinni.. nendest.. usklike tähtpäevadest ja nendest reeglitest ja.. mitte reeglid aga et need olid nagu kombeks. Nisukene. Aga jah.

Aga lisaks sellele kirikule, kas teil siis on olnud veel mingisuguseid.. kokkupuuteid selle Kuusalu vallaga või?

Eelnevalt või?

Ee.. jaa.

Äkää.

Te ei ole seal.. liikunud, ringi käinud?

No ma olen Kuusalus vahest poes.. poes käind ja nimoodi aga aga agaa ee.. väga vähe. Vat nüüd ongi ongi niimoodi siin et need inimesed siin ütleme.. me elame tegelikult ju Virumaa piiri peal et ee.. muid

suhteid tõesti ei ole peale kiriku. Mina küll ei tea, vähemalt meie külas siin ei old.. No kui oli laat näiteks eksole Kuusalus siis mindi laadale ja jah aga aga...

Aga praegu on veel see.. kooli asi?

Kool, lasteaed, spordii need.. igasugused ringid no nad käivad Kolgas siis.. Kolg.Kolga on siin.. Kolga meie küla noored.. noored käivad kõik.. spordi seal on need võrkpalli ja ja korvpalli ja mis nad seal mängimas käivad ja.. hea spordi.spordisaal on seal koolimaja juures ja seal siis käiakse sealt harjutamas ja.. ja niimoodi... Agaa noh nihukest.. Aga Kuusalu rahvamajas mina mäletan võibolla isegi kui me noored olime ja.. me ei käinud seal tantsimas ega midagi me ei käind. Me käisime Läsna.. me käisime Läsna või Valgejõel.. Viru.Virumaa poole. Ee.. Kuusalu jäi nagu nagu teisepoole otsa hoopis ma ei tea millegipärast oli nagu meie jaoks.. kauge, aga ma räägin oma esivanematest lähtuvalt. Aga muud ma ei oskagi öelda. Meil laadal ma ei mäletagi et oleks käidud. Käidi siis juba Rakveres või.või.või Läsna.. oli Läsna oli vanasti väga.. seltsielulik nihukene.. äge.. ja siis oli Viruvalerinna ja veel oli siin üks küla mis see kohanimi oli, rahvamaja on seal veel.. no ühesõnaga ta.. seal sai pidul käidud. Ma ei mäleta mis selle koha nimi on. Ja see juba juba me läksime juba Virumaa poole, aga vat Kuusalu jah jäi nagu eemale. Selles mõttes et.. nisukesed noored et oleks nagu Kuusalu rahvamajja tantsima läinud või. Ma ei oska öelda.

Aga.. te seda mäletate millal te või kuidas te kuulsite esimest korda sellest Kuusalu ja Loksa valla ühinemise plaanist?

Oi ma kuulsin seda.. no kui ma siia tulin siis ee.. mis aastal ma tulin.. kakstuhat kaks.. ehitasin.. ma Tallinnast.. tulin ära.. ja siis ma kohe hakkasin seda juttu kuulma. Mina esi.. noh nad tahtsid mind kohe külavanemaks valida aga mina ei hakand. Ja siis maa.. siis ma olin.. ma ei mäleta mis aastal ma üldse olin siis kakstuhat neli vä? ähää vist jah. Ja siis see ühinemise jutt käis kogu aeg ja siis oli ju rahvast.. see tehti see referendum ja kõigist nendest asjadest. Mina isiklikult selle vastu küll ei olnud. Noo ma ei ole ma ei ole ka praegu selle vastu.. et me ühinesime.. aga need rannaküla rahvas ja need olid väga vastu ja need on siiaaani.. ja selle sellega ühesõnaga nagu selle.. no sellega leppind. Sest ma ütlen meie rahvas käib ju lapsed käivad lasteaias, lapsed käivad koolis, noored käivad sporti tegemas, tenniseväljakul käivad seal mängimas ja kõik ja niimoodi ja.. mina küll põhimõtteliselt selle vastu ei olnud ikka küll aga.. Sest Loksalt näiteks ei ole kaa neid, Loksalt neid tingimusi näiteks ei ole. Mõtleme kui oleks tekkinud Loksaga.. nihukene ühine suur vald. Ei ole tenniseväljakut, ei ole ujulat, ei ole spordisaali ja jaa praegu .. selles mõttes on väga hea et üks meie küla inimesed käivad.. seal.. Nad käisid muidugi juba enne, aga kui meil on ühine vald, siis näiteks lapsi võetakse palju paremini lasteaeda. Sest enne oli niimoodi et ikka kuulge teie ikka ei kuulu, minge Vihasoole aga nüüd ei räägi keegi mitte midagi. No need noored pisikesed emad kes siin käivad oma väikestega.. need ee.. soku..viivad oma.. ja need räägivad et enne vaadati niimoodi et noo mis teie olete Loksa vallas mis meil on endalgi lapsi ja lalalalaa. Enam ei ole midagi öelda. Ühine vald ja.. ja tuleb võtta ja.. nii et ja lapsed kooli.. lähevad ühesõnaga keskkoolis siin nüüd poisid käivad ja.. ja noh esimesse klassi siin minu lapselapse sõber läks ja. Kõik käivad Kolgas, kõik käivad Kolga koolis. Ja meil on lähem kaa, viis kilomeetrit ju ainult Kolka siit... ütleme siit nendest majadest. Aga buss muidugi tuleb.. buss tuleb ma ei tea kus see.. mina ei teagi kas see Kolga kooli buss käib Loksa ka vä. Mina ei tea. No siit ta igatahes läheb raudselt, seda ma tean. Kell üheksa hakkavad tunnid ja buss läheb pool üheksa siit Kolga kooli buss läheb mööda. Ta tuleb Kõnnust, ma ei tea kas ta tuleb sealt Valgejõe.. ei Valgejõe läheb vist teist moodi. Ma ei tea kuidas see ring neil on aga igatahes ta läheb siit mööda. Nii et.. selles selles mõttes et ee.. nagu ee.. selle ee.. vastu üks mis puudutab konkreetselt meie küla ja meie inimesi.. et meie nagu.. no võibolla seal küla haru.. aga keegi ei ole nagu eriti kurnud. Nüüd käivat sealt küla lapsed kaa juba kesk.keskkooli kes läksid, läksid Kolka. Tulid Loksalt ära, läksid Kolka. Peale seda kui ühinemine toimus.

Mispärast siis huvitav

Eee.. Kolga kool on küllaltki nisukene eduline. Selles mõttes et seal on see.. näiteks seal on need arvutiklassid ja värgid ja siis seda.. seda arendatakse seda ja see noh kes on näiteks tahab ülikooli minna seda õppima.. sel on juu.. mõistlik seda juba keskkoolis sellega tegeleda. Arvutitehnika ja see infotehnoloogia need on spetsiaalsed minul käib kaa.. siin poisid käib meil keskkoolis, neil on spetsiaalne infotehnoloogia tund. Ja siis.. ja ema tuleb arvutisse kõik mis.. mis poisil koolis on.. kõik

on emal arvutis.. no seda räägitakse aga Kolga.Kolgas juba on.. jaa jaa. Just selle poolest et ta on.. noh nisukene.. kuidas öelda, ärgas öelda see on nihuke vanaaegne sõna aga.. just see infotehnoloogia pool ja siis see.. kõik on rohkem arenenud.. ja ta on.. väiksem ja ta on rahulikum, ta on vaiksem, õpetajad on omavahel.. ma ju seda muidugi ei tea mismoodi nad läbi saavad aga aga noo noo ma ei tea õpilased kes seal käivad juba näed nigu, ajad nendega juttu, keegi ei ole kurtnud et. Ja mehi on palju seal, meesõpetajaid jaa. Nii et ta on nagu edulisem see kool kui on Loksa. Loksa on väga suur.. ja laialivalguv.. ja hajuv.. ja ja ja peale selle on see poliitiline võitlus seal.. mis on õpetajate vahel, see see laieneb õpilastele ja siis.. see et ta on nihukene närviline õhkkond, nad ei taha seal käiagi. Noh.. keskkooli sealt.. kes tulid siit.. meie külast läksid.. läksid ära siia.. et siin meie oli ka üks poiss kes käis kogu aeg Loksal.. ja tema tuli kaa. Ja nüüd ma.. siin.. rääkisin nendega ja ta ütles et oi mulle meeldib seal Kolgas väga.. väga palju rohkem. Väiksem kool, rahulik, ütles et nii rahulik ja õpetajad on kõik nihukesed rahulikud, toredad, meesõpetajad eksole noored mehed.. jah.. vat. Ja selle selle pärast nagu jah.

Et te siis külarahvaga olete kaa rääkinud sellest ühinemise teemal või?

Eks ikka eks ikka jah.

Kuidas.. kuidas nemad selle kohta siis arvavad?

Ei noo eeee... meie küla rahvas oli üldiselt nagu poolt. Osa hääletas kui see.. osa hääletas muidugi vastu et.. et põhimõtteliselt et me jääme nagu ääremaaks. A mina praegu isiklikult ei tunneta seda ääremaad, sest Loksal on teeninduspunkt. Seal saab registreerida surmasid, ütleme et keegi siin sureb.. et on kiiresti vaja surmatunnistust ja ja siis.. ee.. noh praktiliselt kõiki asju saab, nüüd see pension oli näiteks eksole.. oli vaja kirjutada avaldust. See inimene istus, tal olid seal laual.. need blanketid laua peal.. ühesõnaga et kui sa lähed neid asju ajama et niimoodi et sa saad ikkagi Loksal kõik asjad ära teha. Sa ei pea Kiidu sõitma. Nii et selles mõttes on hea. Et ikkagi tuleb no näiteks.. nüüd selle pensioni tõusuga seoses.. nende avalduste kirjutamine, see tuli nii äkitselt.. eksole et inimesed noo kes see need vanad inimesed kes hakkavad Kiidu minema.. aga seal Loksal oli kõik.. ükstaskõik mis päev mine. Ma käisin reedel, et peab vastuvõtule minema, et millal see on aga mõtlesin et lähen igaks juhuks läbi heheee seal oli laua peal, kirjutasin seal samas kohe ära ja pold midagi. Ja jaa siis.. no ma ei oska öelda kas.. nüüd need.. need külaelanikud.. eks nad käivad seal seal poolne küla ja see käib kõik Loksal. No mina käin kaa Loksal. Aga ega nad niimoodi vastu küll ei olnud kui olid ütleme rannakülad. Nemad olid ikka noh ütleme rohkem poolt.. rohkem poolt kui kui olid need ükskõik.. Sest et poes nad käivad Loksal ikkagi kõik, osa rahvast käib muidugi Kolgas poes. Nii et võibolla meie küla elanikud ikkagi suhtusid positiivselt. Võtame nii keskmiselt kui ütelda. Jaa.. jaa erinevalt rannaküladest kus inimesed olid täiesti vastu, sest rannaküla jääb ikka täiesti ääremaaks kui hakkad mõtlema, võtame Turbuneeme seal või või Kasispea ühesõnaga täiesti ääre peal.

Nüüd te mõningaid olete välja kaa toonud aga mis, mis sellest ühinemisest nagu kasu on olnud või mis..

See aeg on liiga lühike olnud

Liiga lühike

Jaa. Pole ju veel aastatki möödas. Ma ei tea milla me ühinesime sügisel või ei jaanuarist või..

Noo sügisel põhimõtteliselt agaa..

Sügisel jah.

Üks pool aastat on sellest möödas.

Jaa liiga lühike aeg.. jaa Et selleks et neid plusse ja miinuseid hakata välja tooma. Praeguse seisuga on täiesti normaalne. Aga agaa noh ühesõnaga elu on nagu ennegi oli aga.. mõtleme meil see külavanemate tegevus ju toimub samamoodi ja ja jaa.. aga muidugi kaugem on käia oli koosolek Leesil. Aga ükskõik see selleks see on sihuke bõbõbõöö. Ag agaa liiga lühike aeg et kõike seda analüüsida ja..ei oska seda praegu kuidagimoodi teha.

Agaa kui te eelnevalt mõtlesite sellele ühinemisele, mis te siis arvasite, et mis võiks olla need, mis sellest kasu tuleb ja mis võiks olla need, mis sellest.. noh pigem negatiivne kaasneb?

Inimesed kartsid ikkagi seda.. et kogu see asjaajamine.. ütleme puht.. nihuke bürokraatlik asjaajamine et see jääb väga kaugele. Ütleme seal inimene surmatunnistust vaja saada, siis pensioniga eksole,

sotsiaalnõunik.. on Kiius no.. jumal halasta. See see lähed võtad kahe päeva reisi ette et ta seelle (naerab) jumala eest millal sa Kiidu lähed vanainimesed.. ja selles mõttes et sellest see negatiivne et just asja.asjaajamine.. jääb väga kaugeks ja ja inimesed nagu ei saa sellega hakkama ja kalurid ütlevad nende kalapüügiload ja mis kõik on vallas käidud, seal võrguload ja ma ei tea mis seal on.. Aga nüüd ee.. ikkagi.. ikkagitki.. see.. kõik laheneb ära sest siia tehti see teeninduspunkt ja see.. vallavalitsuse ruumid endised Loksa omad jäid kõik alles, seal on inimesed tööl seal teenindatakse inimesi ükstaskõik mis päeval lähed ja mis küsimuses.. sa saad alati seal ära õiendatud et.. võibolla ehitusinsenerid ja seal projektidega värk et siis sa pead kuidugi minema vastuvõtupäeval aga aga... aga aga mida me lootsime mina ei oska küll öelda mida.. ma ei ma ei tea mida lootsime... ja me lihtsalt.. See oli ikkagi niimoodi et.. et see ei olnud nagu öeldakse inimeste poolt tehtud nihuke vabatahtlik akt, see oli ikka sundus. See oli ikka sundus. Seepärast me ei lootnudki midagi, ma ütlen inimesed. Kui nüüd lehest lugeda ütleme Sõnumitoojat ja neid, külavanematega rääkida ja.. lihtsalt seda võeti kui sundust. Et me peame.. ja mina käisin kaa hääletamas ja ja hääletasin kaa poolt sest ma mõtlesin et kui meid nüüd.. kokku ei panda, Kuusaluga me ei lähe, et siis pannakse Virumaaga või jumal teab mis tehakse, jäävad hoopis kõik. No kurat Vihulasse ma küll küll käima ei hakka noh.. see on ikka väga kaugel. See oli rohkem nagu sundus, see ei olnud vabatahtlik ja ja nisukene et me läheme lauluga et või, noh, oi kui tore.. Kuusalu vald, trallallaa, äkää, ei olnud, ei olnud. Ei kogu see reform on nihukene sunduslik, aga nii ta vähemalt minule tundub, see Viljandis kaa ütleme mis nad seal televiisorist ma vaatan või loen ikka seletab et vaat mis siis tuleb ja nii. Kui inimesed tahavad siis pole vaja midagi seletada ju. No mis sa seletad seda. Pole vaja. Siis on kohe näha, inimestel on oi hea meel, jah lähme jah. Siis kõik teeme Abja-Paluoja või noh ütleme.. suure valla, kõik lähuvad rõõmsalt. Ei lähe keegi niimoodi rõõmuga, kõik solvund.. ikkagi seal. Ja need poliitikud käivad ja vehivad käte ja jalgadega ja seletavad ja.. ja jaa et inimesed ikkagi teeksid nii nagu nemad tahavad. Noh. Ja lõpuks ikkagi lähebki nii nagu nemad tahavad. Siis ongi tava.tavainimesel ei jää üle muud kui leppida.. sellega mis on. Ja nii ta on, midagi ei ole teha. Vot nii. Et see on jah nihuke asi.

Nüüd see et ühinemise kohta, kust te informatsiooni saite. Te tõite välja et külavanemate koosolekul arutasite. Kust te.. kust te veel saite?

No kohalikust Sõnumitoojast.. siis.. pressist suurest suurest vabariiklikust pressist, televisioonist seal oli nende ühinemise kohta ja.. selle kohta peeti debatte ja.. ja siin oli neid mitu. Konkreetselt Kuusalu vallast ma ei mäleta et meie ühinemisest seal juttu oleks olnud, aga noh niimoodi ikkagi.. meie kohalik leht kuidugi see Sõnumitooja see valgustas kõige rohkem, et punkt siis esinesid need poliitikud ja siis siis vallavolikogu otsused ja.. toodi seal välja ja.. ja ühesõnaga ja.. ja nii et sellest nagu.. ikka kõige rohkem. Kohalik leht, kohalik leht. Mina kui tulid.. siia ma tulid esimene asi mis ma tegin tellisin kohaliku lehe, sest kui sa siin elad sa pead olema kursis.. kes, mis, kus et.. et sul tuleb külavahel keegi ja ütleb kuule tead kas sa kas sa tead seda juttu, ma ei tea, mina ei ole nihuke külajutu kuulaja aga noh nihukest asja noh.. mida nagu peaks teadma ütleme.. et kui midagi on, mis kus toimub ütleme, kus miski üritus tuleb. Teater tuleb, kui tahad minna, mitte midagi ei tea. Ja esimene asi ma tellisin kohe selle kohaliku lehe. Ja mina olen selle kohaliku lehega väga rahul. Kõiki ma vaatan sealt järgi, kõik ootan kohe ära ja sealt näen vaatan kõik mis kus toimub, Viinistul kõik teatrid kõik kõik kõik, ma kirjutan ülesse.. ja siis kirikuteated kõik et millal on see püha ja teine püha ja ma saan oma sugulastele helistada ja.. nendele teatada ja ja siis.. ja kuidugi need artiklid ja.. minu meelest täitsaa.. normaalne. Volikogu istungitest tehakse seal.. ütleme selles lehes ee.. on ee.. artiklid, mis räägiti, mis arutati. No ega meile külavanematele iga kord neid volikogu materjale ei anta ja me pole neid nõudnudki. Aga noh huvitav on. Aga mõnda võibolla ei huvitagi, ma ei tea, mind isiklikult huvitab. Mina loen need artiklid kaa alati läbi.. ja noh.. mõtlen nagu.. mõtlen siis.. võtan oma seisukoha kaa et.

Kui korraldati kaa neid ühinemise kohta neid rahvakoosolekuid, et kas te nendest kaa osa võtsite mõnest?

Mina ei käinud üheski.

Ei käinud.

Ei käinud jah. Noo tähendab neid korraldati ütleme meie külas.. ma ei mäletagi kas meie külas üldse oli.. minu meelest ei olnudki üldse meie juures. Sest et sest et siin olid jah Loksa vallas olid rannakülad ja maakülad ja kõige rohkem olid vastu sellele ühinemisele rannakülad. Siis korraldati koosolekuid nendele, kes olid vastu. Ütleme Viinistul.. olid koosolekud, Leesil.. vat seal Tapurla ja..

Virve Virve küla ja.. ja need olid ju hirmsasti vastu ehkki nad.. ehkki nad ma ei ei arva et nad eriti vastu olid. Nemad on ju Kuusalule ligem kui Loksale tulla. Ma ei teagi kui mitu Leesilt ütleme Kuusalu sõita seal on.. aa ükskõik. Ja nendele peeti seal. Mina ei mäleta kas.. mina mina siis külavanem vist ei olnud kui see alguses tuli aga m a ei mäleta et meil Kolgakülas oleks peetud koosolekut. Ma ei mäleta seda küll.

Aga... kas te.. ee.. kas te tunnete, et teie saite külavanemana selle ühinemise kohta võibolla rohkem informatsiooni kui kui teised.. külaelanikud?

Ei. Ei saanud. Kõik ilmus ajalehes. Ajalehes oli see läbi mämmutatud.. see oli.. ausalt öeldes nigu purdu.. valmis tehtud. Selle kohta kõik kõik kõik kirjutati selles kohalikus lehes. Seal oli.. ja meie külavanemate koosolekul lihtsalt noh.. noo me arutasime seda lihtsalt.. ja siis noh käisid seal esinemas igasugused, ma ei mäletagi, heakorra heakorrast see.. keskkonna see käis seal sest et meil oli kõikide Loksas vald terve vald oli ju selles.. Lahemaa rahvuspargis ja siis e.. seda arutasime seal ja. No nihukesed nihuke nagu süvitsi läksime seal nende küsimustega ag..a aga põhiline informatsioon oli kõik tervele vallale teada seal ei old.. mina arvan küll. Noo see inimene ei pidand oskama lugeda siis.. või ei tahtnud lugeda.. sest minu meelest seal kohalikus lehes oli läbi mämmutatud.. kõik volikogu otsused, Kuusalu volikogu otsused, siis olid igasugused artiklid poolt ja vastu kirjutasiütlemisega siis need val..valdade.. need noh haritlased ja õpetajad ja jaa kõik ja ja.. ja siis kõik need lugeda oli ja kõik mis. Ei ei, kõik oli ühtemoodi. Me läksime jah süvitsi just et hakkasime juba arutama, et kuidas siis teha ja mismoodi teha ja no just seotud selle Lahemaa rahvuspargiga ja selle.. sellega.. ja siis Kuusalu vallaga et ühinemisega mis siis tekib et mis siis park ja värk ja noh see vot niimoodi süvitsi läksime aga aga informatsioon oli samasugune.. nigu kõigil inimestel oli.

Millise info kohta te võite öelda, et te saite seda piisavalt.. selle ühinemise kohta?

Konkreetselt mingi nihuke?

Jah mingi temaatika selle ühinemisega seotud mille kohta te tundsite enne ühinemist, et te teate piisavalt?

Oi ma ei teagi. (paus). Seal keskkonnateenistusest ilmselt ikkagi sest. Et mis puudutab külasid, nende prügiveod ja värgid ja.. kuidas see hakkab kõik toimima ja no see on mul meelde jäänd sest me istusime ükskord.. ma ei tea kas kella kell oli vist.. pool üks kurat, istusime Loksas vallamajas ja see keskkonna see... Kuusalu valla keskkonna.. see.. mis ta siis nüüd on, ma ei tea mis ta nimi on, mis ta.. see ametikoht on.. ja see valgustas nagu kõike just nihukesed keskkonnalised küsimused et.. kõik kõik kõik läbilõhki mismoodi siis neid Lahemaa rahvuspargis juurutada, kuidas ta seda kõiki neid.. ja tegelikult ei ole see ikkagi paigas. No tähendab paigas on selles mõttes et külades jah on paigas iga inimene aga just selle.. just nende.. looduslike kaunite kohtadega ja nendega.. ühesõnaga ilmselt me peame veel vallas arutlema ja külavanemate koosolekul üles võtma selle küsimuse et kus nad on.. kus on inimestel parkimisplatsid eksle ütleme siis on söidavad nende.. haagissuvilatega ja.. kuidas need.. paigutada seda prügikonteinerit ja kuidas see prügi välja vedada ja ja blablalaa. See on pikk pikk pikk pikk suur.. ühesõnaga. No sellega me alustasime ütleme juba ühinemisel juba. Meil oli Kuusalu vallas see kaa teema number üks. Me muud ei teind kui rääkisime ainult prügist.. ja jaa siamaani.. ma nüüd eriti midagi.. tähendab struktuurselt olid nad ju ühtemoodi need vallad ütleme.. nagu Loksas vald ega ka ja Kuusalu vald. Nsad ei olnud ju erinevad et vat et.. nagu öö ja päev. Nad olid ühesugused ju. Ja nüüd ütleme see ühinemise.. ühinemine tekkis siis lihtsalt.. no see läks nagu suju.sujuvalt ei tekkinud mingit sihukest nõksu sisse.. et oleks pidand ütleme.. ütleme külavanemad käisid enim.. Loksas koosolekul aga aga nüüd me käime Kuusalus.. kõik. Aga muidu samamoodi nagu see tegevus et.. kõik kõiki kõik need põhimõttelised küsimused millega külavanemad tegelevad ja ja jaa kõik. Jah see..jah. Ma ei oskagi öelda et ma nigu.. midagi nagu.. Seal poldki nihukest ee.. eri.eriti midagi nihukest mis oleks nagu meie meie jaoks üllatav olnud et ütleme oi nüüd ma sain teada seda et mul see.. see kõik oli niimoodi juba Loksas vallas enim ollemas, nii et see oli nihuke juriidiline akt lihtsalt et pandi need.. need.. pandi need volikogu otsusega ühte need.. liideti ja et tekkisid siis vastavad juriidilised üksused, volikogud ja värgid mis olid siis nagu ühised. Muud muud.. nihukest tava.tavaelu see küll nagu ei viinud nagu rööpast välja või.. ei ei nihukest nõksu sisse ei tekkind.

A siis kas sellist informatsiooni oli, mille kohta te tundsite, et oleksite tahtnud enne enne ühinemist rohkem teada mingi temaatika kohta?

Ei tea. Ma ei oska öelda. Ma ütlen kui oleks olnud täiesti.. erinevad vallad.. ütleme.. täiesti.. näiteks kui kui ma võtan praegu Tapa linn ja Lehtse vald, ma olen seal enim Lehtses elanud seepärast ma räägin.. et seal võibolla ma tõesti oleks tahtnud selle.. selle valla kohta ütleme läksid nüüd Virumaa alla.. et selle kohta ütleme seal.. noh võibolla neid toetustest ja värkidest ja asjadest uurida ja enne niisugust, aga meie olime nagu.. ühtemoodi. Ee.. ja ja siis.. ja nisugust nisugust erilist erilist nagu teistmoodi ei olnud. No põhimõtteliselt ikka sama.samasugune nagu Kuusalu vald oli kaa.. nihukeme.. mitte vaene vald. Ja no Loksa oli..ihtsalt väike.. aga raha liikus no meil vist ikka raha jagus sest et neid.. kinnisvara oli nagu rohkem mida müüa ja siis vahepeal rahas tuli jälle seda puudu ja, nii et ühesõnaga nad olid ikka ühtsed vallad. Nad ei olnud nii et üks on täitsa vaene ja võtame selle vaese sugulase oma tiiva alla. Äkäa. See ei olnud niimoodi.

Aga kas.. teie arvates on ka nüüd seoses selle ühinemisega mingisugused probleemid tekkinud.. vallas.. võivõi teie küla suhtes või?

Ei ole.

Aga kas te näete mingeid probleeme mis.. mis võiksid nüüd lähiajal.. tekkida?

Praegu küll ei näe. Ma ütlen meie kooselu on nii lühikene ja praegu meie oleme saanud ütlemega raha.. me saime.. selle pearaha.. me käisime koosolekul, panime selle raha nüüd paika.. praegust.. meil ei tulnud puudu. Ee ja need üritused mida me oleme plaaninud näiteks külas teha, mis meil on.. nagu traditsiooniks saand, need me teeme kõik ilusti ära.. Rahvamajale.. siis seal ahjupuud ja ainuke asi mis me peame kõik.. no meile antakse muidugi raha, see on nüüd kahe otsaga asi, enim maksis vald kinni, aga see.. nüüd maksa.maksame ise, meile antakse raha, sellest rahast me peame.. välja tulema jaa.. see oli eraldi nagu, külale küla raha ja siis seltsi osale. Seltsile anti kaa. Nii et raha lugeda oskate ja siis.. peate hakkama saama nii et.. seal.. Ja ma ei.. see raha ei olnud nii väike ütlemega pearaha ütlemega see tuleb neliteist..viisteist tuhat ütlemega tuleb meie küla peale aasta peale. See on ju.. päris hea raha ja siis peale seda oli seltsitegevus eksle noh. Vot seda raha ma ei mäletagi siis nüüd, palju see oli siis. Meil oli koosolek eelmine.. üle-eelmine nädal ja siis me.. noh siis panime kõik paika. Nii et enim Loksa vallas oli teistmoodi. Me tegime üritusepõhiselt. Ja kui sa seda üritust ei teind ja kui sa ei orgunnind siis sa ei saandki raha. Niisama ei andnud sulle keegi mitte midagi. Et lihtsalt kandsid raha üle. Pidi aasta alguses tegema plaani, mis sa tahad teha, millised üritused, särki-värki, külapäevad, külakokkutulekud, spordipäevad kõik kõik kõik kõik planeerisid ära ja siis.. tegid eelarve, viisid selle valda, aga nüüd anti pearaha. Nii et.. vahet ei ole. Ega me Loksa vallas kaa seda.. meil alati kraabiti maha, küsisime alati rohkem, kraabiti alati maha nii et ega sealt.. niikuinii oli.. oli see.. põhimõtteliselt nii on isegi parem. Ja see pearaha süsteem on juba terves Eestis Vabariigis, see ei ole nüüd mingi uudne asi. Ja minu meelest on see paika pandud üldse juba parlamendis. No parlamendis ikka selle kohta et.. võivad aga aga see on siis kui oma kohalik omavalitsus otsustada kas nad kasutavad seda pearahasüsteemi või või või nad.. noh rajanevad millegile muule. Jah. Vot. Nii et.

Küsin nüüd nende külavanema ülesannete kohta, et millised teie arvates.. on sellised.. külavanema.. olulisimad.. ülesanded? Just külas siis.

No see.. seltsitegevus on muidugi üks asi mida ikkagi külavanem organiseerib: jõulupuud, laste nääripuud, pakke teeb, pakid saaksid ära jaotatud ja.. ja et pensionärid saaksid oma.. kui tuleb toetust.. ütlemega valla poolt, see pensionär saaks selle oma toetuse kindlasti kätte, et ta sellest ilma ei jääks. Meil ei ole.. selle jaoks mis mina olen ei ole vald toetust andnud, aga me oleme neid.. pensionäre ja neid oleme ise seltsi poolt meele pidanud. Me oleme neile teind pidu ja siis noh.. ja siis väiksed kingitused ja õnnitlused ja jõulukaardid ja.. nüüd teeme emadepäeva peo ja.. ja vat niimoodi et see.. et need inimesed kes siin elavad, need ei tunneks end mahajäetuna ja üksikuna.. et või et.. noh vot nüüd näed sa selles külas tehti, meil ei tehta midagi.. ja jaa. Ei no sellepärast et meil on rahvamaja. Sellepärast lihtsalt nagu seltsitegevus tuleb kõik organiseerida aga kus rahvamaja ei ole seal on muidugi raskem aga nüüd ma vaatan televiisorist nad organiseerivad igasugu tubasid ja värke ikkagi kus koos käia ja.. vat see on nagu ja jaa see asi ja keegi vanadest ütlemega.. et keegi on haige, keegi on, muidugi see sots see.. töötajad on ka ja Loksa vallas ja ja ja Kuusalu vallas läks nendega samamoodi edasi. No need samad töötajad ju jäid muidugi ega siis keegi neid ei vahetand.. ja siis et.. need vanad inimene et ta saaks oma puud kätte, saaks oma.. tee oleks tal lahti talvel, see on muidugi valla esmaülesanne, aga külavanem, no näiteks sel talvel ma käisin.. sellega õiendamas kaks korda selle traktoristiga ütlesin et

kõigil peavad teed lahti olema. Miks sa ühe küla otsas lükkad ja teises küla otsas ei lükka. Noo ta sai kohe aru, see on nihuke mõistlik mees see.. see sai aru ja kohe tegi. Ja siis.. see see on nihuke ülesanne et tuletõrje saaks igale.. talu juurde pääseks, et et.. kiirabi saaks välja sõita ja jõuaks iga taluni, et oleksid teed lahti ja ja ja nimoodi ja et ja kui on kui on ütleme seal kuskil tee on tee on mingi noh.. ma ei oska öelda, tulvavesi viib tee ära või, kohe tuleb ikkagi teatada valda ja siiss.. et nihuke värk ja. See on nagu esmane ülesanne ma arvan. Et ja haigete kui on.. mina olen nihuke.. hea inimene, aitan.. et siis.. tänavu talvel käisin ühe naisega kaks korda vist kolm korda Tallinnas. Silmaoperatsioon oli. Kõigepealt käisime siis näitamas.. jaa, oligi kolm korda.. näitamas käisime ja siis me läksime siis lepiti operatsioon kokku, läksime operatsioonile.. siis teda opereeriti.. ja siis tulid need niidid välja võtta.. siis me läksime tagasi nii et kolm korda käisime Tallinnas. Nad maksid muidugi bensiini kinni. Nii hea inimene ma kaa ei ole et oma bensiini eest.. sõita.. ja siiss.. siis ma käisin üks naine siin jälle tema ei saanud Loksale arsti juurde minna.. et temal.. noo nendel kõigil on lapsed muidugi aga noh tead igasuguseid asju tuleb ette et pole aega ja mina olen pensionär ja aega on ja siis ma käisin nendega olen arsti juures käind ja poes ja. Jaa või toond poest midagi aga seda ma olen vähe teind. Sest all käib meil seal see käib see autolahvka. Muidu külas meil poodi ei ole. Meil on külas pood Oi vanasti oli, enam ei ole.. juba ammu ammu ammu. No Eesti Vabariigi ajal ei ole old. A oli meil oli ja jaa oli.. meil oli üks üks pidas.. seal.. erapood oli no tähendab ta oli nihukene pood, siis oli seal baar ja siis.. ja kõik nihukene. Aga siin on nüüd ammu.. ühesõnaga põles veel maha kaa ja oligi peetud. Et et siis see sama tegi et ee.. et inimesed vat et just esmatarbe asjad et.. saaksid kaubad kätte ja.. ja toidu kätte ja jaa teed, see on külavanema esmane ülesanne. No statuut on muidugi välja töötatud, väga pikk ja.. no see on kuidas lastakse lahti ja see on nihuke juriidiline värk. Aga aga aga mina isiklikult arvan vot see ja mina sellega olen tegelenud. Nihukeste asjadega ja inimeste aitamisega ja värgiga ja. nüüd see rahvamaja muidugi on meil suur.. nüüd me seda remontisime.. ja mina ennem meil siis oli siin seltsi esimees tema ütles tema ei ole kunagi ehitustega tegelend, tema ei oska seda teha ja tema ei saa midagi aru ja.. /---/ ütles tema ütleb üldse ülesse selle.. seltsi.. esimehe koha, siis mina ütlesin et mina kahte.. ta on sada kaheksakend kaks inimest ja küla.. külas on ikkagi.. selle rahvamajaga on igavene jant ja mina seda.. ütlesin mina seda oma peale ei võta. Seal on lihtsalt meesterahvast.. või telli puid eksole, puud on vaja lõhkuda, puud on vaja saagida siis ee.. kukub puu ümber, mine jälle külas ka.. vaata kus sa saad, kes teeb eksole.. meesterahvas peab seal olema või nihuke tead.. mina mina ei võta seda oma peale, mina ei taha. Noh.. ja nüüd läkski hästi. Nüüd meil on.. külaseltsi esimees ja tema.. tema toimetab seal rahvamaja juures ja tema selle ehituse värke ja.. mina ei taha sellega.. tegeleda üldse sest mina olen naisterahvas ja mina sellest ehituse värgist, ma olen töödanud muide.. ma töötasin viisteist aastat olin osakonna juhataja ja muidugi ma tegin seda, aga ma pidin sellega tegelema, aga tegelikult ma ei taha teha. Ma mõtlesin seda, uurisin raamatutest tead sa ja tuttavatelt helistasin: kuule kuidas seda tehakse ja niimoodi. Ma ei pea seda tegema, ma ei saa sellest palka. Ma olin töö seal ja see oli teine asi. A see on ju vabatahtlik töö, kurat ma pean nüüd ka uurima ja siis selle kuradi ehitajaga tead sõnavaidlust pidama ja. Ei! Aga nüüd on väga hästi, nüüd on väga hästi. Mina olen igatahes väga rahul. /---/

Aga kas te.. kuidas teile tundub kas nüüd ühinenud vallas on küla jaoks olulisem, et külavanem oleks olemas kui.. kui oli enne?

Ta on ühtemoodi. Ta oli ka eelmises vallas. Külavanem on väga oluline asi ikkagi, mina leian. Et.. et inimene saab pöörduda ja öelda, et vot kuule mul on nisukene asi et kas sa saad mind aidata ja. Tal on kindlustunne. No muidugi kui osades külades.. Loksa vallas oli umbes need on nii asjalikud inimesed kõik et nihukest nimepärast külavanemat meie vallas küll ei old, Loksa vallas. Need olid asjalikud inimesed. Hoolitsesid selle eest kõik ja.. ja ja jaa näiteks nagu meil on ütleme.. siin need väljad ütleme küla.. noh üldine pilt eksole. Ta peab.. oleks ikka ilus kui on ühtlane.. kus ütleme loomakasvatust peal ei ole, kus loomi ei ole nagu osa on andnud sealt omale.. noh et lihtsalt laseb hobused peale ja hobused söövad ära. Aga osa jätsid möödunud aasta niitmata. Ja jaa siis mina ütlesin neile, et järgmine aasta.. peate ära niitma et oleks.. et küla näeks välja ühtlane ja see on esiteks. Ja teiseks on tuleohutuseeskirjad. Kui see aeg kuiv on ja kui see kulu põlema läheb, noo ma ei kujuta ette. Meie küla on ju, see on ju nihukene hajaküla rõngas eksole, kui ta keskelt hakkavad need väljad põlema. Püha jumal! See see see see kohe ei lähe mitte. Ja mina ütlesin et see minu asi ongi seda teile ütelda ja nendel on.. maaomanikele ja.. ja kes siin või noh käivad ainult suvel ja.. nendele tead ma helistasin kõigile ja sügisel kohe juba ütlesin ära.. et peate vaatama seda asja et et see teil tuleval aastal

korralikult oma väljad ära niidate. Vat see ongi külavanema.. ülesanne. Ja meil on praegu ütleme Lahemaa rahvuspark eksole.. ja ja küla peab korralik välja nägema.. need mereäärsed külad Turbuneeme ja kõik on.. vabariigi parimad ja kurat ega siis meie maakülad ei saa kaa nüüd siin niisuguseid asju olla et kõik on.. kõik on ütleme teadsa.. ja paneme veel põlema. Ei, ei, ei, ei. Me peame kaa ikka oma.. niidame ja. Muidugi on ka keskkonnateenistus ja Lahemaa rahvuspark, kes lausa ütleb ette sulle et sa ikkagi.. et asi oleks korras.. et nihuke si nihuke si.. fopaasid või neid ei tekiks et et ..inimesed ütlevad et.. külas.. noh ma ei oska öelda et need oleks lammutatud ikka kui on need.. põlenud majad. Meil läks ju vallamaja põlema, no ta on lammutatud ja nüüd.. a seal oli muidugi omaette küsimus, seal olid noh need kõik olid erastatud.. korterid.. et seal nagu nagu aga no praegu noh nüüd mis puutub nii.. sellest.. seal risu ega rämpsu ega midagi ei ole, lihtsalt see.. on lammutatud, see vundament on seal, ühel pool on hakatud isegi ehitama. Et seal jah.

Te olete siit külas pärit?

Ja jah. Ma olen siit talust pärit, kus ma praegu elan. Jah.

/---/

Aga küsimustega sai nüüd ühele poole et kui te midagi veel tahate lõpetuseks öelda?

Ma olen.. ma olen juba niipalju laterdanud et (naerab) mul ei ole enam midagi juurde lisada. Et ee.. see.. jah.. Ei ma olen kõik ära öelnud, jah. Aga ma ütlen just et nende kokkuvõtete tegemist ja sellepärast.. seda ma võin aasta pärast ütelda. Et mis me oleme võitnud, mis me oleme kaotanud. Praegu ma.. see on nii lühike aeg selle kohta ei oska absoluutselt ütelda. Ja ma pean ju nagu külainimestega rääkima, kuidas külainimestele tundub ja..ja külarahvaga jaa, aga praegu on väga raske. Noo.. või.. lihtsalt ei ole, mille pealt vaadata, kokkuvõtet teha.

L 7

Küsiks selle haldusreformi kohta. Sellest on juba aastaid räägitud. Kuidas tundub, et kuivõrd teie üldse olete selle.. selle asja vastu huvi tundnud?

Külavanem (KV): Noo.. suurt huvi tund ei ole. Nii palju on, et asjaajamine on läinud.. keerulisemaks ja raskemaks ja... Abikaasa oskab paremini rääkida. Tema käib neid poe asju seal vallas ajamas.

Külavanema abikaasa (KVA): Et Loksas oli sihukene hea sihukene.. väike asutus, kõik tundsid nagu. Läksid nagu.. noh..

KV: Läksid omade juurde.

KVA: Jäi mulje nagu, et kõigi asi on see sinu mure on kõigi asi. Aga selles suures Kuusalu vallas justnimelt see nagu.. kaob ära. Et...

KV: Et mine ühe juurde, sealt teise juurde.

KVA: ...ega kellegi asi ju... Jah et üks suunab nagu ühe juurde ja teine teise juurde jaa

KV: Keegi midagit ei tea ja kõik.. kõik on omast arust väga targad, aga ikka midagi ei tea.

Aga kui öelda.. sõna haldusreform, mis.. mis tuleb sellega sõnaga esimesena teile pähe?

KV: Mis ta tuleb siis. Sama..sama valdade ühinemine praegust. Ja jaa paar tuttavat on.on seal.. Türi pool kõik .. et kaa et. Mida suurem seda uhkem ja seda kaugem on ta rahvale.

Aga nüüd.. igasuguseid haldusreformi variante käidi kaa hästi palju välja, et kuidas, kuidas need vallad siis võiks ühineda. Et kas teile Loksas valla suhtes kaa mingeid variante meenub?

KV: Seal oli kaks varianti, kas Loksas linna või Kuusalu vallaga. Mõlemad olid nagu.. mõlemad olid sitad. Tuli kahest sitast valida parim. Ja häälteenamus oli ju minimaalne mis see.. rahvahääletusel oli.

KVA: Nii vähe ju hääletas ju kaa et see oli ju nii väike protsent mis seal.. või noh käis justnimelt...

KV: Käis hääletamas...

KVA: ...oma häält andmas

KV: ...hääletamas käis väike protsent ja.

KVA: Ja see oli ju nii tasavägine et.

KV: Seal Loksa.Loksa.Loksa linnas oli Keskerakonna poolne eel..eel ja lobitöö oli niivõrd hea, et kas inimesed seda teadsid. (paus). Siin eelnevalt täideti nagu mingisuguseid küsitluslehti ja siis nagu väideti inimestele et.. et nad ei peagi hääletama kui selle juba täitnud on ja.ja.ja

KVA: Jah paljud ei osanudki nagu.. ei tulnudki enam sest nad arvasid et kui on selle lehe ära täitnud, siis poel vaja midagi teha.

Aga mida te muidu arvate sellest Loksa valla ja linna.. ühinemise plaanidest? See vahepeal oli ju üsna..üsna reaalne.

KV: See oleks.. ee.. väga halb variant old.

Miks?

KV: Noh Loksa linna võlakooormus ja tema prioriteet ja raha kulutamine siis... Ei oskagi ette kujutada mis moodi oleks siis

KVA: Ma ei ma kujutan ette et kõik raha oleks siis linnale läinud ja.ja.jaa...

KV: Ütleme et...

KVA: ...kõik külad oleksid jäänud..

KV: ...kõik külad oleks täitsa ilma jäänud.

KVA: Jah.

KV: Ühesõnaga kõik raha oleks läinud Loksa.. Loksa nende võlgade kinnitagumiseks ja pooleli olevate...

KVA: Esimesed viis aastat võibolla kindlasti.

KV: Kui mitte kümme.

KVA: Et võibolla siis hakkavad küladesse minema.

KV: Aga praegu on ikkagi.. Kuusalu vald on mingil määral niiku.. neid külavanemaid ühesõnaga.. toetab ja.ja tunnustabja.

Kui öelda Loksa vald, mis teile sellega esimesena meelde tuleb?

KV: (kehitab õlgu). Ei oskagi öelda. Sama Loksa vallamaja. Kus sa läksid ja kus kõik tundsid kõiki ja.jaa noh et..

Aga kui öelda Kuusalu vald? Mis siis meenub?

KV: Midagi kauget ja võõrast nagu. Ei oskagi muud.

KVA: Noh nüüd on ju nii väike aeg ka see mis on möödas olnud, et..et ee.. Eks see ole neile ju kaa tegelt ju võõras ju. Mitte ainult inimestele...

KV: Mingil määral on ikkagi tunda seda suhtumist et ahah.. te olete need Loksa omad.

KVA: Seal eks ta on siamaani vist.. millal ükskord see endine Loksa vald ja siis see noh.. Kuusalu pool kokku läheks.

Kui palju teil üldse on Kuusalu kandiga kokkupuuteid olnud?

KV: Mis mõttes?

Igas mõttes, et ee.. on see kant teile näiteks tuttav, et kui palju teil üldse on kokkupuuteid selle kandiga ka olnud varem?

KV: Koolis sai küll Loksal käidud aga, aga igasugune bussiliiklus ja kõik toimus ju ikkagi Kuusalu peale et ühesõnaga et. Nii liinibussid kui ka... Sest Loksale on 16 kilomeetrit ja.ja läheb üle poole tunni... Ja.jaa.. Kuusalu on kakskümmend neli kilomeetrit ja läheb.. seitseteist minutit, kaheksateist.

Aga kas seal.. seal kandis siis olete käinud kaa.. erinevaid külasi.. kas nii on kaa teile tuttav see kant?

KV: Eii.. selles mõttes et kooliajast juba.. Kui see Loksa koolis käimisel Kuusalu kooliga käisime väga tihedalt läbi. (paus). Nendega on ikkagi noh lapsepõlvest peale suheldud et. Olen ise Kuusalu valla pidudel käind ja Kuusalu omad on siin pidudel käind ja.

Ka teie küla inimestel siis on kuidagi.. kas võib öelda, et neil on Kuusaluga rohkem..vähem.. lihtsam käia Kuusalus?

KV: Ma ei oska öelda, ma tegelt ma olen Kolga-Aablast pärit. See et kauplus siin oli, olime sunnitud siia tulema

KVA: No praegust on lihtsalt see, et see valla buss käib ikkagi Loksale. Et ee.. inimestel on siin kord nädalas ee.. kindel transport, millega nad saavad siia Loksale. Et kui see hakkaks nüüd ikkagi olema et valla kulul nad saavad ka Kuusalusse või Kuusalu vallamajja ega siis eriti ju noh vahet ei ole ju. Palju sirgem tee ja palju.. palju parem ju sõita kui seda käänulist teed siin. Ja kellel on ikkagi auto ja noorem inimene, kes käib tööl et linnas et siis on ikkagi ju

Aga on teil meeles kuidas te Kuusalu ja Loksale ühinemise plaanist esimest korda kuulsite?

KV: Volikogus. Siin kui need.. Loksale linnaga need ee.. läbirääkimised soiku jäid siis.. volikogus tuligi, et Kuusalu vallaga ühineda... Kuigi läbirääkimistel oligi.. läbirääkimised olid Loksale linnaga nii et ütleme et noh vallaga ühinemine toimub, siis nad hakkasid ju meeletult võlgu võtma et... Pärast meid tulgu või veeputus. Tundus nii jäi niisuke mulje et loodavadki seda et.. et kui me kokku lähme ja ja siis eelarve suureneb selle võrra saavad tagasi maksta. (paus). Aga noh muidugi Loksale vallas oli see et väga palju tehti.. külade jaoks ära. Noh kõik..kõik noh.. mitte kõik aga enamuse ikkagi.. valla külad ühesõnaga said veetrassid...

KVA: valgustus

KV: on tänavavalgustuse saanud, on must katet pandud et ühesõnaga et selles suhtes Kuusalu valla külad on ikka arengus meeletult maas.

KVA: Ja kui nagu.. Loksale nagu need küllanemad kõik arutasid ee.. nagu siis vallavanemaga.. kuulas mis nagu küllanematel on öelda siis nagu Kuusalus tundub et on sihukene kui.. kui vallavanem jaa.. seal kõrgemal pool on nii otsustatud et siis saabki. Et nagu.. küllanematel suurt enam seal sõna...

KV: Sõnaõigust ei jäeta

KVA: ... nagu ei ole.

Aga kui.. nüüd enne ühinemist mõtlesite sellele.. ühinemisele, mis teie arvates olid need... positiivsed asjad, mida see ühinemine võiks kaasa tuua?

KV: (pikk paus). Ega midagi ei olnudki See oligi see et... Suurem oli see kartus et ta pannakse Loksale.Loksale vald ja linn pannakse väevõimuga kokku.. ülevalt poolt. Siis oleks täitsa vaeslaps olnud.

Aga mis teie arvates võisid need negatiivsed tagajärjed olla, mis ühinemisest tulevad?

KV: Et jääb kaugeks.. vald jääb rahvale kaugeks. Praegu küll tundub. Et kellegi jutule pääseda see nõuab ikkagi väga tugevat eeltööd ja kokkuleppeid ja mitte nii et ühesõnaga.. mul on probleem ma lähen räägin seal sekretäri või.või siis abivallavanema või vallavanema või kellega iganes. Tuleb enne kooskõlastada, kokkuleppida, ajad kinni panna jaa... Asi läheb nagu väga bürookraatlikuks. Abikaasa käis seda registreerimas.... ettevõtte...

KVA: majandusregistri seda või seda. Keegi nagu ei teagi nagu kes peaks sellega tegelema. Ennem oli hea et läksid sinna Kivistu Maire juurde. Tema nagu teadis jaa..

KV: Ta teadis kõik täpselt

KVA: kus kohas.. midaa

KV: Kus kohas missugune blankett kellele ja kuhu alla kirjutada

KVA: Eks me ikkagi praegust ka ikkagi kui on midagi.. probleemi.. meil on see Maire number me helistame ja siis Maire.. Ta on meid aidanud et. Selles suhtes on nagu hea et keegi tuttav ikka on et saad nagu helistada ja kes kuulab su.. mure ära.

Kas Te sellest ühinemisest vallaelanike.. küllaelanikega kaa rääkinud olete?

KVA: Ega ei ole. Enne sai nagu.. räägitud. Aga.aga nüüd nagu.. ma ei tea.. Aga noh midagi sellist suurt ei ole ju praegust veel muutund inimeste jaoks. Et ainult see nimi on. Et kõik on ikkagi endiseks jäänud.

Mida siis küllaelanikud arvasid ühinemisest?

KVA: Noo enamuse pooldas. Et sest oli ju jutt sellest et kas Loksale linnaga ühineda või Kuusaluga. Et siis..

KV: Inimesed olid ikkagi...

KVA: ...ühineda pigem Kuusaluga kui Loksaga. Eks kardeti seda et Loksal on nii palju neid venelasi kaa.. et see kaa nagu.. nagu vanu inimesi nagu võibolla.. häiris see kaa.

Ka te.. kust te saite üldse informatsiooni selle ühinemise kohta.. nende asjade kohta?

KVA: Külavanemate koosolekul

KV: Külavanemate kogul räägiti.. volikogus räägiti. Siis vallavalitsus käis siin küsimustele vastamas..

KVA: Lehes

KV: Lehes oli. Siis oli mingi infotund oli ükskord. Mina sinna küll ei jõudnud aga.. see oli nädala sees.

KVA: No ma just mõtlen et noh et sa nüüd olid külavanem et siis justnimelt et seda infot oli.

KV: Jah

KVA: Et oleneb kui palju kuidugi nüüd see külarahvas et oli leht. Olid need kogunemised, et kas nende jaoks nagu oli piisavalt. Seda peab nagu nende käest küsima.

Aga.. teie saite enda arvates piisavalt..

KV: Jah.

... infot?

KV: Oli.oli küll sest oli nagu noh.. see oli teada, mis tuleb. Aga. aga lihtsalt nagu ma ütlesin et. et tuli valida kahest sitast parim et.

Aga kas oli kaa mingi... mingi teema kohta info, mille kohta tundsite enne ühinemist, et oleks tahtnud rohkem saada.. saada teada?

KV: (paus). Siis küll ei olnud.

Aga praegu on?

KV: (paus). Need küsimused, mis on olnud on saanud lahenduse. Vot.vot.vot küsid ja kui sa mitu korda küsid siis nad ikka vastavad kaa.

Aga kas siis külavanem sai rohkem informatsiooni kui tavaline vallaelanik?

KV: Kas nüüd rohkem aga ühesõnaga nagu see kes tahtis saada, sellel oli alati võimalus küsida.

KVA: Eks siin. poeski sai ju.. inimestele räägitud.

KV: Jah et. Et see mis nagu info nagu meieni jõudis ühesõnaga inimene küsis, nii palju kui teadsime rääkisime edasi ja. ja milles tekkisid nagu.. kahtlused või kõhklused siis ühesõnaga soovitasime vallast järele küsida või.. sekretärilt või.. sekretärilt või vallavanemalt või kellelt iganes.

Kas te nendel.. sellel rahvakoosolekul mis siin oli.. sellel te ei osalenud?

KVA: Mina küll olin. Ma ei tea kas sina olid. Siis olid Kuusalu valla omad ja Loksa valla omad mõlemad siin.

KV: Ei olnud. Olin tööl. Kes tahtis see sai kohale minna. Võimalus oli.

Aga kas te sellel ee.. rahvahääletusel kaa osalesite?

KV: Jah.

Kas tohib küsida kumma poolt te siis..?

KV: Poolt ikka olin. Siitkandi rahvas enamuses pooldas. Vastu oli just see Viinistu poole kant nagu.. kus rahvas nagu enamuses ei pooldand.

KVA: Tegelt meil oli ikkagi kaa oli ju siin neid kes olid ee.. vastu. Aga see oli justnimelt et ee... kus käis ennem läbi keskerakond ja tegi seda ajupesu et. Inimestele ikkagi lubati ju igasugused asjad siin kokku et..noh kuulasid ja imestasid.

KV: Et Loksa linnaga võrreldes seal oli..et ärge minge Kuusaluga kokku et ikka Loksa linna rahaga Kolga-Aablasse lubasid teha seal mingisugune...

KVA: Tervisekeskus

KV: ...tervisekeskus ja.ja.jaa arstid jaa spaad ja mida

KVA: Et lapsed tuleb võtta nüüd koolist ära ja tuleb kõik Kuusalusse kooli..

KV: Jah et

KVA: Et enam ei tohi vanasse kooli jääda. Et arstiabi saate ainult Kuusalust et noh inimestele ikkagi aeti selliseid kärbsed pähe et.

KV: Noh nagu et siin nagu Tapurla ja Juminda poolsed peavad oma lapsed Loksa koolist ära võtma et ei tohi enam.. peavad siis kas Kolka või Kuusalusse hakkama käima. Seda.

Praegu ei ole sellest ühinemisest veel väga palju möödas ei ole, aga kas on ka midagi, mis teie arvates on sellega seoses nüüd paremaks muutunud või.või halvemaks muutunud?

KV: Paremuse poolt on see, et nüüd.. ei ole enam seda et ühesõnaga et ee.. lapsed käivad juba võõra valla koolis. Et noh toiduraha ja.jaa töövihikute või.või õppematerjalide rahad, et ikkagi vald on üks et ühesõnaga. Et seal tehti ikka väga suurt vahet, et kas sa oled oma valla laps või võõra valla laps.

KVA: Siis kui meil lapsed lasteaias käisid siis oli küll et Loksa valla omad pidid rohkem nagu maksuma.

KV: Palju rohkem.

KVA: Jah. Noh vähe sellest et vald maksis nagunii onju igatahes nagu inimesed pidi ise kaa maksuma. Seda ma ei tea kuidas nüüd.. viimases ajas on.

Aga.aga kas midagi on halvemaks kaa muutunud?

KV: Esimese hooga küll ei oska öelda.

KVA: No eks nii vähe aega on möödas.

Aga kas te.. näete ka mingeid probleeme, mis võivad lähiajal tekkida selle ühinemisega seoses?

(paus)

Vallas tervikuna või.või teie küla suhtes.

KV: No need mis on nagu.. jäänud silma on ühesõnaga kui Loksa vallas oli nagu see.. sssotsiaal ja need igasugused ringide toetustee.. jagamine oli täiesti erinevate.. noh lähtuti erinevalt et. Nagu Kuusalus seal on see naisterahvas...

KVA: Milli Kikkas või

KV: Milli Kikkas või ühesõnaga noh et

KVA: kui sa oled linnast tulnud siis sa ei saa nagu aru..

KV: ...linnast tulnud et sa ei saa..

KVA: ... et maal ei saa niimoodi. Kui mul ei ole haridust.. no teeme näiteks konkreetset lasteringi. Kui mul ei ole haridust siis no mis raha ma lastevanemate käest küsin. Noh.. justnimelt.. mul ei ole.. isehakanud ju. Teeme nii hästi kui...

KV: ..oskame...

KVA: Jah.

KV: ...et no ühesõnaga inimesed vabast tahtest ja olgu õnnelik et lapsed tulevad ju ringi siia et inimene välja tuleb.

KVA: Et inimesed üldse välja tulevad.

KV: Aga noh tema lähenemine on et ühesõnaga et lapsevanem peab maksuma nüüd see mitusada kuus krooni selle eest kuus et tema laps saab ringis käia. See on maal absurd.

KVA: Kui linnas ringides käia see on loomulik et see makstakse ise. Aga maal on teine asi. Et et ee..

KV: Selles suhtes nagu...

KVA: Et maal on siin nagunii need sissetulekud ju väiksemad ja.. ja palju.paljud on justnimelt.. palju seda tööd siin on siis. Ei olegi ju. Et siis on nagu.. kui on valida et kas ma maksan selle eest ja ma lähen ringi või ma ei lähe ja.. jätan selle raha nüüd omale pere jaoks...

KV: siis üldjuhul jäetakse see pere jaoks.

KVA: ...üldjuhul jäetakse perele.

KV: Poes on see väga hästi näha et ega ei... Need kes ütleme kohapeal elavad seal võibolla mingi viis protsenti eksle ühesõnaga.. kes ei loe palgapäevast palgapäevani raha.

KVA: Eks see suur raha ole kõik ikkagi linnas ju, mis liigub seal. Maal on väga vähe.

Aga on veel mingeid muutusi, mis on.. on jõudnud?

KV: Ma ei tea.

KVA: Praegu on nii vähe aega möödas.

KV: Muutustest saab aru siis kui on järgmised valimised läbi. Nüüd need valimised.. volikogu valimised olid. Peale järgmisi valimisi võib hakata rääkima. Vald on ikkagi niivõrd suure inertsiga asutus aga.. see ei ole miski väike erafirma et.. ei tea kuidas ideed liiguvad ja homsest hakkame tegema naamoodi.

Mis teie arvates tulevikus saab Loksa linnast?

KV: Ma arvan et ühesõnaga, et tahab või ei taha ta ühineb ikkagi Kuusalu vallaga. Kui see haldusreform jätkub samas.. samas suunas no et ühesõnaga et ei.. ei minda selle peale et ühesõnaga et.. väike vald on parem kui.. Noh nagu Soomeski räägitakse ühesõnaga et.. omal ajal ju oli suur viga et ühesõnaga siis aeti vallad nii suureks. Nüüd tahetakse nagu kõik teha nii nagu Läänes aga.aga.. ja astuda samadesse ämbritesse nagu seal on astunud.

Aga see.. oskate ka pakkuda kui.. millal võiks siis juhtuda see.. läheb sinna palju aega või?

KV: Üks kaheksa kuni kümme aastat. (paus). Kui see ühinemine toimub. See on muidugi väga..väga suured mõjud on.. poliitilised mõjud on väga tugevad.

Haldusreformi kohta.. et neid igasuguseid.. variante mis välja käidi.. päris. päris ainult nii vist ei olnud et kas ainult Loksa linnaga või Kuusalu vallaga, et oli ka igasuguseid selliseid palju suuremaid ühinemise variante selliseid?

KV: Need olid niivõrd utoopilised et ühesõnaga.. et.et et. Nendesse isegi ei süvenenud. Vihula vallaga osalist ühinemist käidi välja. Noh siis oli ju sama.samaa asi et ühesõnaga et kui omal ajal olid rajoonid ikkagi noh ühesõnaga siis oleks läinud see killustus veel.. veel astme võrra ühesõnaga et teevad küll suure valla, aga sellel on ikkagi üle.üle terve territooriumi on teeninduspunktid et noh ühesõnaga et nagu rajoonid ja ühesõnaga et on maakond ja no ütleme rajoon ja siis oleks külanõukogu nagu vanasti oli et. Et oleks lihtsalt tekkind üks aste juurde ja bürokraatiat veel rohkem et. Vaat minu meelest haldusreformi eesmärk peaks olema ikkagi... viia see.. optimaalseks. (paus). Kui nimoodi edasi minna siis saaks hakkama nelja vallaga Tallinn, Tartu, Pärnu ja Viljandi.

Natuke ka külavanema tegevuse kohta.. mis on teie arvates need külavanema.. ülesanded?

KV: Põhiline on ma arvan see info.. ühesõnaga et inimestelt info saamine ja selle valda edastamine ja vallast info saamine ja selle inimestele edastamine.

Kas teie arvates.. selles ühinenud Kuusalu vallas on.. on küla jaoks olulisem, et on.. on olemas külavanem kui.kui oli see enne?

KV: Ma arvan et ta on mõlemas oluline. (paus). Et kui kui.. ütleme ühesõnaga Kuusalus see külavanemate kogu et ikkagi sealt.. nende põhiküsimustes see info jõuab valda ja.ja.jaa alati on ka.. kas vallas siis nagu mingid probleemid keegi tuleb räägib seal külavanemate kogul need infotunnis ühesõnaga.. probleemid ära ja. Noh et info liigub.

KVA: Praegu lihtsalt see vald on nii suur et ega ei.. egas see vallavanem ei saa...

KV: Kui ka inimene hakkab siin mingi oma küsimusega valda jooksmas ühesõnaga et... Kui palju neid inimesi on nüüd kes ütleme valla eelarvet.. kel on nagu valla eelarve või ühesõnaga sealt nende ridade pealt midagi nüüd lahti oskab lugeda et... Tuleb kuskilt kõlakas et pannakse kuskile mingisugune tänavavalgustus ja kui siis hakkab iga memmeke hakkab valda jooksmas või helistama et kas tuleb, millal tuleb.. Seda on lihtsam ju külavanemal küsida ja.ja pärast inimestele vastata.

Kui kaua te muidu olete olnud külavanem siin?

KV: Hea küsimus.

KVA: Igatahes siis oli meil juba pood. Üksteist aastat oleme siin. Ma ei tea, millal need..

KV: Üks kaheksa üheksa aastat.

KVA: Igatahes piisavalt kaua et võiks kedagi teist valida.

Aga on siis.. siis palju inimesi, kes pöörduvad külavanema poole?

KV: On küll.

Mis küsimustega nad siis peamiselt pöörduvad?

KV: Alustades sellest ühesõnaga et miks naaber lärmab ja tema maal sõidab ja lõpetades sellega ühesõnaga et miks külavahetee tolmab jaa.. Või et ühesõnaga et miks valgustus öö läbi ei põle jaa noh. Ei noo üldiselt on asjalikud küsimused aga on ka täiesti absurdseid nii et sa pead olema kohtuniku ja politsei ja noh vahepeal vahendaja eest.

On teil selle ühinemisega seoses veel mingeid mõtteid noh et.et.et tahaksite.. tahaksite välja öelda?

KV: Ses mõttes et seda aega on natuke liiga vähe olnud et välja tuua midagi väga negatiivset või positiivset ühesõnaga et.. (paus). Ongi nii et mina olen ühesõnaga nagu rohkem linnaset abikaasa ajab siin kohapeal nagu asju. Selle.selle poega ei.ei ela ära.

KVA: Nagu maal ikka et siis..

KV: ...ots otsaga.

Kas siis kas te arvate et on mingeid selliseid probleeme.. näiteks et on mingid probleemid mis võivad selles.. uues vallas nüüd tekkida.. kas siis seoses suurusega või.või.. millega iganes.. tulevikus et mis.mis.mis probleemid võivad näiteks aasta pärast olla tekkinud?

KV: Ei oska praegu ausalt midagi niimoodi midagi.midagi öelda. Ainuke asi ongi et ühesõnaga et ta jääb nagu jah inimesele kaugeks ühesõnaga et iga iga tädike ei saa enam minna vallavanema jutule ühesõnaga kui ta seda tahab et.

KVA: No aga seda oli ka ikka arvata juu sest vallas...

KV: Noh seda oli näha, see oli see oli see oli teada fakt et ühesõnaga et saab toimuma nii. Ja noo nii ta on läinud kaa et.. inimese jaoks teeb nagu ütleme see.. nii-öelda härra vallavanem kaugeks. (paus). Sest et Loksa.. Loksa vallas oli ühesõnaga et.. et vallavanem teadis kõiki külavanemaid nimepidi ja.ja.jaa ee.. noh millega tegeles kus mida tegi või.. aga.. Kuusalus ikkagit.. pead ennast tutvustama, kes sa oled, millega...

KVA: Sa oled vööras

KV: ...tegeled. Loksa vald oli niivõrd väike.

KVA: Sihuke kodune sihuke..

KV: Jah ta oli nagu kodune tunne oli, et ühesõnaga sa läksid.. sa läksid valda niigu oma inimeste juurde ühesõnagas nagu. Ei olnud mingit probleemi ei olnud seal kellegiga nüüd mingi..

KVA: Sa ei läinud mitte nagu ametniku juurde vaid justnimelt nagu... noh...

Aga kas külavanemate tegevuses... kas selles kasvõi selles kooskäimises on kaa midagi muutunud nüüd pärast ühinemist?

KV: Ei praegust ei ole. Või noh ma ütlen mul on see nagu takistuseks mul.. kui on vaja kuskil käia siis käib abikaasa koos õega et ühesõnaga nemad on nemad on siin kohapeal nad saavad seal käia. Et ma ei saa, kui ma olen linnas tööl. Ühesõnaga vara lähed, hilja õhtul tuled kui tuled. (paus). Ütleme et noh praegu nimepoolest rohkem.

/---/

Aga ei oskagi rohkem küsida. Kui te veel midagi tahate öelda mis..

KVA: No kui justnimelt see on nii väike aeg et ei oska sellest midagi nagu... (küsi oma õelt, mis on muutunud pärast ühinemist).

Õde: Praegu ei tule nagu midagi.

KVA: Nii väike aeg justnimelt et.

Õde: No eks meie töös kindlasti on sest meil on see lastering. Meie need ringid vist lähevad kuhugi kas Veljo Tormise Kultuuriseltsi alla... See meid nagu see puudutab. Aga sellest ei ole kaa veel midagi nagu täpsemalt.

KVA: See prügi asi on kaa. Enne oli siin küla prügikast, tuli auto, tühjendas ära. Nüüd peavad olema kõigil prügikastid, tuleb see sama auto ja tühjendab kõigil. Miks ei võiks siis endiselt olla see üks küla prügikast. Mis vahet seal on?